

Uddrag fra
Ian Stevensons

TYVE TILFÆLDE DER TYDER PÅ REINKARNATION

Dansk udgave fra 1970 v. Forlaget Logos

*Mærk at det kan forekomme scannefeil her som ikke er opdaget eller rettet.
Her formateret for evt. A4 udskrift*

INTRODUKTION

I 1960 udgav jeg en monografi, der i form af en artikelserie gennemgik og vurderede en række tilfælde, der tyder på reinkarnation eller genfødsel.^{1,2} De fleste af disse tilfælde havde tidligere været offentliggjort under en eller anden form, og kun ét af dem havde jeg undersøgt personligt, nemlig tilfældet fru Weisz-Roos, og som jeg derfor kunne udtale mig mere detaljeret om. I disse artikler udtrykte jeg håbet om, at en undersøgelse af andre sager af lignende art ville bidrage til en dybere erkendelse af de problemer, der knytter sig til tanken om et fortsat liv efter døden, og som den gren af videnskaben, der hedder psykisk forskning, også beskæftiger sig med. Jeg har i årene siden haft lejlighed til, dels personligt, og dels i samarbejde med kolleger, at undersøge mange tilfælde, hvor mennesker har hævdet, at de var i stand til at huske deres tidligere liv. I denne bog vil jeg præsentere mine læsere for nogle af de resultater, som jeg gennem studiet af disse tilfælde er kommet til.

I den internationale statistik over tilfælde, der tyder på reinkarnation, og som jeg har påtaget mig at føre, forekommer der nu anno 1966 lige ved seks hundrede tilfælde. Af disse sager har mine kolleger og jeg selv undersøgt ca. en tredjedel og har for de øvrige vedkommende fået vore oplysninger fra tidligere offentliggjorte rapporter eller gennem andre informationskilder. De tyve tilfælde, der omtales i denne bog, udgør et repræsentativt udvalg af de sager, jeg har førstehåndskendskab til, og man vil her finde eksempler på praktisk talt alle varianter af inkarnationstilfælde. Jeg har således medtaget tilfælde, hvor det har været mig muligt personligt på stedet at verificere de forskellige vidneudsagn forholdsvis kort tid efter, at de afgørende begivenheder havde fundet sted. Men jeg har også medtaget tilfælde, som jeg af forskellige årsager ikke har kunnet sætte mig så grundigt ind i. Jeg har valgt at medtage tilfælde, der udviser en stor rigdom på detaljer, og andre, i hvilke der kun forekommer nogle få, brudstykkemæssige erindringsdetaljer. Og læserne vil ligeledes finde, at i nogle tilfælde underbygges sagsbehandlingen af en lang række vidneudsagn, der godtgør disse tilfældes ægthed, mens jeg i andre tilfælde kun har kunnet finde ét eller to vidner, der var i stand

1. Stevenson. »The Evidence for Survival from Claimed Memories of Former Incarnations, Part I. Review of the Data.« *Journal A.S.P.R.*, Vol. 54, April, 1960, 54-71.

* Stevenson. »The Evidence for Survival from Claimed Memories of Former Incarnations, Part II. Analysis of the Data and Suggestions for Further Investigations.« *Journal A.S.P.R.*, Vol. 54, 196C, 95-117.

til at bekræfte rigtigheden af de fremførte påstande. Når jeg alligevel har syntes, at også disse mindre velunderbyggede tilfælde burde med, side om side med de mere bevislige tilfælde, er det, fordi jeg har ønsket at give mine læsere en fornemmelse af, hvor mange forskellige typer af tilfælde der findes, som *tyder* på reinkarnation. Jeg gør i denne bogs

afsluttende kapitel gældende, at *nogle* af disse sager ganske åbenbart ikke blot tyder på reinkarnation; de forekommer mig simpelt hen at være fuldgældige beviser for dens eksistens. Men det siger jeg ikke om alle tyve tilfælde, og jeg ved godt, at en del af dem er svagt underbyggede, både med hensyn til indhold og bevismateriale.

Blandt de resterende tilfælde af de ca. seks hundrede sager er ca. tredive lige så omfattende med hensyn til rigdom på detaljer og lige så godt underbygget, hvad beedigede vidneudsagn angår, som ti af de sager, der behandles i denne bog. Alle de øvrige er mindre velunderbyggede tilfælde, der ikke rummer så mange enkeltheder eller virker så autentiske som den ovennævnte gruppe af tilfælde.

Den geografiske fordeling af tilfældene er omtrent følgende: Ca. halvdelen af de omtrent seks hundrede tilfælde stammer fra det sydøst-lige Asien (dvs. Indien, Ceylon, Thailand og Burma). De fleste af de resterende kommer fra det vestlige Asien (dvs. den sydøstlige del af Tyrkiet, Syrien og Libanon), fra Europa og fra Brasilien. Kun nogle ganske få stammer fra De forenede Stater og Canada, bortset fra Alaska, hvor der er talrige tilfælde.

Man kan heraf se, at fordelingen af rapporterede tilfælde er højst forskellig i de forskellige kultursamfund. Men det betyder ikke *nødvendigvis*, at det er de enkelte landes kulturelle standard, der er eneafgørende for disse tilfældes forekomst. Jeg tror, at mange af disse tilfælde i det mindste i *nogen grad* nødvendigvis må fortolkes ud fra parapsykologiske synspunkter. Det, at jeg således allerede nu fremkommer med min egen opfattelse, før jeg har ladet det foreliggende bevismateriale tale for sig selv, kan jeg kun undskylde ud fra min bevidsthed om, at jeg i redegørelsen for de enkelte tilfælde har gjort mig den størst tænkelige umage for at holde præsentationen af de foreliggende kendsgerninger helt adskilt fra de konklusioner, jeg i hvert tilfælde kommer til. Og dette vil forhåbentlig give den enkelte læser mulighed for frit at danne sig sin egen mening om, hvilken forklaring der må formodes at være den rigtigste. Men jeg ser naturligvis ikke bort fra den naturlige sammenhæng, der må eksistere mellem de enkelte kultursamfunds særpræg og de tilfælde, der forekommer i disse samfund. Det er en side af spørgsmålet, som jeg skal komme nærmere ind på under mine fortsatte studier af disse interessante tilfælde.

Mellem de tilfælde, som jeg stadig har under observation, har jeg flere andre eksempler på hver eneste af de forskellige typer af tilfælde, der

s15

forekommer i denne bog, skønt jeg har flere eksempler på nogle typer end andre. Der er f. eks. kun ét nyt tilfælde af »forbytnings-inkarnation«, som jeg har under observation, hvis jeg kan bruge dette udtryk om Jاسبirs tilfælde (se side 51).

Hidtil er hovedparten af det bedste bevismateriale vedrørende reinkarnation fremkommet ved studiet af de rent spontane tilfælde. Virkelig brugbart bevismateriale forekommer sjældent i forsøgslaboratorier under omstændigheder, hvor vi i det mindste i nogen grad har mulighed for at have fænomenene under direkte observation.

Nogle af de første og omhyggeligste forskere af bevismateriale for reinkarnation anvendte hypnose for at føre deres forsøgsobjekter tilbage i tiden til formodede »tidligere liv«. De Rochas⁴ og senere Bjørkhem,⁵ for kun at nævne to forskere, offentliggjorde begge rapporter om en sådan række eksperimenter. Uheldigvis har resultaterne af disse eksperimenter, hvor tankevækkende de end må siges at være, ikke været overbevisende og har stort set været en skuffelse, først og fremmest på grund af vanskeligheden ved at kontrollere, ad hvilke veje forsøgspersonen kommer i besiddelse af de oplysninger eller den viden, som den »tidligere personlighed« sidder inde med. De »personligheder«, man kommer i kontakt med ved ad hypnotisk vej at sætte en forsøgsperson tilbage til et »tidligere liv«, synes at bestå af en blanding af forskellige komponenter. De kan f. eks. udgøres af forsøgspersonens egen nuvæ-

rende individualitet, hans forventninger om, hvad han tænker sig hypnotisøren ønsker at høre, hans fantasifulde forestillinger om, hvordan hans tidligere liv burde have formet sig, og endelig måske også bestanddele, der kun kan forklares som parapsyriske fænomener.

I de tilfælde, hvor vi mener at have konstateret tydelige paranormale komponenter i den »tidligere personlighed« under sådanne hypnotiske eksperimenter med regression, står vi stadig over for den vanskelige opgave at afgøre, hvis det overhovedet er os muligt, om tilstedeværelsen af disse paranormale komponenter 1) bedst kan forklares ud fra, hvad vi ved om telepati eller clairvoyance, 2) må tilskrives en diskarneret personligheds indgriben eller 3) kan finde begrundelse i reinkarnationsteorien. (Det er for øvrigt nøjagtigt de samme problemer, vi står overfor, når vi skal tage stilling til de spontane reinkarnationstilfælde blandt børn).

Selv om den under hypnosen fremkaldte »personlighed« virker bestikkende troværdig, giver dette os ikke nogen rettesnor for en sikker bedømmelse af personligheden og hvad der ligger bag den eller dens forskellige komponenter. Og undtagen når det drejer sig om ganske små

4 A. de Rochas. *Les Vies Successives*. Paris: Chacornac Freres, 1924.

5 J. Bjørkhem. *De Hypnotiska Hallucinationerna*. Stockholm: Litteraturforlaget, 1943.

børn eller om tilfælde, hvor man præsenteres for en fagkyndighed helt ud over det sædvanlige, er det så godt som umuligt at udelukke muligheden af, at det, der fortælles om det »tidligere liv«, kan henføres til helt normale informationskilder. Ikke des mindre rummer nogle af de her omtalte hypnotiske eksperimenter karakteristiske træk, som det vil være forbundet med betydelig vanskelighed at forklare, medmindre man lægger en eller anden metafysisk hypotese til grund for fortolkningen af disse fænomener. Jeg har personligt undersøgt ét tilfælde af denne slags, hvor forsøgspersonen, en kvinde, talte et fremmed sprog, som hun, ifølge alle samstemmende vidnesbyrd, ikke kunne have lært at tale på almindelig måde.⁶ Og fremtidige forsøg, særlig med børn, som viser sig i besiddelse af specielle evner eller fremragende færdigheder på et eller andet område, f. eks. fremmede sprog, vil kunne føje mange værdifulde erfaringer til vor viden om dette emne.

Det ser imidlertid ud til, at det mest lovende kildemateriale til belysning af reinkarnationsteorien findes i de spontane tilfælde, navnlig blandt børn. Et studium og en vurdering af den slags tilfælde er dog naturligvis lige så vanskelig en sag som en bedømmelse af andre tilfælde af spontan art, som psykisk forskning giver sig af med at undersøge, og der vil ganske naturligt rejse sig kritiske røster med hensyn til argumentationens videnskabelige holdbarhed.⁷

⁷ se note - neste side

Om forskningsmetoder for studiet af spontane reinkarnationstilfælde

når psykiske forskere har studeret spontane tilfælde, har de i årtier benyttet sig af de samme metoder som historikeren, juristen og undertiden psykiateren, når de skulle rekonstruere fortidige begivenheder. I de fleste spontane tilfælde er de væsentligste begivenheder allerede indtruffet på det tidspunkt, hvor forskeren kommer ind i billedet. Men når han først tager fat,- står og falder meget med, hvor dygtigt han forstår at tilrettelægge sin afhøring af vidnerne og hvor klogt han evner at vurdere deres udsagn. Hvad en dreven interviewer betyder, kan ikke her understreges kraftigt nok.

* Stevenson. » A Case of Responsive Xenoglossy.« Udkommer senere.

7 Angående kritik af bevismateriale fra spontane tilfælde se D J Vest The Investigation of Spontaneous Cases.« *Proc 5 P R* Vol 48 1948 264 300 E J Dingwall. «British Investigation of Spontaneous Cases « *International Journal of Parapsychology*, Vol. 3, 1961, 305-318. Og hvad angår kritik af kritikken se W H Salter. «A Commentary on 'The Investigation of Spontaneous Cases' *Proc 5 P R* Vol. 48, 1948, 301-305; H. Carrington. «The Investigation of Spontaneous Cases *Journal S.P.R.*, Vol. 34, 1948, 306-307 (korrespondance) W F Prince Human Experiences.« *Bulletin*, Boston Society for Psychic Research No 14 1931 and No 20, 1933; I. Stevenson. *Journal of Parapsychology*, Vol 26, 1962, 59 64 (korrespondance).

Var s17

Men lad os så antage, at intervieweren er tilstrækkelig dygtig, så ligger der i alle den slags undersøgelser stadig den hovedvanskelighed at overvinde, at man ikke altid kan stole på de forskellige vidners hukommelse eller endda på deres iagttagelsesevne; de kan f. eks. godt finde på at udelade eller at tilføje forskellige enkeltheder i sagen, og det kan medføre, at fremstillingen i den grad forvanskes, at den ikke længere dækker de faktiske forhold og begivenheder. Sådanne erindringsforskydninger kan skyldes manglende intelligens hos vidnet, men der kan også være tale om fejl, der udspringer af vidnets ønsker eller frygt, når vedkommende stilles over for noget, der griber ind i hans sjæleliv eller berører ham personligt. Men hvis man spørger, hvordan vi kommer på sporet af sådanne fejl sammenlignet med »de faktiske begivenheder« i enhver undersøgelse, må vi indrømme, at vi sammenholder, hvad det ene vidne sagde, med hvad et andet vidne sagde eller skrev om den samme begivenhed. Inden for al videnskabelig forskning, endog i vore laboratorier, er menneskelige vurderinger og menneskelige udsagn af uafviselig betydning, og jeg ser det derfor også som min opgave at afprøve og udbedre det forhåndenværende bevismateriale i stedet for blankt at forkaste alle oplysninger, der ikke straks synes at stemme. Jurister og historikere forsøger at få fat i aktstykker, der så vidt muligt går helt tilbage til den tid, de omhandler. Men det står dem selvfølgelig klart, at det ikke er selve det faktum, at det er skrevet af en samtidig forfatter, der gør et dokument autentisk, men ene og alene forfatterens troværdighed. Og en skrivelse, der er forfattet af et upålideligt vidne, har ikke så stor værdi som et pålideligt vidnes mundtlige udsagn. Hvis det ikke forholdt sig sådan, ville der ikke være meget at bestille for historikere og jurister.

Jeg har ved undersøgelsen af de nærværende tilfælde bestræbt mig for at følge de samme metoder, som sædvanligvis benyttes i retsvidenskab, historieforskning og psykisk forskning. Beklageligvis er der i de tilfælde, jeg her beskriver, to svagheder i bevismaterialet, som for øvrigt mange af de tidligere undersøgte tilfælde er behæftet med. For det første blev, med to undtagelser (Swarnlata Mishra og Imad Elawar), de forskellige udtalelser af forsøgspersonerne (i regelen børn) ikke nedskrevet, før der blev anstillet undersøgelser for at verificere deres rigtighed. For det andet blev barnets genkendelse af mennesker og steder fra det formodede tidligere liv ikke (med få undtagelser, f. eks. i tilfældet Imad Elawar)

konstateret af personer uden forbindelse med de to implicerede familier. Da jeg derfor ofte stod uden mulighed for direkte at kunne iagttage det væsentligste handlingsforløb i de forskellige tilfælde, måtte jeg sikre mig udtalelser fra så mange vidner til begivenhederne, som jeg kunne komme til at udspørge. Og jeg har ofte udspurgt de samme vidner med mellemrum på ét eller flere år. Undertiden har jeg også været i stand til at sammenligne resultatet af mine undersøgelser med andre uafhængige personers forskningsresultater af en sag, og vel at mærke personer, hvis dygtighed jeg ikke har mindste grund til at drage i tvivl.

Efter at have samlet alt dette materiale var jeg i stand til at sammenligne de udtalelser, som de forskellige personer i en familie eller på et sted var fremkommet med, både med hinanden og med udtalelser om de samme begivenheder, som stammede fra medlemmer af den anden implicerede familie eller det andet sted. Jeg kunne også sammenligne, hvad en person havde sagt på ét tidspunkt, med hans udtalelser på et andet tidspunkt, enten over for mig selv eller over for en anden forsker.

Dette fører mig ind på en omtale af spørgsmålet om, hvorvidt man nu også kan stole på de oplysninger, man indsamler på denne måde, et vigtigt emne, som jeg senere skal komme lidt nærmere ind på. Her ønsker jeg blot at tilføje og understrege, at mundtlige vidneudsagn kun udgjorde en del af det materiale, der foreligger. For jeg har temmelig ofte haft anledning til direkte at iagttage de umiddelbare *reaktioner* af såvel selve forsøgspersonen som af de personer, der omgav ham i hans nuværende familie, og ligeledes af de personer, der tilhørte den tidligere personligheds familie. I den forbindelse kan jeg også nævne, at barnets reaktioner i disse tilfælde nøje svarede til, hvad vidnerne havde fortalt mig om hans eller hendes opførsel.

Og dette styrker min tillid til, hvad de fortalte mig om selve handlingsforløbet, nemlig hvad barnet havde påstået det kunne huske, hvornår det var sket osv., alt sammen noget, jeg i almindelighed ikke kunne få at vide af forsøgspersonen selv, men kun kunne erfare gennem forældre og andre vidner. Disse børns absolutte overbevisning om at være identiske med den tidligere personlighed forekommer mig at være et af de allermest betydningsfulde karakteristika i disse sager. En så fuldkommen personifikation af et andet menneske, og hvor det følelsesmæssige islæt er så tydeligt fremtrædende, virker i sig selv langt stærkere end det, at et barn simpelt hen kan fortælle en hel del om en anden person, der har leveret før. Efter min mening styrker disse adfærdspsykologiske aspekter i høj grad tilfældenes troværdighed, og de forøger samtidigt vore muligheder for en dybere erkendelse af den menneskelige personlighed.

Om opdagelse og behandling af mulige fejl under sagens udforskning

Eftersom værdien af denne type tilfælde imidlertid er helt afhængig af vidneudsagnenes nøjagtighed og den præcise gengivelse af, hvad de siger de har set eller hørt, har jeg lagt megen vægt på at opnå så stor en nøjagtighed i vidneudsagnene som muligt i de sager, jeg har undersøgt.

når der ikke foreligger nedskrevne beretninger, bygger vi på den mængde af bekræftende vidneudsagn, vi kan indsamle fra forskellige

Var s19

vidner, der mener at kunne genkalde sig de samme eller andre dermed forbundne begivenheder. Det er derfor indlysende, at jeg har prøvet at finde så mange forskellige vidner i de enkelte tilfælde, som det var mig muligt. Ved at sammenholde forskellige vidners

udtalelser, eller de samme vidners udsagn på forskellige tidspunkter, har jeg fundet, at der kan forekomme uoverensstemmelser i ca. ti procent af alle udtalelser, der er afgivet over for mig. Dette tal, der var ikke så lidt lavere, end jeg havde ventet, da jeg gik i gang med disse undersøgelser, har forøget min tillid til vidnernes almindelige troværdighed, eftersom det viser sig, at de forskellige personers fremstilling af begivenhederne stemmer ret nøje overens. Desuden drejer uoverensstemmelserne sig næsten altid om underordnede detaljer og ikke om de væsentlige tildragelser. Vidner kan f. eks. være enige om, at et barn har genkendt en bestemt mand, som skyldte den tidligere personlighed penge, mens de godt kan være uenige om gældssummens størrelse. Eller de kan være enige om den måde, en person er kommet af dage på, men være uenige om, hvornår det skete. Nogle detaljer kan dog naturligvis være afgørende, og jeg vil ikke hermed sige, at man kan tillade sig at overse alle modstridende udtalelser, selv om de drejer sig om detaljer. Alt, hvad jeg har ønsket at fremhæve, er, at de fleste uoverensstemmende vidneudsagn drejer sig om detaljer og ikke om de afgørende hovedbegivenheder.

Ikke des mindre er behandlingen af sådanne modstridende vidneudsagn i sager af denne art noget af et problem. På den ene side er der visse vidner, som hurtigt (eller måske først efter nogen tid) afslører sig som upålidelige ved den måde, hvorpå de impulsivt styrter sig ud i en beretning om ting og forhold, som de foregiver at vide besked med, men som de faktisk ikke har noget førstehåndskendskab til. Det vil næppe være rimeligt at tillade en sådan persons udtalelser at forringe troværdigheden af et andet, øjensynligt mere pålideligt vidnes udsagn, blot fordi der her viser sig en uoverensstemmelse. På den anden side ville det ikke være rigtigt af mig over for mine læsere, hvis jeg tilbageholdt alle uoverensstemmende vidneudsagn, da jeg derved let kunne komme til, mig selv uafvidende, at give fremstillingen af sagens data en skævhed. Jeg har imidlertid syntes, at mens en fuldstændig udeladelse af nogle få punkter, der rummer modstridende udsagn, i så godt som hvert eneste tilfælde ville afsvække den logiske argumentation for en parapsykisk fortolkning af fænomenerne, ville det at medtage sådanne uoverensstemmende vidneudsagn, hvor der i forvejen i øvrigt var fuld samstemmende enighed mellem andre vidner, fejlagtigt kunne give det indtryk, at tilfældene var mere omfattende, end de i virkeligheden er. Jeg er derfor kommet til den slutning, at jeg roligt kan udelade de fleste af de punkter, i hvilke selvmodsigende udsagn forekommer, men jeg har beholdt en del, idet jeg i hvert af disse tilfælde har givet en nærmere kommentar til de uoverensstemmende udsagn.

Jeg har for øvrigt senere begyndt at interessere mig mere for en analyse af grunden til disse individuelle uoverensstemmelser i udsagnene, end jeg tidligere har gjort, og jeg har fundet det meget lærerigt at gå på sporet efter en forklaring i hvert enkelt tilfælde, så vidt det var mig muligt. Det viste sig at være lettere med to tolke, end det havde været, da jeg kun havde én. Jeg opdagede nemlig, at nogle divergerende udsagn skyldtes fejl i oversættelsen, hvad jeg kunne konstatere ved, at måden, visse ord blev oversat på, kunne variere lidt (eller undertiden ret meget) fra den ene gang til den anden. Andre uoverensstemmelser kunne opstå, fordi vidnet ikke havde forstået et særligt spørgsmål og derfor havde svaret på noget andet end det, vedkommende egentlig var blevet spurgt om. Og endelig kunne nogle modstridende udsagn føres tilbage til uopmærksomhed eller svigtende hukommelse hos vidnerne. Min analyse af alle disse modstridende udsagn både under og lige efter mine samtaler med vidnerne har bevirket, at jeg har kunnet »redde« nogle betydningsfulde punkter, som ellers ville være gledet ud, og det har i stigende grad overbevist mig om, at udeladelsen af sådanne uoverensstemmende vidneudsagn, som jeg flere steder har foretaget, snarere har svækket end styrket troværdigheden af nogle tilfælde.

Med meget få undtagelser stammer alt bevismateriale fra førstehandsvidner. Jeg har lejlighedsvis medtaget vidneudsagn fra andenhandsvidner, men har i så fald gjort

opmærksom på det i mine rapporter.

Jeg har brugt dæknavne for alle forsøgspersoner og vidner i tilfældene fra Alaska for at beskytte dem imod at komme i offentlighedens søgelys. Men i alle bogens øvrige afsnit har jeg kun forandret ét eneste navn (i tilfældet Imad Elawar) og nævnt alle andre vidner ved deres rigtige navne.

Jeg skal nu gå over til en omtale af visse enkeltheder i de tre vigtigste fejlkilder for rapporter og i den forbindelse komme ind på de forholdsregler, man søger at tage for at formindske deres antal eller simpelt hen se bort fra dem, hvis de må anses for at være alt for vildledende for helhedsindtrykket af en sag.

Oversættelser og mulige fejl fra tolkenes side

Jeg taler fransk og tysk med forholdsvis lethed og kan klare mig på spansk og portugisisk. Men jeg har ikke så meget praktisk kendskab til orientalske sprog som arabisk eller hindi, at jeg kan klare mig uden en tolk. De største muligheder for misforståelser gennem fejl i tolkenes optegnelser forelå derfor i nogle af tilfældene i Indien, Ceylon og Libanon.

Var s20

Af de syv indiske tilfælde måtte jeg benytte mig af tolke i studiet af de fem. (I tilfældet Swarnlata talte næsten alle vidnerne engelsk, og i tilfældet Mallika talte de hovedsagelig fransk). I disse fem tilfælde havde jeg mindst to og undertiden tre tolke. I 1964 havde jeg to tolke, der assisterede mig samtidig: den ene oversatte, mens jeg gjorde notater på engelsk; den anden kontrollerede oversættelsen og tog også notater på hindi, som vi så senere sammenlignede med mine notater på engelsk.

I de tre ceylonesiske tilfælde havde jeg to tolke (der arbejdede samtidigt) i det ene tilfælde (Wijeratne) og én tolk i de andre to tilfælde, skønt et af hovedvidnerne i ét af disse to tilfælde (Gnanatilleka) talte engelsk.

Tilfældet Imad Elawar i Libanon brugte jeg tre tolke til på forskellige tidspunkter.

For kort at summere op: Til ni af de elleve asiatiske tilfælde, i hvilke jeg benyttede mig af tolk, havde jeg mindst to tolke, der ofte arbejdede for mig på forskellige tidspunkter. Jeg har nok opdaget enkelte uoverensstemmelser, der må tilskrives oversættelsesfejl, men er overbevist om, at disse fejl kun berører en lille og betydningsløs del af alle de forekommende punkter i disse sager.⁸

Hvordan vidneudsagnene føres til protokols, og hvilke fejl der her kan opstå

Andre fejl kan have indsneget sig i rapporterne, når de forskellige vidners udsagn eller mine observationer af deres adfærd skulle nedskrives. Jeg plejer gerne at tage notater, samtidig med at vidnet eller tolken taler. Jeg foretrækker denne metode for brug af båndoptagere i disse vidneafhøringer, fordi (a) en båndoptager hyppigt virker hæmmende på vidnerne, som enten distraheres eller bliver mere på deres post, når de mærker, at det, de siger, bliver optaget på bånd, indtil de bliver vant til den; og (b) eftersom det sjældent kan lade sig gøre at føre helt private samtaler i østen (det er gerne sådan, at flere personer giver møde på en gang for at afgive deres vidneudsagn), kan det undertiden være vanskeligt ved hjælp af en båndoptager at fastslå, hvem der har sagt hvad, noget, jeg ganske naturligt tillægger den største betydning. Når man bagefter lytter til båndet, kan det være ganske umuligt at afgøre, hvem de forskellige stemmer i virkeligheden tilhører. Og dertil kommer, at

man ved at optage afhøringen på bånd ikke får nogen oplysning om, hvordan navnene staves, og på forskellige måder, f. eks. hvis én pludselig sænker stemmen, kan man ofte gå glip af en del informationsmateriale, når man bruger båndoptagere. Efter min mening er skrevne

⁸ Jeg har i de følgende sagsrapporter givet nogle flere enkeltheder om undersøgelsen af de enkelte tilfælde, heri indbefattet min brug af tolkene.

Var s22

optegnelser derfor i hvert fald uundværlige, og jeg ser ingen grund til, at man ikke skulle kunne stole på dem i enhver henseende under forudsætning af, at man tager notater hele tiden, mens vidnet taler. (I nogle få tilfælde - som f. eks. når et vidne talte i en bil - har omstændighederne forhindret mig i at gøre det, og så har jeg måttet nedskrive mine notater, når jeg vendte tilbage til mit hotel nogle timer senere eller, i sjældne tilfælde, den næste dag).

Min tillid til mine notaters nøjagtighed under vidneafhøringer voksede ved nogle erfaringer, jeg gjorde i Tyrkiet. Under studiet af nogle tilfælde dér i marts 1964 gjorde jeg som sædvanlig notater, idet jeg prøvede på at få så mange enkeltheder med som muligt. Samtidig optog M. Resat Bayer, der optrådte som min tolk dér, også vidneafhøringerne (på nogle få undtagelser nær) på en transportabel båndoptager. Bagefter sendte jeg M. Bayer kopier af alle mine notater, og han sammenlignede dem omhyggeligt med båndoptagelserne, både med hensyn til, om jeg havde fået alle enkeltheder med, og om der var noget, jeg havde misforstået.

Denne sammenligning viste, at jeg ikke havde begået nogen graverende fejl i mine notater, og M. Bayer fandt kun et mindre antal uoverensstemmelser i ting af underordnet betydning. Den værste af disse var, at jeg havde noteret, at et barn var mellem to og et halvt og tre år gammel, hvor det ifølge båndoptagelsen skulle have været mellem to og to og et halvt. Jeg var uden tvivl gået glip af nogle af de detaljer, som var med på båndene, fordi jeg på et vist tidspunkt havde været optaget af at notere, hvad der lige var blevet sagt, da tolken gik videre med noget helt andet. Men det vigtigste resultat af denne sammenligning var, at jeg ikke havde fået nogen enkeltheder med i mine optegnelser ud over dem, der var på båndet.

I det betydningsfulde arbejde med at udspørge vidnerne, afprøve deres pålidelighed og komme på sporet af vigtige ting, jeg havde glemt at spørge om, eller modstridende vidneudsagn, var jeg så heldig som min hjælper at have Mr. Francis Story, der ledsagede mig på mine rejser til Ceylon i 1961 og til Indien i 1964. Hans dynamiske indsats under studiet af de forskellige tilfælde muliggjorde en yderst frugtbringende diskussion om vidneudsagnene og om eventuelle divergerende udtalelser, der var faldet, eller andre tvivlsspørgsmål, der meldte sig, mens materialet endnu var frisk. Og jeg er sikker på, at dette samarbejde reducerede mulighederne for, at jeg skulle overse eller glemme at nedskrive nogen punkter af væsentlig betydning under disse afhøringer.

Fejlerindringer hos vidnerne

Vi kommer nu til den vigtigste faktor, nemlig i hvor høj grad man kan stole på vidneres hukommelse. Lad os sige, at vi konstaterer en usædvanlig enighed mellem en flok vidner angående de vigtigste kendsgerninger i en sag (hvad vi faktisk gjorde i de nærværende tilfælde), hvilken garanti har vi så for, at vidnerne er nået til denne enighed uafhængigt af hinanden, og at de ikke er faldet som ofre for en bølge af lettroenhed og er blevet revet med under påvirkning af det specielle kulturmiljø, hvorunder de er vokset op, sådan at de bygger en hel historie op på basis af så spinkelt et grundlag, som at et lille barn har opført sig på en noget mærkelig måde? måske kan alle i gruppen uden at tænke dybere over det nå til enighed om, at de både hørte og så ting, som de i virkeligheden slet ikke havde oplevet, omtrent som det gik i eventyret om KEJSERENS NYE KLÆDER, hvor godtroende mennesker, der var

grebet af frygt for at synes dummere end deres naboer, var parate til at sværge, at de så noget, som de faktisk slet ikke så!

Vi har her kort sagt en teori, der går ud på, at erindringsforskydninger eller hukommelsesfejl kan være *motiverede*. Jeg mener, at hovedargumentet imod sandsynligheden for, at der skulle være sket en sådan masseinfektion (eller en ret lokal infektion) af ideer, ligger i selve det faktum, at de forskellige vidner indtager en højst forskellig holdning til de her omhandlede begivenheder. I vesten tror kritikere, der ikke er bedre underrettet, i almindelighed, at siden alle (eller næsten alle) i østen tror på reinkarnation, er der ingen, der ikke straks vil være parat til at tro på en hvilken som helst historie, hvis den bare rummer så meget som en antydning af mulighed for, at der kan være tale om reinkarnation; så kan den i øvrigt være lige så usandsynlig, som den være vil.

Nu er det fuldstændig rigtigt, at troen på reinkarnation er ret udbredt i orienten, og også, at der er en hel del overtro i forbindelse hermed. Men når det drejer sig om de enkelte konkrete tilfælde, vil man opdage, hvor forskelligt de forskellige mennesker ser på reinkarnationen. For det første er det en almindelig udbredt opfattelse, at det at kunne huske tidligere liv betyder, at man er forudbestemt til at dø i en ung alder, og mange forældre griber ofte til kraftige, ja undertiden ligefrem brutale forholdsregler for at tvinge et barn til at holde op med at tale om dets foregående liv.

Og dertil kommer, at et barn, der begynder at tale om, at det i virkeligheden hører hjemme i en anden landsby, hvor det ville være meget lykkeligere ved at bo, eller som opfører sig helt anderledes end den øvrige familie, frembyder et meget alvorligt problem både for dets familie og for det selv. Og vi må ikke glemme, at mange af disse børn jo faktisk truer med at løbe hjemmefra og hen til det andet hjem, og at nogle af dem virkelig gør alvor af deres trussel (f. eks. Prakash og Parmod).

Det kan selvfølgelig ske, at såvel barnet som dets forældre nyder den offentlige opmærksomhed, som gerne følger med den påstand, at et barn kan huske sit tidligere liv. Men det er langt oftere tilfældet, at de synes, at al den offentlige omtale er både en plage og en udgift; de får ingenting ud af det og må endda give afkald på meget af deres privatliv. Gang på gang kommer forældrenes modvilje imod at få en sag bragt frem for offentligheden gennem andre vidner, f. eks. naboer, der kan fortælle om, hvor gammelt barnet var, da det først begyndte at tale om sit forrige liv. Gennemsnitligt går der fra tre til fem år fra det tidspunkt, da barnet begynder at komme med sine opsigtsvækkende udtalelser (se oversigtstavle I, side 375 i afsnittet VURDERING OG KRITIK), og til sagen kommer til offentlighedens kundskab, bliver kendt uden for familiens snævre kreds. Jeg har mere end én gang konstateret, at forældre har modsat sig (ofte gennem flere år), at deres barn, trods dets indtrængende bønner, fik lov til at komme hen til den landsby, hvor det påstod at have levet før. Hvis vi tager alle disse omstændigheder, der kan have indvirkning på de implicerede vidners motiver, i betragtning, tror jeg, man roligt kan se bort fra en teori, der går ud på, at alle samstemmende vidneudsagn, der taler til gunst for en paranormal forklaring på fænomenerne, skulle være udtryk for beviste fejlerindringer hos vidnerne.

For hvis motiver skulle spille ind, ville de for mange af vidnernes vedkommende snarere bevirke en tendens til at fremstille tingene på en måde, der i højere grad ville afkræfte end bekræfte en paranormal fortolkning eller en forklaring, der bygger på tanken om genfødsel. Tværtimod er det ofte en overvindelse for vidnerne at måtte bekræfte noget, som et barn har sagt, fordi de ved, at det kan føre med sig, at barnet vil forlade dem eller i det mindste give udtryk for, at det hellere vil bo hos en anden familie.

To andre tilbagevendende træk i bevismaterialet forekommer mig at styrke tilliden til det. For det første, hvis vidnerne hver for sig og meget afgørende bevidst havde forvansket vidneudsagnene, måtte vi forvente et meget større antal uoverensstemmelser mellem de

forskellige vidners udtalelser. Hvorfor skulle f. eks. vidne A, hvis han virkelig pyntede på sin historie, begrænse udfoldelsen af sin fantasi, så at hans fremstilling næsten på en prik kom til at stemme med det, som vidne B fortæller, for slet ikke at tale om vidne C og D osv.? Den tanke, at vidnerne kunne påvirke hinanden, lyder langt mere sandsynlig, end at de hver for sig skulle have »fabrikeret« en historie og tilfældigvis være standset på samme sted i fremstillingen. Men hvad dette punkt angår, er det klart, at skønt *nogle* af vidnerne kunne påvirke hinanden (og utvivlsomt også gjorde det), er der andre tilfælde, hvor de umuligt kunne have gjort det

Var s24

(som f. eks. i tilfældet Swarnlata og Imad) og hvor de næsten med sikkerhed ikke gjorde det, fordi de havde højst modsatte interesser i sagens udfald (som i tilfældet Prakash og Ravi Shankar). Ydermere må det faktum, at der er *nogen* uoverensstemmelser, vel siges at svække den teori, at der skulle være tale om noget aftalt spil mellem vidnerne. For det andet var vidnerne lige så villige til at fortælle os om de situationer, hvor barnet havde taget fejl eller havde været uklar i sine udtalelser, som de andre, hvor det havde haft ret. (Sml. her særlig tilfældene Swarnlata og Imad som eksempler på sådanne fejl). Jeg siger altså ikke, at bevidste fejlerindringer i vidneudsagnene ikke kan være forekommet i disse tilfælde, men jeg siger, at disse fejl ikke kan være nogen forklaring på alle de mange samstemmende udsagn (så lidt som på de modstridende), som jeg har konstateret i det samlede bevismateriale.

Lidt om den måde, hvorpå jeg har valgt at præsentere de foreliggende kendsgerninger i disse sagsrapporter

I mine rapporter af de tyve tilfælde har jeg været nødt til at opsummere og sammenfatte en del af de oplysninger, som de forskellige vidner har givet. Således har jeg i reglen indledt rapporten af en sag med en kort historisk oversigt over dens forløb. Under udarbejdelsen af disse oversigter har jeg sammenfattet og omskrevet en hel del vidners udtalelser. Men når det drejer sig om den detaljerede redegørelse for, hvad vidnerne har sagt om forsøgspersonens udtalelser eller om de foreliggende tilfælde af genkendelse, og hvad andre vidner har sagt til bekræftelse heraf, har jeg med minutiøs grundighed medtaget alt, hvad vidnerne har sagt.

Dermed mener jeg ikke, at jeg har citeret udsagnene ordret i den forstand, at jeg overalt har brugt præcis de samme ord, som vidnerne har brugt, for det har været mig magtpåliggende at kunne give oversigtstavlerne så koncise en udformning som muligt, og i en del tilfælde har jeg derved også kunnet undgå gentagelser, idet en del vidner udtalte sig om det samme spørgsmål, men bare brugte forskellige ord. Hvad jeg mener, er at for hvert enkelt punkt i oversigtstavlerne har jeg tilføjet et notat (der så godt som altid er nedskrevet samtidigt) om, at det opførte vidne fremsatte en udtalelse, der på det nøjeste svarer til det på tavlen opførte punkt. Og eftersom adskillige mennesker, som allerede nævnt, næsten altid overværede afhøringerne, var der som regel andre vidner, der ved at nikke eller mumle samtykkende bekræftede rigtigheden af, hvad hovedvidnet sagde, eller undertiden gav udtryk for, at de var uenige med den adspurgte. Jeg kunne derfor som regel have anført adskillige vidner for hvert af de nævnte punkter, men jeg har foretrukket at koncentrere mig om hovedvidnerne, som jeg syntes måtte være de pålideligste iagttagere af de begivenheder, de fortalte om. Jeg er parat til at stille mine originale notater i disse sager til rådighed for enhver interesseret forsker, som kunne ønske at sammenligne dem med det trykte materiale, der her præsenteres for læserne.

I hvert enkelt tilfælde har jeg medtaget nogle oplysninger og kommentarer (i

sagsrapporterne) til nærmere belysning af muligheden for, at forsøgspersonen skulle have fået sine oplysninger ad normale kanaler; herunder har jeg også berørt muligheden for direkte svindel og kryptomenesi (Ved *kryptomenesi* forstås man underbevidst erindringsliv (*oversætterens anm.*))

Jeg har henlagt en nærmere redegørelse for mine synspunkter med hensyn til det foreliggende materiale, f. eks. spørgsmålet om, hvorvidt der er tilstrækkelig begrundelse for en paranormal fortolkning heraf, til et afsluttende kapitel, når jeg har gennemgået alle tyve tilfælde. Men jeg har alligevel ment, det var bedst at knytte visse bemærkninger til omtalen af nogle særligt vigtige punkter, mens læseren har de enkelte detaljer i den pågældende sag i frisk erindring, selv om jeg derved ikke kan undgå at komme ind på en del ting to gange, fordi problemerne tages op igen i kapitlet VURDERING OG KRITIK i slutningen af bogen.

I sagsrapporterne bruger jeg udtrykket »den tidligere personlighed« i de fleste tilfælde, når jeg vil referere til den afdøde person, med hvem forsøgspersonen i den pågældende sag anser sig for identisk. Dette udtryk forekommer mig at være mindre kluntet end andre, som f. eks. »hans formodede tidligere personlighed« eller »den angivelige tidligere personlighed«. Og samtidig ligger der ikke i det førstnævnte udtryk nogen forhåndsindrømmelse af, at barnet har ret, når det påstår, at dets egen personlighed i virkeligheden er en fortsættelse af den »tidligere personlighed«. Det er jo nemlig det, der er det centrale problem, som melder sig ved studiet af de foreliggende data, og det har jeg i sinde at tage op til en indgående drøftelse i det sidste kapitel. På samme måde omtaler jeg som regel de udtalelser, der tillægges barnet, som dets »erindringer« i stedet for at anvende udtryk som dets »angivelige erindringer om et tidligere liv«. De udtalelser, som tillægges forsøgspersonen, er jo erindringer af en eller anden slags, og så er spørgsmålet bare, hvorvidt det er erindringer om noget, han har hørt eller erfaret på normal vis, noget, han har erfaret ad oversanselig vej, eller noget, han har oplevet i et tidligere liv.

Mine planer om fremtidige undersøgelser og rapporter

Jeg håber ikke, at denne oversigt over de vanskeligheder, der knytter sig til studiet af sager som disse, og de forsøg, der er gjort for at overvinde disse vanskeligheder, har givet nogen det indtryk, at jeg har slået mig til ro med de metoder, jeg hidtil har benyttet. Jeg føler tværtimod en stærk forpligtelse til at forbedre dem på enhver tænkelig måde. Og rent bortset fra, at jeg gerne vil forbedre mine metoder, ville jeg også ønske, jeg kunne komme til at undersøge nogle tilfælde, der er af nyere dato, end de fleste af de her gennemgåede sager var, da jeg fik kendskab til dem. Men det lægger der sig, som allerede nævnt, ofte hindringer i vejen for, idet familier, der har et barn af denne type, i almindelighed ønsker at undgå alt for stor offentlig opmærksomhed og derfor kun nødtvungent fortæller andre noget om, hvad barnet har sagt. Og de gør det i al fald sjældent, før de selv har gjort forsøg på at verificere barnets udtalelser.

Ikke des mindre er det mit håb, at jeg ved hurtigere at komme på sporet af denne slags tilfælde kan få lejlighed til at undersøge et helt frisk tilfælde, altså lige efter at barnet er begyndt at snakke om sit tidligere liv, og før man har gjort noget forsøg på at verificere dets udtalelser. I nærværende udvalg af tilfælde havde man foretaget skriftlige optegnelser i to tilfælde, før der blev foretaget kontrolforanstaltninger, nemlig Swarnlata og Imad. I ét andet tilfælde (Prakash) kom jeg til stede, i begivenhedernes centrum så at sige, ganske få uger efter at de første kontrolforsøg var foretaget, og kunne begynde at undersøge resultatet af dem, endnu mens det hele var så nyt. Men i andre tilfælde fik jeg først lejlighed til at sætte mig ind i bevismaterialet flere måneder, eller år, efter at begivenhederne havde fundet sted.

De iøjnefaldende begrænsede muligheder for et studium af tilfælde af denne art, selv

under de gunstigste omstændigheder, burde få os til at se os om efter andre måder at tilvejebringe supplerende bevismateriale til belysning af de her omhandlede fænomener. Jeg har allerede været inde på fremtidige muligheder for en udvidet og bedre kontrolleret serie forsøg med hypnose, hvor man særlig bruger børn som forsøgsobjekter. Jeg har også begyndt at undersøge det mønster af tilbagevendende karakteristika, som forekommer i en mængde spontane tilfælde af reinkarnationstypen. Det er min plan at vurdere alle de tilfælde, jeg har i min samling, med henblik på deres ægthed. Derefter har jeg i sinde at sammenligne de særlige kendetegn, som forefindes i de mindre grundigt undersøgte tilfælde, med dem, der findes i tilfælde, hvis ægthed jeg er mere sikker på, idet jeg vil anvende en metode, der oprindeligt blev udtænkt af Hart til undersøgelse af overnaturlige fremtoninger.^{9*} Hvis jeg finder, at der er en bestemt struktur i de velunderbyggede tilfælde, der går igen i de mere tvivlsomme tilfælde, vil min tillid til det materiale, som de sidstnævnte sager bygger på, blive større. I så fald vil jeg gøre udstrakt brug af den store mængde af tilfælde, der står til min rådighed, ved at begynde at undersøge, om der ikke skulle aftegne sig en struktur, og at drage følgeslutninger ud fra det forhåndenværende materiale. Hvis derimod denne analyse ikke afslører nogen iøjnefaldende ligheds punkter mellem de mere og de mindre velunderbyggede tilfælde, så har jeg i hvert fald her et kriterium, ud fra hvilket jeg vil kunne vurdere fremtidige tilfælde. ^{9*} H. Hart. » Six Theories About Apparitions.« *Proc. S.P.R.*, Vol. 50,1956, 153-239.

Jeg agter også at fortsætte mine bestræbelser for at vurdere tilfælde af denne type ved at prøve at finde ud af, hvordan de kan siges at stemme med de forskellige teorier, der har været fremsat, og som hver især menes at være svaret på gådens løsning, samt ved selv at forsøge at udtænke nye teorier, som de foreliggende data måske vil stemme bedre med, end tilfældet er for nogen af de teorier, som for tiden er god latin på bjerget. Jeg vil desuden gøre forsøg på at udtænke og beskrive mønstertilfælde, som, hvis de kunne findes, ville kunne give mulighed for at træffe en klar og definitiv afgørelse med hensyn til, hvilken af de rivaliserende teorier der var den rette. Og endelig vil jeg naturligvis også søge at opspore sådanne mønstertilfælde, som jeg kan tage op til undersøgelse.

II

SYV TILFÆLDE

DER TYDER PÅ REINKARNATION I INDIEN

INDLEDNING

Forestillingen om genfødsel spiller en væsentlig rolle blandt tilhængerne af hinduismen, den mest fremherskende religion i Indien. Hinduismen er den ældste eksisterende religion i verden, idet dens oprindelse kan spores helt tilbage til det fjerde årtusinde f. Kr. Dens læresætninger og ritualer er den dag i dag ikke meget forskellige fra, hvad de var for tusinder af år siden.^{1*} Enhver påvirkning såvel fra muhamedanske som kristne erobreres og missionærers side synes kun at have haft ringe indflydelse på den usvækkede tillid, næsten alle indere nærer til hinduismens grundtanke.

*Læsere vil finde oplysninger og bibliografier om hinduismen og hinduistiske tros retninger i følgende: S. Radhakrishnan. »Hinduism i The Legacy of Indza (Ed G T Garratt.) Oxford: Oxford University Press, 1937 A N Coomaraswamy *Hinduism and Buddhism*. New York: Philosophical Library, n. d., K. M. Sen. *Hinduism*. Harmondsworth: Penguin Books, Limited, 1961; Swami Nikhilananda *Self Knowledge An English Translation of Sankaracharya's Atmabodha with Notes Comments and Introduction*. New York: Ramakrishna-Vivekananda Center 1946 Swami Prabha vananda with the assistance of F. Manchester. *The Spiritual Heritage of Indza* New York: Doubleday and Company, Inc., 1963; *Bhagavad-Gita*. (Trans. by Swami Prabhavananda and C. Isherwood.) Hollywood: The Marcel Rodd Co., 1944. (Den sidstnævnte bog betragtes gerne som hinduismens hellige bog. Her finder man en ældgammel og autoritativ udlægning af hindu-opfattelser af reinkarnationen.)

Jeg har i introduktionskapitlet til denne bog tidligere omtalt den indre sammenhæng, der må være mellem den almindelige tro på genfødsel i visse kulturer og forekomsten af tilfælde, der synes at rumme bevismateriale for rimeligheden af en sådan tro. Tilfælde af den slags, som jeg i det følgende vil beskrive, synes at have været almindeligt forekommende i Indien i århundreder. At de forekommer, tages for givet eller nævnes i mange af de hellige hinduskrifter og -sagn. Da vi ved, at mange tilfælde af reinkarnationstypen forekommer i Indien nutildags, er der grund til at antage, ja, måske endda til at regne det for sandsynligt, at sådanne tilfælde har været lige så hyppigt forekommende i de svundne århundreder. Hvilken værdi man nu end vil tillægge disse tilfælde og hvordan man end vil fortolke dem, så har det faktum, at de faktisk forekommer, i sig selv været en stadig inspirationskilde,

Var s31

der udspringer af den øjensynligt erfaringsbegrundede bekræftelse af hinduismens trosopfattelse, og for den sags skyld også af buddhismens.

Så vidt jeg ved, forekom den første undersøgelse af et tilfælde i Indien i det attende århundrede. Den daværende stormogul hørte om et tilfælde og blev interesseret i sagen (skønt han selv var muhamedaner) og lod vidner tilkalde og gav dem foretræde, så han personligt kunne udspørge dem. *Dette tilfælde havde visse karakteristika, f. eks. moder-mærker, som jeg har genfundet i tilfælde fra vor egen tid*. Fra begyndelsen af det tyvende århundrede begyndte man at undersøge isolerede tilfælde og lejlighedsvis også en mindre række af tilfælde, og disse undersøgelser var somme tider temmelig grundige. Men en virkelig systematisk undersøgelse af tilfælde, der tyder på reinkarnation i Indien, har der ikke været tale om før i de allerseneste år.

I sommeren 1961 besøgte jeg Indien og Ceylon med det formål i disse lande at studere tilfælde, der tyder på reinkarnation. Ved den lejlighed underkastede jeg atten sådanne tilfælde

i Indien en mere eller mindre indgående undersøgelse. Fire af disse tilfælde er af relativ ældre dato, idet de pågældende angivelige erindringsdetaljer fra et foregående liv og de oprindelige vidneafhøringer og undersøgelser lå tyve-tredive år tilbage. Jeg håber i en særskilt rapport at kunne offentliggøre resultatet af undersøgelsen af disse ældre tilfælde med oplysninger om, hvordan det senere hen i livet gik de mennesker, det drejede sig om. I adskillige andre tilfælde har mangelen på tilstrækkeligt udtømmende enkeltheder bevirket, at det ikke har været muligt at efterprøve de angivelige erindringsdetaljer. For nogle tilfældes vedkommende synes det forhåndenværende materiale at være så mangelfuldt, at man ikke har nogen rimelig mulighed for at bedømme det. Og så er der endelig endnu en gruppe tilfælde, hvor undersøgelserne stadig er i gang, og som i senere rapporter vil blive nærmere omtalt.

I 1964 var jeg igen i Indien og gennemtrawlede atter sammen med to nye tolke og en ekstra observatør Prakash's, Jasbirs, Ravi Shankars og Parmods tilfælde. Under dette mit andet besøg i Indien undersøgte jeg også nogle andre nyere og ældre tilfælde, som var kommet mig for øre, og som jeg senere skal beskrive i kommende bøger.

De i nærværende rapport beskrevne syv tilfælde er alle af nyere dato og, ikke mindst hvad børnenes adfærd angår, stadig af højaktuel interesse. De er de mest udførligt beskrevne og bedst underbyggede, og efter min mening også de grundigst undersøgte af de i Indien forekommende nyeste tilfælde, som tyder på reinkarnation. De adskiller sig ganske vist ikke væsentligt fra mange ældre tilfælde, der før har været offentliggjort, og for hvilke jeg for en dels vedkommende allerede i en tidligere rapport har gjort rede.² Men deres særlige værdi beror på den langt omhyggeligere undersøgelse, de har været underkastet, hvilket, så vidt jeg kan skønne, har muliggjort en virkelig saglig drøftelse af de foreliggende hypoteser ud fra den sikre forudsætning, at man som grundlag for en sådan drøftelse her er i besiddelse af de fleste relevante oplysninger, som i hvert enkelt pågældende tilfælde er nødvendige for at kunne vælge mellem disse hypoteser.

Det gængse forløb af tilfælde, der tyder på reinkarnation

Hidtil har tilfælde, der tyder på reinkarnation i Indien (og andre steder) haft et forløb, der følger et næsten traditionelt mønster. Det begynder i reglen med, at et lille barn i to- til fireårsalderen begynder at tale med sine forældre eller søskende om et tidligere liv, det har levet på en anden tid og et andet sted. *Barnet føler sig sædvanligvis stærkt draget imod dette tidligere livs tildragelser, og det plager ofte sine forældre for at få lov til at vende tilbage til det sted, hvor det påstår det tidligere har levet.* Hvis barnet kommer med tilstrækkelig mange udtalelser om sit tidligere liv, begynder forældrene (i reglen med nogen modvilje) at anstille undersøgelser med hensyn til rigtigheden af disse udtalelser. Men det sker ofte, ja man kan endda sige, at det sædvanligvis er sådan, at disse forsøg på at verificere rigtigheden ikke bliver iværksat, før flere år efter at barnet har begyndt at tale om sit tidligere liv.

fodnoter her- se også for neste side

2 Stevenson. »The Evidence for Survival from Claimed Memories of Former Incarnations, Part I. Review of the Data.« *Journal A.S.P.R.*, Vol. 54, April, 1960, 51-71; og »The Evidence for Survival from Claimed Memories of Former Incarnations, Part II. Analysis of the Data and Suggestions for Further Investigations.« *Journal A.S.P.R.*, Vol. 54, July, 1960, 95-117.

3 L. D. Gupta, N. R. Sharma, and T. C. Mathur. *An Inquiry into the Case of Shanti Devi*. Adskillige undersøgelsesrapporter foretaget af uvildige personer i netop sådanne 'sager fremkom i tyverne og trediverne. Se f. eks. (ud over henvisningerne nr.3 og 4 ovenfor): I. Sen. »Kumari Shanti Devi and Reincarnation.« *Chitra pat*, July 4, 1936, Delhi; I. Sen. »Shanti Devi Further Investigated.« *Proceedings Indian Philosophical Congress*, ca. 1937; K. K. N. Sahay.

Reincarnation: Verified Cases of Rebirth After Death, udgivet privat, Bareilly, ca. 1927 (indeholder en rapport vedrørende forfatterens egen søn og seks andre tilfælde, der indtraf i andre familier, og som han selv undersøgte); R. B. S. Sunderlal. »Cas apparents de réminiscences de vies antérieures.« *Revue Métapsychique*, July-August, 1924, 302-307.

6. Stevenson. »Criteria for the Ideal Case Bearing on Reincarnation.« *Indian Journal of Parapsychology*, Vol. 2, 1960, 149-155.

Om betydningen af ordet »Sri«

»Sri« er en ærestitel for voksne, svarende omtrent til »Mr.«. »Srimati« bruges om gifte kvinder, svarende til »Mrs.«. Ugifte kvinder og piger kaldes »Kumari«, og drenge kaldes »Kumar«.(oversætterens anm.)

Hvis der viser sig at være noget rigtigt i, hvad barnet siger, besøger medlemmer af de to familier gerne hinanden og udspørger barnet, om det genkender steder, genstande og mennesker fra dets formodede tidligere tilværelse. når det først er kommet så vidt, vækker sagen gerne en hel del opmærksomhed i den pågældende egn, og aviserne får også fat i den. Tidligere har det været sådan, at kun ganske få tilfælde, f. eks. tilfældet Shanti Devi,^{3og4} er blevet undersøgt af uvildige iagttagere uden for de omtalte børns nærmeste familiekreds.⁵ Jeg har prøvet at råde bod på denne mangel ved at føre statistik over alle de tilfælde i hele verden, der tyder på reinkarnation, og ved, når det overhovedet var muligt, at træffe foranstaltninger til førstehånds-undersøgelser af disse tilfælde foretaget af

s.33 i org.bok

personer, som er fortrolige med de metoder, der anvendes inden for psykisk forskning.⁶ Jeg håber at få lejlighed til at undersøge flere tilfælde, hvor barnets pårørende endnu ikke har forsøgt at kontrollere rigtigheden af dets påstande, så at tilfældet kan komme under observation før, under og efter ethvert forsøg på bekræftelse af de væsentligste af dets udtalelser. Tilfældene Swarnlata (som omtales i dette afsnit) og Imad Elawar (i Libanon) opfylder næsten disse ideelle betingelser.

Undersøgelsesmetoden

Da jeg allerede i denne bogs introduktionskapitel har beskrevet den metode, jeg sædvanligvis går frem efter, skal jeg ikke her gentage, hvad jeg tidligere har sagt, men indskrænke mig til at komme med enkelte supplerende oplysninger vedrørende de enkelte tilfælde. Desuden oplyses det, hvor lang tid jeg har brugt til at interviewe vidner i de forskellige tilfælde. Disse tal indbefatter ikke den tid, der er medgået til at indsamle et ofte ret omfangsrigt informationsmateriale gennem brevveksling både før og efter mine besøg på skuepladsen for begivenhederne, således som tilfældet var i en del af de sager, jeg undersøgte, f. eks. Swarnlatas, Suklas og Ravi Shankars.

1. Tilfældet Prakash

I 1961 tilbragte jeg to dage med at sætte mig ind i sagen med assistance af Sri.: H. N. Banerjee, der tolkede for mig. I 1964 tog jeg tilfældet op til fornyet undersøgelse, idet jeg tilbragte yderligere to dage med at interviewe tidligere og nytilkomne vidner. Under hovedinterviewerne i 1964, der foregik i Kosi Kalan og Chhatta, fungerede dr. Jamuna Prasad som den ledende tolk og Sri Chandra Prakash som assisterende tolk.

I ét interview i New Delhi optrådte Sri Inder Datt som tolk.

2. Tilfældet Jasbir

I 1961 anvendte jeg en dag på at undersøge denne sag med Sri H. N. Banerjee som tolk. I 1964 genoptog jeg mine undersøgelser af sagen og tilbragte tre og en halv dag hermed. Ved den lejlighed fungerede dr. Jamuna Prasad som den ledende tolk med Sri R. S. Lal som assisterende tolk og sekretær.

3. Tilfældet Sukla

Professor P. Pal undersøgte denne sag indgående i 1960. Jeg anvendte to dage på at undersøge den i 1961. Den første dag fungerede en stats-ansat indisk rejsefører, Sri S. K. Daw, som tolk for mig. Den næste dag sluttede professor Pal sig til os og fungerede som min tolk. Professor Pal har fortsat haft føling med sagen og har været så venlig at holde mig underrettet om nye enkeltheder i den.

4. Tilfældet Swarnlata

I 1961 tilbragte jeg fire dage med at undersøge denne sag. Til de fleste af interviewerne behøvede jeg ingen tolke, da hovedvidnerne talte et udmærket engelsk. For nogle få vidners vedkommende fungerede Sri M. L. Mishra, Swarnlatas far, som tolk. Professor P. Pal undersøgte tilfældet i 1963 og har venligst stillet sine omfattende notater til min rådighed.

5. Tilfældet Ravi Shankar

Mit kendskab til denne sag skriver sig fra et besøg, som jeg i 1961 aflagde hos professor B. L. Atreya i Benares. Professor Atreya havde ikke personligt udspurgt vidnerne i sagen, men han havde samlet en hel del beedigede skriftlige erklæringer i forbindelse med en udstrakt korrespondance med et betydeligt antal vidner (hvis navne er anført i om-stående sagsrapport). Dr. Jamuna Prasad og Sri R. S. Lal tilbragte (sammen med Sri H. N. Banerjee) en hel dag med at undersøge tilfældet på førstehånd i 1962. Sri Lal har venligst stillet sine notater fra disse interviewer til min rådighed. Senere korresponderede jeg direkte med den afdøde drengs far for at få opklaret visse enkeltheder. I 1964 satte jeg mig selv ind i sagen, idet jeg anvendte halvanden dag på en nærmere undersøgelse af den. Sri Ram Deo fungerede som min hovedtolk og Sri s.K. Sinvh var hans assistent.

6. Tilfældet Mallika

Sagen blev undersøgt i 1960-61 af Mme. Robert Gaebelé, som bor i Pondicherry og stadig havde forbindelse med de i sagen implicerede. Jeg tilbragte en dag i Pondicherry i 1961, idet jeg anvendte den halve dag til at sætte mig ind i sagen, som der kun var ganske få vidner i. Jeg talte fransk med Mme. Gaebelé og med ét af de andre vidner. Dette vidne optrådte som tolk for et andet vidne, der kun kunne udtrykke sig på tamil-sproget og hverken kunne tale fransk eller engelsk.

Tilfældet Parmod

I denne sag foreligger der en del skriftlige vidneudsagn, som jeg har lånt af professor Atreya, og som delvis er oversat af Sri Subash Mukherjee.

I 1961 fungerede hans broder, Sri Sudhir Mukherjee, som tolk for mig under min undersøgelse af sagen, som jeg anvendte to dage på. I 1962 lykkedes det Sri Subash Mukherjee at indsamle yderligere vidneudsagn i sagen, som han venligst oversatte for mig. I 1964 brugte jeg halvanden dag på at sætte mig ind i sagens enkeltheder med assistance af dr. Jamuna Prasad som hovedtolk og Sri Vishwa Nath som hans assistent.

Foruden at jeg havde to tolke, da jeg i 1964 undersøgte tilfældene Jasbir, Ravi Shankar, Prakash og Parmod, var jeg som tidligere nævnt så heldig at have hr. Francis Story som

medarbejder. Han havde ledsaget mig under mine undersøgelser af nogle tilfælde på Ceylon i 1961. Hr. Story ydede en uvurderlig indsats gennem en kritisk iagttagelse og vurdering af såvel vidnerne som tolkene (ja, endog af mig selv) og ledede af og til vidneafhøringen ind på vigtige områder, som ellers var blevet overset. Under interviewerne tog jeg notater på engelsk, efterhånden som vidneudsagnene blev oversat, og tolkassistenten tog notater på hindi. Bagefter sammenlignede vi vore notater og diskuterede sagens enkeltheder omhyggeligt, idet vi samtidig sørgede for at få rettet eventuelle uoverensstemmelser i vore notater. Ved hjælp af denne fremgangsmåde var vi istand til yderligere at kontrollere nogle af de tvivlsomme eller særlig vigtige punkter i sagen, før vi forlod egnen.

Hr. Story og dr. Prasad har gennemlæst mine rapporter vedrørende de fire tilfælde, i hvilke de assisterede mig i 1964.

SAGSRAPPORTER

TILFÆLDET PRAKASH

Resumé af sagen og dens ud forskning

I april 1950 døde en dreng ved navn Nirmal, en søn af Sri Bholanath Jain, af børnekopper i sine forældres hjem i Kosi Kalan, en by i Mathura-distriktet, Uttar Pradesh. Den dag han døde, havde han talt i vildelse og været irriteret. Han havde to gange sagt til sin mor: »Du er ikke min mor. Du er jatni*. Jeg vil gå til min mor.« Og idet han sagde det, pegede han i retning af Mathura og en anden mindre by i samme retning, der hed Chhatta, men han nævnede ikke nogen af byerne ved navn. (Chhatta ligger seks engelske mil fra Kosi Kalan på vejen fra Kosi Kalan til Mathura). Kort efter at han var kommet med disse mærkelige udtalelser, døde han.

**Jatni*: er et hindi ord, og det betegner et menneske af en vigtig indisk race eller kaste i Punjab, Rajputana, og 'the United Provinces', der tæller over 8.000.000 medlemmer. (o. av)

Var side36

I august 1951 fødte Sri Brijlal Varshnays hustru en søn i Chhatta, som fik navnet Prakash. Som ganske lille var Prakash mere tilbøjelig til at græde end andre børn, men bortset herfra opførte han sig ikke på nogen måde usædvanligt, før han blev fire og et halvt år gammel. På det tidspunkt begyndte han at vågne midt om natten og løbe ud af huset ud på gaden. Når han blev standset, plejede han at sige, at han »hørte hjemme« i Kosi Kalan, at hans navn var Nirmal, og at han ville hen til sit gamle hjem. Han sagde, hans far var Bholanath. Han vågnede og begyndte at løbe sin vej på den måde i fire-fem nætter i træk, og derefter lidt mindre hyppigt, men han blev dog ved at gøre det i en hel måned. Han plagede sine forældre om at komme til Kosi Kalan og blev ved, så hans farbroder en dag i 1956 (i håb om at berolige ham) tog ham med i en rutebil, der kørte væk fra Kosi Kalan, nemlig i retning af Mathur. Prakash opdagede imidlertid straks, at de kørte den forkerte vej og græd og sagde, at han ville til Kosi Kalan. Og så måtte hans onkel tage ham med i den rigtige rutebil og køre til Kosi Kalan. Han gik hen til Sri Bholanath Jains butik, men genkendte ikke butikken, måske fordi den var lukket på det tidspunkt, idet Sri Jain ikke var hjemme. Og af samme grund mødte han heller ikke familien Jain ved den lejlighed. Familien Jain hørte imidlertid om hans

besøg i Kosi Kalan.

På dette tidspunkt, i 1956, da han var ca. fem år gammel, var Prakash's angivelige erindringer om hans liv som Nirmal særlig levende. Han kunne huske navnene på Nirmals slægtninge og venner, hvad han under sit andet besøg i Kosi Kalan fem år senere ikke længere huskede.

Efter at han var vendt tilbage fra Kosi Kalan første gang, blev han ved med at plage sin familie med sit ønske om at komme derhen igen. De prøvede forskellige midler for at få ham til at glemme alt om Nirmal og Kosi Kalan. De satte ham f. eks. på en pottemagers hjul og snurrede ham rundt i modsat retning af urets visere, formodentlig i håb om, at det skulle skade hans hukommelse, og det skete også, at han fik klø. Efter nogen tids forløb syntes han da også at glemme sit tidligere liv, i al fald talte han ikke mere åbenlyst om sit ønske om at vende tilbage til Kosi Kalan.

I foråret 1961 mistede en af Sri Bholanath Jain's yngre sønner (en ældre broder til Nirmal) en af sine sønner, en dreng på tre og et halvt år, der døde. Sri Jagdish Jain flyttede kort efter tilbage til Kosi Kalan fra Delhi, hvor han havde boet. I Kosi Kalan hørte han om drengen i Chhatta, som sagde, at han hed Nirmal, og at han var en søn af Bholanath Jain. Først på sommeren i året 1961 var Sri Bholanath Jain i Chhatta i forretningsøjemed sammen med sin datter Memo. Dér mødte han Prakash, der genkendte ham som sin »far«. Prakash genkendte også delvis Memo, men forvekslede hende dog med en af Nirmals andre søstre, der hed Vimla. Han bad så mindeligt Sri Bholanath Jain om at tage sig med til Kosi Kalan.

Var s37-38

Han gik ned til rutebilstationen, da Sri Jain og Memo skulle af sted, og ville absolut tage med dem hjem. Nogle dage senere besøgte Nirmals mor, hans ældre søster Tara og hans broder Devendra Prakash i Chhatta. Prakash græd af glæde, da han så Nirmals ældre søster Tara. Han tiggede sin far om at måtte komme til Kosi Kalan. Familien Jain overtalte Prakash's forældre til at gå med til, at han igen aflagde besøg i Kosi Kalan. Prakash gik i forvejen hele vejen fra rutebilstationen til familien Jains hjem i Kosi Kalan. Da han nåede huset, tøvede han ved indgangen, som var blevet totalt forandret, siden Nirmal døde. Inde i huset genkendte Prakash Nirmals anden broder, to tanter og nogle naboer, såvel som forskellige dele af huset, hvor Nirmal havde levet og var død.

Nirmals familie er overbevist om, at han virkelig er genfødt som Prakash. Uheldigvis vakte det andet besøg i Kosi Kalan og mødet med medlemmerne af familien Jain på ny for alvor Prakash's længsel efter at tage til Kosi Kalan og bo. Han begyndte igen at løbe hjemmefra, og hans far gav ham igen klø, for at han skulle glemme denne tvangstanke -eller i hvert fald ikke give efter for den.

Jeg var heldigvis i stand til at undersøge dette tilfælde i begyndelsen af juli 1961, dvs. tre uger efter Prakash's andet besøg i Kosi Kalan, hvor begivenhederne stadig stod friske i vidnernes erindring. Bølgerne gik fremdeles højt i de to familier. Nogle af medlemmerne af familien Varshnay havde fået den opfattelse, at familien Jain ønskede at adoptere Prakash. Under mit første besøg i de to landsbyer ledsagede Sri Jagdish Jain fra Kosi Kalan mig som fører til familien Varshnay i Chhatta. Men det faktum, at han befandt sig i mit selskab, gjorde, at de troede, vi var på familien Jains parti, hvilket skabte en atmosfære af mistro over for os i landsbyen Chhatta. Ved denne lejlighed husker jeg, at da Prakash fik øje på Sri Jagdish, smilede han af glæde og nød rigtigt at blive båret gennem gaderne af Jagdish til hans hjem. (Da han stadig var en lille dreng, var det let at bære ham). Men efter at jeg havde udspurgt de voksne i familien Varshnay og vendte mig for at tale med Prakash, var han mærkeligt nok næsten ikke til at slå et ord ud af. Jeg tror nok, at hans far havde sagt til ham, at han ikke måtte fortælle os noget, og næste dag, da jeg vendte tilbage for at få endnu en samtale med Sri Varshnay, indrømmede han, at det forholdt sig sådan.

I 1964 modtog familien Varshnay mig meget mere hjerteligt, måske fordi jeg ikke var så fremmed for dem mere, men måske også fordi bølgerne havde lagt sig noget, idet Prakash nu næsten var holdt op med at tale om at løbe hjemmefra. Familiens medlemmer var helt anderledes villige til at besvare alle mine spørgsmål, og jeg fik endog lejlighed til at tale med Prakash's mor, som jeg ikke havde kunnet få i tale i 1961. I 1964 lykkedes det mig imidlertid ikke at få lejlighed til at iagttage, hvordan Prakash og hans familie tog det, når de var sammen med medlemmer af familien Jain, sådan som jeg kunne i 1961.

Relevante geografiske kendsgerninger samt de foreliggende muligheder for udveksling af oplysninger ad normal vej mellem de to familier Kosi Kalan og Chhatta er to små byer, der ligger ca. seks engelske mil fra hinanden, begge på hovedvejen mellem Delhi og Mathura. Chhatta (som har en befolkning på ca. 9000) er landsdelens administrative centrum, mens Kosi Kalan (der har en befolkning på ca. 15.000) er en udpræget handelsby. Både familien Jain og familien Varshnay havde ofte været på besøg i nabobyen, men samtlige medlemmer af begge familier benægtede, at de havde noget tidligere kendskab til den anden familie, endside viden om den, forud for det første besøg, som Prakash aflagde i 1956 i Kosi Kalan. Og som allerede nævnt var der faktisk ikke tale om noget egentligt møde ved den lejlighed. Sri Varshnay forsikrede mig, at Prakash aldrig havde været uden for Chhatta før det første besøg i Kosi Kalan i 1956. Jeg fik også at vide, at Nirmal, da han levede, kun én gang havde været i Chhatta, og det var engang, da han kun var kørt lige igennem på vej til Mathura på en udflugt. Familiene Jain og Varshnay tilhører hver sin kaste, og alene det gør det ret usandsynligt, at de skulle kende hinanden eller have fælles venner.

Følgende personer er blevet afhørt i løbet af undersøgelsen⁷

I Kosi Kalan udspurgte jeg:

Sri⁸ Bholanath Jain, far til den afdøde Nirmal (blev kun udspurgt i 1961, da han i 1963 var afgået ved døden)

Srimati Parmeshwari Jain, Nirmals mor

Memo, Nirmals yngre søster

Sri Jagdish Jain, Nirmals ældre broder

Devendra, Nirmals yngre broder

Sri Ramesh Jain, nabo til Sri Bholanath Jains familie

Sri Basantlal Chaudhari, forhenværende borgmester i Kosi Kalan

Sri Chandra Bhan, nabo til Sri Bholanath Jains familie

Sri Jaswant Singh

⁷ Jeg gør mine læsere opmærksom på, at kvinder, f. eks. børnenes mødre, af hvem man især kunne forvente, at de skulle vide, hvad børnene siger på et tidspunkt, hvor de er ganske små, ofte spiller en underordnet rolle som vidner. I Indien og Ceylon er det endda tit vanskeligt at udspørge kvinder, der ikke plejer at tale med mænd uden for deres familie. Jeg har derfor måttet nøjes med mændenes udsagn, selv om jeg har udspurgt kvinder, når jeg havde mulighed for det.

⁸ »Sri« er en ærestitel for voksne, svarende omtrent til »Mr.«. »Srimati« bruges om gifte kvinder, svarende til »Mrs.«. Ugifte kvinder og piger kaldes »Kumari«, og drenge kaldes »Kumar«.

Var s38

Sri Chriranji Lal, broder til Sri Basantlal Chaudhari, forretningsmand i Kosi Kalan Sri Tek Chand.

Endvidere forelå der et vidneudsagn af Sri Harbans Lal fra Kosi Kalan, der skrev sig fra et interview, som Sri Chandra Prakash, distriktspsykolog i Agra, havde med ham (i december

1964).

I Chhatta udspurgte jeg:

- Sri Brijlal Varshnay, Prakash's far
- Srimati Brijlal (Shanti Devi) Varshna, Prakash's mor
- Sri Ghan Shyam Das Varshnay, en ældre broder til Sri Brijlal Varshnay Prakash, Sri Brijlal Varshnays søn

I Delhi udspurgte jeg:

- Srimati Tara, Sri Daya Chand Jains hustru og Nirmals ældre søster (kun udspurgt i 1961)

Srimati Omvati Devi, Prakash's ældre gifte søster

Alle de ovennævnte vidner blev udspurgt i 1964, på nær de anførte undtagelser, og mange af dem blev tillige udspurgt i 1961.

Hvad Prakash sagde, og hvad han kunne huske

I omstående oversigtstavle har jeg givet et resumé af de udtalelser og tilfælde af genkendelse, som tillægges Prakash i forbindelse med hans påstand om, at han er Nirmal, som er kommet igen. Selv om jeg i denne oversigtstavle har angivet slægtskabet mellem de forskellige vidner, vil jeg anbefale læserne at sammenholde med de oplysninger, der findes i listen over de afhørte personer og i det resumé af sagen, som jeg allerede har givet, som et nyttigt supplement til den fulde forståelse af oversigtstavlen. Og det samme gælder for de andre i denne bog beskrevne tilfælde.

Med hensyn til de i oversigtstavlen nævnte punkter så daterer de under punkt 1-8 nævnte oplysninger sig fra tiden, før der blev foretaget noget forsøg på at verificere de forskellige påstande fra Prakash's side. Oplysningerne under punkt 9-12 stammer fra de første besøg hos Nirmals familie i Chhatta i 1961. Og de under punkt 13-34 givne oplysninger refererer til Prakash's andet besøg i Kosi Kalan nogle få uger senere.

Relevante rapporter og iagttagelser vedrørende de implicerede personers adfærd

Prakash var fuldt og fast overbevist om, at han var identisk med Nirmal. Denne hans følelse af identitet med Nirmal er et af de mest udprægede tilfælde af et barns identifikation med en tidligere afdøde personlighed, som jeg har stødt på i mine undersøgelser af lignende tilfælde i Indien. Familien Varshnay lagde heller ikke skjul på, at drengen virkelig havde følt sig som Nirmal, og at det havde foruroliget dem meget, ikke mindst på grund af hans gentagne forsøg på at stikke af til Kosi Kalan. Prakash havde også insisteret på at blive kaldt Nirmal og reagerede somme tider ikke, når han kaldtes Prakash. Han sagde til sin mor, at hun ikke var hans mor, og han kritiserede åbenlyst huset, de boede i, som han fandt alt for ringe. Han talte om »sin fars« butikker, om sit stålpengekab og om andre af familiemedlemmerne. Han græd ofte utrøsteligt, og i den periode, hvor han plagede om at måtte komme til Kosi Kalan, havde han nægtet at spise noget. En dag tog Prakash et stort søm og begav sig af sted i retning mod Kosi Kalan. Der blev straks iværksat en eftersøgning, og nogle af familiens medlemmer fandt ham nogle kilometer borte på vej til Kosi Kalan. På spørgsmålet om, hvad han skulle bruge sømmet til, svarede han: »Det er nøglen til mit pengeskab«.

Også familien Jain havde bemærket, i hvor høj grad Prakash identificerede sig med Nirmal. Det havde bl. a. givet sig udslag i, at han kunne græde helt ubehersket, når han var på besøg hos dem, og ligeledes i den måde, han havde tryglet Sri Bholanath Jain om at tage ham med tilbage til Kosi Kalan. Efter 1961 var det, som om det spændte forhold mellem de to familier, der udsprang af en vis frygt for, at familien Jain ville adoptere Prakash, bedrede sig betydeligt. Der opstod et næsten venskabeligt forhold mellem familierne, der udvekslede gaver. Det gik endda så vidt, at familien Varshnay gik med til, at Prakash besøgte familien Jain i Kosi Kalan. I 1964 troede Prakash's familie, at han var hørt op med at tage til Kosi Kalan, men jeg hørte dér, at han var blevet ved med at besøge dem i al hemmelighed. Det kunne f. eks. godt ske, at han stak af fra skolen og tog med rutebilen et smut derover. Og han blev altid budt velkommen med åbne arme af familien Jain på disse besøg i Kosi Kalan.

Jeg noterede mig, hvor Prakash's øjne strålede af glæde, da han så Jagdish, Nirmals ældre broder, under mit besøg i Chhatta i 1961, men det var påfaldende, hvilken forandring der skete med ham og hvor fåmælt han blev, efter at hans far havde forbudt ham at tale med os. Og jeg kunne heller ikke undgå at lægge mærke til, hvor ophidset familien Varshnay blev på grund af deres mistanke om, at jeg kom i den hensigt at formidle familien Jains adoption af Prakash. Især syntes Prakash's bedstemor at have fattet uvilje imod mig, ja hun gik endog så vidt, at hun foreslog naboer og venner, at de skulle hjælpe til med at fjerne os med magt, hvis vi ikke godvilligt ville forsvinde; så sikker var hun på, at vi var i ledtog med familien Jain.

Var s. 40-41

her var innsatt tabellen med skjematisk oversigt – se evt. i den eng. utg. på fra s44 i https://galactic.no/rune/spesBoker/Twenty_Cases_Suggestive_of_Reincarnation.pdf

Fra familien Jain hørte jeg også om den ligefrem fjendtlige holdning, Varshnay-familien indtog i begyndelsen med hensyn til enhver form for samkvem mellem de to familier. F. eks. modsatte Varshnay-familien sig enhver form for kontrolforanstaltninger og gav til syvende og sidst kun efter, da Prakash blev ved med at plage dem og de mente det ville berolige ham. Hvad Jain-familien angik, så havde de på deres side ikke vist nogen særlig interesse for at få sagen nærmere undersøgt, efter at de første gang havde hørt om den under deres første besøg i Kosi Kalan i 1956. Der skulle gå hele fem år, før deres interesse blev vakt på ny ved det tilfældige møde med Prakash i Chhatta i 1961.

Hele dette adfærdsmønster hos de i sagen implicerede parter, som jeg stort set ved selvsyn havde lejlighed til at konstatere, synes ganske uforeneligt med den mulighed, at nogen af de to familier skulle have haft til hensigt at føre mig bag lyset og arrangere det hele som et fidusnummer. Det samme gælder de huller, som der er i de oplysninger, Prakash kommer med, samt de fortællelser og uoverensstemmelser, der under vidneafhøringen nu og da forekom, og som, hvis man forestillede sig, de var lavet med vilje for at få svindelnummeret til at virke så meget mere troværdigt, ville betyde, at disse mennesker måtte være de fødte skuespillere og arrangører, hvad de bestemt ikke virkede som.

Desuden var der ved mine to besøg i Kosi Kalan en masse mennesker fra landsbyen, der strømmede til, og blandt hvem rygten om vor interesse for tilfældet spredtes som en løbeild. Hele undersøgelsen foregik således fuldstændigt for åbent tæppe. Det stod enhver, der var kommet under vejrs med noget, der tydede på svindel, eller som sad inde med viden om, at de to familier faktisk havde kendt hinanden tidligere, frit for at komme frem med deres mistanke; men der var ingen, der meldte sig.

I 1964 fandt jeg heller ikke, så lidt som ved mit første besøg, noget som helst bevis for, at de to familier havde kendt hinanden eller havde haft nogen forbindelse med hinanden forud for året 1961.

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Parakash's viden overskrider grænsen for den normale sansevnes rækkevidde

Hvis vi for øjeblikket ser bort fra de følelsesmæssige momenter i Prakash's adfærdsmønster, bliver det spørgsmål dog tilbage, om det er sandsynligt, at en tiårs dreng udelukkende ved hjælp af sin normale sansevne skulle være i stand til at skaffe sig oplysninger af en sådan art, som han viste sig at være i besiddelse af, både da familien Jain besøgte Chhatta, og da han besøgte Kosi Kalan. Man kan selvfølgelig tænke sig, at han på den vanskelige vandring gennem gaderne fra rutebilstationen til familien Jains hjem i Kosi Kalan lod sig lede af mumlen fra den store flok af interesserede tilskuere, der fulgte bag efter ham under eksperimentet. Men det forlyder der intet som helst om. Tværtimod foreligger der et vidneudsagn om, at hans søster forsøgte at lede ham på vildspor. Vanskeligere er det at forklare, hvordan det kunne gå til, at Prakash kunne genkende en hel del af medlemmerne af familien Jain og deres naboer, at han kunne vide, hvad de hed, eller hvordan de var i familie med hinanden eller på anden måde identificerede dem. To af de kvinder, han genkendte, gik endda med slør. Det viste sig desuden, at Prakash var fuldt fortrolig med beliggenheden af de forskellige værelser i huset og vidste, hvad de blev brugt til. Ydermere kendte han visse forhold vedrørende huset og nogle butikker, som var gældende på den tid, da Nirmal levede, men som for længst var ændrede på det tidspunkt, da han besøgte Kosi Kalan. Sådanne punkter og ligeledes det, at han forvekslede Memo (som ikke var født, da Nirmal døde) med Nir mals søster Vimla, tyder snarere på en viden, erhvervet på et tidligere tidspunkt, end på en viden om mennesker og steder i Kosi Kalan, som Prakash skulle have erhvervet sig for ganske nylig.

TILFÆLDET JASBIR

Resumé af sagen og dens ud forskning

I de fleste tilfælde af reinkarnationstypen viser det sig, at den tidligere personlighed gerne er afgang ved døden nogle år før den nuværende personlighed fødes. Dette tidsrum kan variere, men for de indiske tilfælde vedkommende er gennemsnittet fem til ti år. Det tilfælde, jeg her skal omtale, er ejendommelig ved det faktum, at den tidligere personlighed, med hvilken drengen i denne sag identificerer sig, først døde ca. tre og et halvt år *efter* fødselen af den nuværende personligheds fysiske legeme«. Det er vigtigt at huske dette meget afgørende træk i sagen, når man læser min rapport. For øvrigt skal jeg senere komme tilbage til dette punkt i afsnittet VURDERING OG KRITIK, hvor jeg også vil nævne nogle andre tilfælde af lignende art.

I foråret 1954 troede man, at Jasbir, den tre og et halvt år gamle søn af Sri Girdhari Lal Jat fra Rasulpur i distriktet Muzaffarnagar, Uttar Pradesh, var død af børnekopper. Jasbirs far gik til sin broder og andre mænd i landsbyen og foreslog, at de skulle hjælpe ham med at begrave hans »døde« søn. *11 Da det var sent om aftenen, rådede de ham til at udsætte begravelsen til den næste morgen. Nogle få timer senere lagde Sri Girdhari Lal Jat tilfældigvis mærke til, at der begyndte at vise sig tegn på liv i hans søns tilsyneladende fuldstændigt afsjælede legeme,

¹⁰ Kvinder, der lever afsondret, ses kun af deres ægtemænd, børn og nærmeste kvindelige slægtninge. De er skjult for profane blikke, dels inde i huset ved forhæng, bag hvilke man ikke må trænge ind, og dels, hvis de går ud, af slør for ansigtet. Premmede ved derfor slet ikke, hvordan de ser ud, og det er praktisk talt umuligt for personer uden for familien, endda den allernærmeste familie, at genkende dem.

¹¹ Skønt ligene af voksne brændes af hinduerne i Indien, bliver ligene af børn under fem år sædvanligvis begravet i grave. Ligene af alle personer, der dør af smitsomme sygdomme som f. eks. kolera og børnekopper, bliver ikke brændt, men enten begravet eller kastet i floderne.

¹² Jeg spurgte beboerne i Rasulpur, hvordan de bar sig ad med at forvise sig om, at døden virkelig var indtrådt. De regnede med ophør af vejtrækning, det, at munden åbnede sig, og legemets afkøling.

Var s51

og efter kort tids forløb vendte drengens bevidsthed tilbage.¹² Der gik dog nogle dage, før han kunne begynde at sige noget, og nogle uger, før han kunne udtrykke sig sammenhængende og klart. Da han havde genvundet talens fulde brug, var der sket en bemærkelsesværdig forandring i hele hans adfærd. Han fortalte, at han var søn af Shankar fra landsbyen Vehedi, og at han ønskede at komme derhen. Han nægtede at tage føde til sig i familien Jats hjem med den begrundelse, at han tilhørte en højere kaste, idet han påstod, at han var brahmin. En sådan total sulte-strejke ville utvivlsomt være resulteret i, at han var død for anden gang, hvis ikke en behjertet brahmansk kvinde, nabo til Sri Girdhari Lal Jat, havde tilbudt at lave mad til Jasbir på den sædvanlige brahmanske måde. Det gjorde hun i halvandet år. Jasbirs far fremskaffede de fødemidler, hun skulle bruge til at tilberede maden af. Men det skete, at Jasbirs familie narrede ham og gav ham mad, der ikke var lavet af den brahmanske kvinde. Det opdagede han imidlertid, og i forbindelse med et vist pres, som han var udsat for fra sin families side, førte det til, at han lidt efter lidt opgav sine strenge brahmanske kostvaner og begyndte at spise ligesom den øvrige familie, i hvis måltider han herefter deltog. Denne passive modstandsperiode varede alt i alt knapt to år.

Jasbir begyndte nu at fortælle nærmere enkeltheder om »sit« liv og »sin« død i landsbyen Vehedi. Han udmaled især, hvordan han under et bryllupstog fra én landsby til en anden havde spist nogle forgiftede lækkerier, og hævdede, at en mand, som han havde lånt penge, havde givet ham disse lækkerier. Han var derefter blevet svimmel, var faldet af den vogn, han kørte i, havde stødt hovedet og var død nogle timer efter.

Jasbirs far fortalte mig, at han havde forsøgt at skjule historien for landsbyens beboere, men Jasbirs mærkelige påstande og ejendommelige adfærd var dog snart rygtedes i landsbyen. Alene det, at Jasbir fik tilberedt sin mad efter brahmansk skik, kunne jo ikke skjules for de andre brahminere i landsbyen, og det kom nogen tid senere (ca. tre år efter) et medlem af deres gruppe, Srimati Shyamo, for øre. Denne kvinde var brahmin og født i Rasulpur, men havde giftet sig med en mand fra Vehedi, Sri Ravi Dutt Sukla. Det skete med meget store mellemrum (der kunne gå syv år imellem), at hun viste sig i Rasulpur. Under et sådant besøg i 1957 genkendte Jasbir hende som sin »tante«.¹³ Hun fortalte

¹³ I Indien kan personer, som ikke er i slægt med hinanden, men bor i samme landsby, tiltales med familiære betegnelser. Således kunne en ældre kvindelig bekendt af familien godt kaldes »tante« som en slags kælenavn af en yngre person i samme landsby.

sin mands familie og medlemmer af Tyagi-familien i Vehedi om tildragelsen. Og det viste sig, at enkelthederne om »hans« død og andre ting, vOni Jasbir havde fortalt, stemte fuldstændig overens med visse enkeltheder i en toogtyve-årig ung mands liv og med de nærmere omstændigheder i forbindelse med hans død. Det drejede sig om en Sobha Ram, en søn af Sri Shankar Lal Tyagi fra Vehedi. Sobha Ram var død¹⁴ i vaj 1954 ved et fald fra en vogn, ganske som Jasbir havde beskrevet, bortset fra at Tyagi-familien ikke kendte noget til, at der skulle være tale om noget forgiftningstilfælde eller at Sobha Ram havde nogen penge til gode hos nogen, før de hørte det gennem Jasbirs beretning. Senere forlød det, at de ikke var fri for at finde tanken om, at der virkelig havde været tale om forgiftning, for sandsynlig nok.

Siden besøgte Sri Ravi Dutt Sukla, Srimati Shyamos mand, Rasulpur og hørte rapporter om Jasbirs udtalelser og traf ham personligt. Og derefter tog Sobha Rams far og andre medlemmer af hans familie til Rasulpur, og Jasbir genkendte dem straks og kunne udpege de forskellige slægtninge og fortælle, hvordan de var i familie med Sobha Ram. Nogle få uger senere tog en mand fra Vehedi, Sri Jaganath Prasad Sukla, på foranledning af bestyreren for en sukkerfabrik lidt uden for Vehedi, Jasbir med til Vehedi, hvor han satte ham af ved

jembanestationen og opfordrede ham til selv at prøve at finde vej til familien Tyagis landsted.¹⁴ Dette gjorde Jasbir uden nogen vanskelighed. Senere blev Jasbir taget med hjem til Sri Ravi Dutt Suklas hus, og derfra lykkedes det ham også at finde vej (endda ad en anden rute) til Tyagi-familiens hus i selve landsbyen. Han blev nogle dage i Vehedi og afslørede ved den lejlighed et forbløffende detailkendskab til Tyagi-familien og dens intime anliggender, hvilket såvel familien selv som andre af landsbyens beboere var vidne til. Han befandt sig ganske øjensynlig som blommen i et æg i Vehedi og var ikke særlig glad for at skulle tilbage til Rasulpur. Efter den tid kom Jasbir jævnligt på besøg i Vehedi, sædvanligvis flere uger eller mere hver sommer. Han vil stadigvæk helst bo i Vehedi og føler sig isoleret og ensom i Rasulpur.

¹⁴ Da der ikke føres protokol over fødsler og dødsfald i de fleste indiske landsbyer, har det ikke været muligt med absolut sikkerhed at fastslå tidsrummet mellem Sobha Rams død og Jasbirs genopstandelse fra døden og personlighedsændring. En optegnelse, foretaget af Tyagi-familien i Vehedi, fastsætter tidspunktet for Sobha Rams død til kl. 23, 22. maj 1954. Desværre havde Jat-familien ikke nogen tilsvarende optegnelse angående Jasbirs formodede død og forandring. Det nærmeste, det lykkedes mig at komme, var, at det skulle være sket i april-maj 1954, men selv det var vidnerne ikke helt enige om, hverken med hensyn til datoen eller måneden.

¹⁵ (Apropos *landsted*;) I indiske landsbyer og byer har velstående familier, foruden deres almindelige hus, et landsted (den amerikanske originaludgave bruger ordet

**quadrangle*«, egentlig: »firkantet gård« (oversætterens anm.), som består af ét eller flere overdækkede rum, der bruges som samlingssted for familiens mandlige medlemmer. Det ligger undertiden i nogen afstand fra det egentlige hjem.

Var s52

I sommeren 1961 besøgte jeg både Rasulpur og Vehedi og udspurgte tretten vidner i sagen. Jeg vendte tilbage dertil i 1964 og gennemgik på ny alle sagens detaljer med nye tolke, idet jeg interviewede de fleste af de tidligere vidner og også nogle nyttilkomne.

nb.sammendrag av tilfelle (eng.) finnes fra s44 i https://galactic.no/rune/spesBoker/Twenty_Cases_Suggestive_of_Reincarnation.pdf

Relevante geografiske kendsgerninger samt de foreliggende muligheder for udveksling af oplysninger ad normal vej mellem de to familier.

Rasulpur (der har en befolkning på 1500 mennesker) er en lille landsby tolv engelske mil sydvest for distriktsbyen Muzaffarnagar, Uttar Pradesh. Vehedi (med 2000 indbyggere) er en anden lille landsby otte engelske mil nord for Muzaffarnagar. Begge landsbyer ligger borte fra hovedvejene, og man kan kun komme ud til dem ad biveje, der ikke er stort andet end hjulspor. Det skete naturligvis, at beboere fra hver af landsbyerne havde et ærinde i distriktsbyen, men i almindelighed var der ikke nogen samfærdsel af betydning mellem de to landsbyer. En afstand af tyve engelske mil sætter en naturlig grænse for samkvemmet i sådanne landsbyer. Kasteforskelle mellem de to omtalte familier formindsker yderligere sandsynligheden for nogen kontakt. Og medlemmer fra begge de i sagen indblandede familier forsikrede på tro og love, at de absolut ikke kendte noget til den anden familie forud for den officielle undersøgelse af Jasbirs påstande. Ja, både de selv og andre landsbyboere bedyrede, at de dårligt nok kendte navnet på den anden families landsby. Personligt hørte jeg kun om to mennesker i Vehedi, som havde været i Rasulpur, før Jasbirs forandring indtrådte. Det var Sri Ravi Dutt Sukla og hans kone Shyamo, der, som allerede nævnt, oprindeligt stammede fra Rasulpur. De var, som man vil erindre, de første personer fra Vehedi, som hørte om Jasbirs forandring og om hans påstand om at være Sobha Ram, der var kommet igen. Jeg erfarede, at skønt Shyamo stammede fra Rasulpur, var alle i hendes slægt døde (med undtagelse af ét familiemedlem, en fjern slægtning). Og det var også grunden til, at hun så sjældent besøgte Rasulpur og faktisk ikke havde været der i fem år forud for besøget i 1957, da Jasbir

genkendte hende. Jasbirs forandring var indtruffet tre år før dette besøg, i 1954. Sri Ravi Dutt Suklas besøg i Rasulpur var endnu sjældnere end hans kones, og heller ikke han havde været i Rasulpur i mindst fem år forud for 1957.

Jeg bragte i erfaring, at Sobha Ram havde været i Nirmana fra tid til anden, en landsby, der lå tre engelske mil nord for Rasulpur, hvor Tyagis havde slægtninge, og det var, da han var på vejen tilbage fra Nirmana, at han var faldet af sin vogn og havde læderet hovedet så skæbnesvangert. Eftersom Nirmana ligger så nær ved Rasulpur (meget nærmere end Vehedi), er der en mulighed for, at nogle mennesker fra Rasulpur, som var på besøg i Nirmana, kan have mødt Sobha Ram der; men jeg har aldrig hørt noget om sådanne kontaktmuligheder.

Var s54

I Rasulpur lykkedes det mig kun at finde to mænd, som havde været i Vehedi. Den ene af dem havde boet i Vehedi mange år tidligere og havde kendt Sobha Ram, men havde først hørt om hans død, en fire-fem måneder efter at den var indtruffet, altså længe efter at Jasbir havde begyndt at tale om, at han havde været Sobha Ram. Han havde ikke hørt om Jasbirs forandrede opførsel på det tidspunkt, da han erfarede, at Sobha Ram var død. Dette vidne (Sri Niran Jan) var blevet ved med at besøge Vehedi med mellemrum på mellem et halvt år og to år, efter at han var vendt tilbage for at bosætte sig i Rasulpur, og han var en ven af Sri Girdhari Lal Jat, Jasbirs far. Han benægtede, at han nogen sinde skulle have talt med Jat-familien om Sobha Ram.

En anden ældre indbygger i Rasulpur havde besøgt Vehedi og havde hørt om Sobha Ram, men kendte ham ikke personligt; han havde ikke hørt om Sobha Rams død før efter Jasbirs forandring. Og han havde heller ikke haft nogen nærmere kontakt med Sobha Rams familie.

Det skæbnesvangre bryllupsselskab, som Sobha Ram deltog i, og ulykken på vejen tilbage var begge nærmere Muzaffarnagar end Vehedi. Men Sobha Ram døde ikke, før selskabet var kommet tilbage til Vehedi nogle få timer senere. Der er ingen grund til at tro, at nyheden om hans død (som dengang ansås for et rent og skært ulykkestilfælde) skulle være nået ud til de omliggende landsbyer. Familien Jat og andre i Rasulpur hævdede, at de ikke have anet Sobha Rams eksistens, før Jasbir begyndte at komme med sine mærkelige udtalelser.

Følgende personer er blevet udspurgt i løbet af undersøgelsen

I Vehedi, landsbyen, hvor Sobha Ram levede og døde, interviewede jeg:

Sri Shankar Lal Tyagi, Sobha Rams far

Sri Raghbir Singh Tyagi, Sobha Rams onkel

Sri Santoshi Tyagi, Sobha Rams onkel

Sri Mahendra Singh Tyagi, Sobha Rams yngre broder

Sri Surajmal Tyagi, en anden af Sobha Rams yngre brødre

Sri Baleshwar Tyagi, en søn af Sobha Ram

I Rasulpur, landsbyen, hvor Jasbir boede, interviewede jeg:

Jasbir, søn af Sri Girdhari Lal Jat

Sri Girdhari Lal Jat, Jasbirs far

Srimati Rajkali, Sri Girdhari Lal Jats hustru og mor til Jasbir

Sri Paltu Singh, broder til Sri Girdhari Lal Jat og onkel til Jasbir

Sobha Singh, en ældre broder til Jasbir

Sri Mahipal Singh, fætter til Jasbir

Angan Pal, Jasbirs fætter og legekammerat, en søn af Sri Paltu Singh
 Sri Bhim Sen, en af landsbyens indbyggere, ikke i familie med Jatfamilien, søn af den brahmanske kvinde, der plejede at lave mad til Jasbir Sri Ved Pal Varma Shastri, en anden af landsbyens indbyggere, ikke i familie med Jat-familien Inder Pal, Jasbirs ældre broder
 Sri Niran Jan
 Sri Asha Ram, øverste (sognefoged) i Rasulpur
 Sri Hridaya Ram, forhenværende øverste i Rasulpur

I Muzaffarnagar interviewede jeg:

Sri Ravi Dutt Sukla, tidligere hjemmehørende i Vehedi og enkemand efter Srimati Shyamos død, født i Rasulpur

I Kudda interviewede jeg:

Sri Jaganath Prasad Sukla, en nevø af Sri Ravi Dutt Sukla

Alle de ovennævnte blev udspurgt i 1964, mange af dem også i 1961. Sri R. S. Lal interviewede og fik en beediget erklæring fra Sri Birbal Singh Tyagi, en fætter til Sobha Ram, i januar 1965.

Hvad Jasbir sagde, og hvad han kunne huske

Jeg giver nedenfor i form af en oversigtstavle en summarisk opregning af de udtalelser, Jasbir fremsatte, og de tilfælde, hvor han var i stand til at huske noget i relation til Sobha Rams liv.

Punkt 1-12 skriver sig fra udtalelser, som Jasbir er fremkommet med, før der blev indledt nogen undersøgelse af sagen, eller før der var nogen kontakt mellem familierne Tyagi og Jat. Punkt 13-27 refererer til udtalelser, som er rettet til eller sagt om forskellige medlemmer af Tyagifamilien i landsbyen Vehedi, under disses besøg i Rasulpur. Punkt 28-38 stammer fra udtalelser af Jasbir eller belyser hans opførsel under hans første besøg i Vehedi. Jeg ved ikke, hvornår den under punkt 39 anførte udtalelse fremkom, men det var i al fald, efter at de to familier havde fået nogen kontakt med hinanden.

Relevante rapporter og iagttagelser vedrørende de implicerede persons adfærd

Som allerede nævnt nægtede Jasbir at tage føde til sig sammen med Jatfamilien, efter at hans personlige fremtræden så ganske havde skiftet karakter, og han var vendt tilbage til livet efter øjensynligt at have været død. En behjertet brahmansk kvinde lavede mad til ham af de føde-midler, som Jasbirs far sørgede for at fremskaffe, og dette forhold varede i halvandet år. Men efter denne periode blev Jasbir gradvis mindre konsekvent med hensyn til sine kostvaner og begyndte at spise sammen med familien. I andre henseender syntes Jasbirs opfattelse af at være identisk med Sobha Ram at være akkurat lige så hårdnakket. Han plejede f. eks. at bruge nutid, når han talte om sig selv: »Jeg er en søn af Shankar fra Vehedi«.

Var s.57

Sri Girdhari Lal Jat fortalte, at da Jasbir begyndte at tale efter sin sygdom, lagde de mærke til en forandring i hans ordvalg. Han sagde f. eks. »haveli« og ikke »hilli« om et hus og »kapra« og ikke »latta« om tøj. De højere samfundsklasser, f. eks. brahminerne, bruger de førstnævnte ord og de lavere samfundsklasser de sidstnævnte. De førstnævnte ord opfattes

som mere »dannede« på en måde.

Jasbir følte (og det gjorde han stadig i 1964) en stærk tilknytning til familien Tyagi i Vehedi. Han truede med at stikke af hjemmefra og tage over til Vehedi ved mindst én lejlighed. Det var, som om han i høj grad følte og tænkte som en voksen, og til at begynde med talte han frit i Rasulpur om, at han havde kone og børn. Senere lærte han at tie stille med den slags udtalelser, da han blev drillet og skældt ud. Men det faldt ham stadig naturligt at tænke på Vehedi og alt det, der var hans dér. Engang, da Jasbir var ca. seks år gammel, blev hans mor syg, og Jasbir sagde da, at hvis familien behøvede penge til medicin og lægebehandling, så havde han penge i sin trøje i Vehedi.

Jasbir viste en udtalt sympati for alle i Tyagi-familien, men det mest bemærkelsesværdige træk i hans opførsel over for dem var måske hans holdning over for Baleshwar, Sobha Rams søn. Når Jasbir var på besøg i Vehedi, sov han og Baleshwar i samme seng, noget, der ville være usædvanligt for fremmede, men ganske naturligt for far og søn. Når Baleshwar gik i skole om morgenen, savnede Jasbir ham. Hvis der var nogen i Vehedi, der forærede Jasbir noget, gav han det altid til Baleshwar.

Både Tyagi- og Jat-familien er enig om, at Jasbir er lykkelig, når han er i Vehedi. Når de kommer fra Rasulpur til Vehedi for at hente ham tilbage til Rasulpur efter et besøg hos Tyagi-familien, stritter han imod og græder også undertiden. I Rasulpur er han ensom og noget af en fremmed fugl. Under mit besøg i 1961 kunne jeg ikke undgå at bemærke, at han ikke legede med de andre børn, men var indesluttet og holdt sig for sig selv. Dog talte han meget villigt med tolken, skønt der altid var et sørgmodigt drag over hans lidt gammelkloge, kop-arrede, men smukke ansigt. Sri Girdhari Lal Jat fortalte under dette besøg, at før Jasbir forandrede sig, havde han været glad for sit legetøj og kunne godt lege, men senere syntes han at tabe al interesse for den slags.

I 1964 var der ikke sket nogen ændring i Jasbirs forhold til omgivelserne, og han følte sig om muligt endnu mere deprimeret end før. Der var overhovedet ikke noget liv over hans ansigtstræk. Og skønt han denne gang talte mere end i 1961, var det ligesom ikke med hans gode vilje, og han virkede nærmest, som om det hele ikke kom ham ved,

var nederst s57

selv når vi direkte henvendte os til ham.

Medlemmer af Jat-familien indrømmede, at da Jasbir begyndte at tale om sit tidligere liv i Vehedi, havde de ikke regnet det for andet end vrøvl og havde endda skændt på ham. Det, at Jasbir var så reserveret over for sin familie, og måske ikke mindst det, at han ikke ville spise den mad, de fik, samt hans åbenlyse ringeagt for dem som medlemmer af en lavere kaste, må alt sammen have bidraget til at gøre dem mere fremmede over for hinanden. Det ser dog ud til, at hans familie ser på ham med noget andre øjne nu, efter at det har vist sig, at der virkelig synes at være hold i hans udtalelser. Der hersker afgjort en venlig tone i hjemmet, og de er søde imod ham, men hans tre-skridt-fra-livet-indstilling er uforandret den samme.

Skønt det må siges, at Jat-familien og de øvrige beboere i Rasulpur modtog mig og mine ledsagere yderst høfligt, viste de tydeligt nok ingen særlig begejstring for Jasbirs besøg i Vehedi. Det var Tyagi-familien, der tog initiativet til hans besøg, fordi de var klar over, at Jasbir længtes efter dem.

I 1964 havde Jasbir ikke været i Vehedi i to år, men et af medlemmerne af Tyagi-familien, Sri Surajmal Tyagi, havde besøgt ham i Rasulpur to måneder før mit andet besøg dér. Da han skulle af sted igen, havde Jasbir grædt sine modige tårer. Det er familien Tyagis opfattelse, at Jat-familien er bekymret for, at Tyagi-familien skal tage Jasbir fra dem. I 1961 ville Jat-familien således ikke give Jasbir lov til at være med til en bryllupsfest i Vehedi, øjensynligt

fordi de var bange for, at båndene mellem ham og familien Tyagi derved bare skulle blive så meget inderligere. Engang, da Sri Shankar Lal Tyagi blev syg, blev der sendt bud efter Jasbir, for at han kunne komme og besøge ham, men det ville Jasbirs familie ikke give lov til. De har også modsat sig, at Jasbir mødte Sobha Rams enke. Sri Jaganath Sukla bekræftede ligeledes over for mig, hvor uvillig Jat-familien havde været over for tanken om i det hele taget at give Jasbir lov til at tage til Vehedi. Han nævnede, at det kun var lykkedes ham at overtale Jasbirs far til at give sin tilladelse til det første besøg, efter at han faktisk havde bestukket ham ved at love ham en koncession (vedrørende nogle landbrugsforretninger), som han (i kraft af sin stilling som regeringens repræsentant) havde mulighed for at skaffe Sri Girdhari Lal Jat.

Læserne vil sikkert være interesseret i at få at vide - det var jeg nemlig også i høj grad - hvilken fremstilling Jasbir gav af de begivenheder, der udspandt sig mellem det tidspunkt, da Sobha Ram opgav ånden, og Jasbir vendte tilbage til livet udrustet med en hukommelse, der rummede en mængde enkeltheder om Sobha Rams liv og død. Til mit spørgsmål desangående svarede Jasbir i 1961, at han efter døden (altså som Sobha Ram) mødte en sadhu (en hellig mand eller en helgen), som rådede ham til at »tage bolig« i det legeme, der tilhørte Jasbir, søn af Girdhan Lal Jat. Men i 1964 var Jasbirs erindringer om denne periode blevet mere tågede, og han kom med adskillige udtalelser, der ikke stemte overens med de foreliggende vidneudsagn. Det kan næsten se ud, som om han prøvede på at imødekomme folk, når de trængte ind på ham med deres spørgsmål angående denne periode. Men med hensyn til hans erindringer om Sobha Rams liv synes der på den anden side ikke at være nogen tegn på svigtende klarhed. Hans udtalelser herom både i det store og hele, og i de fleste enkeltheder, harmonerede fuldt ud med, hvad han bevisligt tidligere havde udtalt. Jeg fremsætter ikke denne kommentar vedrørende Jasbirs åndelige habitus i 1964 som noget bevis for rigtigheden af hans udtalelser dengang. På det tidspunkt kunne hans udtalelser nemlig meget vel være blevet farvet af den uundgåelige sammenblanding af hans egne erindringer om det tidligere liv (hvilken forklaring man end tænker sig på dette fænomen) og det, han havde hørt andre sige om hans tidligere udtalelser om disse erindringer. Jeg har faktisk ikke betragtet noget af det, Jasbir selv har sagt i 1961 eller 1964 som bevismateriale for hypoteser, der lægger paranormale fænomener til grund for en fortolkning af dette tilfælde.

Skønt Jasbirs tilsyneladende »død« indtraf i perioden april-maj 1954, lige omkring den tid, da man med sikkerhed ved, at Sobha Ram døde, ved vi ikke noget om, hvorvidt den forandring, der skete med Jasbirs bevidsthed, fandt sted netop den nat, da livet syntes at have forladt hans legeme for atter at vende tilbage. De følgende uger var Jasbir stadig meget syg af børnekopper, næppe i stand til at tage føde til sig og slet ikke i stand til at give nogen som helst form for personlighed til kende. Personlighedsskiftet kan derfor have fundet sted hurtigt eller gradvist inden for de uger, der fulgte umiddelbart efter Jasbirs tilsyneladende »død«.

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Jasbirs viden overskrider grænsen for den normale sanssevnes rækkevidde

At Jasbir havde et detaljeret kendskab til Sobha Rams liv og hans død synes klart at fremgå af den efterkontrollerede række udtalelser, han fremkom med, og af de tilfælde af genkendelse, der bevisligt foreligger. Hans genkendelse af nogle af personerne var endda så spontan, at han ligefrem busede ud med deres navne, hvad der jo absolut må siges at formindske muligheden af, at han var forudpræpareret, eller at spørgsmålene var formet sådan, at de lagde ham ordene i munden. Den slags Spørgsmål kan for øvrigt føre til

fejlagtige tilsyneladende genkendelser, hvis der kludres med dem.

Var nederst s59
(de neste 4 dobb.sider hadde *sammendrag* av *Jasbirs uttalelser*- se evt.tilsv.[på engl.](#) på s60 på [linken](#))

var topp s68

Skønt de to landsbyer kun ligger tyve engelske mil fra hinanden i fugleflugtslinie, er der langt imellem dem, når man tager deres beliggenhed i forhold til hovedveje i betragtning, eller når man tænker på de beskedne samfærdselsmuligheder. Men også kastevæsenet skaber afstande mellem de forskellige grupper mennesker i Indien. Selv om man ville forsøge at give læsere på den vestlige halvkugle en forestilling om, *hvor* isoleret indiske landsbyer er fra hinanden, ved at sammenligne med to byer i vesten, der ligger adskillige hundrede mil fra hinanden, ville det slet ikke give noget virkeligt begreb om, hvad afsondrethed betyder på sådanne steder i østen. Der er f. eks. langt mere samkvem pr. indbygger mellem New York og San Francisco end mellem to landsbyer som Rasulpur og Vehedi, og det til trods for, at de geografisk set ligger meget nærmere hinanden. Hvis de mennesker, jeg har udspurgt, siger sandheden, kan jeg ikke se nogen måde, på hvilken Jasbir på normal vis kunne have skaffet sig den viden, han havde om Sobha Rams liv. Og jeg har ikke fundet nogen rimelig grund til at betvivle, at de vidner, jeg talte med, virkelig fortalte sandheden. når man ser bort fra mindre uoverensstemmelser, bekræfter de forskellige vidners udsagn hinanden på en absolut overbevisende måde og stadfæstes yderligere ved en fornyet gennemgang af det samme bevismateriale tre år senere.

Hvad der yderligere vejer i vægtskålen til fordel for tilfældets ægthed, er efter min mening sagens adfærdspsykologiske aspekter, herunder naturligvis først og fremmest det faktum, at Jasbir så helt og fuldt identificerede sig med Sobha Ram. Hans udtalte fornemmelse af at *være* Sobha Ram, som blandt andet gav sig så stærke udslag i hans glæde over at være sammen med Tyagi-familien i Vehedi og i den følelse af forladthed og isolation, som han så tydeligt lå under for i Rasulpur, er noget af det mest betagende, men samtidig også mest betydningsfulde ved denne sag. Og hele den måde, som de to familier reagerer på i forholdet til drengen, vidner også om, at her er tale om ægte menneskelige følelser; de sørger med ham og glæder sig med ham i de forskellige situationer.

Både Rasulpur og Vehedi er små landsbyer, hvor man interesserer sig levende for hinandens affærer, og hvor det er så godt som umuligt at holde noget skjult. Under mine besøg i begge byer strømmede skarer af nysgerrige mennesker til, og det var ikke til at tage fejl af, at alle vidste, hvad jeg var der for. Men der løftede sig ikke så meget som én eneste anklagende røst, ikke én trådte frem og antydede, at der kunne være tale om svindel, eller at der nok alligevel havde været nogen, som havde ladet sin viden gå videre til drengen. Jeg kan heller ikke forestille mig noget motiv for bedrageri, selv om det virkelig skulle kunne lade sig gøre at sætte et så storstilet fupnummer i scene. For begge familierne, og måske især Jat-familien, måtte det nødvendigvis føles som et personligt og smerteligt indgreb i deres tilværelse, at Jasbir så kompromisløst gjorde krav på at være Sobha Ram og blive behandlet som sådan. Og hvis Jasbir, en dreng på tre og et halvt år, virkelig havde fundet på det nummer, så opnåede han derved ganske vist at få nogle dejlige ferier i Vehedi, men på bekostning af, at han fik en ensom og trist tilværelse i sit eget hjem i Rasulpur.

Trods de mest omhyggelige undersøgelser i begge landsbyer kom jeg ikke på sporet af nogen, der kunne have været formidler af oplysninger fra Sobha Rams familie til Jasbir. Jeg har tidligere nævnt de få personer, jeg fandt, som havde haft nogen kontakt med begge landsbyer og begge familier. Der var kun én mand, som faktisk synes at have kendt både Sobha Ram personligt og Girdhari Lal Jats familie. Men denne mand, Sri Niran Jan, synes

ikke at have haft nogen detaljeret viden om Sobha Ram eller hans familie og heller ikke at have haft lejlighed til at lade den viden, han måtte være i besiddelse af, gå videre til Jasbir. Han anså i hvert fald ikke sig selv for at have et sådant fond af viden om Sobha Rams liv, som Jasbir viste sig at have, og jeg anser det for yderst usandsynligt, at han i det hele taget har haft nogen mulighed for på normal vis at lade nogen relevante oplysninger tilgå Jasbir. Der kan tænkes den mulighed, at denne mand, eller en anden indbygger i Rasulpur, som måske kom i berøring med Tyagi-familien i Nirmana, om ikke i Vehedi, kunne have fungeret som en slags telepatisk mellemlid, ved hvis hjælp Jasbir, forudsat han havde de fornødne evner, kunne have tappet oplysningerne fra medlemmer af Tyagi-familien, som jo sad inde med alle relevante kendsgerninger. Men en sådan hypotese går næsten ud over grænserne for, hvad vi med nogenlunde sikkerhed ved om telepatiens love, så vidt vi har kunnet udforske dem. Og desuden forklarer denne hypotese jo ikke det ejendommelige faktum, at Jasbir i så høj grad identificerede sig med Sobha Ram. Dette vanskelige spørgsmål skal jeg dog først for alvor tage op til drøftelse i et senere afsnit.

Til sidst vil jeg gerne igen henlede opmærksomheden på, at Jasbirs Personlighedsændring indtrådte relativt hurtigt, da han var ca. tre og et halvt år gammel. Forud for den tid havde han tilsyneladende været et helt normalt barn bortset fra, at han havde haft nogle talevanskeligheder. Man vil erindre, at den periode, hvori Jasbirs personlighed skiftede karakter, faldt sammen med en tid, hvor hans krop skulle komme sig efter en tilsyneladende dødelig sygdom. I den første tid af hans rekonvalscensperiode var der næppe noget spillerum for en særlig udfoldelse af bevidsthedsliv, og det er derfor umuligt at udtale sig om, hvor lang tid der medgik til hans personlighedsændring. Men den komplette forandring tog i al fald højst nogle få uger og muligvis langt mindre tid. Ydermere har vi her et tilfælde af udpræget personlighedsændring, der endog er så vidtgående, at han nægter at spise den mad, som hans familie spiser, angiveligt ud fra den motivering, at de tilhører en lavere kaste. Dette tilfælde adskiller sig derfor på afgørende vis fra tilfælde med andre børn, der synes at kunne genkalde sig deres forrige liv over en periode af adskillige år og under denne erindringsproces mere eller mindre er tilbøjelige til at sammenblende den tidligere personlighed med deres nuværende.

TILFÆLDET SUKLA

Resumé af sagen og dens udforskning

16 footnote

Sukla, datter af Sri K. N. Sen Gupta fra landsbyen Kampa i Vestbengalen, fødtes i marts 1954. Da hun var ca. halvandet år gammel og dårligt nok kunne tale, lagde man mærke til, at hun ofte tog et brænde-stykke eller en pude i armene og vuggede dem som et lille barn og sagde »Minu« til dem. Når man spurgte hende, hvem »Minu« var, sagde hun:

»Min datter«. I løbet af de næste tre år kom hun lidt efter lidt frem med flere oplysninger om Minu og »han«, idet hun mente sin ægtemand fra det tidligere liv.¹⁷ footnote neste side Hun sagde, at »han«, Minu, Khetu og Karuna (de sidstnævnte var hendes mands yngre brødre) alle var i Rathala i Bhatpara. Landsbyen Bhatpara ligger elleve engelske mil fra Kampa på vejen til Calcutta.

Familien Gupta kendte nok lidt til Bhatpara, men de havde aldrig hørt om en bydel i Bhatpara, der hed Rathtala, eller om mennesker med de navne, som Sukla nævnede.

Sukla kom efterhånden mere og mere til at længes efter at tage til Bhatpara og begyndte at snakke om, at hun ville tage af sted alene, hvis hendes familie ikke ville tage hende med dertil. Hun påstod, at hun sagtens kunne finde vej selv til sin svigerfars hjem. Sri Sen Gupta talte med nogle venner om sagen og nævnede det også for en arbejdskammerat på jernbanen hvor han arbejder.

¹⁶ Der findes en anden rapport om denne sag, nemlig P. Pal. »A Case Suggestive of Reincarnation in West Bengal«. *Indian Journal of Parapsychology*, Vol. 3, 1961, 5-21. I nærværende rapport om sagen har jeg medtaget en del oplysninger, der stammer fra professor Pals rapport, såvel i resumeet som i mine betragtninger over mulighederne for en kontakt mellem de to familier. I oversigtstavlen over udtalelser og tilfælde af genkendelse, der tillægges Sukla, har jeg imidlertid kun medtaget vidneudsagn, som jeg selv har indsamlet i sommeren 1961, på ganske få undtagelser nær, som udtrykkeligt er nævnt. Læsere, der vil være interesserede heri, kan således sammenligne de to beretninger om sagen. Og eftersom hver af beretningerne indeholder detaljer eller vidneudsagn, som ikke findes i den anden beretning, kan man få et virkeligt omfattende indtryk af sagen ved både at studere professor Pals rapport og den nærværende.

¹⁷ I Indien nærer man en stærk uvilje imod at bruge personnavne i familien. Andre familiemedlemmer omtaler man kun ved at nævne det slægtsforhold, de står i til én. Navnlig indiske piger og kvinder undlader som regel at nævne deres ægtemænd direkte ved navn. De omtaler dem kun indirekte som »han« eller »Minus far« (hvor datteren hedder sådan). Det er desuden god tone, at indiske kvinder, når de er i selskab med deres mænd eller andre ældre mandlige slægtninge, ser til siden eller ned for sig, som tegn på deres respekt. Da en sådan gestus omfatter både en bevægelse af hovedet og af øjnene, er den let at iagttage for en udenforstående. Denne opførsel er også udtryk for en påskønnelse af ægtemanden eller den mandlige slægtning.

Var 70

Denne mand, Sri S. C. Pal, boede i nærheden af Bhatpara og havde slægtninge der. Gennem disse slægtninge erfarede Sri Pal, at der boede en person, der hed Khetu, og netop i den del af Bhatpara, der hed Rathtala. Det er kun et lille område og kaldes sådan, fordi der i denne bydel findes en vogn (rath) til et gudebillede. Sri Pal fandt endvidere ud af, at denne mand, der hed Khetu, havde haft en svigerinde, en vis Mana, som var død nogle år tidligere (i januar 1948) og havde efterladt en lille pige, der hed Minu. Da Sri Pal meddelte Suklas far disse kendsgerninger, blev han mere interesseret i, at Sukla skulle besøge Bhatpara; det blev så arrangeret efter samtykke af den anden familie, hvis overhoved var Sri Amritalal Chakravarty.

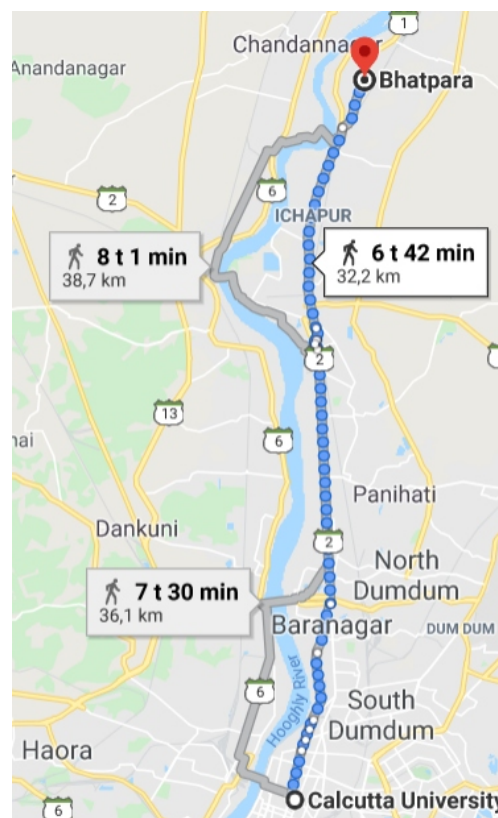
I sommeren 1959, da Sukla kun var godt og vel fem år gammel, rejste hun og nogle medlemmer af hendes familie til Bhatpara, hvor Sukla af sig selv fandt vejen til sin angivelige tidligere svigerfars, Sri Amritalal Chakravartys hus. Der genkendte hun en hel del mennesker, som hun nævnede ved deres rette navne, samt nogle genstande. Senere besøgt' nogle medlemmer af Chakravarty-familien Sukla og hendes familie i Kampa. Hun fik også besøg af medlemmer af den familie (Pathak), hvori Mana var opvokset. Srimati Pathak var moster til den tidligere personlighed. Sukla var flere gange senere på besøg i Bhatpara. Hendes møde med sin påståede tidligere ægtemand Sri Haridhan Chakravarty og hendes angivelige tidligere datter Minu vakte meget stærke følelser i Sukla og en endnu voldsommere længsel efter at være sammen med dem igen. I modsætning til et par andre børn i disse sager, f. eks. Prakash og Jasbir, gav hun aldrig udtryk for noget ønske om at slutte sig varigt til den anden familie. Men hun længtes meget efter, at Sri Haridhan Chakravarty skulle komme og besøge hende, og hun var ulykkelig, når han ikke kom.

Professor P. Pal besøgte både Kampa og Bhatpara gentagne gange i løbet af året 1960 og undersøgte omhyggeligt baggrunden og mulighederne for kontakt mellem de to implicerede familier. Han sammenlignede også hver enkelt vidnes udtalelser med de andres. Den detaljerede rapport, han derefter lavede, er et resultat af disse undersøgelser. I sommeren 1961 tilbragte jeg to dage på egnen, idet jeg besøgte begge landsbyer og interviewede mange af professor Pals vidner såvel som nogle nye. I 1962 besøgte professor Pal igen egnen for at høre, om der var sket noget nyt i sagen.

Relevante geografiske kendsgerninger samt de foreliggende muligheder for udveksling af oplysninger ad normal vej mellem de to familier

Bhatpara er en landsby, der ligger ca. tredive engelske mil nord for Calcutta på hovedlandevejen, der går nordpå.> Kampa ligger ca. elleve engelske mil længere nordpå, nogle få kilometer fra hovedvejen. En jernbane løber langs med landevejen, på hvilken der også kører rutebiler. Det er således ikke vanskeligt at komme fra den ene landsby til den anden. **Medlemmerne af de to omhandlede familier nægter, at de overhovedet har haft noget kendskab til den anden familie forud for de omtalte forsøg på at verificere Suklas påstande.**

Sri Sen Guptas familie boede tidligere ca. 150 engelske mil længere væk i østbengalen, men var flyttet til Vestbengalen, efter at Bengalen var blevet delt mellem Indien og Pakistan i 1947. Efter at have boet forskellige andre steder slog Sri Sen Gupta og hans familie sig ned i Kampa omkring året 1951. Sri Sen Gupta arbejder på jernbanen og var nogle gange kommet igennem Bhatpara med toget. Han var imidlertid sikker på, at han kun havde været der én gang, og det var ved en lejlighed, hvor han havde givet en forestilling på en skole; han var nemlig trylle-kunstner, dog ikke af profession, men kun som noget, han dyrkede som en hobby.

Både Chakravarty- og Pathak-familierne har boet i Bhatpara i lang tid, og de var ret kendt i byen, så det var ikke umuligt, at fremmede kunne indhente en del oplysninger om de to familiers private forhold, hvis de var interesserede. Spørgsmålet om, hvorvidt der kan siges at foreligge noget bevis for en parapsykologisk fortoikning af de udtalelser, Sukla fremkom med, afhænger derfor i høj grad af, om hun har kendskab til mere private personlige forhold inden for disse familier, ting, som udenforstående absolut ikke kunne vide noget om, samt om hun bevisligt har genkendt nogle af medlemmerne i de to familier. Chakravarty- og Pathak-familierne hævder på deres side på det kraftigste, at de ikke har kendt noget til Sri Sen Guptas familie tidligere. Bortset fra, at de to familier boede i hver sin landsby, var de yderligere adskilt gennem kasteforskelle, hvilket i Indien betyder, at der er meget lidt sandsynlighed for, at de har haft nogen forbindelse med hinanden.

Ikke des mindre hørte professor Pal om to personer, som faktisk havde noget kendskab til begge familier. Den første af disse er Sri S. C. Pal, som jeg allerede har nævnt. Han var Sri Sen Guptas arbejdskammerat og boede lige i nærheden af Bhatpara og havde slægtninge der. Han havde ikke selv i forvejen noget kendskab til Chakravarty- eller Pathakfamilierne, men det var gennem hans slægtninge, at de blev identificerede som de personer, Sukla sandsynligvis omtalte. Sri Pal havde kun kendt Sri Sen Gupta en måneds tid, da denne begyndte at fortælle ham om, hvordan hans lille pige påstod, at hun havde levet før i Bhatpara. Sri Pal havde aldrig været med hjemme og besøgt Sri Sen Guptas familie. Sukla havde talt om et tidligere liv i Bhatpara i adskillige år, før hendes far traf Sri Pal, og man kan

vist derfor roligt se bort fra ham som den, der skulle have meddelt Sukla den viden, hun sad inde med.

Sri Atul Dhar er en anden af Sri Sen Guptas arbejdskammerater og havde i længere tid stået i et langt mere venskabeligt forhold til ham. Sri Atul Dhar havde en god ven, som var fætter til Sri Amritalal Chakravarty, og han havde undertiden besøgt sin ven i Sri Amritalal Chakravartys hjem. Under disse besøg havde han tilfældigvis truffet Sri Haridhan Chakravarty og havde også hørt om hans kone, Maria, men aldrig set hende. Han kendte intet til deres personlige forhold ud over, at han havde hørt, at der vist ikke var det allerbedste forhold mellem Maria og hendes svigermor. Sri Atul Dhar havde aldrig diskuteret Chakravartyv familiens forhold med Sri Sen Gupta.

Da Sri Sen Gupta omtalte Suklas udtalelser over for ham, var han til at begynde med slet ikke sikker på, hvorvidt hendes udtalelser havde noget at gøre med den Chakravartyv familie, som han kendte. Det »slog ham tilfældigvis«, at den Khetu, som Sukla nævnede, kunne være et medlem af Chakravartyvfamilien, som han havde stiftet bekendtskab med nogle år tidligere. Sri Atul Dhar tilskyndede Sri Sen Gupta til at lade foretage undersøgelser, men var ikke selv til stede under de to familiers første gensidige besøg. Men han ledsagede familien Gupta på deres andet besøg i Bhatpara, hvor Sukla genkendte forskellige genstande, herunder nogle sarier, der havde tilhørt den afdøde Mana. Disse mere personlige ting havde Sri Atul Dhar imidlertid overhovedet ikke noget kendskab til. Skønt Sri Atul Dhar ganske afgjort havde større kendskab til de to familier end Sri Pal, tror jeg, at han også kan udelukkes som hjemmelsmand til den viden, som Sukla sad inde med om Chakravartyvfamilien

Følgende personer blev afhørt i løbet af undersøgelsen

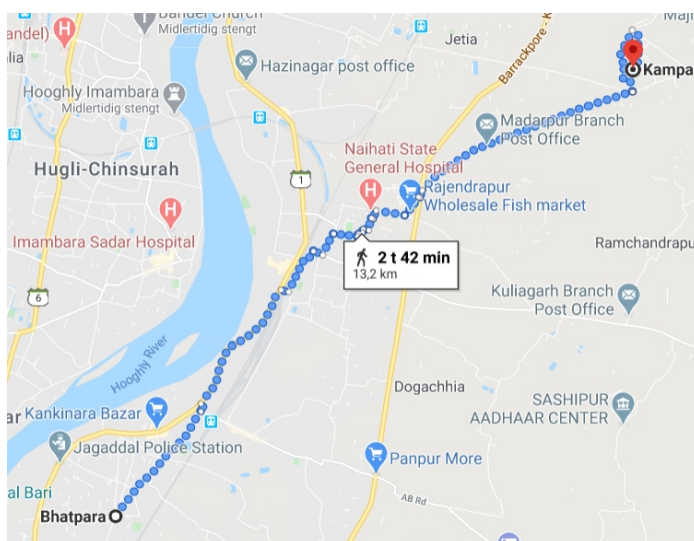
(var nede på s73)

I Kampa interviewede jeg:>

- Sukla, datter af Sri K. N. Sen Gupta
- Sri K. N. Sen Gupta, Suklas far
-
- Srimati Shriti Kanna Sen Gupta, Suklas mor
- Srimati Nirod Bala Sen Gupta, Suklas farmor
- Sri Naraindra Nath Roy, broder til Srimati Shriti Kanna Sen Gupta, Suklas morbroder.

I Bhatpara interviewede jeg:>

- Sri Amritalal Chakravarty, den afdøde Manas svigerfar
- Sri Amritalal Chakravartys kone, Manas svigermor
- Sri Haridhan Chakravarty, Sri Amritalal Chakravartys ældste søn og Manas mand
- Sri Kshetranath Chakravarty (kendt som »Khetu«), anden søn af Sri Amritalal Chakravarty og Manas svoger
- Sri Karuna Kumar Chakravarty (kendt som »Kuti«), tredje søn af Sri Amritalal Chakravarty og Manas svoger

- Sri Rishikesh Chakravarty, fjerde søn af Sri Amritalal Chakravarty og Manas svoger
- Sri Dilip Kumar Pathak, Manas fætter
- Sri Gopal Pathak, Manas yngre broder
- Srimati Reba Rani Pathak, Sri Suresh Chandra Pathaks kone og Manas moster, hos hvem hun blev opfostret
- Sri Jatrindranath Pathak, broder til Sri Suresh Chandra Pathak og Manas morbroder Minu, Manas datter
- Sri Gopal Chandra Ghosh, ikke slægning, men ven af Chakravarty-familien

På Bali Station, Vestbengalen, interviewede jeg:

- Sri S.C.Pal, ven af Sri K. N. Sen Gupta, den mand, hvis undersøgelser førte til verifikation af Suklas udtalelser.

Efter mit besøg i 1961 opsøgte professor P. Pal igen Sri Atul Dhar og udspurgte ham, og jeg har hentet visse oplysninger fra rapporten af dette interview, som professor Pal har sendt mig.

Hvad Sukla sagde, og hvad hun kunne huske

Var på side 74 i den danske boken

Jeg har omstående - i form af en oversigtstavle, givet et resume af de udtalelser og tilfælde af genkendelse, som må tillægges Sukla i forbindelse med hendes påstand om, at hun er Mana, som er kommet igen.

I denne oversigt har jeg udeladt to tilfælde af genkendelse, som tillægges Sukla, fordi de så godt som intet bidrog til belysning af sagen, idet de manglede det for Mana typiske særpræg, som man må sige de andre anførte punkter har. På den anden side bør det bemærkes, at i hvert fald i ét af disse tilfælde af genkendelse, nemlig det, hvor Sukla genkendte den symaskine, Mana havde brugt, strømmede tårerne ud af øjnene på Sukla. Mana havde arbejdet meget med denne maskine.

Punkt 1-6 i oversigtstavlen omhandler begivenheder, der (så vidt jeg ved) fandt sted, før de to familier havde nogen forbindelse med hinanden; oplysningerne under punkt 6-16 skriver sig fra Suklas første besøg i Bhatpara, da de to familier første gang kom i direkte kontakt med hinanden; punkt 17-22 daterer sig fra det tidspunkt, da Sri Haridhan Chakravarty, Srimati Pathak og Minu besøgte Sukla og hendes familie i Kampa en uge senere; punkt 23 beskriver en begivenhed, der indtraf, da Sri Rishikesh Chakravarty for egen regning og risiko tog til Kampa for selv at prøve Sukla, og punkt 24-29 refererer til et andet besøg, som Sukla og hendes far og mor aflagde i Bhatpara to uger efter det første besøg der.

relevante rapporter og iagttagelser vedrørende de implicerede personers adfærd

Var på toppen av s75

Nedenstående kildemateriale beskæftiger sig hovedsagelig med den erkendelsesteoretiske side af Suklas adfærd i forbindelse med hendes påstand om at være den afdøde Mana, som er kommet igen. Men vidnernes udtalelser rummer også i stor udstrækning enkeltheder, der røber en følelsesmæssig medleven fra Suklas side samt andre former for reaktion, som nøjagtig svarer til, hvad man ville vente sig af Mana. Det gjorde et særlig stærkt indtryk på vidnerne at se de tårer, som fyldte Suklas øjne, da hun hilste på Minu, og den opmærksomhed og hengivenhed, som hun senere overøste hende med, når de ved andre lejligheder mødtes. Der var jo et ejendommeligt misforhold mellem deres størrelse, når man tager i betragtning, at Sukla optrådte i rollen som mor. Sukla kom selv ind på, at Minu var blevet større, og sagde: »Jeg er lille«. Men bortset fra eii sådan bemærkning gik Sukla helt og fuldt ind i rollen som en mor over for sin elskede datter.

Professor Pal var vidne til et eksempel på den hengivenhed, hvormed Sukla omfattede Minu. Engang ville Sri Dilip Kumar Pathak prøve Sukla under et besøg i Kampa, og han fortalte hende da (hvad der ikke passede), at Minu lå syg med høj feber i Bhatpara. Da Sukla hørte det, begyndte hun at græde, og det tog nogen tid, før hun faldt til ro, da hun fik at vide, at hun i virkeligheden ikke fejlede noget. Ved en anden lejlighed, da Minu virkelig var syg, og Sukla fik efterretning om det, blev hun helt ulykkelig, græd og forlangte at komme til Bhatpara, så hun kunne se til Minu. Hendes far og mor kunne ikke berolige hende, før de den næste dag tog hende med over til Minu, som da havde det meget bedre. Som allerede nævnt kom der også tårer i øjnene på Sukla, da hun så den symaskine, som Mana havde brugt så flittigt, da hun levede.

Hendes måde at opføre sig på over for Manas mand, Sri Haridhan Chakravarty, var nøjagtig, som en god hindu-hustru ville vise over for sin ægtemand. Hun spiste f. eks., hvad han havde levnet på sin tallerken ved et måltid, men rørte ikke nogen andens levninger. I Indien er det skik og brug, at en kvinde spiser op, hvad hendes mand har levnet på sin tallerken, når han har spist, men hun spiser ikke af nogen andens tallerken.

Sukla holdt sig meget for sig selv og legede ikke med de andre børn i familien. Hun brød sig heller ikke om at spise sammen med de andre børn. Da hun var ca. tre år, plejede hun (efter hvad hendes far har fortalt) at sige: »Hvorfor skulle jeg spise sammen med jer? Jeg er brahmin«. Familien Chakravarty er brahminere, men det er familien Gupta ikke.

Hun var et meget følsomt barn og ville ikke gå i skole, da hun vakte mere opmærksomhed, end hun brød sig om. Hun har siden (i 1962) påbegyndt sin skolegang igen. Sukla virkede betydelig mere alvorlig end andre børn i hendes alder, og hun havde også en vis tendens til stædighed. De samme karakteregenskaber var typiske for Mana, fortæller de, der kendte hende.

Sådanne iagttagelser af temmelig ensartede karaktertræk hos begge personligheder vejer ikke særlig tungt i bevisbyrden, når det gælder at dokumentere tilfældets metafysiske aspekter, men Suklas stædighed fortæller os alligevel noget i så henseende. Med undtagelse af en indirekte genkendelse af Manas moster samt en vis tendens hos Sukla til at føle sig hjemme blandt Pathak-familiens medlemmer, genkendte hun ikke disse på samme måde, som hun genkendte Manas svigerfamilie. Og professor Pal har påpeget i sin rapport, at selv efter at hun var blevet helt klar over, hvem de var, syntes hun ikke at genkalde sig dem så klart som Manas svigerfamilie. Hun kunne heller ikke genkende noget i familien Pathaks hjem,

hvor Mana havde levet hele sit liv med undtagelse af nogle få år. Kort sagt, Sukla tillod ikke, at nogen instruerede hende på disse punkter. Og dette taler, efter min mening, til gunst for de implicerede vidners ærlighed; for hvis nogen havde givet hende oplysninger om familien Chakravarty, kunne vedkommende lige så godt have givet hende oplysninger om familien Pathak. Og der ville ikke være nogen mening i at iscenesætte en serie angivelige tilfælde af genkendelse af svigerfamilien og udelade tilfælde af genkendelse af mennesker i en familie, hos hvem Mana var vokset op. Og ligesådan hvis Sukla selv kunne og ville »digte« sin historie, så ville hun have medtaget eksempler på genkendelse af familiemedlemmer fra Manas barndom.

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Suklas viden overskrider grænsen for den normale sanseevnes rækkevidde

I sin rapport har professor Pal omtalt sine omfattende undersøgelser med hensyn til, hvorvidt de mennesker, der var impliceret i denne sag, var ærlige eller ikke. *Han havde ikke fundet den mindste antydning af noget, der kunne tyde på bedrageri*, endsige noget motiv for bedrageri. Under mine egne undersøgelser på stedet kunne det jo ikke undgås, at en hel masse mennesker ud over den, jeg udspurgte, fik at vide, hvad mit besøg gjaldt, men der var ingen af alle disse mennesker, der gav udtryk for nogen form for mistanke om bedrageri fra nogen af de implicerede personers side. Tværtimod hørte jeg af min chauffør, som sludrede med landsbyens beboere, at folk i almindelighed uopfordret udtalte, at de var overbevist om, at historien var rigtig nok, **og at det var gået til nøjagtigt, som jeg havde fået det fortalt.**

Var her nedest s83 i den danske bogudgaven

I det nærværende tilfælde foreligger der en mulighed for, at Sukla ubevidst var blevet ledet på sporet i nogle af de tilfælde af genkendelse, hun viste. Punkt 9 kan afgjort og punkt 10, 11, 13 og 23 muligvis anføres som støtte for en sådan mistanke. Men sådanne indvendinger kan næppe, hvis vi da vil acceptere rigtigheden af de anførte eksempler, holde stik, når det drejer sig om andre tilfælde af genkendelse, som Sukla demonstrerede, f. eks. punkt 6, 7, 12, 17, 26 og 29. Skønt punkt 17 refererer til en indirekte genkendelse, vidner den i høj grad om den over-ordentlige hengivenhed, som Mana havde næret for Minu, og som Sukla så slående også viser for pigen. Men foruden disse tilfælde af genkendelse var der ingen tvivl om, at Sukla havde et yderst detaljeret kendskab til fortidige hændelser i Manas liv. Og skønt hun først kom frem med sin viden om nogle af disse, efter at familierne var kommet i forbindelse med hinanden, var der ikke så få ting af virkelig betydning, som hun kunne fortælle ret udførligt om, før denne kontakt var kommet i stand. Ydermere var Suklas viden om disse mennesker eller begivenheder begrænset til den tid, da Mana levede, og strakte sig ikke til nutiden. Hun vidste f. eks., at Manas søn var død, men ikke, at Dipu eller køerne var døde, eller at papegøjen var fløjet væk.

TILFÆLDET SWARNLATA

var midt på s84 i org.bok.dk

Resumé af sagen og dens ud forskning

Swarnlata er datter af Sri M. L. Mishra, medhjælper på distriktskoleinspektørens kontor i Chhatarpur, Madhya Pradesh. Hun er født i Shalpur, i Tikamgarh-distriktet, Madhya Pradesh, den 2. marts 1948. Da Swarnlata var ca. tre og et halvt år gammel, boede hendes familie i Panna, der også lå i Madhya Pradesh. Hendes far tog hende med sig på en lille tur til Jabalpur, en af de større byer i staten, og som ligger ca. 170 engelske mil syd for Panna. På tilbagevejen, da de kom igennem byen Katni (57 engelske mil nord for Jabalpur), bad Swarnlata pludselig føreren af den lastbil, de kørte med, om at dreje om ad en vej hen til »mit hus«. Lidt senere, mens selskabet sad og drak te, foreslog Swarnlata, at de skulle drikke te i hendes hus i nærheden, hvor teen var meget bedre. Disse udtalelser overraskede Sri Mishra så meget mere, som han erfarede, at Swarnlata senere fortalte andre børn i familien yderligere enkeltheder om sit foregående liv i Katni, hvor hun tilhørte en familie, der bar navnet Pathak. Senere optrådte Swarnlata først for sin mor -og senere for andre - med forskellige usædvanlige danse og sange, som hun ikke havde haft nogen mulighed for at lære, så vidt hendes forældre vidste. I løbet af de næste få år fortalte Swarnlata af og til om ting, hun kunne huske fra sit tidligere liv, for det meste til sine søskende, men også somme tider til sine forældre. I 1958 mødte Swarnlata, som med sin familie i mellemtiden var flyttet til Chhatarpur (40 engelske mil vest for Panna), professor R. Agnihotris hustru, som kom fra egnen omkring Katni, og som Swarnlata påstod hun genkendte, fordi hun havde kendt hende i sit forrige liv i den by. Det var på denne måde, at Sri Mishra for første gang fik bekræftet rigtigheden af nogle af hans datters mange udtalelser om hendes tidligere liv i Katni.

I september 1958 skrev Sri Mishra nogle af Swarnlatas udtalelser ned, og i marts 1959 tilbragte Sri H. N. Banerjee to dage i Chhatarpur med at undersøge sagen. Derefter tog han til Katni, hvor han lærte familien Pathak at kende, som Swarnlata hævdede at have tilhørt, da hun levede sidste gang. Sri Banerjee havde noteret sig ni udtalelser, som Swarnlata var fremkommet med om hjemmet i Katni, før han selv tog dertil, og som han kontrollerede og fandt fuldt ud korrekte under sit besøg dér. Før Sri Banerjee tog til Katni, vidste familien Mishra ikke, hvilken Pathak-familie det var Swarnlata talte om. Sri Banerjee sagde, at han havde været i stand til at finde den pågældende Pathak-families hus ved hjælp af de udtalelser, Swarnlata var fremkommet med. Han konstaterede, at det, Swarnlata sagde om sit tidligere liv, stemte nøje med visse kendsgerninger om Biyas liv, datter i en familie, der hed Pathak og var hjemmehørende i Katni. Den afdøde Biya havde været gift med Sri Chintamini Pandey fra Maihar. Maihar er en by nord for Katni. Biya var død i 1939.

I sommeren 1959 rejste medlemmer af Pathak-familien og af Biyas svigerfamilie til Chhatarpur og blev dér genkendt af Swarnlata under omstændigheder, som jeg skal beskrive nærmere nedenfor. Kort efter disse besøg rejste Swarnlata og medlemmer af hendes familie først til Katni og senere til Maihar (og nærliggende byer), hvor den afdøde Biya havde boet i næsten al den tid, hun havde været gift, og hvor hun døde. I Maihar genkendte Swarnlata endnu flere mennesker og steder og kom med bemærkninger om forskellige forandringer, der havde fundet sted, siden Biya døde. Sri Mishra nedskrev nogle optegnelser om disse tilfælde af genkendelse, kort efter at de havde fundet sted. I sommeren 1961 tilbragte jeg fire dage i Madhya Pradesh og udspurgte en række mennesker, der var impliceret i denne sag. Det var i byerne Chhatarpur, Katni, Sihora og Jabalpur. Swarnlata har flere gange siden besøgt Biyas

brødre og hendes børn, som hun omfatter med den største hengivenhed.

Swarnlata kommer også med udtalelser af en langt mere brudstykkemæssig karakter om et andet liv, som hun tror hun har levet efter at have været Biya i Katni. Hun sagde, at efter at hun var død (i det liv, hvor hun var Biya), blev hun født igen som en vis Kamlesh i byen Sylhet i Bengalen (nu i østpakistan), og at hun i det liv var død som et barn på ni år, hvorefter hun blev føvt igen i Mishra-familien. Nogle af de udtalelser, som Swarnlata kom med vedrørende dette »mellem-liggende« liv, stemmer med de geografiske forhold på det pågældende sted og med andre oplysninger om byen Sylhet.

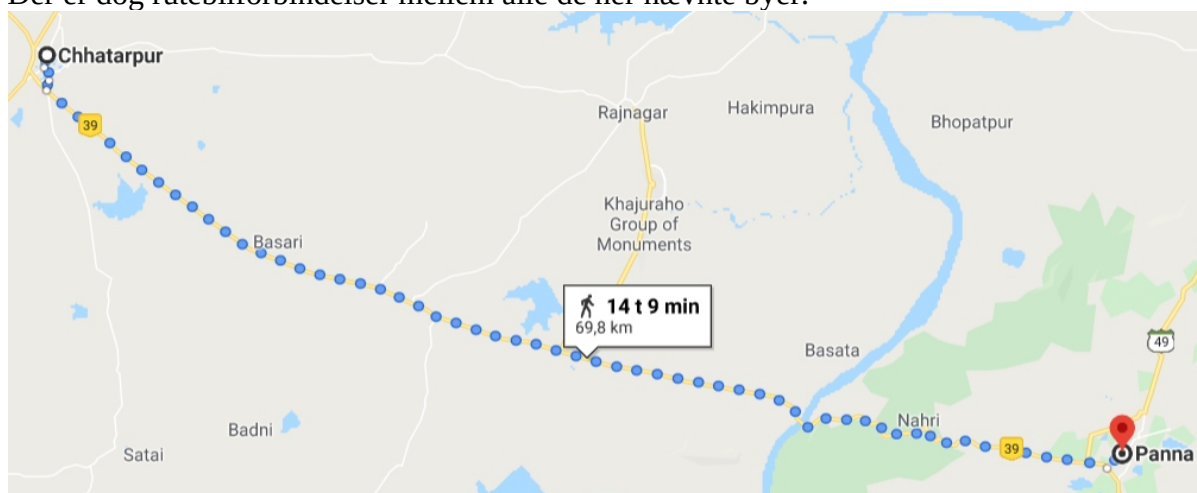
var her nedest på s85

Det har imidlertid endnu ikke været muligt at identificere et barn fra dette område, hvis liv bekræfter de temmelig få enkeltheder, som Swarnlata har meddelt. (Nærmere undersøgelser er blevet vanskeliggjort ved den kendsgerning, at Sylhet nu ligger i østpakistan).

De sange og danse, som Swarnlata kendte, stammer øjensynlig fra hendes liv i Bengalen. Sproget i sangene er blevet identificeret som bengalsk af professor Pal, som har oversat nogle af dem, så at de kan studeres nærmere. Sylhet ligger i et område, hvor der tales bengalsk, mens Swarnlata i Madhya Pradesh udelukkende har levet mellem mennesker, der taler hindi. Det er mit håb, at jeg kan udgive en senere rapport om disse sange og deres karakteristiske sprogform ved en anden lejlighed. Jeg vil her koncentrere opmærksomheden om det liv, som Swarnlata sagde hun levede som Biya i Katni og omliggende byer.

Relevante geografiske kensgerninger samt de foreliggende muligheder for udveksling af oplysninger ad normal vej mellem de to familier

Familien Mishra har aldrig boet nærmere ved Katni end Panna, som ligger ca. et hundrede engelske mil borte. Katni, Jabalpur og byerne Maihar og Sihora, hvor medlemmer af familien Pathak bor, ligger i en dal sydøst for Panna. Denne by ligger i bjergene, mens Chhatarpur ligger endnu længere imod vest på den vestlige side af disse bjerge. Den afstand, der er mellem Katni-Jabalpur området og Panna-Chhatarpur området er tilstrækkelig stor til, at der er en tydelig forskel i de to områders dialekt og sprog tone. Jabalpur og Katni ligger ved jernbane hovedlinier, mens der ikke er nogen togforbindelse for byerne Panna og Chhatarpur. Der er dog rutebilforbindelser mellem alle de her nævnte byer.

Både Mishra- og Pathak-familierne benægter på det bestemteste, at de skulle have haft noget med hinanden at gøre, før de mødtes i forbindelse med forsøget på atvvenficere Swarnlatas udtalelser. Da Sri Banerjee besøgte Katni, kendte familien Pathak ikke noget til Mishra-familien og havde heller ikke hørt noget om Swarnlatas påstande. De er sig heller ikke bevidst at have haft nogen fælles venner, bortset fra to undtagelser.

For det første havde, som allerede nævnt, professor Agnihotris hustru kendt Biya i Maihar-Katni området. Men hverken ¹Swarnlata eller hendes familie havde kendt Agnihotri-familien forud for det tidspunkt, da Swarnlata fremkom med sine første udtalelser om Katni. Både Sri M. L. Mishra og Sri Agnihotri bevidnede, at familierne aldrig var mødtes førend ved den lejlighed, hvor Sri Agnihotri havde indbudt hende og hendes far til sit hjem, så hun kunne fortælle nogle af hans venner om sit tidligere liv. Det var imidlertid først efter at Sri Agnihotri havde hørt om Swarnlatas påståede erindringer om hendes forrige tilværelse.

Og det var ved den anledning, at Swarnlata fik at vide, at Srimati Agnihotri kom fra Katni-området, og hvor hun bad, om hun måtte tale med hende. Så var det, at Swarnlata genkendte Srimati Agnihotri. Dette fandt sted i juli 1958, da Swarnlata var ti år gammel og allerede havde talt om sit tidligere liv i seks år.

For det andet stammede Swarnlatas mor fra Jabalpur. Hendes pigenavn var Pathak, men hendes familie var ikke i slægt med Pathak'erne i Katni. Disse Pathak'er (fra Katni) har imidlertid handelsinteresser i Jabalpur, og en af Biyas brødre, Sri Han Prasad Pathak, kendte lidt til en kusine til Swarnlatas mor. Srimati Mishra. Mishra-familien rejste fra Panna eller Chhatarpur til Jabalpur og kom igennem Katni fra tid til anden, og det er ganske tænkeligt, at Swarnlata fik et vist kendskab til byen Katni på sådanne rejser. For eksempel er familien Pathak meget velkendt i området Katni-Jabalpur, og det må formodes, at beliggenheden af deres hus i Katni var kendt af mange i denne by. Men det samme kan ikke siges om detaljer vedrørende det indre af huset, f. eks. træer og balkoner inden for det afgrænsede område, hvor huset lå. Et kendskab hertil ville være forbeholdt en mindre kreds af husets venner, og kendskab til deres intime familieliv ville kun en endnu mindre gruppe personer inden for slægten være i besiddelse af. Swarnlata gav for øvrigt også oplysninger om enkeltheder ved husets indretning, sådan som det så ud, flere år før hun begyndte at tale om sit tidligere liv. Hvis det på en eller anden måde var lykkedes hende at få noget at vide om familien Pathak, så må forældrene ikke være kommet i besiddelse af den samme viden, for de kendte intet til Pathak-familien, dengang hun begyndte at tale om sit tidligere liv.

Og da Swarnlata aldrig var borte fra sit hjem undtagen i sine forældres selskab, er det vanskeligt at forestille sig, hvordan hun skulle have været i stand til at få noget at vide om Pathak-familien af en eller anden, hvis hendes forældre ikke også fik det samme at vide på samme tid. Jeg skal vende tilbage til dette spørgsmål efter at have præsenteret læserne for de nærmere enkeltheder i Swarnlatas udtalelser og tilfælde af genkendelse.

Følgende personer blev afhørt i løbet af undersøgelsen

I Chhatarpur interviewede jeg:

Sri M. L. Mishra, Swarnlatas far

Swarnlata

Sri Krishna Chandra Mishra, Swarnlats tre år ældre broder

Sri R. P. Sukla, forstander, Maharaja College, Chhatarpur

Sri B. M. Chaturvedi, Maharaja College, Chhatarpur

Sri R. S. Mishra, Sri M. L. Mishras ældre broder og onkel til Swarnlata

I Katni interviewede jeg:

Sri Han Prasad Pathak, Biyas ældste broder, og hans kone
Sri Rajendra Prasad Pathak, Biyas anden broder, og hans kone
Sri Brij Ksihore Pathak, Biyas fjerde broder
Sri S. L. Koul

I Sihora interviewede jeg:

Sri Murli Pandey, søn af den afdøde Biya
Srimati Bindi, Biyas svigerinde

I Jabalpur interviewede jeg:

Sri Mahendra Kumar Pathak, søn af Sri Rajendra Prasad Pathak og nevø til Biya

Desuden har jeg haft adgang til at sætte mig ind i en omfattende korrespondance med en hel del andre personer, der er fortrolige med sagen, f. eks. Sri R. Agnihotri. Deres udsagn har imidlertid for størstedelen drejet sig om, hvorvidt hovedvidnerne var troværdige, og om man kunne sige det samme om alle andre personer, som var implicerede i sagen, snarere end om særlige enkeltheder i Swarnlatas erklæringer og gen-kendelser. Professor P. Pal har venligst givet mig lov til at gennemlæse de omfattende optegnelser, der foreligger om hans undersøgelse af sagen i 1963.

Hvad Swarnlata sagde, og hvad hun kunne huske

Jeg skal i det nærmest følgende gå over til i tabellarisk form af give et kort resume af det, Swarnlata har erklæret, og de tilfælde, hvor hun har ment at kunne genkende nogen eller noget fra det liv, hvor hun påstår hun var Biya.

Den omstående oversigtstavle medtager ikke en del mindre betydningsfulde udtalelser eller tilfælde af genkendelse, om hvilke der er afgivet uoverensstemmende vidneudsagn, eller hvor der ligefrem er huller i vidnematerialet. Punkt 1-8 var. udtalelser, som Swarnlata kom med i Chhatarpur, før der havde været nogen som helst kontakt mellem familierne Mishra og Pathak, og de fleste af disse udtalelser blev nedskrevet, før man indlod sig på noget forsøg på at efterprøve deres rigtighed; punkt 19-23 beskriver begivenheder, der indtraf i Chhatarpur, da medlemmer af Pathak-familien eller Pandey-familien besøgte familien Mishra; punkt 24-37 refererer til Swarnlatas første besøg i Katni i 1959; punkt 38-46 skriver sig fra et besøg, som Swarnlata aflagde i Maihar og Tilora nogle få uger senere; punkt 47-48 stammer fra tildragelser, der fandt sted under et besøg i Jabalpur i 1959; punkt 49 refererer til en hændelse, der fandt sted under et andet besøg i Maihar i 1960.

Link til tabellen med engelsk tekst som er på s92 i
https://galactic.no/rune/spesBoker/Twenty_Cases_Suggestive_of_Reincarnation.pdf

Relevante rapporter og iagttagelser vedrørende de implicerede personers adfærd

Swarnlatas følelse af at være identisk med Biya er ikke så udpræget som andre børns fornemmelse af identitet med de tidligere personligheder i lignende sager. Og dog er den i visse henseender bemærkelsesværdig nok. Hendes far havde lagt mærke til, at når hun befandt sig mellem medlemmer af sin nuværende familie, så opførte hun sig som et normalt barn, skønt hun var lidt mere indadvendt og moden, end børn gennemsnitligt er i hendes

alder. **Men i Katni, hos familien Pathak, optrådte hun som en ældre søster i hjemmet, og det over for mænd, der var fyrrer år eller mere ældre end hun, hvad Pathak-brødrene er. Og de på deres side accepterer hende fuldstændig som den genfødte Biya.**

Hun og hendes Pathak-brødre tager del i den hinduistiske skik »Rakhi«, hvor søskende årligt udveksler gaver og forsikrer hinanden om deres fortsatte hengivenhed indbyrdes. Da jeg besøgte Katni i 1961, var det en meget ned-bøjet og endda vred Sri Brij Kashore Pathak, jeg traf, fordi Swarnlata ikke var kommet og havde deltaget i Rakhiceremonien året før. Han sagde, at hun dog havde levet i deres familie i fyrrer år og i familien Mishra kun ca. ti, så han følte, at de havde det største krav på hende. **Dette viser, hvor helt og fuldt familien Pathaks medlemmer gik ind på tanken om, at Swarnlata virkelig var Biya, som var vendt tilbage.** Det er måske i denne forbindelse værd at lægge mærke til, at Pathak-familien regnes (ud fra indisk tankegang) for at være temmelig påvirket af vestens kultur. Sri R. P. Pathak fortalte mig, at han overhovedet ikke troede på reinkarnation, før Swarnlata dukkede op, men det havde til gengæld fuldstændig forandret hans indstilling.

Swarnlata afpasser sin optræden over for Biyas børn efter dem, der er til stede. Hvis hendes forældre eller andre ældre medlemmer af hendes nuværende familie er i nærheden, er hun ret tilbageholdende. Men Sri Murli Pandey fortalte, at hvis Swarnlata er alene med ham eller hans broder, er hun helt afslappet og naturlig og behandler dem fuldstændig på samme måde, som en mor ville gøre i den situation. Han var trvten år, da Biya døde, og var seks og tredive i 1961. Og alligevel syntes han ikke, at der var noget mærkeligt i hendes optræden, fordi også han var overbevist om, at hun var hans mor, der var født igen. Heller ikke Sri Murli Pandey havde troet på reinkarnation, før han lærte Swarnlata at kende og blev overbevist.

Swarnlata var altid stærkt bevæget og græd, når hun besøgte eller skulle skilles fra medlemmer af Pathak-familien. Hun kunne endda blive helt melankolsk og få tårer i øjnene, når bare hun kom til at tænke på Katni, og da hun talte med mig i 1961 om sit tidligere liv, løb tårerne ned ad kinderne på hende. Når hun sad for sig selv, kunne hun somme tider genkalde sig livet i Katni. Til tider ønskede hun, at det var muligt for hende at vende tilbage til Katni og blive der, og når sådanne tanker kom over hende, blev hun altid trist til mode. I almindelighed følte hun sig dog stærkt knyttet til Mishra-familien, og hendes loyalitet over for dem syntes meget mindre splittet, end det f. eks. var tilfældet for Prakash's og Jasbir's vedkommende. Ifølge hendes ældre broder, Krishna Chandra, talte Swarnlata i 1961 ikke så tit uopfordret om sit tidligere liv, som hun før gjorde. Men hendes erindring om Biyas liv synes til gengæld ikke at fordunkles, sådan som det i regelen er tilfældet for de fleste børn af denne type. Grunden hertil er muligvis, at medlemmerne af hendes nuværende familie har vist så stor forståelse og tolerance over for hendes oplevelser. Til at begynde med var de ikke særlig ivrige for at få nogen som helst undersøgelse i gang, og de synes ikke, at alt den offentlige opmærksomhed, sagen har vakt, har været til nogen større nytte for dem. Men de har været meget lykkelige ved at have en så intelligent, from og hengiven datter, og i modsætning til nogle af de andre børns familier har de ikke gjort noget for at få Swarnlata til at holde op med at tale om sin fortid eller modsat sig, at hun, når lejlighed bød sig, dyrkede venskabet med Pathak-familien.

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Swarnlatas viden overskrider grænsen for den normale sansevnes rækkevidde

Som allerede nævnt er der en svag mulighed for, at Swarnlata og Mishra-familien kan have hørt et og andet om Pathak-familien i Katni. Denne familie (der har andre familiemedlemmer og en afdeling af deres virksomhed i Jabalpur) nyder en vis anseelse i den egn, hvor de bor. Visse almenkendte kendsgerninger om dem kunne givetvis indhentes af enhver. Men der foreligger ikke noget bevis for, at Swarnlata eller hendes pårørende kom i besiddelse af en sådan viden, selv om vi altså ikke kan udelukke denne mulighed. De punkter, på hvilke Swarnlatas viden synes at overskride grænsen for, hvad hun normalt ville kunne erfare ad naturlig vej, er da (a) Swarnlatas kendskab til nærmere enkeltheder vedrørende familien og hjemmet, som næppe ville komme til offentlighedens kundskab, f. eks. det faktum, at Biya havde guidpiomber i for-tænderne, en detalje, som selv Biyas brødre havde glemt; (b) hendes genkendelse af medlemmer af såvel Pathak- som Pandey-familierne, og (c) hendes viden om, hvordan steder og personer tidligere så ud (i modsætning til, hvad de gør i dag). Hvis vi tæller efter, hvor mange personer (ikke steder) hun bevisligt har genkendt, kommer vi op på hele tyve. Hvis vi skal tro vidnerne, som er blevet omhyggeligt udspurgt, fandt de fleste af disse tilfælde af genkendelse sted på sådan en måde, at Swarnlata ikke kunne komme uden om at skulle opgive et navn eller fastslå slægtskabsforholdet mellem Biya og den pågældende person. Man spurgte således ikke: »Er jeg din søn?«, men derimod: »Fortæl mig, hvem jeg er«.

var s99

Og ved forskellige lejligheder gjorde man ligefrem forsøg på at vildiede hende eller nægtede, at hun havde givet de korrekte svar. Og hun var som regel ikke længe om at finde ud af, hvem hun stod overfor.

når vi skal veje de forskellige muligheder over for hinanden, må vi først tænke over, om der kan være tale om en omfattende sammensværgelse mellem alle vidnerne, specielt familierne Mishra, Pathak og Pandey. Men en familie med et vist ry og med udstrakte handelsinteresser, som familien Pathak har, vil ikke lægge navn til et »nummer«, til hvilket et stort antal falske vidner måtte skaffes til veje, endda med den risiko, at en hvilken som helst af dem kunne falde fra og dermed røbe det hele. Hvis der er tale om noget »nummer« i dette tilfælde, må det være familien i Chhatarpur, der har sat det i scene. Og meget indgående undersøgelser vedrørende Sri M. L. Mishras karakter blandt folk i Chhatarpur, som kender ham, giver os overhovedet ingen grund til at nære mistanke om, at han skulle have planlagt et oplagt bedrageri. Han har selv indrømmet, at han i lang tid tvivlede på troværdigheden og ægtheden af sin datters udtalelser, og han foretog sig intet for at få dem verificeret i mere end seks år. Da Sri Banerjee besøgte skuepladsen for begivenhederne i 1959, lagde han ikke skjul på, at han meget gerne ville have lov til at undersøge, hvorvidt Swarnlata virkelig kunne genkende nogen af Pathak-familien. Det ærgrede ham derfor en del, da de to familier blev enige om at komme sammen, uden at han havde fået noget at vide om det, så han kunne være til stede. I et brev til mig af 6. august 1962 skrev Sri Mishra, at han ikke havde ønsket, at Sri Banerjee skulle være til stede, fordi han var bange for, at det ikke ville lykkes Swarnlata at genkende nogen personer, og det ville kunne føles pinligt for ham, ikke mindst på grund af den offentlige opmærksomhed, sagen kunne vække. Det må formodes, at hvis han havde omgåedes med planer om at lave et eller andet kup, som han kunne få fordel af, ville han netop have ønsket at få fat i upartiske vidner, der kunne fremme hans forehavende og skaffe fornøden publicity om det.

Men selv om vi antager, at der er tale om et kupforsøg, må vi tage hensyn til et andet

problem, der melder sig: Hvordan skulle det have ladet sig gøre, at nogen kunne instruere Swarnlata, så hun var i stand til at huske alle disse enkeltheder. Man kan selvfølgelig ikke pure afvise tanken, men ingen kan vel forestille sig, at det kunne gøres så let og så hurtigt. Og så må vi vel også spørge os selv, hvem der kunne få tid til at gøre det. Sri M. L. Mishra er, bortset fra Swarnlata, det eneste medlem af familien, som i nogen grad har pådraget sig offentlig opmærksomhed, hvad han efter eget udsagn ikke var særlig begejstret for. Hvis han havde ønsket at lave et sådant nummer, måtte han nødvendigvis

få både sin ældste søn og Swarnlata med i svindelen og tage risikoen for, at de til syvende og sidst ikke ville være med til det. Og hvordan skulle i øvrigt Sri Mishra have fået kendskab til nogen af de højst personlige oplysninger om familien Pathaks private affærer, f. eks. det, at Biyas mand havde taget 1200 rupis af hendes penge, eller det lille intermezzo under bryllupsfesten, hvor Swarnlata var sammen med Srimati Agnihotri.

Man kan stille sig selv det spørgsmål, om Swarnlata kunne være blevet instrueret af en eller anden udenforstående, der kendte Katni og familien Pathak. Men hvem skulle det have været, og, hvad der er endnu vigtigere, hvordan skulle vedkommende have opnået kontakt med Swarnlata? Som alle børn i Indien, og da særlig pige børn, blev Swarnlatas mindste bevægelser omhyggeligt overvåget af hendes forældre og øvrige familie. Hun fik aldrig lov til at gå alene ud på gaden, og hun var aldrig alene sammen med fremmede indendørs. Hvor kunne man så forestille sig mødestedet for sådanne hemmelige stævninger, hvor hun kunne modtage instruktion om Pathak-familien? Man må nok også lade denne teori falde som oplagt urimelig.

TILFÆLDET RAVI SHANKAR

Resumé af sagen og dens ud forskning

Den 19. januar 1951 blev en lille dreng på seks år, Ashokumar, almindeligvis kaldt Munna, lokket bort fra sin leg og brutalt myrdet med en kniv eller barberkniv af to mænd fra nabolaget. Den lille dreng var eneste søn af Sri Jageshwar Prasad, en barber i Chhipatti-distriktet af byen Kanauj, der ligger i Uttar Pradesh i nærheden af Kanpur. *Motivet for mordet på Munna synes at have været ønsket om at skaffe Sri Jageshwar Prasads arving af vejen, så at en af morderne (en slægtning) kunne få arven.* En af de mistænkte (Jawahar) var barber (ligesom Sri Jageshwar Prasad), og den anden (Chaturi) var vaskemand. Der var én, der havde set Munna gå af sted med disse mænd, og det førte til deres arrestation. Den ene af mændene (Chaturi) aflagde da også en uofficiel tilståelse. Drengens afhuggede og maitrakterede hoved samt noget af hans tøj blev senere fundet og klart identificeret af hans far. Den formodede morder, som havde tilstået, trak siden sin tilståelse tilbage, da han blev sat under offentlig anklage. Og da der ikke kunne findes nogen vidner til forbrydelsen, lod man sagen mod de to volds mænd falde, og de blev sat på fri fod.

Nogle år senere fik Sri Jageshwar Prasad en meddelelse om, at en dreng, der var født i et andet distrikt af Kanauj i juli 1951 (seks måneder efter Munnas død), havde beskrevet sig selv som en søn af Jageshwar, en barber fra Chhipatti-distriktet, og havde givet flere detaljer om »sit« mord, havde nævnt, hvem morderne var, stedet, hvor forbrydelsen havde

var s101

fundet sted, og andre omstændigheder i forbindelse med Munnas liv og hans død. Drengen, der hed Ravi Shankar, søn af Sri Babu Ram Gupta, blev ved med at bede sine forældre om forskellige stykker legetøj, som han påstod han havde haft i det hus, hvor han boede i sit tidligere liv. Ravi Shankars mor og ældre søster bekræftede senere, at han havde

talt om alt dette, da han var mellem to og tre år gammel. Og da han kom i skole, hørte hans lærer ham fortælle om mordet, og da var han kun lidt under seks år.

Da Sri Jageshwar Prasad hørte om drengens udtalelser, aflagde han besøg i Sri Babu Ram Guptas hjem for at få fuldstændige oplysninger om sagen. Sri Babu Ram Gupta følte dette som en uønsket indtrængen i privatlivets fred og var øjensynlig bange for, at Sri Jageshwar Prasad skulle tage drengen fra ham, ikke mindst fordi drengen talte så meget om »sit« legetøj fra det tidligere liv. Det gik så vidt, at Sri Babu Ram Gupta nægtede at tale med Sri Jageshwar Prasad.

Siden lykkedes det imidlertid Sri Jageshwar Prasad at træffe Ravi Shankars mor, som gav ham lov til at tale med Ravi Shankar selv. Ifølge Sri Jageshwar Prasad genkendte drengen ham efter nogen tid som sin far fra det tidligere liv og fortalte ham også om forskellige begivenheder i Munnas liv. *Ved dette møde gav Ravi Shankar, Sri Jageshwar Prasad en fremstilling af mordet (på Munna), som stemte meget nøje med, hvad han havde været i stand til at slutte sig til om ugeringen, dels af den oprindelige tilståelse fra den ene af morderne, og dels af undersøgelsen af mordstedet ved floden og af det lemlæstede lig.* Dette møde fandt sted den 30. juli 1955, da Ravi Shankar lige var fyldt fire år. Det følgende år i marts 1956 nedskrev Ravi Shankars lærer (i et brev til professor B. L. Atreya) nogle af drengens udtalelser om hans foregående tilværelse.

Ravi Shankars far modsatte sig vedblivende enhver diskussion om tilfældet og gav endda drengen klø for at få ham til at holde op med at snakke om sit tidligere liv. Ravi Shankars lærer så i 1956 tydelige mærker efter de klø, drengen havde fået af sin far. Han lagde samtidig mærke til, at Ravi Shankar var blevet bange for at sige mere om, at han havde levet før. Sri Ram Gupta var blevet uvenner med sine naboer, fordi de - stik imod hans ønske - stadig snakkede om sagen. (Nogle af dem havde bekræftet over for Sri Jageshwar Prasad, at Ravi Shankar havde talt om et tidligere liv). Sri Babu Ram Gupta gik så vidt, at han sendte Ravi Shankar væk fra distriktet et år eller mere. Men til sidst døde Sri Babu Ram Gupta.

Foruden at Ravi Shankar var bange for sin far, var han også bange for Munnas morder. Da han engang tilfældigvis så en af dem, skælvede han af frygt og måske også af raseri, for han gav udtryk for sit ønske om at hævne sig på dem for mordet. Han fortalte også sin lærer (i 1956), at han i virkeligheden var bange for alle barberer og vaske-mænd og løb sin vej, når han fik øje på nogen.

Ravi Shankars mor bevidnede, at drengen havde en lang, rød stribe på sin hals, der påfaldende lignede arret efter en lang kniv, der var trukket hen over halsen. Hun sagde, at hun havde først lagt mærke til mærket, da han var tre-fire måneder gammel. Mærket var øjensynlig medfødt.

når Ravi Shankar talte om mordet i det tidligere liv, plejede han at sige, at arret på hans hals stammede fra de sår, han fik, da han blev myrdet. Efterhånden som Ravi Shankar voksede til, flyttede det medfødte år på hans hals sig lidt efter lidt, indtil det nu er under hans hage. Det er også blevet lidt mindre rødt.

Efter at Sri Jageshwar Prasad var blevet overbevist om, at den viden, som Ravi Shankar sad inde med om mordet på hans søn, stemte overens med de faktiske forhold, var det hans hensigt at genoptage sagen imod de påståede mordere, som af mangel på vidner var blevet løsladt fem år tidligere. Men dette lod sig åbenbart ikke gøre, skønt jeg ved ikke, om det skyldtes den tid, der var forløbet siden mordet, eller fordi retten ikke ville anerkende Ravi Shankars vidneudsagn.

I 1956 brevvekslede professor B. L. Atreya med Sri Jageshwar Prasad om sagen og samlede ikke så få skriftlige vidneudsagn fra nogle andre vidner, f. eks. Sri Shriram Mishra, Ravi Shankars lærer i Kanauj. Professor Atreya interviewede ikke personligt nogen af vidnerne. De notater, som han stillede til min rådighed, syntes at berettigede tanken om en

nærmere undersøgelse. Derfor besøgte dr. Jamuna Prasad sammen med Sri R. S. Lai og Sri H. N. Banerjee i 1962 begivenhedernes centrum og interviewede en hel del af vidnerne. Sri Lai har været så venlig at til-stille mig oversættelser af sine optegnelser fra disse vidneafhøringer.

Som allerede nævnt var Ravi Shankars far død i mellemtiden. Uheldigvis var også Sri Jageshwar og hans kone begge to borte fra Kanauj på den tid, da undersøgelsen fandt sted i 1962, men det lykkedes dog at få fat i noget yderligere bekræftende bevismateriale fra naboer til familien.

Senere (i 1963-65) korresponderede jeg direkte med Sri Jageshwar Prasad, som var så elskværdig at besvare mine spørgsmål om visse enkeltheder i sagen.

I 1964 besøgte jeg selv skuepladsen for begivenhederne og interviewede mange vidner, som tidligere var blevet interviewet af dr. Prasad, såvel som nogle nye. Sri Jageshwar Prasad var igen borte fra Kanauj, men hans korrespondance med professor Atreya og mig selv, som jeg har nævnt, og de udsagn, det lykkedes mig at få fra andre vidner, rådede i nogen grad bod på hans fravær, selv om det selvfølgelig var uheldigt, at han var bortrejst.

Var her nederst på s103

Relevante geografiske kendsgerninger samt de foreliggende muligheder for udveksling af oplysninger ad normal vej mellem de to familier

At dømme efter de forskellige vidneudsagn synes det, at de to familier, der var impliceret i sagen, kun kendte hinanden ganske flygtigt forud for det forsøg på at verificere Ravi Shankars udtalelser, som Sri Jageshwar Prasad indledte i 1955. Der var åbenbart kun tale om et meget overfladisk bekendtskab. Srimati Ramdulari Ram Gupta, Ravi Shankars mor, erklærede, at Sri Jageshwar Prasad aldrig havde besøgt hendes hus før hans besøg for at verificere de fremsatte udtalelser det år. Ravi Shankars familie havde hørt om Munnas mord fire år før, hvad antagelig mange og måske de fleste mennesker i byen Kanauj havde. Srimati Ramduiari Ram Gupta var gået hen til den myrdede drengs hjem for at bevidne familien sin deltagelse. Men hun nægtede overhovedet at have kendt familien før mødet. Sri jageshwar Prasad havde været oprevet af sorg og vrede over mordet på hans søn; hans hustru mistede forstanden efter den tragiske hændelse. Sri Jageshwar Prasad gjorde sig alle tænkelige anstrengelser for at få sat de skyldige under tiltale. Der er ingen tvivl om, at han snakkede med mange mennesker i byen om mordet. Men det bevirkede igen, at der ligesom blev lagt en dæmper på andre menneskers lyst til at snakke om det, fordi de var bange for at blive indkaldt som vidner i sagen og måske derved pådrage sig mordernes fjendskab, hvad der var så meget farligere, som de jo var på fri fod endnu.

I 1962 fandt dr. Prasad og hans kolleger, at Ravi Shankars familie var yderst utilbøjelig til at tale om Munnas mord og om Ravi Shankars påstande om, at han var den genfødte Munna. Og deres hæmninger var ikke blevet mindre på det tidspunkt, da jeg i 1964 besøgte byen. Bag denne tilbageholdenhed lå ønsket om at undgå at blive inddraget i en retssag og tillige frygten for, at Ravi Shankar skulle gøre alvor af at forlade dem og tage hen og bo hos Sri Jageshwar Prasad, om hvem drengen fablede til alle tider. For skønt Ravi Shankars familie næsten aldrig talte om Munna, beskæftigede Ravi Shankar sig selv meget med sin forrige tilværelse, da han var lille.

I betragtning af den nævnte holdning fra familiens side anser jeg det for usandsynligt, at Ravi Shankar skulle have erfaret noget om Munna gennem medlemmer af familien, der havde hørt om mordet på Munna. Og vi må jo også spørge os selv, om Ravi Shankars familie havde nogen mulighed for at vide noget om Munnas personlige liv og færden, f. eks. hvad legetøj

han havde osv., selv om de nok havde hørt om, at der var en dreng ved det navn, som var blevet dræbt. Nogle af de oplysninger, som Ravi Shankar kendte, var noget, alle mere eller mindre vidste; men mange af dem var det bestemt ikke.

Men da Ravi Shankar sidder inde med oplysninger, som med en til vished grænsende sandsynlighed var ukendte for hans forældre, om Munnas liv,

var her s104

så opstår der jo den mulighed, at drengen kan have fået disse oplysninger på en eller anden måde af Sri Jageshwar Prasad eller af en person fra hans distrikt, og som var ukendt af hans forældre. Dette forekommer imidlertid usandsynligt, da han var mindre end tre år gammel, ja, ifølge et vidne endda kun to år, da han begyndte at tale om det foregående liv, som man vil erindre. Et barn i denne alder i Indien ville være under konstant opsyn af sin mor og kunne i al fald ikke uden videre forlade huset. Sri Jageshwar Prasads hjem ligger ca. godt og vel en halv kilometer fra Sri Babu Ram Guptas hus, og for at komme fra det ene hus til det andet må man tilbagelægge en rute, der snor sig gennem en labyrint af gader. Det er helt urimeligt at tænke sig, at så lille et barn kan være gået så langt væk fra sit hjem, uden at hans mor skulle have opdaget det. Og han kunne heller ikke have tilegnet sig viden om Munnas ting ad normal vej (se omstående oversigtstavle), uden at Munnas forældre vil vide det, da disse ting jo var inde i deres hus.

Følgende personer er blevet afhørt eller har skaffet skriftligt bevismateriale til veje under sagens behandling

Fra familien og naboerne til Munna, den myrdede søn af Sri Jageshwar Prasad i Chhipatti-distriktet af byen Kanauj, foreligger der bevismateriale fra følgende personer:

- Sri Jageshwar Prasad, Munnas far (Skriftlige vidneudsagn i breve til professor B. L. Atreya. Jeg har selv fået yderligere udsagn i breve til mig.)
- Srimati Mano Rama, Munnas mor
- Sri Asharfi Lai Rajput, nabo til Sri Jageshwar Prasad
- Sri Swaroop Rajput, nabo til Sri Jageshwar Prasad
- Sri Kishori Lai Verma, nabo til Sri Jageshwar Prasad

Fra familie og naboer til Ravi Shankar, søn af Sri Babu Ram Gupta fra Haziganj-distriktet i byen Kanauj, foreligger der bevismateriale fra følgende personer:

- Ravi Shankar, født 1951
- Srimati Ramduiari Ram Gupta, enke efter Babu kam Gupta og mor til Ravi Shankar
- Sri Uma Shankar, Ravi Shankars ældre broder
- Maheswari, Ravi Shankars ældre søster, født i 1942 (kun interviewet i 1962)
- Sri Raj Kumar Rathor, nabo til Sri Babu Ram Gupta
- Umkar, Ravi Shankars klassekammerat

Sri Shriram Mishra, Ravi Shankars lærer (En anden lærer og tre andre personer bevidnede rigtigheden af, hvad Ravi Shankar havde fortalt denne lærer, og det hele blev i nedskrevet form overladt til professor B. L. Atreya, den 30. marts 1956.)

Jeg har desuden benyttet mig af en beediget erklæring, fremskaffet (den 31. marts 1956) af professor B. L. Atreya, som har fået den af Sri Kali Charan Tandon, og hvori sidstnævnte person beskriver, hvad han ved om de udtalelser, som Ravi Shankar er fremkommet med.

Hvad Ravi Shankar sagde, og hvad han kunne huske

Da dr. Prasad og Sri Lai i 1962 talte med Ravi Shankar (som dengang var elleve år gammel), havde han stort set glemt de begivenheder, der skrev sig fra hans påståede tidligere tilværelse. Han kunne faktisk hverken huske de udtalelser, han var kommet med om dette liv, eller at han i det hele taget havde fremsat dem. *Han sagde imidlertid, at når som helst han så Chaturi og Jawahar, Munnas formodede morder, blev han grebet af en ubestemt angst.* Dog sagde han, at han ikke kendte disse to mænd, og han var øjensynlig ikke klar over, hvorfor de indgød ham denne angst følelse. På samme måde fortalte han, at han havde en fornemmelse af, at der var noget gammelkendt ved Chhipatti-distriktet i Kanauj, men han kunne ikke forklare, hvorfor han følte det sådan.

I omstående oversigtstavle (se engl.utg.av samme på siden 116 [her](#)) - har jeg givet et kort resumé over de udtalelser og tilfælde af genkendelse, der tillægges Ravi Shankar, tillige med navnene på de personer, der har bekræftet disse, samt nogle kommentarer. Af de forskellige punkter var der tyve, der, ifølge vidnernes erklæringer, refererer til begivenheder, der lå forud for det tidspunkt, hvor de to familier mødtes, mens resten skriver sig fra episoder, der indtraf under eller efter deres første møde.

Der er i bevismaterialet til denne sag en ejendommelig uoverensstemmelse, som jeg må nævne, og som det ikke er let at finde nogen helt tilfredsstillende forklaring på. Sri Asharfi Lai Rajput, Sri Kishori Lai Verma (begge naboer til Sri Jageshwar Prasad) og Sri Raj Kumar Rathor (en nabo til Ravi Shankar) udtalte, at Ravi Shankar engang sammen med sin far besøgte Sri Jageshwar Prasads hjem. Vidneudsagnene vedrørende dette punkt var ens i 1962 og i 1964, skønt der var divergerende meninger med hensyn til, hvem der havde ledsaget Ravi Shankar på dette besøg. Men Ravi Shankars mor og ældre broder og også Munnas far (Sri Jageshwar Prasad) nægtede at kende noget til dette besøg. Ravi Shankars far var død før undersøgelsen i 1962. Og da jeg spurgte Ravi Shankar selv om dette punkt, kunne han først slet ikke huske, at han havde været på et sådant besøg, men sagde senere, at »han muligvis havde været derovre på besøg, da han var ganske lille«.

Jeg har forsøgt at forklare mig denne uoverensstemmelse ud fra to, blandt formodentlig flere, muligheder: For det første kan man have taget Ravi Shankar med over til Munnas hjem på et tidspunkt, hvor Sri Jageshwar Prasad var bortrejst. Han er ofte væk fra Kanauj på forretningsrejser. Ravi Shankars far (der jo var stærkt imod nogen som helst kontakt mellem de to familier) kan have ønsket at foretage et sådant diskret besøg. Og Munnas mor, hvis forstand havde lidt skade på grund af tabet af hendes søn, kan godt have været holdt isoleret fra omverdenen i et værelse i den bageste del af huset og behøver ikke nødvendigvis at have set noget til drengen under besøget. Men for det andet kan naboerne jo også meget vel have forvekslet det besøg, som Ravi Shankar aflagde i et andet hjem, nemlig hvor han mødte og genkendte Munnas bedstemor (se punkt 26 i oversigtstavlen), med et besøg i Sri Jageshwar Prasads hjem.

Modermærkets udseende i 1964

Da jeg så Ravi Shankar i 1964, var han en veludviklet dreng med et tilsyneladende glimrende helbred, om end han var noget mindre af vækst, end det er normalt for trettenårs drenge. Han havde nogle ikke særlig fremtrædende pletter i ansigtshuden, men der var ikke noget usædvanligt ved dem; de lignede nærmest små år efter mindre sår eller rifter.

Under hagens fremspring, lidt længere over imod højre side end mod venstre, observerede jeg en lige stribe, der gik vandret tværs over halsen. Den var ca. 5 cm lang og ca. 3 til 6 mm bred. Den var mørkere i pigmenteringen end det omgivende hudvæv, og stiplet som den var,

lignede den påfaldende et gammelt år efter et knivsnit eller en flænge, der var vokset sammen igen. *Dette var, fik jeg at vide, hvad der var tilbage af et betydelig længere mærke, som, da drengen blev født, også havde været længere nede på halsen, ca. en tredjedel af afstanden fra halsgruben til hagen.*

Relevante rapporter og iagttagelser vedrørende de implicerede personers adfærd

Adskillige vidners udsagn berettiger os til at slutte, at Ravi Shankar identificerede sig helt og fuldt med Munna. Hans familie og naboerne bevidnede, at han atter og atter havde forlangt at få Munnas legetøj, som han sagde var i hans andet hjem, ligesom han gang på gang havde bedt om at få lov til at komme tilbage til dette hjem. Han sagde, at han måtte have det legetøj. Han klagede over, at det hus, han boede i, ikke var »hans hus«. Og mindst én gang, efter at han havde fået en overhaling, løb han ud af huset, idet han sagde, at nu ville han hen til sit gamle hjem. Han begyndte ofte helt af sig selv at tale om mordet på Munna til medlemmer af sin familie, og det skete også, at han talte til naboer og andre om det, men efter at han havde fået klø af sin far, skete det sjældnere og mere modvilligt.

Han sagde selv (i 1962), at han var bange for de to mænd, som havde myrdet ham (Munna), selv om han ikke kunne forklare, hvorfor han var bange for dem.

var nederst på s107

Hans mor kunne bevidne, hvor bange han havde været, da han første gang så og genkendte den ene af morderne, Chaturi. I 1964 sagde han imidlertid, at han ikke længere følte nogen angst eller vrede, når han så Chaturi, og han kunne ikke engang genkende Jawahar. Han kunne dog godt huske, at han havde været bange for Chaturi, da han var mindre. Ravi Shankars mor kunne også bevidne, at han tydeligt havde vist tegn på frygt, når som helst hun tog ham med hen til Chintamini-templet, der jo lå i det kvarter af byen, hvor mordet på Munna var foregået (se evt. punkt 10, s.117 i [pdf-udg.af/](#) i oversigtstavlen).

Som tidligere nævnt var Munnas mor ikke ved sin forstands fulde brug efter tabet af hendes søn. Det var i al fald naboernes opfattelse i 1962, og jeg fik denne opfattelse bekræftet under mine vidneafhøringer i 1964. Srimati Mano Rama havde tydelige symptomer på svær depression og var nervøst oprevet. Den blotte omtale af hendes søn fik hende til at bryde sammen, og flere gange under vort interview brast hun i krampegråd. Hun var som en fange af fortiden og levede kun i minderne om sin døde søn, hvis legetøj, bøger og andre sager hun havde gemt, og forsøgte ligesom på den måde at bilde sig selv ind, at livet ikke hastede videre. Som et yderligere eksempel på hendes højst uligevægtige sindstilstand kan jeg nævne, at et vidne (en nabo) fortalte, at til tider bebrejdede Srimati Mano Rama sin egen mand, at han havde myrdet deres søn, en beskyldning, som afgjort ikke har gjort hverken hans eller hendes lidelser lettere at bære.

Srimati Mano Ramas indstilling over for Ravi Shankar og hans forskellige udtalelser er et slående bevis for de modstridende følelser, der beherskede hendes sindstilstand. Der var noget i hende, der så åbenbart tilskyndede hende til at tro, at han virkelig var hendes døde søn, der var kommet igen. Men en anden side af hendes bevidsthed kunne lige så åbenbart ikke udholde den tanke, at hendes søn nu havde en anden mor.

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Ravi Shankars viden overskrider grænsen for den normale sanssevnes rækkevidde.

I nærværende tilfælde var det udelukkende den afdøde Munnas familie, der tog initiativet til en nærmere undersøgelse. Ravi Shankars familie foretog sig ikke noget for at få verificeret drengens udtalelser, og hans far modsatte sig endog ret kraftigt, at en sådan undersøgelse blev iværksat, idet han gik så vidt, at han gav Ravi Shankar klø for at få ham til at glemme og senere sendte ham væk fra Kanauj for en tid. Drengen talte ikke des mindre med naboer, og Sri Jageshwar Prasad kom på den måde under vejrs med hans udtalelser. Der er i denne modstand fra forsøgspersonens families side en vis lighed mellem denne sag og tilfældet Prakash og, måske i knapt så udpræget grad, med tilfældet Jasbir.

Org. var nede på s114

Familiens modstand synes til dels at være opstået af en frygt for, at Ravi Shankar ville forlade dem og flytte hen til Sri Jageshwar Prasads familie. Og så havde de en yderligere grund til at forsøge at lukke munden på drengen, efter at han åbenlyst havde beskyldt Chaturi for mordet, for de kunne jo med god grund frygte, at det kunne skaffe dem betydelige ubehageligheder på halsen (sml. punkt 22 i tidl. nevnte oversigtstavle). En sådan modstand fra familiens side gør det imidlertid yderst usandsynligt, at hele sagen skulle være en svindelaffære, som var sat i scene for vindings skyld af Ravi Shankars familie. Jeg har allerede fremsat mine grunde for at tro, at Sri Jageshwar Prasad umuligt nogen sinde kan have haft nogen kontakt med drengen, før han hørte om hans udtalelser. Der foreligger både fra ham selv og fra Ravi Shankars mor ganske tydelige tilkendegivelser af, at et sådant bekendtskab ikke eksisterede.

Afstanden mellem Munnas og Ravi Shankars hjem er ca. en halv engelsk mil. Man skal passere gennem en hel labyrint af gader og dreje snart til den ene side og snart til den anden side, så det er, som jeg tidligere har været inde på, højst usandsynligt, at et barn, der var så lille, som Ravi Shankar var da han begyndte at tale om sit tidligere liv, kunne være gået fra det ene sted til det andet, uden at hans forældre vidste noget om det. På den anden side er jo begge hjem i den samme by, skønt de ligger i forskellige distrikter, og folk, der kommer fra Chhipatti-distriktet og vil ind til byens centrum for at foretage indkøb, kan ikke undgå at komme tæt forbi det sted, hvor Ravi Shankars hjem er. I 1964 mødte jeg en klassekammerat (Umkar) til Ravi Shankar i nærheden af Sri Asharfi Lai Rajputs hus, der til gengæld ligger i Chhipatti-distriktet ikke langt fra Sri Jageshwar Prasads hjem. Umkar var tolv-tretten år gammel, og hans tilstedeværelse i dette distrikt beviser ikke, at børn, der var meget mindre, kunne finde vej ind i denne bydel fra andre byområder. Men det viser, at der er mulighed for et vist samkvem mellem de forskellige bydistrikter. Kort sagt, mens jeg ikke var i stand til at finde nogen, der kunne have virket som mellemlid ved normal interkommunikation mellem de to familier, kan jeg ikke benægte muligheden af, at personer, der færdedes frem og tilbage mellem de to distrikter, på en eller anden måde kan have fungeret som telepatiske medier eller mellemlid mellem familierne og således, ud fra den teori, at tankeoverføring er forklaringen på dette tilfælde, have spillet en rolle i sagens forløb. Men jeg har foretrukket at gemme mere indgående betragtninger om denne teoris stærke og svage sider, til vi kommer til bogens afsluttende kapitel.

I denne sag, såvel som i andre, hvor modermærker forekommer (se yderligere eksempler herpå mellem tilfældene i Alaska, side 225 ff.), mener jeg ikke, at vi kan skille vor vurdering af de informative og adfærdspsykologiske sider af tilfældet ud fra vor vurdering af modermærket. Et sådant mærke kan være inspirationskilden til barnets historie om et tidligere liv, som forældrene har forsøgt at danne sig en forestilling om for at forklare modermærkets tilstedeværelse. Men hvad er det, der frembringer modermærket? Ifølge Ravi Shankars mor

blev han født med dette mærke, der lignede arret efter et sår på halsen. Historien om det tidligere liv kan ikke i sig selv forklare modersmærkets forekomst; det må skyldes en eller anden årsag, der ligger forud for historiens tilblivelse. Men når modersmærker er så nøje forbundet med detaljerne i en sag, at de tilsyneladende kan skyldes erfaringer i et foregående liv, bliver tilfælde af denne specielle type af den største vigtighed for vor vurdering af de forskellige teorier om tilfælde, der tyder på reinkarnation. Jeg skal vende tilbage til dette vigtige punkt i afsnittet om tilfældene i Alaska samt i mit afsluttende kapitel.

TILFÆLDET MALLIKA

Resumé af sagen og dens ud forskning

I denne gruppe af indiske tilfælde, der tyder på reinkarnation, medtager jeg tilfældet Mallika som et eksempel på en af de sager, hvor der foreligger meget få informative enkeltheder, der kan verificeres, men til gengæld ikke så få adfærdspsykologiske træk. I den henseende har dette tilfælde træk, der minder om nogle af de mindre tilfælde i Alaska og om tilfældet Ranjith Makalanda på Ceylon (sml. side 179 i org.bogen), hvor der slet ikke var mulighed for at verificere de fremsatte udtalelser.

Tilfældet Mallika blev først undersøgt af Mme. Robert Gaebelé^{19,20} fra Pondicherry. Da jeg besøgte Indien i sommeren 1961, fik jeg nærmere oplysninger om sagen af Mme. Gaebelé og gennem samtaler med Mallikas far, med en søster til den afdøde kvinde, som Mallika havde identificeret sig med, og med denne søsters mand.

¹⁹ y R. Gaebelé. »Un cas de réincarnation«. *La Revue Spirite*, July-August, 1960, 126-127.

²⁰ y R. Gaebelé. »Du nouveau sur Mallika«. *La Revue Spirite*, May-June, 1961, 104-105.

Den pågældende afdøde kvinde var Kumari Devi Sabapathy, som havde boet i Veliore, en by liggende ca. halvfjerds engelske mil nordvest for Pondicherry. Devi var død af tyfus i en alder af otteogtyve i 1949. Hun var ugift og havde haft en broder og to søstre, der var voksne. Den ene søster boede, efter at hun var blevet gift, i Pondicherry, hvor hendes mand, Sri S. Mourougassigamany, er biblioteksassistent hos Mme. Gaebelé i det stedlige kommunebibliotek. 1.juli1956 besluttede ægteparret Mourougassigamany at leje stueetagen i deres hus ud, og det gjorde de til Sri K. Aroumougam og hans kone, som flyttede ind sammen med deres lille datter, Mallika, som var født i Madras den 4.december 1955. Familien flyttede fra Madras til Pondicherry i juli 1956 og rykkede straks ind i lejligheden i Mourougassigamanys hus.

Var s116

Efterhånden som Mallika voksede til, blev hun gode venner med Srimati Mourougassigamany. Hun var ikke helt fyldt fire år, da hun for første gang besøgte familien Mourougassigamanys lejlighed på første sal. Dér lagde hun mærke til nogle broderede puder, der lå på nogle stole i en af stuerne. Hun pegede straks på dem og sagde: »Dem har jeg lavet.« Puderne var faktisk blevet lavet af Srimati Mourougassigamanys afdøde søster Devi, og da Srimati Mourougassigamany sagde til Mallika, at puderne var blevet lavet af en kvinde, der var død for over ti år siden, rystede Mallika på hovedet og sagde: »Det var mig!«

Mallika tiltalte først Srimati Mourougassigamany som »søster«, men Srimati Mourougassigamany sagde til hende, at det måtte hun ikke kalde hende. (Hun kunne ikke lide at blive mindet om sin søsters død.) Hun sagde til Mallika, at hun kunne kalde hende »tante« i stedet for. Denne lille afvisning forhindrede ikke, at Mallika kom til at nære en stadig

dybere hengivenhed for Srimati Mourougassigamany, der varede i alle de følgende år. Så snart hun så sit snit til det, løb Mallika ovenpå for at besøge Srimati Mourougassigamany og hjælpe hende i huset. Og hun opholdt sig oppe hos hende, så meget hun kunne. Denne forkærlighed varede ved til 1962. Da Mallikas forældre tog hende med til Madras i en ferie i 1962, og ægteparret Mourougassigamany kom på besøg dér, ville Mallika med dem hjem til Pondicherry.^{21>} Y. R. Gaebelé. Personlig meddelelse, 27. juli 1962.

Srimati Mourougassigamany har lagt mærke til en del træk, hvor Mallika i sin måde at være på ligner hendes afdøde søster, såsom en særlig måde at bade på, visse armbevægelser samt noget frigjort i hendes gang og holdning. Hun viste også visse for et barn usædvanlige evner, f. eks. i tilberedning af karry-retter.

Nogen tid efter at Mallika første gang havde begyndt at tale om sig selv og opføre sig som Devi, tog ægteparret Mourougassigamany hende med sig til Vellore på et besøg. De tog hende ikke med hen til det hus, i hvilket Devi og hendes familie havde boet, men til et andet hus, hvor Devis broder nu bor. Her gik Mallika hen til to store fotografier og sagde: »Her er min far og mor.« Disse fotografier forestillede Devis forældre. Og idet hun pegede på et andet fotografi af en familiegruppe, sagde hun: »Her er min broder«, og så tilføjede hun: »Men han er aldrig hjemme.« Devis broder (som var på familie billedet) var faktisk ofte væk fra hjemmet, fordi han havde en ejendom at tage sig af.

Ægteparret Mourougassigamany kan kun huske én eneste gang til, hvor Mallika kom med en hentydning til Devis liv. Mens Devi levede, ejede Mourougassigamany en ko, som Devi, når hun besøgte dem i Pondicherry, var kommet til at holde af.

Var nede på s117

Devi havde endog givet koen navn, »Coundavy«, der oprindeligt var navnet på en hindu-prinsesse. Koen var død mange år, før Mallika kom til verden. En dag var der nogen, der i Mallikas nærvær hentydede til koen »Coundavy«, og Mallika sagde øjeblikkeligt: »Jeg husker Coundavy og den lille hundehvalp, som plejede at drikke mælk hos koen ligesom en kalv.« Ved denne bemærkning kom de tilstedeværende i tanke om, at en hund, som ægteparret Mourougassigamany ejede, ganske rigtigt havde diet hos koen Coundavy, efter at den havde haft en kalv, der diede hos den. Ægteparret var helt sikre på, at ingen tidligere havde omtalt denne episode for Mallika.

Da Mallika senere mødte Devis broder, tiltalte hun ham straks som »broder«. Hun følte sig lige så knyttet til ham som til Devis søster, Srimati Mourougassigamany. Når han besøgte sin søster, veg Mallika ikke fra hans side og viste ham mange små opmærksomheder og stor hengivenhed, og hun forlod ham kun nødtvungent, når hun skulle i skole. Hun vedblev med at kalde ham »broder« indtil 1962, hvad der virkede ret usædvanligt, når man betænker, at hun var en lille pige, og han var en mand på femoghalvtreds (55) og tilhørte en helt anden familie. Devis broder boede ikke længere i familiens gamle hjem, men et stykke væk. Mallika sagde til ham en dag: »Broder, hvorfor har du forladt vores gamle hjem?«

Mallikas forkærlighed for ægteparret Mourougassigamany har holdt sig uforandret, og det synes i virkeligheden, som om hun har følt sig mere knyttet til dem end til sine egne forældre. *Det har Mallikas far selv bevidnet.* Men til forskel fra forældrene til nogle af de andre børn, vi har hørt om i disse sager, f. eks. Prakash og Ravi Shankar, synes Mallikas forældre ikke at have været jaloux eller ængstelige over Mallikas åbenlyse forkærlighed for hendes påståede tidligere familie. I så henseende lignede de Swarnlatas, Suklas og Parmods forældre.

Mallika er aldrig fremkommet med nogen udtalelser om Devis liv, når hun blev opfordret til det. Hendes få udtalelser er altid faldet spontant, tilsyneladende fremkaldt af en eller anden genstand, en person eller en bemærkning, nogen er kommet med i hendes nærvær. Mallika har aldrig talt med sine forældre om sit tidligere liv, kun med ægteparret Mourougassigamany

og andre medlemmer af Devis familie.

Kommentarer

Som allerede nævnt har denne sag ikke mange detaljer, og af denne grund er det specielle adfærdsmønster, som aftegner sig i Mallikas udtalte hengivenhed for Devis søster og broder, det mest betydningsfulde aspekt i sagen.

Da Mallika og hendes far og mor var flyttet ind i stueetagen i familien Mourougassigamanys hus på et tidspunkt, da Mallika var mindre end ét år gammel, voksede hun op i deres umiddelbare nærhed, eftersom begge familier boede i det samme hus. At der kan opstå et sådant venskabeligt forhold mellem et barn og en anden families medlemmer, når familierne bor i samme ejendom, er ikke i sig selv særlig vemærkelsesværdigt; det er styrken i dette venskabelige forhold, især fra Mallikas side, og det, at det ikke er noget forbigående, men en varig følelse, der tvinger én til at erkende, at en sådan hengivenhed falder uden for rammerne af, hvad små børn normalt føler for medlemmer af andre familier i samme ejendom.

Det er muligt, at Srimati Mourougassigamany selv fremkaldte disse følelser i barnet, men det er usandsynligt, at hun skulle være årsag til de specielle udslag, som disse følelser gav sig. Hun var barnløs og ønskede af hele sit hjerte at få børn selv, men hun ønskede ikke at blive mindet om sin afdøde søster. Mindet om dennes død forvoldte hende stadig smerte i mange år efter, og det var grunden til, at hun forbød Mallika at kalde hende »søster« og sagde til hende, at hun skulle sige »tante« til hende i stedet for.

Mallikas stærke følelser for Devis broder er endnu vanskeligere at forstå, eftersom de ikke havde haft mulighed for at lære hinanden særlig godt at kende og kun sås, når han lejlighedsvis kom på besøg fra Vellore til Pondicherry. Og dog viste hun en fortrolighed og hengivenhed over for ham, som normalt ville være helt utænkelig, når det drejede sig om forholdet mellem et indisk barn og en ældre mand, men som var ganske naturlig i forholdet mellem en søster og en broder. Og som sådan opfattede og tiltalte hun ham jo.

Sagen rummer yderligere et moment af en vis interesse, idet den bekræfter den psykologiske »lov«, at genkendelsesvirkningen med hensyn til fortidige erfaringer er større ved direkte idéassociationer end uden disse. Mallika havde jo faktisk ingen fuldstændig spontane erindringer om Devis liv, når hun ikke stod over for ting eller personer, der ligesom skabte den nødvendige tankeforbindelse med de fortidige erindringer. Hun udtalte sig om de broderede puder, efter at hun havde fået øje på dem, om Devis forældre og broder efter at have set deres fotografier, og om hunden, der diede hos koen, efter at en eller anden havde hentydet til koens navn. Erindringsbillederne om Devis liv havde ikke tilstrækkelig styrke til at trænge igennem til hendes dagsbevidste tilværelse, undtagen når der var et eller andet, der vakte dem til live. Hendes følelsesmæssige tilknytning til Devis familie var derimod af anderledes natur.

Mallikas tilfælde frembryder det ret ejendommelige træk, at hendes far og mor netop tilfældigvis skulle flytte ind i et hus, hvor søsteren til den tidligere personlighed boede. På den ene side synes dette at være

var her nede på sl 19

et højst mærkeligt sammentræf af omstændigheder, og nogle læsere vil måske heri se en bekræftelse på den tanke, at Srimati Mourougassigamany havde fået den idé, at Mallika var hendes afdøde søster, der var kommet igen, og havde indpodet barnet denne forestilling, hvad der så igen havde givet sig udslag i Mallikas særlige opførsel. På den anden side må vi huske på, at ifølge reinkarnationsteorien er der mange mennesker, der fødes igen med måske meget utydelige og udflydende erindringer om et tidligere liv. Hvorvidt disse erindringer så

forbliver i sovende tilstand, eller de vækkes til live, afhænger af, om de pågældende mennesker tilfældigvis kommer i kontakt med personer eller steder, som virker tilstrækkeligt på genkendelsesevnen til, at erindringerne kan komme op over bevidsthedstærskelen.

TILFÆLDET PARMOD

Resumé af sagen og dens ud forskning

Parmod Sharma, den næstældste søn af professor Bankeybehary Lai Sharma fra Bisaili i Uttar Pradesh, fødtes den 11. oktober 1944 i Bisauli. Da han var ca. to og et halvt år gammel, begyndte han at sige til sin mor, at hun ikke behøvede at lave mad til ham, da han havde en kone i Moradabad, som ville lave mad til ham. Senere, da han var mellem tre og fire år gammel, begyndte han at komme med hentydninger til en stor kiks- og sodavandsbutik, som han sagde han havde i Moradabad. Han bad om at måtte komme til Moradabad. Han sagde, at han var en af »Mohan-brødrene«. Han påstod, at han havde mange penge, og at han havde en anden forretning i Saharanpur. Han viste en usædvanlig interesse for kiks og for forretninger, hvad jeg om lidt skal komme nærmere ind på. Han fortalte, hvordan han i sit tidligere liv var blevet syg efter at have spist for meget kvark (blød ost lavet af skummetmælk), og sagde, at han »var død i et badekar«.

Parmods forældre tog i begyndelsen ingen skridt til at få en undersøgelse af drengens udtalelser i stand. Men rygtet om dem nåede imidlertid medlemmer af en familie, der hed Mehra, og som boede i Moradabad. Brødrene i denne familie, der ejede en kiks- og sodavandsforretning (der gik under firmanavnet »Mohan Brothers«²²) i Moradabad og en anden forretning i Saharanpur, havde haft en broder, Parmanand Mehra, som var død den 9. maj 1943 i Saharanpur. Parmanand Mehra havde pådraget sig en mave- og tarmudelse ved at forspise sig i kvark. Senere hen synes han at have fået blindtarmsbetændelse og bughindebetændelse, som han døde af. Parmanand havde været en driftig forretningsmand, som havde været i kompagniskab med tre brødre og en fætter. ²² Den ældste af brødrene af Mehra-familiens kompagnoner var Mohan Mehra. Det var hans navn, der anvendtes i familieforetagendet, der hed »Mohan and Brothers«, forkortet til »Mohan Brothers«.

De havde ret udstrakte interesser i Moradabad og Saharanpur, deriblandt to hoteller, to forretninger og en biograf. Parmanand havde selv startet familiens kiks- og sodavandsfabrik og bestyret den alene i mange år.

Da Parmanands familie hørte om Parmods udtalelser ad de kanaler, som der bliver gjort rede for i det følgende, besluttede de at besøge drengen i Bisauli. I sommeren 1949, da Parmod var knapt fem år gammel, tog flere medlemmer af familien Mehra til Bisauli, men Parmod var bortrejst. Kort efter rejste Parmod imidlertid sammen med sin far og en fætter på mødrenes side til Moradabad. *Der genkendte han flere af medlemmerne af Mehra-familien og forskellige steder i byen.* Ved en senere lejlighed besøgte han Saharanpur og genkendte også dér en del mennesker.

Professor B. L. Atreya fra Benares Universitet undersøgte denne sag få uger efter Parmods første besøg i Moradabad. Han stillede venligst to breve, skrevet om sagen i 1949 af professor Sharma, Parmods far, til rådighed for denne rapport, samt en erklæring om verifikation og tilfælde af genkendelse skrevet af Sri Mohan Lai Mehra, den afdøde Parmanand Mehras ældste broder. Professor Atreya offentliggjorde en rapport om sagen i 1957. ^{23*}

I 1961 undersøgte jeg sagen ved hjælp af Sri Sudhir Mukherjee som tolk. I 1962

indsamlede Sri Subash Mukherjee yderligere bevismateriale ved samtaler med vidner. Jeg vendte tilbage til egnen i 1964 og gennemgik på ny sagen sammen med dr. Jamuna Prasad som tolk. De fleste af vidnerne talte udelukkende hindi, men Parmods far og ældre broder talte engelsk, hvad Sri Raj K. Mehra i Moradabad også gjorde. Parmod selv kan ikke ret meget engelsk. Under udarbejdelsen af denne rapport har jeg hovedsagelig bygget på mine egne vidneafhøringer i 1964. Men jeg har også benyttet mig af det forhåndenværende dokumentariske materiale, indsamlet af professor B. L. Atreya, af optegnelser fra nogle samtaler med vidner, som Sri Subash Mukherjee har haft og har nedskrevet, og af nogle tidligere offentliggjorte rapporter om sagen.^{24>25}

Alle sådanne tidligere rapporter er baseret på brevveksling med de vigtigste vidner og ikke på personlige samtaler. Jeg har kun benyttet mig af disse rapporter, efter at vidner, som jeg selv interviewede, havde læst og bekræftet rigtigheden af dem. Det bevismateriale, som er indsamlet af professor Atreya, og de tidligere rapporter har den fordel, at de er blevet nedskrevet meget kort tid efter, at de væsentligste begivenheder i sagen var indtruffet.

²³* B. L. Atreya. *Introduction to Parapsychology*. Benares: The International Standard Publications, 1957. (Se kapitel 3, 116-121.)

²⁴ B. Samanera. »Five Year Old Boy Recalls Past Life«. *Bosat*. Vol. 13, 1949, 27-32.

²⁵ B. L. Atreya. *Op. cit.*, n. 23.

var nederst på s121

Det materiale, der har stået til min rådighed under studiet af og bestræbelserne for at kontrollere tilfældets ægthed, består af skrevne, beedigede erklæringer, udfærdiget kort efter, at sagens vigtigste tildragelser havde fundet sted og de to familier havde mødt hinanden, og tillige af data, der stammer fra to perioder, hvor jeg selv har interviewet vidner, nemlig i 1961 og 1964, samt endelig af nogle personlige breve, optegnelser fra Sri Subash Mukherjees interviewer og de tidligere rapporter.

Relevante geografiske kendsgerninger samt de foreliggende muligheder for udveksling af oplysninger ad normal vej mellem de to familier.

Bisauli er en lille by ca. tredive engelske mil sydvest for den store by Bareilly i staten Uttar Pradesh. Moradabad er en anden stor by i staten og ligger ca. tres engelske mil nord for Bareilly. Saharanpur ligger endnu nordugere, nemlig yderligere et hundrede engelske mil længere mod nord. Skønt Bisauli ligger en smule »af vejen« og uden for hovedjernbanelinierne, er der hyppige rutebilforbindelser mellem Bisauli og Bareilly, og derfra er det en smal sag at komme med rutebil eller tog til Moradabad.

Professor Sharmas familie havde ofte været i Moradabad, men Parmad havde aldrig været der, før han i sommeren 1949 kom dertil, for at det kunne konstateres, om han kunne genkende noget af det, han snakkede om; på det tidspunkt var han knapt fem år gammel. Parmods familie kendte ikke noget til »Mohan Brothers«-familien, og, som tidligere nævnt, tog Parmods familie ikke det første skridt til et møde mellem de to familier.

De to familier kom i forbindelse med hinanden gennem Sri Lala Raghanand Prasad, som havde slægtninge i Moradabad, skønt han selv boede i Bisauli, hvor han var ven og kollega med professor Sharma, Parmods far. Sri L. R. Prasad omtalte Parmods udtalelser og opførsel over for en af hans slægtninge fra Moradabad, og denne, som kendte Mehrafamilien, nævnede så sagen for dem. Dette førte til deres første besøg hos Parmod i Bisauli.

I 1961 fortaite Parmods mor, at hendes broder, Sri Shiva Sharan Sharma, der var jembanefunktionær, en tid var stationeret i Moradabad. Han talte også med Mehra-brødrene om Parmods opførsel, efter at han havde hørt om den. Han og Sri L. R. Prasad kan tænkes at have virket som telepatiske mellemlid mellem Mehra-familien og Parmod, et punkt, som jeg senere skal tage op, efter at jeg har præsenteret læserne for sagens hovedkendsgerninger.

Følgende personer er blevet udspurgt i løbet af undersøgelsen

I Bisauli interviewede jeg:

Parmod Sharma

Srimati Bankeybehary Lai Sharma, Parmods mor

Vinod Sharma, Parmods ældre broder

Sri Madan Lai Sharma, Parmods ældre fætter

Sri Lala Raghanand Prasad, en ven af Parmods far

I Chindausi interviewede jeg:

Sri Bankeybehary Lai Sharma, Parmods far

I Moradabad interviewede jeg:

Sri Mohan Lai Mehra, Parmanand Mehras ældste broder

Sri J. D. Mehra, Parmanand Mehras anden broder

Sri Raj Kumar Mehra, en søn af Mohan Lai Mehra, Parmanand Mehras nevø

Srimati Nandrani Mehra, Parmanand Mehras enke

Sri Nan Kumar Mehra, Parmanand Mehras ældste søn

Sri Pritan Kumar Mehra, Parmanand Mehras anden søn

Sri Govardhan Das Mehra, Parmanand Mehras fjerde søn

Kumari Premlata Mehra, Parmanand Mehras datter

Hvad Parmod sagde, og hvad han kunne huske

Jeg har senere på oversigtsskemaet givet et kort resumé af de vigtigste udtalelser og tilfælde af genkendelse, som tillægges Parmod. Vidnerne udtalelser og de tidligere rapporter tyder på, at sagen på et vist tidspunkt rummede mange flere detaljer, som kunne have været bekræftet og verificeret tidligere. Jeg har imidlertid i denne rapport begrænset mig til det mindre antal detaljer, hvis ægthed jeg gennem de foreliggende vidneudsagn havde tillid til.

Af de forskellige punkter i omstående oversigtsskema blev punkt 1 til 17 nævnt af Parmod i Bisauli, og før han havde været i Moradabad. Udtalelserne under punkt 8 til 10 fremkom efter Parmods første besøg

i Moradabad, og det samme gælder (formodentlig) punkt 11. Punkt 12-29 omfatter hovedsagelig tilfælde af genkendelse eller udtalelser, der stammer fra Parmods første besøg i Moradabad. Punkt 30-32 refererer til et besøg, som også blev foretaget i denne periode, i Hardwar, en bjergby i nærheden af Saharanpur. Jeg ved ikke, hvornår Parmod fremkom med udtalelsen under punkt 36.

122 123

Relevante rapporter og iagttagelser vedrørende de implicerede personers adfærd

I ca. fire år, fra Parmod var tre, til han var syv, viste hans adfærd tydelige tegn på, at han identificerede sig helt med den tidligere personlighed, Parmanand Mehra. Hans første

udtalelse, som er blevet nedskrevet, og som refererer til hans tidligere liv, faldt, da han i en alder af Ca. to og et halvt år sagde til sin mor, at hun ikke skulle have ulejlighed med at lave mad mere, da han havde en kone i Moradabad, som ville lave mad til ham. Der kom tydeligere tilkendegivninger af hans følelse af identitet med Parmanand Mehra, da han var mellem tre og fire år gammel.

På det tidspunkt begyndte han nemlig at vise stor interesse for at bygge modeller af butikker med elektriske ledninger rundt langs dem. Og når han legede med ler, lavede han også altid lerkager eller lerkiks. Disse plejede han at byde andre sammen med vand, der skulle forestille te. (Han spiste dog ikke nogen af sine lerkiks.) Han viste en forkærlighed for kiks og te, som var ganske usædvanlig i hans familie. I forbindelse med kiksene begyndte han også at tale om sodavand. Han holdt også særligt af at drikke sodavand og kunne ikke fordrage mælk. Og så begyndte han at komme med yderligere oplysninger om, hvor stor butikken Moradabad var, hvad der solgtes dér, hvor velhavende han var, og hvad han foretog sig i forbindelse med forretningen, f. eks. hans rejser til Delhi.

I denne periode var han tilbøjelig til at holde sig for sig selv og undgik at lege med andre børn; han syntes meget optaget af livet i Moradabad og bad flere gange sine forældre så mindeligt, om de ikke ville tage ham dertil, ja, græd endda undertiden; så meget længtes han efter at komme af sted. Han gik modstræbende med til at ville gå i skole, fordi hans mor lovede ham, at han måtte komme til Moradabad, når han kunne læse. Hertil protesterede han og sagde, at han ønskede at arbejde i sin butik og ikke at læse. Parmod beklagede sig over sine forældres økonomiske situation, som han fandt meget dårlig i forhold til »sin« tidligere velstand.

Foruden det, der allerede har været nævnt om hans opførsel, så viste Parmod også andre behov, vaner og antipatier, som jeg fandt stemte med de oplysninger, jeg havde fået om Parmanands karaktertræk og tilbøjeligheder. Parmod havde f. eks. en udtalt modvilje mod at spise kvark, der, som allerede nævnt, utvivlsomt havde været en stærkt medvirkende årsag til Parmanands sygdom og død. Han rådede sin far fra at spise kvark, idet han sagde, at det var farligt. Da han voksede til, begyndte han at spise kvark, når den var blandet med anden mad, men han rørte ikke ren kvark, før han var ca. sytten år gammel. I en alder af nitten år, i 1964, spiste han ganske vist kvark, men stadig uden

egentlig at kunne lide det, skønt de fleste indere betragter det som en stor nydelse.

Parmod kunne absolut heller ikke lide at komme ned under vand. Han havde ikke noget imod, at han blev overrislet med vand fra en vandhane, f. eks., men viste alle tegn på angst, hvis nogen foreslog, at han skulle svømme eller bare vade ud i en flod, hvor han ville komme under vandet med hele kroppen. Denne vandskræk skrev sig fra de karbade, som Parmanand tog, før han døde. Men den havde fortaget sig, da jeg kom på mit andet besøg og Parmod var nitten år gammel.

I sin tidligste barndom viste Parmod en usædvanlig gudfrygtighed, der stemte godt med en tilsvarende religiøs holdning hos Parmanand. Parmod påstod også, at han kunne genkalde sig nogle enkelte glimtviser erindringer fra et liv, der gik forud for Parmanands, og hvor han havde været en »sannyasi« eller en hellig mand. I 1964 var han særlig interesseret i kiromantiv, som jeg erfarede havde været en af Parmanands hobbyer. Parmod sagde, at i sit liv som Parmanand havde han engang læst i sin svigerindes hånd. Parmanands enke bekræftede, at hendes mand virkelig havde læst i sin svigerindes hånd og forudsagt tidspunktet for hendes død, hvad der senere viste sig at passe.

Parmod brugte flere engelske ord og udtryk, som hans far sagde at han umuligt kunne have hørt i familien, men som ville være naturlige nok for Parmanand, der kunne tale engelsk. Det kan Sri B. L. Sharma også, men hans kone kan ikke, og der tales ikke engelsk i

familien. Blandt de engelske ord, der omtales, var »bageri«, »karbad« og »rådhus«. Parmod nævnede også navne som Tala, Birla og Dolmia, tre store handeisforetagender i Indien. Det sidstnævnte er et selskab, der producerer kiks.

Da Parmod var lille, syntes hans far, at han virkede ualmindelig intelligent. Ikke des mindre har Parmod ikke haft særlig let ved at studere, alt taget i betragtning, og skønt han har taget supplerende undervisning på en specialskole, har han haft visse vanskeligheder ved at tilegne sig akademisk viden. Hans mor troede, at hans erindringer om det tidligere liv havde grebet forstyrrende ind i hans læsning.

Og i betragtning af, at Parmod faktisk syntes meget optaget af den tidligere personlighed i nogle af hans mest kritiske opvækstår, hvad tilegnelse af viden angår, nemlig i alderen fra fire til syv, er der nok en del, der taler for denne teori. På ét område viste Parmod dog overlegen dygtighed. En slægtning, der ejede en lille butik, plejede at overlade pasningen af denne til en anden, når han var nødt til at være væk. Parmod viste sig som den fødte forretningsbestyrer, når han fik

* Ved *kiromanti* forstår man kunsten at spå om et menneskes karakter og skæbne ud fra håndfiadens linier.

(Oversætterens anm.)

125

124

lov til at passe butikken, og den omtalte slægtning foretrak langt ham for andre som sin stedfortræder i butikken. Til trods for denne udprægede forretningsans holdt Parmod dog stædigt på, at han ikke ville være forretningsmand, skønt hans familie syntes, at det da måtte være den helt naturlige vej for ham at gå. Parmod hævdede, at som tiderne var i Indien, duede det ikke med en forretningskarriere, og i 1964 havde han påbegyndt studiet til kemisk ingeniør.

Ved det første møde med medlemmerne af Parmanands familie havde Parmod været stærkt oprevet, havde grædt og vist næsten overstrømmende tegn på gensynsglæde og hengivenhed. Sri M. L. Mehra sagde, at Parmod under sit besøg i Moradabad viste større tilbøjelighed til at ville være sammen med ham end med sin egen far. Hans holdning over for medlemmerne af Parmanands familie svarede nøje til det forhold, hvori Parmanand havde stået til dem. Han behandlede f. eks. Parmanands hustru nøjagtigt, som man ville vente en ægtemand ville optræde over for sin kone, og over for hans børn optrådte han også fuldstændigt, som man ville vente det af en far. Han viste stor fortrolighed over for Parmanands sønner, men ikke over for hans nevø. Han ville ikke at Parmanands sønner kaldte ham ved navn men ønskede, at de skulle sige »far« til ham. Han sagde: » Jeg er bare blevet lille.«

Parmod spurgte Parmanands kone, om han ville få vrøvl med hende igen. Ved en anden lejlighed sagde han, idet han hentydede til Parmanands kone: »Det er min kone, som jeg altid har skændtes med.« Et vidne udtalte, at Parmanand havde været led og ked af sin kone og var flyttet til Saharanpur for at komme væk fra hende.

Parmod kom flere gange på besøg hos Parmanands familie, da han var mellem fem og seks år gammel, og omvendt besøgte nogle medlemmer af denne familie også ham i Bisauli. Ved disse lejligheder lagde han den største hengivenhed for dagen over for den anden familie. Således var der én gang, hvor han var meget utilbøjelig til at ville vende tilbage til Bisauli, og hvor han græd, da han måtte af sted. Efter sit første besøg i Moradabad løb han en dag væk hjemmefra og kom så langt som til jernbanestationen i Bisauli. Da han blev hentet hjem, sagde han, at det havde været hans hensigt at tage til Saharanpur for at tage sig af familieforetagendet i den by.

Efter hans første forsøg aftog hans ønske om at komme til Moradabad og hans særlige

interesse for Mehra-familien gradvist, ligesom han heller ikke så ofte udtalte sig spontant om det tidlige liv. Og dog viste han stadig en levende interesse for familien i Moradabad. Han lagde ikke skjul på sin misfornøjelse, da han engang hørte, at han ikke var blevet inviteret til en af Parmanands sønners bryllup. I årene 1961-63 arbejdede Parmanands datter, Kumari Premlata Mehra, i Budaun, en by, der ligger meget nærmere Bisauli end Moradabad. Hun kom fra tid til anden på besøg hos Parmod fra Budaun.

s126

Ved disse besøg viste han stor hengivenhed for hende, og han kunne også blive skuffet, når hun ikke kom. Til at begynde med var hans holdning over for hende som en fars i forhold til sin datter, indtil hun senere foreslog, at da det jo var noget, der hørte fortiden til, skulle de opføre sig over for hinanden som broder og søster. Parmod ændrede herefter sin opførsel over for hende en del. I 1961 sagde han, at hans erindringer var blevet noget mere utydelige, men at han stadig kunne huske en del. Der var ikke noget, der tydede på, at han havde pyntet på, hvad han tidligere havde udtalt. For eksempel benægtede han, at han tidligere havde kunnet huske navnet »Mohan Brothers«, skønt hans far havde bevidnet dette.

I 1962 rapporterede professor Sharma (i et vidneudsagn nedskrevet af Sri Subash Mukherjee), at Parmod »fuldstændig havde glemte« alt om det foregående liv. Men denne udtalelse synes at referere til, hvad medlemmer af Parmods familie havde bemærket med hensyn til hans spontane udtalelser eller hans adfærd i tilknytning til den tidligere personlighed, og ikke til Parmods evne til bevidst at erindre, hvad han tidligere havde husket. Han spekulerede ikke længere så meget på det tidligere liv, medmindre han tilfældigvis kom til et sted som Delhi og følte en vis fornemmelse af noget gammelkendt ved et eller andet distrikt eller en eller anden bygning. Så forsøgte han gerne at genkaide sig dette distrikt, som han tilsyneladende genkendte i forbindelse med Parmanands liv. Og han talte endnu mindre til andre om det tidligere liv, medmindre det skete, som under mit besøg, at en eller anden stillede ham nogle direkte spørgsmål om det.

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Parmods viden overskrider grænsen for den normale sansevnes rækkevidde

I modsætning til en del andre tilfælde i Indien drejer det sig her om et tilfælde, der indtraf blandt personer af en vis kulturel standard og med en vis indflydelse i de bysamfund, hvori de levede. Parmods far er for eksempel meget kyndig i sanskrit og professor ved en højere læreanstalt. Med hensyn til vidnernes uddannelsesniveau rangerer dette tilfælde på linie med Swarnlatas blandt de i dette afsnit nævnte indiske tilfælde. Det var mig heller ikke muligt at finde noget, der tydede på, at vidnerne havde ladet deres fantasi få frit spillerum under vidneafhøringerne. Beviset for en mulig metafysisk fortoikning af dette tilfælde beror hovedsagelig, men ingeniende udelukkende på de udtalelser, som Parmod fremkom med om det tidligere liv, da han kun var et barn på tre til syv år, samt på iagttagelserne af hans adfærdsmønster vedrørende hans identifikation med den afdøde Parmanand Mehra inden for samme periode. Hvad disse punkter angår, viser de forskellige vidners udsagn såvel klarhed som fuld overensstemmelse.

Var s127

Vi har ingen grund til at betvivle de to familiers utvetydige forsikringer om, at de ikke kendte noget til hinanden før det første møde for at kontrollere rigtigheden af Parmods udtalelser, som blev afholdt i Moradabad, og hvor han kun var knapt fem år gammel. Men

når vi ikke har det, er vi næsten tvunget til at antage, at der har været en eller anden slags oversanselig kommunikation med i spillet, hvis vi vil finde en forklaring på det faktum, at Parmod faktisk var i besiddelse af visse oplysninger af en højst privat og helt personlig karakter vedrørende Parmanands liv, eller på den lige så ubestridelige kending, at Parmod opførte sig på en måde, der på det nøjeste stemte med, hvad man skulle vente, hvis man sammenlignede med den afdøde personligheds særpræg og erfaringer.

Jeg har tidligere nævnt, at Parmods morbroder, Sri Shiva Sharan Sharma, var jembanefunktionær og i ca. tre år var stationeret i Moradabad netop på den tid, da Parmod var en lille dreng og talte om sin interesse for kiks og sodavand. På grund af denne udtalte interesse for kiks plejede hans onkel at komme med nogle kiks fra Moradabad, når han besøgte sin søster og hendes familie i Bisauli. Og han købte også kiks fra Mohan-brødrenes forretning i Moradabad og gav Parmod dem. Jeg fik yderligere at vide, at disse kiks havde navnet »Mohan Brothers« præget på hver enkelt kiks, men de var ikke emballeret i dåser med etiketter på. (Mohan-brødrene solgte kun kiks til deres detailhandlere, ikke til eksport). Parmod genkendte, ifølge hans moders vidneudsagn, ikke Mohan Brothers-kiksene. Jeg var ikke i stand til at interviewe Sri Shiva Sharan Sharma, men indsamlede så mange oplysninger, som jeg kunne, fra andre vidner om hans færd og hans bekendtskab med Mehra-brødrene. Så vidt jeg har kunnet få oplyst, ser det ud til, at Sri Shiva Sharan Sharma ikke var stationeret i Moradabad, mens Parmanand levede, og at han ikke havde noget personligt kendskab til eller stod i nogen personlig forbindelse med nogen af Mehra-brødrene, skønt han købte kiks i deres forretning. Han var ikke den første person, der skabte kontakt mellem Parmods familie og Mehra-brødrene med det formål at verificere Parmods udtalelser. Initiativet hertil kom fra Sri Lala Raghanand Prasad. Og først derefter talte Sri Shiva Sharan Sharma med Mehra-brødrene om Parmods udtalelser. Kort sagt, det forekommer usandsynligt, for ikke at sige umuligt, at Sri Shiva Sharan Sharma skulle have kendt Parmanand, og lidet sandsynligt, at han overhovedet havde nogen viden om Mehra-familiens personlige forhold. Men han var kunde i deres butik, og han rejste frem og tilbage mellem Moradabad og Parmods familie i den periode, hvor Parmods fornemmelse af at være Parmanand i ét og alt var stærkest fremtrædende, og han kan derfor tænkes at have fungeret som telepatisk mellemlid mellem Mehra-familien og Parmod.²⁶

Afsluttende kommentarer vedrørende langsigtede iagttagelser i denne sag

Nærværende sag rummer en del oplysninger om en side ved tilfælde af denne art, som opfordrer til et mere dybtgående studium i fremtiden, nemlig hvordan det går til, at identifikationen med den anden person lighed gradvist aftager, efterhånden som årene går, for til sidst at fortone sig, så der kun er svage spor af erindringerne - eller måske slet ingen - tilbage. I Parmods tilfælde har vi mange oplysninger om hans adfærd som lille dreng i alderen fra tre til syv år, da hans identifikation med den tidligere personlighed var stærkest fremtrædende. Og vi har også ret fyldige oplysninger om hans senere udvikling, i hvert fald til han omkring de tyve kommer til skels år og alder. I de fleste henseender er Parmods udvikling forløbet fuldstændig normalt. Han kan i hvert fald ikke siges at være noget bevis for den gængse opfattelse, som man ikke sjældent hører fremsat, at personer, der synes at kunne huske noget af deres tidligere liv, har lidt under - eller vil komme til at lide under alvorlig personlighedsspaltning. Det må dog siges, at Parmods tilfælde er ét af flere inden for en bestemt kategori af tilfælde, der er typiske ved, at den nulevende personlighed lider under

visse eftervirkninger af den stærke følelse af identifikation med den tidligere personlighed, som oplevedes i barndommen. Som allerede nævnt mente Parmods mor, at denne fornemmelse af at være en anden havde skadet ham i hans første skoletid og havde distraheret ham under opvæksten, så han havde haft vanskeligere ved både hjemme- og skolearbejde og var kommet bag efter sine kammerater. Der er enkelte andre tilfælde af reinkarnationstypen, hvor jeg har fundet beviser for, at denne »trængen-sig på«, om jeg må bruge dette udtryk, af erindringer og af et adfærdsmønster, der stammer fra en tidligere personlighed, kan virke forstyrrende på den nuværende personligheds normale udvikling. Det er mit håb, at vi gennem omhyggelige iagttagelser på senere stadier af Parmods udvikling og gennem studier af andre lignende tilfælde kan skaffe os mere viden om disse virkninger.

²⁸ Jeg har i andre tilfælde i denne gruppe, f. eks. i Suklas og Jasbirs tilfælde, og også i tilfældet Marta i Brasilien og Imad i Libanon, som jeg senere skal beskrive hørt om personer, der kunne fungere som sådanne telepatiske mellemlid. Jeg skal vende tilbage til dette vigtige emne i afsnittet VURDERING OG KRITIK.

Var s138

III

TRE TILFÆLDE

DER TYDER PÅ REINKARNATION

PÅ CEYLON

INDLEDNING

Flertallet af befolkningen på Ceylon nedstammer fra folk af den indoeuropæiske sproggruppe og er derfor beslægtet med folkene fra Nord-indien. De kaldes singalesere. Et betydeligt mindretal af ceyloneserne er tamilerne, der nedstammer fra folkene i Sydindien af den dravidiske racetype.

Buddhismen opstod i Indien i det sjette århundrede som en reformationsretning inden for den ældgamle bramanisme eller hinduisme. Dens grundlægger var Siddhartha Gautama, som antagelig fødtes i 563 f. Kr.. Han levede et overordentlig gudfrygtigt og opofrende liv og vandt dyb indsigt i menneskets virkelige struktur og dets forhold til såvel det jordiske liv som det øvrige verdensalt. Han blev således en Buddha, hvis oprindelige betydning er »den oplyste«, og tilbragte sit lange liv med at udbrede (og praktisere) sin lære om livet, om lidelsens betydning og om frigørelsen fra al lidelse. Skønt buddhismen kun har få tilhængere i Indien i dag, indtager Buddha sin plads i den hinduistiske gudekreds som en inkarnation af Gud side om side med andre hindu-inkarnationer såsom Rama og Krishna. Buddhismen blomstrede og vandt stor udbredelse i Indien under den store kejser Asokas regeringstid i det tredje århundrede f. Kr.. Asoka sendte missionærer til Ceylon, og de omvendte singaleserne, som stort set er forblevet buddhister lige siden. De fleste tamiler er hinduer.

Selve buddhismen udskilte sig i forskellige trosretninger. Singalesere bekender sig til den gren af buddhismen, der hedder Theravada, og hvis tilhængeres tro og ritualer grunder sig på Pali-skrifter, en fremstilling af Buddha's lære, nedskrevet i det første århundrede f. Kr..

Denne gren af buddhismen adskiller sig fra den nordlige, såkaldte Mahayana-gren, hvad visse læresætninger angår, en forskel, vi dog ikke behøver at komme nærmere ind på her. Jeg vil dog ganske kort nævne nogle vigtige sider af buddhismen, som har betydning for vort studium af de her fremførte tilfælde, der tyder på reinkarnation, og skal lige tilføje, at såvel buddhister som hinduer tror på reinkarnationen. Begge trosretninger har den opfattelse til fælles, at livet uundgåeligt medfører lidelse, ligesom der er enighed om, at al lidelse kan føres tilbage til vore begær efter de jordiske glæder, samt at sådanne begær atter og atter bevirker, at vi fødes på ny, og at den endelige befrielse fra »genfødselsens hjul« først opnås, når man har overvundet sådanne begær og opnået den ophøjede ro, som en fuldstændig afståelse fra alle jordiske nydelser vil give. Dette mål kan nås ad forskellige veje, herunder en moralsk livsførelse og utrættelig brug af meditation, der gradvist fører til en tilintetgørelse (Nirvana) af de begær, der medfører de stadige inkarnationer. ¹

Hinduerne tror på eksistensen af et grundlæggende element, Atman, i hvert eneste menneske, et begreb, der stort set svarer til den vestlige civilisations opfattelse af begrebet sjæl, og som formodes at overleve den fysiske død. Denne »Atman« forbinder sig (efter et interval af varierende længde) med en ny fysisk organisme og fremtræder i jordisk skikkelse i et nyt liv, hvorved den personlighed, der levede tidligere, kan fortsætte sin udvikling (eller sit forfald). En sådan filosofi forudsætter tilstedeværelsen af en kontinuerlig og antagelig også permanent faktor.

I modsætning hertil tror de fleste buddhister, især de, der tilhører Theravada-grenen, ikke, at der findes en sådan permanent faktor eller sjæl, der lever videre. Der er en stadig strøm af begær, energiudføidelse, årsags- og virkningsfaktorer, men ingen stedsevarende sjæl. Når et menneske dør, virker de samlede følger af dets handlinger som igang-sætter af en ny række begivenheder, der igen afføder andre resultater, blandt andet måske tilsynekomsten af en ny personlighed, der fødes ind på det jordiske plan. Hvis den tidligere personlighed har opnået en frigørelse fra alle jordiske begær, kan det også tænkes, at den pågældende fødes ind på et andet »plan« i stedet for fødes på jorden. Men denne nyfødte personlighed vil kun forholde sig til den tidligere på samme måde, som flammen af et stearinlys (før det går helt ud) kan tænde flammen på et andet lys. Buddhister foretrækker ofte udtrykket »genfødsel« for »reinkarnation« for netop at fremhæve denne forskel i opfattelsen. Der findes forskellige retninger inden for buddhismen, der hver især har deres specielle opfattelse af, hvad det egentlig er, der overlever den fysiske død. Men de er indbyrdes enige (og det er de også med hinduerne) om den, opfattelse, at den måde, den ene personlighed har levet på, kan influere på en efterfølgende personligheds hele adfærd, fysiske organisme og livsskæbne.

¹ Yderligere oplysninger og bibliografier om buddhismen findes i følgende værker: T.W. Rhys Davids. *Buddhism*. New York: Pott, Young and Co., 1880; C. Humphreys. *Buddhism*. Harmondsworth: Penguin Books, 1951; A. Coomaraswamy. *Hinduismi and Buddhism*. New York: Philosophical Library, n. d.; Nyanatiloka Mahathera. *The Word of the Buddha*. Kandy, Ceylon: Buddhist Pub. Soc., 1959; De la Vallée Poussin. »Buddhism«, in *The Legacy of India*. (Ed. G. T. Garratt.) Oxford: Oxford University Press, 3rd Ed., 1957.

Buddhismen gjorde fuldstændig op med hinduernes forestillinger om og udøvelse af kastevæsenet. Hinduerne har i århundreder hæget om kastevæsenet (skønt det nu må siges at være på retur) ud fra den betragtning, at det er et naturligt udtryk for afgørende forskelle mellem mennesker, og at det samtidigt virker som en samfundsregulerende faktor. Men de tror, at et menneske kan skifte kaste fra det ene liv til det næste, i opadgående eller nedadgående rangforordning, alt efter som det har levet. Tilfældet Jasbir i afsnittet om de indiske tilfælde i denne bog er kun ét af adskillige indiske sager, jeg har undersøgt, og hvor de to personligheder tilhørte forskellige kaster. De nulevende personligheder i disse tilfælde

havde betydelige vanskeligheder ved at tilpasse sig livsvilkårene i de »fremmede« kaster, i hvilke de nu befandt sig. Buddhisterne kan bruge sådanne tilfælde, i kraft af det bevismateriale de frembyder, til at påpege, at kasteforskeile ikke altid er den udsiaggivende faktor for, hvorledes det næste liv vil forme sig. Den kaste, et menneske tilhører, gælder kun ét liv, og en hårdnakket forkærlighed for kastevæsenets skelnen mellem mennesker er ret og slet en anden form for tilknytning til alt jordisk, der blot forhaler menneskets frigørelse fra genfødselens hjul.

Ifølge buddhistiske overleveringer var Buddhaen Gautama i stand til at genkalde sig flere tidligere liv, han havde levet, og at han endog tilbød andre, der ønskede det, adgang til på samme måde at lære sig at huske fortidige tilværelser. Der findes talrige eksempler på mennesker, der mener at kunne huske, at de har levet før, f. eks. i lande som Ceylon, Thailand, Burma og Thibet, hvor buddhismen stadig har dybe rødder. Ganske som det er tilfældet for hinduismens vedkommende, har sådanne sager givet stadig næring til de forskellige buddhistiske trosopfattelser på grund af den støtte for selve reinkarnationstanken, som tilfældene alene ved deres hyppige forekomst er. Det må i denne sammenhæng bemærkes, at buddhismen, skønt den stort set er ved at uddø i selve Indien, stadig har stor udbredelse i det meste af det sydlige og østlige Asien.

I 1961 tilbragte jeg en uge på Ceylon for at undersøge flere tilfælde, der tydede på reinkarnation, herunder de tre, jeg i det følgende har afgivet rapport om.

** Kastevæsenet er ved lov ophævet i forfatningen for det uafhængige Indien; alligevel findes Systemet stadig, selv om det er på retur. Det indiske ord kaste betyder *farve, og der er da også stadig en vis raceforskel mellem de lysere, højere kaster og de mørkere, lavere kaster. Der var fire hovedkaster, og disse hovedkaster var igen delt i Over 2000 kaster, der igen var inddelt i titusinder underkaster. Lavest af alle stod de urørlige eller panaerne, der ofte betegnes som kasteløse, men som på sin Vis udgør en kaste, der er underinddelt således, at der også inden for parierne findes v selv tyve og vagabonder har deres kaster. (Delvis gengivet efter VERDENS GEOGRAFI, bind 3, side 183). (Oversætterens anm.)*

var s143

De undersøgelsesmetoder, jeg anvendte, adskilte sig ikke fra de i indledningskapitlet INTRODUKTION beskrevne metoder og behøver derfor ikke yderligere omtale her.

I tilfældet Gnanatilleka udspurgte jeg medlemmer af barnets nuværende familie og medlemmer af den familie, som hun hævdede at have tilhørt tidligere. Jeg indsamlede yderligere bevismateriale fra øjenvidner til Gnanatillekas genkendelse af medlemmer af den sidstnævnte familie.

I tilfældet Wijeratne påstår denne dreng, at han er blevet genfødt i sin egen familie som »sin« tidligere broders søn. Man kan under disse omstændigheder ikke helt udelukke muligheden af, at Wijeratne fik de oplysninger, han sad inde med om den afdøde personlighed, som han hævdede at være identisk med, fra sin far, der jo ifølge sagens natur kendte alle enkeltheder vedrørende den afdøde person. Og vi kan afgjort ikke se bort fra denne mulighed som en forklaring på i al fald nogle af momenterne i sagen, men jeg skal senere fremkomme med mine grunde til, at jeg anser det for lige så eller mere sandsynligt, at Wijeratne faktisk ikke hørte noget om det tidligere liv, som han kunne beskrive, gennem medlemmer af sin familie, i det mindste ikke før han selv begyndte at komme med detaljerede oplysninger om det liv.

Tilfældet Ranjith Makalanda adskiller sig fra alle de andre asiatiske tilfælde i denne gruppe ved, at det skorter på tilstrækkeligt detaljerede oplysninger, sådan at det er muligt at identificere en tidligere person, der svarer til den personlighed, han hævdede at have været. når jeg ikke des mindre medtager denne sag, er det, fordi den, hvor forholdsvis ubetydelig den end kan synes, indebærer visse træk, der har vist sig at være typiske for den slags mindre tilfælde, der tyder på reinkarnation, og som jeg har stødt på under mine undersøgelser alle vegne på kloden. Jeg har undersøgt en lang række tilfælde af netop denne slags og vil, som jeg har været inde på tidligere, senere udgive en bog, hvor jeg gennemgår alle de fælles

karakteristiska for disse mindre sager såvel som for alle de større tilfælde, der tyder på reinkarnation. Tilfældet Ranjith Makalanda er et ret typisk eksempel på en mindre sag af denne slags.

Som jeg var inde på i indledningskapitlet, var jeg så heldig at have hr. Francis Story med mig, da jeg undsøgte disse tilfælde. Hr. E. C. Raddalgoda fra Kotte, Ceylon, var hovedtolken fra singalesisk til engelsk. I tilfældet Wijeratne fik jeg yderligere assistance af hans højærværdighed Ananda Maitreya, der fungerede som assisterende tolk under interviewerne. Desuden var alle vidneafhøringerne på Ceylon over-været af dr. William A. Coates, som på det tidspunkt var Fullbrightprofessor i engelsk ved Ceylons universitet, Peradeniya, og nu ansat i afdelingen for moderne sprog og lingvistik ved Rochester Universitet. Dr. Coates tilbragte to år på Ceylon, hvor han underviste i engelsk og samtidigt studerede singalesisk. Skønt han på det tidspunkt, hvor jeg var i færd med mine undersøgelser, ikke kunne tale eller forstå singalesisk perfekt var han i stand til at forstå noget af det, der blev sagt, og sagde bagefter, at han ikke på noget tidspunkt havde haft grund til at tvivle på hr. Raddalgodas oversættelse. Hr. D. V. Sumithapala fungerede som tolk ved ét interview. Nogle få af vidnerne talte engelsk og behøvede derfor ingen tolk.

SAGSRAPPORTER

TILFÆLDET GNANATILLEKA

[Mer på engelsk inkl pdf udg](#)

Resumé af sagen og dens udforskning

Gnanatilleka Baddewithana er født i nærheden af Hedunawewa i den centrale del af Ceylon den 14. februar 1956. Da hun var ét år gammel, begyndte hun at tale om en anden far og mor, men hun var to år, før hun kom med sine første tydelige udtalelser om et tidligere liv. Hun sagde da, at hun havde en far og en mor et andet sted og også to brødre og mange søstre. I begyndelsen talte hun ikke om, hvor hun havde levet i det tidligere liv, men det kom frem efter et besøg i hendes hjem af nogle mennesker fra landsbyen, som havde været på en tur til en by, der hed Talawakele. Da Gnanatilleka hørte om dette besøg, sagde hun, at hendes mor og far var i Talawakele. Hun erklærede, at hun gerne ville besøge sine tidligere forældre, og kom med mange yderligere enkeltheder om sit tidligere hjems beliggenhed og opgav navne på forskellige medlemmer af sin familie. ***Hendes udtalelser kom hans højærværdighed Piyadassi Thera og hr. H. S. Nissanka i Kandy for øre, og det lykkedes disse to mænd at finde frem til en bestemt familie i Talawakele, der nøje svarede til de udtalelser, pigen var kommet med. Den 9. november 1954 havde denne familie mistet en søn, der hed Tillekeratne.***

Kort tid efter (i 1960) tog Gnanatillekas familie hende med til Talawakele, hvor hun fuldstændig korrekt genkendte en hel del af bygningerne i byen. Men på det sted, hvor hun førte dem hen, fandtes det hus, han havde beskrevet for dem, der ikke mere. Det var blevet revet ned, og familien var flyttet. Det viste sig, at den afdøde dreng, som hun påstod hun tidligere havde været, og som hed Tillekeratne, havde boet der sammen med sine forældre, men at disse kort efter hans død var flyttet derfra. Tillekeratne blev kun tolv år gammel og døde som nævnt den 9. november 1954. Da Gnanatilleka var på dette første besøg i Talawakele, mødtes de to familier ikke.

Tillekeratne havde gået i skole i Sri Pada College i Hatton, tolv engelske mil fra

Talawakele. Tre af lærerne fra denne skole besøgte Gnanatilleka i Hedunawewa, og hun genkendte dem uden vanskelighed og fortalte forskellige enkeltheder om skolen og om ting, hun havde oplevet der. I 1961 blev Gnanatilleka først på året igen taget med til

var s145

Talawakele. Under nærværelse af hans højærværdighed Piyadassi Thera, hr. Nissanka og hr. D. V. Sumithapala blev forskellige af Tillekeratnes slægtninge og bekendte én for én ført ind i stuen, hvor hun var, og så spurgte man hende: »Kender du denne person?« Gnanatilleka genkendte uden tøven syv medlemmer af Tillekeratnes familie og to andre personer dér fra byen.

I sommeren 1961 besøgte jeg Talawakele, Hatton og Hedunawewa i det øjemed at anstille en selvstændig undersøgelse af sagen.

Relevante geografiske kendsgerninger samt de foreliggende muligheder for udveksling af oplysninger ad normal vej mellem de to familier

Talawakele og Hedunawewa ligger begge i den centrale del af Ceylon ca. 26 km fra hinanden. Talawakele ligger i højlandet, hvorimod Hedunawewa ligger i en dyb dal, og følgelig er der meget stor forskel på klimaet og plantevæksten i de to områder. Forbindelsen imellem dem er meget vanskeligere, end man efter den relativt korte afstand imellem dem at dømme skulle tro. En asfalteret vej fører fra Talawakele til Kotmale ca. nitten kilometer nordligere, og der kører rutebiler på denne rute. Men fra Kotmale til Hedunawewa er vejen dårlig og ikke brolagt på store strækninger. Talawakele er den by, der ligger nærmest ved Hedunawewa, eftersom Kotmale (og Hedunawewa selv) er en ren landsby. Det hænder, at folk fra Hedunawewa tager til Talawakele, men der er næsten aldrig nogen, der tager den anden vej.

Medlemmerne af Tillekeratnes familie hævdede, at de absolut ikke havde noget kendskab til Gnanatillekas familie, før sagen blev undersøgt, og at ingen af dem nogen sinde havde besøgt Hedunawewa. Gnanatillekas familie kendte så at sige kun Talawakele af navn, og hendes mor og far benægtede, at de kendte noget til Tillekeratnes familie forud for sagens fremkomst. Hendes far havde kun én gang gjort ophold i Talawakele på gennemrejse, men det var tyve år siden; efter den tid havde han kørt gennem byen med toget. Hendes mor havde aldrig været i Talawakele. Hendes ældre broder var taget dertil engang for at overvære en danseopvisning.

Efter at sagen var kommet til offentlighedens kundskab i landsbyen, erfarede Gnanatillekas familie, at en mand, som havde boet i Hedunawewa, men som oprindeligt kom fra Talawakele og siden er vendt tilbage dertil, kendte Tillekeratnes familie og havde været med til hans begravelse. Denne mand havde imidlertid aldrig været i Gnanatillekas hjem, før sagen blev almindelig kendt. Først da havde han besøgt hende. Og som tidligere nævnt var der en familie fra Hedunawewa, som i en måned var flyttet til Talawakele og derefter var vendt tilbage til Hedunawewa. Under et besøg af denne familie hos Gnanatillekas forældre nævnede de, at de var fra Talawakele, og det var denne bemærkning, der fremkaldte Gnanatillekas første hentydning til Talawakele som hendes hjem i det tidligere liv.

var s146

Denne familie havde imidlertid ikke kendt Tillekeratnes familie under deres ophold i Talawakele.

Gnanatillekas hjem ligger i junglen, og man kan kun komme dertil ad en snoet sti; afstanden dertil fra landsbyen Hedunawewa, der som nævnt er temmelig vanskelig at komme

til fra hovedvejen mellem Talawakele og Kotmale, er knapt en kilometer. Fremmede ville næppe besøge Gnanatillekas familie, medmindre de var meget opsatte på at komme dertil. Man kan vanskeligt forestille sig et mere utilgængeligt sted, og jeg er derfor helt overbevist om, at ingen uden for landsbyen Hedunawewa (og sandsynligvis heller ingen fra landsbyen selv) kunne være kommet frem til Gnanatillekas hjem og have talt med hende, uden at hendes familie ville vide besked med besøget. Og hvis vi god-tager hendes forældres udsagn om, at de ikke havde haft nogen besøgende fra Talawakele forud for sagens fremkomst, må vi slutte, at Gnanatilleka har tilegnet sig de yderst detaljerede oplysninger, hun havde om Tillekeratne og hans familie og hans liv, ad metafysisk vej på en eller anden måde.

Følgende personer er blevet afhørt i løbet af undersøgelsen

I Talawakele udspurgte jeg:

Fru Beliwatte Liyanage Alice Nona, Tillekeratnes mor (Tillekeratnes far var ikke i Talawakele under mit besøg.)

Salinawathie, Tillekeratnes ældre søster I Hatton udspurgte jeg:

Hr. D. V. Sumithapala, lærer på Sri Pada College og Tillekeratnes tidligere lærer

I Hedunawewa udspurgte jeg:

Hr. K. G. Ratnayaka, lederen af den kommunale centralskole i Hedunawewa
Gnanatilleka

Hr. D. A. Baddewithana, Gnanatillekas far

Fru D. P. Baddewithana, Gnanatillekas mor

Hr. Ariyapala Baddewithana, Gnanatillekas broder

Jeg kan tilføje, at jeg har korresponderet med hans højærværdighed Piyadassi Thera om hans undersøgelse af sagen og om visse detaljer i vidneudsagnene.

Hvad Gnanatilleka sagde, og hvad hun kunne huske

Følgende oversigtstavle rummer de vigtigste udtalelser og tilfælde af genkendelse, som tillægges Gnanatilleka, og som er blevet verificeret.

Den giver ikke noget virkeligt indtryk af de talrige iagttagelser af Gnanatillekas adfærd, som på så mærkelig måde passede på mangt og

var s147

meget i Tillekeratnes liv. Jeg vil dog i det følgende prøve at opsummere en del af dem.

Punkt 1 til 15 inklusive vedrører udtalelser, som Gnanatilleka fremkom med, før der havde været nogen kontakt mellem de to familier eller noget forsøg på at bekræfte hendes udtalelser.

Punkt 16 og 17 skriver sig fra Gnanatillekas første besøg i Talawakele sammen med hendes familie.

Punkt 18 til 21 henfører til det besøg, som hr. D. V. Sumithapala og hans kolleger aflagde i Gnanatillekas hjem i Hedunawewa.

Punkt 22 til 34 refererer til Gnanatillekas andet besøg i Talawakele. Af disse punkter angår punkt 22 til 32 den undersøgelse, hvor Gnanatilleka var i et rum med observatører, som konfronterede hende med de personer, som hun skulle forsøge at genkende, og hvor hun som regel kun blev præsenteret for én ad gangen, undtagen i to tilfælde, hvor hun blev stillet over for tre på én gang. For hver person fik hun stillet spørgsmålet: »Kender du denne person?« Til stede i rummet var:

Gnanatilleka og hendes forældre, de tre observatører under forsæde af hans højærværdighed Piyadassi Thera, og de var alle tre ukendt for begge de implicerede familier;

endvidere hr. D. V. Sumithapala, Tillekeratnes tidligere lærer, samt den eller de personer, som skulle genkendes af Gnanatilleka. *En skare nysgerrige mennesker var stimlet sammen på gaden uden for den lokale kro, hvor det foregik.* Men skønt tilstedeværelsen af denne skare nok kan have forøget spændingen, der ganske naturligt lå i luften, kunne alle disse mennesker udenfor umuligt have haft nogen indflydelse på resultatet af de kontrolundersøgelser af Gnanatillekas udtalelser, så meget mere som de foregik på 1. sal af kroen og under de nævnte betingelser.

Gnanatilleka genkendte de under punkt 33 og 34 nævnte personer helt spontant, idet hun udpegede dem imellem en hel masse andre mennesker i forskellige grupper. ***Der var ingen, der havde spurgt hende, om hun genkendte disse personer.***

Relevante rapporter og iagttagelser vedrørende de implicerede personers adfærd

Når Gnanatilleka blev vred på sine forældre, truede hun gerne med at ville vende tilbage til sin »Talawakele-mor«, som hun kaldte fru Alice Nona. Da hun genkendte fru Alice Nona under mødet i Hedunawewa, kom hun hende i møde med stor varme, og det samme gjaldt Tillekeratnes far. Hun viste tydeligt en langt større hengivenhed for Tillekeratnes ældre søster Salinawathie end for hans andre tre søstre og indtog en vis kølig holdning over for hans broder Buddhadasa. Denne måde at reagere på svarede fuldstændigt til det forhold, der havde været mellem Tillekeratne og hans søskende, for Salinawathie havde været

148

hans yndlingssøster, og Buddhadasa havde ikke været nogen særlig kærlig, men somme tider ligefrem fjendtligt indstillet broder.

Alligevel synes det ikke, som Gnanatilleka virkelig for alvor ønsker at bo hos Talawakele-familien. Hun har et inderligt og sympatisk varmt forhold til sin nuværende familie. Dette passer også til, hvad man kunne vente sig af Tillekeratne. Han havde ikke befundet sig synderlig godt i sit hjem før sin død. Hans far havde været borte fra hjemmet i lange perioder, og det havde en ældre broder, som han havde følt sig en del knyttet til, også; den yngre broder, som var hjemme, Buddhadasa, var ikke god imod ham. Og skønt Tillekeratne synes at have været sin mors yndlingssøn, var selv hans forhold til hende alt andet end godt, ja til tider endda nærmest uudholdeligt. En episode, som jeg har fra Gnanatillekas forældre, viser måske tydeligst, hvor stærkt hun reagerede og hvor splittet hun samtidigt var i sin følelsesmæssige indstilling over for sin Talawakele-mor. Da Gnanatilleka var ca. fire og et halvt år gammel, var der en kvinde i Talawakele, der druknede, og hendes lig blev ført med strømmen ned ad floden til Kotmale, hvor det blev fundet. Da familien talte om denne ulykke, blev Gnanatilleka helt ude af sig selv og gav sig til at græde, idet hun sagde: »Det var måske min Talawakele-mor.« Ifølge hr. Sumithapala blev hun ved med at tale om det en hel uge og var tydeligt nok meget oprevet ved tanken.

Gnanatillekas opførsel over for hr. D. V. Sumithapala synes i slående grad at passe sammen med den rolle, som denne højtelskede lærer havde spillet i Tillekeratnes liv. Hr. Sumithapala synes at have fattet særlig interesse for Tillekeratne. Han viste sig at være en meget sympatisk personlighed, og det var sikkert ikke uden grund, han hævdede, at han havde et særligt tag på børn og aldrig behøvede at gribe til hårde straffemetoder. Engang havde Tillekeratne spurgt ham: »Er det sandt, at vi fødes igen, efter at vi er døde?«

Den særlige sympati, som der havde bestået imellem Tillekeratne og hans lærer, har fundet en parallel i den udtalte sympati, der består mellem Gnanatilleka og hr. Sumithapala. Gnanatilleka viste en hengivenhed, ja endog en ærbødighed for hr. Sumithapala, som hun

ikke viste over for nogen anden undtagen sine forældre, og til tider syntes hun endda at holde mere af ham end af dem. For eksempel måtte han gerne drikke af hendes kop, skønt hun ikke ville give sine forældre lov til at drikke af den og truede med at løbe hjemmefra, hvis de alligevel gjorde det. Hun var altid spændt på, hvornår han kom, og hun bad ham, om han ikke godt ville følge hende i skole, da hun den første dag skulle begynde i børnehaveklassen. Hr. Sumithapala var lige så glad for hende, som hun var for ham. Han fortalte, hvordan han havde fået tårer i øjnene, da hun den første gang genkendte ham, da han besøgte hende i Hedunawewa i 1960.

org.var s149

Han var vidne til, at hun genkendte Tillekeratnes familie og venner i Talawakele, og når hun blev oprevet, var det ham, der trøstede hende. Han har lige siden besøgt hende regelmæssigt. Hr. Sumithapala besøgte sammen med mig Gnanatillekas hjem i Hedunawewa, og dér havde jeg lejlighed til at iagttage de overordentlig varme følelser, der bestod mellem den lille pige og læreren. I betragtning af, at de kun havde været sammen en halv snes gange i Gnanatillekas liv, var venskabet mellem dem temmelig usædvanligt. De var begge to fuldstændig overbevist om, at Tillekeratne var vendt tilbage som Gnanatilleka.

Fru Alice Nona, Tillekeratnes mor, blev stærkt bevæget og græd, og det gjorde hendes mand også, da Gnanatilleka genkendte dem i Hedunawewa. Da jeg interviewede fru Alice Nona i Talawakele ca. otte måneder senere, var hun stadig stærkt grebet af begivenheden. Da hun talte med mig om Tillekeratne og Gnanatilleka, blev hun overvældet af sine følelser og kunne kun med vanskelighed udtrykke sig. Naturligvis kan de følelser, hun lagde for dagen, godt have været udtryk for sorg over tabet af Tillekeratne, uden at de vidnede om nogen særlig sympati for Gnanatilleka. Imidlertid var der ikke noget i hendes måde at reagere på, der tydede på, at hun ikke gav udtryk for sine rent umiddelbare følelser, eller at hun bevidst overdramatiserede situationen. Og hendes udtalelser ved hendes første møde med Gnanatilleka og senere over for mig, viste tydeligt nok, at hun også troede, at hendes søn var kommet igen. Gnanatillekas egne forældre troede det også, men var alvorligt bange for, at hun skulle gøre alvor af, hvad hun undertiden havde truet med, når hun var i dårligt humør, nemlig at vende tilbage til sin Talawakele-mor.

Gnanatilleka er nu hørt op med at tale spontant om det tidligere liv og husker så godt som ikke noget fra det mere.³

3 Brev til mig fra hr. D. V. Sumithapala, den 12. november 1962.

Sammenligning mellem adfærdspsykologiske træk hos Tillekeratne og Gnanatilleka

Blandt det store antal tilfælde, der tyder på reinkarnation, og som nu er underkastet kontrol gennem den internationale statistik, der føres over dem, er det yderst sjældent, at der forekommer tilfælde, hvor der er forskel på kønnet hos den nuværende og foregående personlighed. Ud af 600 tilfælde af alle typer er der kun tale om mindre end ti procent, hvor der optræder kønsforskel mellem de to personligheder, når det har været muligt, har jeg undersøgt de adfærdspsykologiske træk hos begge personligheder i den hensigt at studere eventuelle forskelle og ligheder imellem dem. Og i disse tilfælde har jeg ganske naturligt koncentreret mine undersøgelser om de to personligheders seksuelle adfærd. I det nærværende tilfælde har jeg fået nogle oplysninger, som fortjener særlig opmærksomhed her.

Som jeg før har været inde på, havde Tillekeratne ikke nogen person af hankøn i sin familie, som han kunne knytte sig til. En ældre, venligt indstillet broder og hans far var borte fra hjemmet en stor del af tiden. Den broder, der kun var lidt ældre end Tillekeratne, var ikke

særlig venligt indstillet over for ham og næppe en type, som han kunne føle sig knyttet til eller tage som forbillede. Hr. Sumithapala var nok den, der kom nærmest som et mandligt forbillede for den alvorligt tænkende Tillekeratne, men slog åbenbart alligevel ikke helt til i alle henseender. Tillekeratne var sin moders yndlings søn, men det skabte antageligt et yderligere skel mellem ham og den meget ældre broder og muligvis også mellem ham og faderen. Det var i al fald ikke medvirkende til at udvikle de maskuline sider i hans karakter. Det kan vel tænkes, at Tillekeratne, som et resultat af de ovennævnte påvirkninger, havde udviklet en tendens i retning af femininitet på det tidspunkt, da han døde. Både hans mor og hans lærer har bevidnet dette. Beviset lå i, at han ganske øjensynligt foretrak pigers selskab for drenges (han foretrak at sidde sammen med pigerne), han viste interesse for syning, havde særlig forkærlighed for silkeskjorter, samt at han lejlighedsvis malede sine fingernegle.⁴

Gnanatilleka viser nogen tendens i retning af maskulinitet ifølge hendes forældres udsagn. Hun er jo ung endnu og er langt fra færdig-udviklet. Men hendes far og mor anså hende for mere maskulin end hendes ældre søster, som de sammenlignede hende med. Hun mindede f. eks. i frygtløshed mere om en dreng i forhold til gennemsnittet af de unge piger i landsbyen (når man ser bort fra to helt specielle områder, som jeg senere skal komme tilbage til). De påstod også, at Gnanatilleka var mere moden end andre piger på hendes alder, og at hun brugte meget længere ord, end de fleste børn i hendes alder anvender. Nogle af disse ord blev endda slet ikke brugt i familien, og dog brugte hun dem, før hun var begyndt at gå i skole i 1961. Forstanderen på Gnanatillekas skole havde ikke lagt mærke til nogen særlig tendens i retning af maskulinitet eller nogen særlig modenhed hos Gnanatilleka. Denne uoverensstemmelse i vidneudsagnene kan man naturligvis opfatte ud fra forskellige synsvinkler, alt efter som man mener, at en lærer er mere objektiv i sine bedømmelser af eleverne, eller man synes, at forældrene må være dem, der har bedst mulighed for at vurdere deres barns karakter og fremtræden.

⁴ Det at male fingernegle, når man er en dreng, anses for kvindagtigt på Ceylon, dog ikke i så høj grad som det anses for umandigt i vesten. Ikke des mindre var Tillekeratne den eneste dreng som hr. Sumithapala nogen sinde havde set male sine negle.

Var s151

fra siden 152-158 i den danske udg. var stikkordssammendrag av Gnanatillekas tilfælde og [her er link](#) den engelske af dette

her var innsatt tabellen med skjematisk oversigt – se evt i den eng. utg. på i https://galactic.no/rune/spesBoker/Twenty_Cases_Suggestive_of_Reincarnation.pdf

Gnanatilleka sagde simpelt hen til sine forældre: »Jeg var en dreng. Nu er jeg en pige.« Den dag, jeg besøgte Hedunawewa, sagde hun, at dengang da hun havde været en dreng, havde hun hele tiden ønsket, at hun var en pige. Og da man spurgte hende, om hun var lykkeligere som dreng end som pige, svarede hun, at hun var lykkeligst som pige. Det lykkedes mig ikke at høre om nogen udtalelse i samme retning fra Tillekeratne, *skønt der unægtelig er ting i hans opførsel, der kunne tyde på, at han virkelig havde følt, som Gnanatilleka påstod.*

Gnanatilleka foretrak blå kjoler og har (ifølge hendes forældres udsagn) sagt, at hun foretrak blå i sit tidligere liv. Hr. Sumithapala kunne huske, at Tillekeratne altid syntes bedst om blå og som regel gik med blå skjorter.

De nærmere omstændigheder ved Tillekeratnes død i en alder af tolv er ikke helt klarlagt. Han synes at have lidt af en eller anden tarm-sygdom, men så vidt jeg har kunnet få oplyst, var det den omstændighed, at han faldt ned fra en stol og slog sig temmelig slemt, som fremskyndede hans alt for tidlige død; efter faldet fra stolen blev han i hvert fald indlagt på hospitalet, hvor han et par uger efter afgik ved døden. Når jeg nævner dette her, er det, fordi jeg synes, det har en vis interesse netop på denne baggrund, at Gnanatillekas forældre sagde, at hun altid havde været meget bange for læger og hospitaler, samt at hun nærrede en sand

rædsel for at klatre op på noget, som hun kunne falde ned fra.

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Gnanatillekas viden overskrider grænsen for den normale sansevnes rækkevidde

I dette afsnit vil jeg gerne allerførst understrege mit absolutte indtryk af, at alle de vidner, jeg udspurgte, var helt igennem ærlige og oprigtige. Gnanatilleka selv var ganske øjensynlig alt for lille til, at der kunne være tale om, at hun på egen hånd skulle have fundet på en sådan historie. Jeg kunne heller ikke finde noget motiv for, at hendes forældre skulle have sat det hele i scene. De kunne ikke opnå nogen økonomiske fordele ved det, **og den offentlige opmærksomhed, som måtte blive dem til del, ville sandsynligvis snarere føles som en gene end det modsatte**. I hvert fald ville det have været umuligt for hendes familie på egen hånd at lave sådan et nummer. De måtte i så fald have sammensvoret sig med både Tillekeratnes familie og hans lærer, som alle måtte have været grundigt instrueret om deres forskellige roller, før skuespillet tog sin begyndelse, og hvor de skulle udvise alle tegn på stærk Sindsbevægelse, bl. a. i form af tårevædede scener, sådan som det faktisk formede sig ifølge udenforstående iagttageres udsagn, som f. eks. hans højærværdighed Piyadassi Thera og hr. Nissanka, og hvad jeg for øvrigt da også selv var vidne til. En sådan teori synes mig så helt usandsynlig, at jeg mener, vi roligt kan se bort fra den og prøve at finde frem til mere logiske forklaringer.

Kryptomnesi*: er én mulig forklaring på den viden, som Gnanatilleka sad inde med om Tillekeratnes liv og færden, hvis det med rimelighed kan antages, at hun har haft forbindelse med en eller anden (det må i så fald have været én, som stod Tillekeratnes familie meget nær), som havde kendskab til de forhold i Tillekeratnes liv, som hun afslørede så intim en viden om. Jeg har allerede nævnt mine grunde til at mene, at ingen fremmed ville have haft mulighed for at komme i kontakt med hende uden hendes forældres vidende i betragtning af familiens bopæl uden for den afsidesliggende landsby Hedunawewa. Og hendes forældre benægter, at der skulle findes en sådan person, som havde opsøgt deres datter. Det fører os igen tilbage til tanken om, at der kunne være tale om svindel, hvad jeg allerede har berørt som en usandsynlig forklaring. Men sæt det alligevel skulle være lykkedes en person fra Talawakele at nå frem til Gnanatilleka, før hun endnu var tre år gammel, og have fyldt hende med de nødvendige oplysninger, kan det så tænkes, at han også skulle have formået at indprente hende den til de enkelte situationer passende opførsel? Her må det erindres, at hun jo så gribende gav udtryk for tilsyneladende helt ægte følelser, både over for Tillekeratnes familie og hans lærer, og at disse besvarede disse følelsesudslag helt i samme ånd. Jeg kan med min bedste vilje ikke anse det for nogen rimelig hypotese.

*Kryptomnesi er en form for underbevidst erindringsliv, der giver sig udslag i, at visse oplevelser og erfaringer synes helt nye for individet, og hvor vedkommende vitterligt ikke er i stand til at genkalde sig det mindste om, hvor han eller hun før har mødt de samme indtryk. (Oversætterens anm.)

Ved siden af de naturlige forklaringer på dette tilfælde, nemlig svindel og kryptomnesi, er der også forklaringer, som forudsætter en eller anden form for overnaturlig kommunikation, og det er noget, som jeg skal vende tilbage til i afsnittet VURDERING OG KRITIK, som afslutter min gennemgang af alle disse tilfælde. Her er det mig kun magtpåliggende at henlede mine læsers opmærksomhed på det ejendommelige i, at Gnanatilleka faktisk genkendte personer, som havde spillet en rolle i Tillekeratnes liv.

Det hænder, at familier med børn, der hævder, at de kan huske noget fra deres foregående

liv, på egen hånd foranstalter kontrolundersøgelser, som ikke udelukker den mulighed, at barnet har fået visse vink, måske i form af forblommede hentydninger, om den person, som det bliver bedt om at erklære genkendt eller ej. Det er f. eks. tilfældet, når man stiller et barn sådanne spørgsmål som: »Ser du din tidligere mor her?« De tilstedeværendes blikke i retning af den omtalte person kan hurtigt lede barnet til at »genkende« den tidligere mor. I nærværende tilfælde genkendte Gnanatilleka tolv personer.

For de ti personers vedkommende foregik det på den måde, at hun simpelt hen blev spurgt: »Kender du denne person?« eller: »Kender du mig?« I de ni tilfælde var Gnanatilleka i stand til ufortøvet at sige, hvordan vedkommende person var i familie med Tillekeratne. I det tiende tilfælde var der nogen uenighed mellem vidnerne om, hvorvidt hun genkendte Gunalatha, Tillekeratnes yngste søster, som »den søster jeg plejede at følges til skole med,« eller blot som »søster fra Talawakele«. Den sidstnævnte udtalelse ville være korrekt nok som udtryk for Tillekeratnes tanke, og den er jo i virkeligheden også en form for genkendelse, men den skelner ikke mellem denne søster og de andre tre søstre, som var til stede, hvad den førstnævnte udtalelse gør. I alle de andre tilfælde redegjorde Gnanatilleka så præcist for familieforholdet, at der ikke kunne være tvivl om den pågældende persons identitet.

Gnanatilleka gik heller ikke i de fælder, der blev stillet for hende, da hun blev spurgt, om hun genkendte tre personer, som blev ført ind for at prøve hende, og som Tillekeratne aldrig havde kendt; man ville naturligvis se, om hun ville påstå, at hun også genkendte dem, men det sagde hun, at hun ikke gjorde. Endelig var der jo to tilfælde af genkendelse, hvor Gnanatilleka helt spontant udpegede to kvinder i en flok mennesker og sagde, hvordan deres tilknytning til Tillekeratne eller hans familie havde været.

Dette, at Gnanatilleka er i stand til spontant at udpege personer mellem en flok, og at hun helt nøjagtigt kan angive, hvad det er for personer hun har for sig, når hun bliver stillet spørgsmålet: »Kender du denne person?« kan ikke forklares, uden at man må regne med et forudgående kendskab til de genkendte personer. Oplysninger om en afdød person, som man rent tilfældigt har fået kendskab til, dækker ikke dette specielle tilfælde. Man kan overhovedet ikke forestille sig, hvordan hun skulle have båret sig ad med at genkende alle disse mennesker uden i forvejen at have kendt dem, medmindre hun var blevet instrueret fra A til Z af en af forældrene.

Og ville en sådan instruktion kunne tænkes at være så omfattende, at den også lå til grund for de helt naturlige følelsesmæssige reaktioner, som kunne iagttages i hele hendes adfærd over for medlemmerne af Tillekeratnes familie? Det vil jeg stærkt betvivle. Så vidt jeg kan se, er Gnanatillekas tilfælde af genkendelse af en sådan art, at de - når man bruger sin sunde fornuft - i sig selv udelukker enhver tale om svindel eller om kryptomnesi som forklaringer på sagen.

Var her ned på s161 i org.bogen

TILFÆLDET WIJERATNE

Resumé af sagen og dens ud forskning

H. A. Wijeratne fødtes i landsbyen Uggalkaltota på Ceylon den 17. januar 1947 som søn af H. A. Tileratne Hami. Da han blev født, lagde hans forældre mærke til en udtalt deformitet af hans bryst i højre side og af hans højre arm, hvilket de umiddelbart var tilbøjelige til at tilskrive en eller anden virkning af drengens karma fra et tidligere liv.⁵ Wijeratnes far lagde også mærke til visse lighedstræk med sin afdøde broder, Ratran Hami. Wijeratne var f. eks. mørk af hudfarve (ligesom Ratran Hami), mens de andre børn i familien var temmelig lyse. *Og hans far bemærkede endvidere visse lighedspunkter med hensyn til ansigtsformen hos Wijeratne og Ratran Hami.* Han sagde til sin kone: »Dette er min broder, der er kommet igen,« men hun synes ikke at have hæftet sig særligt ved denne bemærkning, og ingen af dem satte deformiteten i drengens højre side i forbindelse med Ratran Hami.

5 Af hensyn til de af mine læsere, der måtte være ukendt med begrebet karma, kan jeg nævne, at dette ord betegner virkningerne i et menneskes nuværende liv af årsager, der går tilbage til et tidligere liv. Ordet dækker både en »god« og en »dårlig« karma og de virkninger, der kan forekomme både på sjælelige og fysiske områder. I østens religioner, hvor troen på reinkarnation er en hjørnesteen, forbinder man med begrebet karma både medfødte deformiteter og enhver form for fremgang eller modgang i livet, som ikke kan forklares ud fra rent naturlige årsager. Dette gælder- også et menneskes måske rent umiddelbart uforklarlige adfærd. En ganske vist ikke udtømmende, men alligevel bredt orienterende redegørelse for forestillingen om karma, som den opfattes inden for buddhistiske religioner, findes i *Karma and Rebirth* af Nyanatiloka Mahathera, Kandy, Ceylon: Buddhist Pub. Soc., n. d. Man vil bemærke, at i tilfældet Wijeratne ser man i østen en sammenhæng mellem hans deformitet og den foregående personligheds identitet som *morder*. I modsætning hertil er der i tilfældet Ravi Shankar (side 101) samt i nogle af tilfældene fra Alaska tale om moder-mærker, der har tilknytning til foregående personligheder, der er blevet *myrdet*.

Da Wijeratne var mellem to og to et halvt år gammel, begyndte han at gå rundt i huset og småsnakke med sig selv. Denne opførsel blev hans mor noget påfaldende, og hun gav sig til at høre efter, hvad det var, han gik og snakkede højt med sig selv om. **Hun hørte ham tilfældigvis sige, at hans arm var vanskabt, fordi han havde dræbt sin kone i et tidligere liv.** Han nævnede en hel del enkeltheder i forbindelse med en forbrydelse, som hun indtil da aldrig havde hørt tale om. Hun spurgte da sin mand, hvad drengens udtalelser skulle betyde, og han bekræftede, at det var rigtigt nok, hvad drengen sagde, for hans yngre broder, Ratran Hami, var faktisk blevet henrettet i 1928 for mordet på sin kone.

Wijeratnes far forsøgte at overtale drengen til ikke at tale mere om hans forrige liv, men han blev alligevel ved med det, ofte på en underlig indadvendt måde som en slags enetale, og til andre tider henvendt til folk, der spurgte ham om hans arm. Han skildrede forbrydelsens enkeltheder, Ratran Hamis arrestation og henrettelse, og med et væld af detaljer og en livagtighed, som jeg i min omtale af sagen senere skal gøre rede for. Ifølge Wijeratnes mors vidneudsagn fortalte han, hvad han kunne huske, i brudstykker, idet han den ene dag dvælede ved én ting og en anden dag fortalte om en anden episode eller detalje. Hun havde ikke lagt mærke til, at der var nogen særlige omstændigheder, der især stimulerede hans lyst til at fortælle om Ratran Hamis liv.

Da Wijeratne var mellem fire og fem år gammel, hørte hans højærværdighed Ananda Maitreya, professor i buddhistisk filosofi, Vidyalankara Pirivena i Colombo, om hans udtalelser, og han udspurgte drengen på det tidspunkt. Kort efter dette holdt Wijeratne op med at tale spontant om sit tidligere liv; han var dengang ca. fem og et halvt år gammel. Men han ville godt fortælle om det, hvis nogen spurgte ham.

1juni 1961 interviewede hr. Francis Story, Wijeratne, (uden at hans far var til stede), hans lærere på skolen, hvor han gik, og munkene på egnen, til hvem Wijeratnes familie havde fortalt forskellige enkeltheder om hvad han havde sagt flere år i forvejen. I august 1961 interviewede jeg selv Wijeratne under nærværelse af hr. Story og tillige hans far, mor og ældre broder. Hans højærværdighed Ananda Maitreya, der nogle år tidligere havde foretaget en undersøgelse af sagen, ledsagede os og var så venlig at stille sine optegnelser om sagen til

min disposition. Jeg har også fået fat i en attesteret udskrift af sagens akter vedrørende retshandlingen imod Ratran Hami, hvad der har sat mig i stand til at forvise mig om nogle særlige data og kendsgerninger og samtidigt konstatere, hvor der er uoverensstemmelser mellem de officielle vidneudsagn under retssagen imod Ratran Hami (både hans egne og andres) og Wijeratnes udtalelser om de samme tildragelser mellem tyve og tredive år efter.

Relevante kendsgerninger vedrørende familie forholdene og de geografiske forhold med henblik på de foreliggende muligheder for, at Wijeratne kan have fået sine oplysninger ad normal vej

Tileratne Hami, Wijeratnes far, var ca. femten år ældre end sin broder Ratran Hami. De var landmænd i landsbyen Uggalkaltota på det tidspunkt, da Ratran Hami slog sin kone⁶ ihjel, fordi hun nægtede at forlade Sine forældres hjem og følge med ham til hans landsby. Mordet fandt sted den 14. oktober 1927, og Ratran Hami kom for retten i juni 1928 og blev henrettet i juli 1928.

6 På Ceylon er der nogle ægteskaber, der finder sted i to tempi. Efter at en forbindelse er blevet bragt i stand (sædvanligvis gennem en overenskomst mellem de unges familier), opsættes der en juridisk kontakt. Derefter kan der godt gå et stykke tid, der bryllupsceremonien og den påfølgende indretning af det fælles hjem og samlivet mellem de to kan finde sted. I den tid, der går mellem den juridiske indgåelse af ægteskabet og bryllupsfesten, er det ikke usædvanligt, at den vordende brud bliver boende hjemme hos sine forældre, men holder sig parat til at slutte sig til sin mand, når han sender bud efter hende. I Ratran Hamis og Podi Menikes tilfælde havde den juridiske formæling fundet sted, men den endelige bryllupsseeremoni ikke. Hun kunne imidlertid efter østerlandsk opfattelse betragtes som hans lovmæssige »hustru«.

s163

Mordet foregik i landsbyen Nawaneliya, som ligger ca. otte kilometer fra Uggalkaltota. På det tidspunkt, da mordet fandt sted, var Tileratne Hami ikke gift, men i 1936 mødte han og giftede sig med sin nuværende kone, fru E. A. Hami. Hun kommer fra en anden landsby, Alakola-ella, i distriktet Morahala, i nærheden af Balangoda. Denne landsby ligger ca. to og fyre kilometer vest for Uggalkaltota. Fru E. A. Hami erklærede, at hun intet kendte til Ratran Hamis forbrydelse, før hun hørte sin søn Wijeratne tale med sig selv om det. Hun hævdede, at hendes mand aldrig havde fortalt hende noget om denne episode i hans families historie, før hun spurgte ham, hvad deres søns mærkelige udtalelser mon skulle betyde. Hun kunne ikke huske, at hendes mand skulle have sagt (efter Wijeratnes fødsel), at hans broder var kommet igen. Hun havde hørt landsbyens beboere sige, at Wijeratne lignede Ratran Hami. Men hun havde ikke af dem hørt noget om Ratran Hamis forbrydelse, som hun først kom under vejr med gennem Wijeratnes bemærkninger.⁷ Ariyaratne, Wijeratnes ældre broder, bekræfter moderens udsagn om, at der ikke var nogen i familien, der kendte noget til forbrydelsen, før Wijeratne begyndte at tale om den.

7 Læserne vil bemærke, at fru E. A. Hami ikke kan huske, at hendes mand har sagt til hende, hvad han tydeligt husker at han har sagt, nemlig at Wijeratne var hans broder, der var kommet igen. Det er ikke let at se grunden til denne uoverensstemmelse i vidneudsagnene. Det er muligt, at hr. Tileratne Hami kun har *tænkt*, at hans søn lignede hans broder, men ikke har sagt det til sin kone. Det ville jo være naturligt nok, om han ikke brød sig særligt om at tale om sin broder. Men det er også muligt, at han virkelig har sagt det til sin kone, men at hun simpelt hen har glemt denne bemærkning, da det jo slet ikke er ualmindeligt, at forældre på Ceylon drøfter deres børns mulige tidligere liv, og så har hun ikke tænkt videre over sin mands udtalelse. Hun havde jo for øvrigt på det tidspunkt ingen særlig grund til at fæstne sig ved den.

Ariyaratne var syv år gammel, da Wijeratne blev født. Han sagde, at skønt der ved Wijeratnes fødsel nok blev talt en del om, at hans deformerede arm kunne skyldes karmavirkninger fra et tidligere liv, var der ingen, der satte Ratran Hamis forbrydelse i forbindelse med den vanføre arm, eftersom de aldrig havde hørt om mordet (hverken af deres forældre eller af nogen anden), før Wijeratne begyndte at tale om det, da han var ca. to og et halvt år gammel. Jeg skal i det følgende komme nærmere ind på alle disse vidneudsagn.

Følgende personer er blevet afhørt i løbet af undersøgelsen

I 1961 interviewede jeg følgende personer i Uggalkaitota:

- Hr. H. A. Tileratne Hami, broder til den afdøde Ratran Hami og far til Wijeratne
- Fru E. A. Hami, hr. H. A. Tileratne Hamis hustru og mor til Wijeratne
- Wijeratne Hami
- Ariyaratne Hami, Wijeratnes ældre broder
- Hans højærværdighed Ananda Maitreya, professor i buddhistisk filosofi,
- Vidyalankara Pirivena, Colombo
- Hr. Wattedgama, forstander for centralskolen (Wijeratnes skole), Pelmadulla, blev interviewet den 2. juni 1961 af hr. Francis Story

Den fysiske undersøgelse af Wijeratne

I sommeren 1961 var Wijeratne en dreng på fjorten år, som syntes veludviklet og normal i fysisk henseende med undtagelse af den højre del af hans bryst og hans højre arm.

På den øverste højre side af hans bryst lige under kravebenet var der en fordybning, ca. to tommer i diameter. Huden var hel på dette sted, men muskelvævet i brystmusklen neden under huden var tydeligt defekt og sygeligt underudviklet. Når man befølte dette område, fik man det indtryk, at et af de underliggende ribben, så vidt det kunne skønnes nr. seks, i denne side, var defekt eller helt manglede, men det var ikke til at konstatere.

Hele den højre arm var lille i forhold til den øvrige del af kroppen. Den var adskillige tommer kortere end den venstre arm og kun halvt så tyk. Fingrene på højre hånd var forkrøblede. Hver af dem var ikke længere end ét fingerled på den normale venstre hånd og havde kun ét led, nemlig mellemhåndsknogleddet. Pegefinger, langfinger og ring-finger havde hud imellem sig, mens tommelfingeren og lillefingeren sad frit. Med denne hånd kunne Wijeratne holde på en pen eller en blyant, men ikke noget, der var tungere. **Hans højre hånd var praktisk talt ubrugelig til at gribe eller fastholde noget med.**

Udtalelser af Wijeratne om Ratran Hamis forbrydelse og straf

Før jeg opstiller den sædvanlige oversigt over de udtalelser, som Wijeratne kom med angående det, han påstod at kunne huske fra sit tidligere liv, er der forskellige punkter, jeg gerne vil have helt klarlagt. For det første var der i denne sag kun lidt, der kunne verificeres ved at udsørge personer uden for den snævrere familiekreds, siden begge personligheder var fra samme familie og næsten alt, hvad Wijeratne sagde, i forvejen var kendt af hans far, Ratran Hamis broder (med nogle ganske få vigtige undtagelser). For det andet fik jeg først fat i denne sag tolv år efter, at Wijeratne første gang begyndte at tale om sit foregående liv. I den således forløbne tid er det jo uundgåeligt, at han og hans forældre og andre medlemmer af familien har talt en hel del både om Wijeratnes udtalelser og om Ratran Hamis forbrydelse og henrettelse.

s165

Det er muligt, at Wijeratne, som stadig hævdede, at han kunne huske de vigtigste af de begivenheder, som han havde fortalt om i detaljer, havde fået nogle og måske endda mange oplysninger om Ratran Hami af sin far. Jeg kan imidlertid sige, at hvis han fik sådanne oplysninger, så må han have fået dem overordentlig tidligt, for hans mor bekræfter, at han i en alder af to og et halvt år fortalte hele historien til de mindste detaljer; og hans højærværdighed Ananda Maitreya, som udsørgte Wijeratne, da han var mellem fire og fem

år gammel, sagde, at på det tidspunkt fortalte han historien med alle enkeltheder. For det tredje vil jeg gerne gøre opmærksom på visse uoverensstemmelser mellem Wijeratnes udtalelser og vidnematerialet fra processen imod Ratran Hami, uden at jeg dermed vil mene mig forpligtet til at tillægge udtalelserne af vidnerne i retssagen større vægt end Wijeratnes udtalelser. Man må anse den retslæge, der foretog obduktionen af Podi Menike, den pige, der blev dræbt af Ratran Hami, for en objektiv og saglig iagttager. Men de andre vidner ved retssagen imod Ratran Hami var alle personligt engageret enten for eller imod ham.

Under selve retssagen holdt Ratran Hami en stærkt personligt præget og kraftig forsvarstale, hvori han gjorde gældende, at det aldrig havde været hans hensigt at dræbe Podi Menike. Han påstod, at under et håndgemæng, som hendes familie havde startet, havde en ven af Podi Menike slået ham, mens hun havde holdt fast på ham og forhindret ham i at slippe væk. Under sine anstrengelser for at komme fri var han kommet til at såre hende, sagde han, men det havde ikke været hans hensigt at ramme hende alvorligt. De andre vidner påstod, at det var ham, der havde begyndt et angreb med en kris (malajisk dolk) på Podi Menike, og da var det først, at de forsøgte at overmande ham. Nævningene godtog deres vidneudsagn og dømte Ratran Hami skyldig. **Wijeratne synes at have nået til samme slutning selv, siden han så åbenlyst erklærede, at han, som Ratran Hami, havde dræbt Podi Menike.** Efter min opfattelse er der grund til at mene, at den beretning om mordet, som blev givet af Wijeratne i 1961, er den sande forklaring, i modsætning til den fremstilling, som Ratran Hami gav til sit forsvar i retten.

Efterfølgende oversigtstavle giver et kort resumé af de udtalelser og tilfælde af genkendelse i forbindelse med Ratran Hamis liv, der tillægges Wijeratne, samt bekræftelsen af dem.

Sammenligning mellem Ratran Hamis og Wijeratnes personlighed og adfærd

Udskriften af sagens akter giver ikke noget særligt klart billede af Ratran Hamis indstilling til anklagen imod ham for mordet på Podi Menike, eftersom han på det tidspunkt offentligt nægtede sig skyldig og hævdede, at han i virkeligheden slet ikke havde haft til hensigt at dræbe hende. Og vi kan lige så lidt regne med vidneudsagnene fra de vidner, der kun ønskede at se ham hængt.

s166

Men Ratran Hamis broder og Wijeratnes far huskede en samtale, han havde haft med Ratran Hami i dennes sidste timer. Efter at dommeren havde dømt ham til at hænges, opsøgte hans ældre broder ham i fængslet og spurgte ham, hvordan han følte sig til mode. Han kan huske, at Ratran Hami havde sagt: »Jeg er ikke bange. Jeg ved, at jeg skal dø. Jeg er kun bekymret på dine vegne.« *Og senere havde Ratran Hami sagt til sin broder, at han »ville vende tilbage.«*

Med hensyn til Ratran Hamis karakter nævnede hans broder over for mig, at han var »meget lydig«, et karaktertræk, han også kan iagttage hos Wijeratne. Under retssagen imod Ratran Hami var der vidner, der erklærede, at han havde behandlet sin første kone brutalt, men jeg har allerede udtrykt min tvivl om deres bedømmelse af hans karakter.

På det tidspunkt, da jeg interviewede Wijeratne i sommeren 1961, sagde han stadig, at »han« (som Ratran Hami) havde myrdet Podi Menike, men viste ingen tegn på anger over det. *Han sagde tværtimod til mig, at hvis han stod over for en lignende situation i sit nuværende liv, hvor en hustru, som måtte anses for lovformeligt viet til ham, nægtede at komme til hans hjem, ville han sandsynligvis igen myrde hende.*

Wijeratne sagde imidlertid om sin karakter, da han var Ratran Hami: »Jeg havde et

frygteligt temperament dengang. Jeg tænkte ikke et øjeblik på den straf, jeg ville få.« Men Wijeratne sagde, at han var blevet mildere af væsen i sit nuværende liv end i sit liv som Ratran Hami. I 1961 generede hans deformitet ham øjensynligt ikke. Og skønt han betragtede den som en retfærdig straf for sin forbrydelse, endda i nok så høj grad som det, at han var blevet hængt, så synes han på den anden side åbenbart, at han handlede fuldstændig korrekt i betragtning af, at han var den forurettede ægtemand.⁸

⁸ Læsere fra den vestlige verden vil sikkert finde denne opfattelse af en sådan forbrydelse ejendommelig. Mordprocenten på Ceylon er høj. Der skal ikke meget til at ophidse en singaleser, så han bliver så vred, at han griber til voldelige midler, hvor vil vesten ville forsøge med andre metoder. Og dog er singaleserne egentlig et fredselkende venligt folkefærd, og tanken om de buddhistiske læresætninger om genfødsel og karma ligger dem dybt i blodet. Skønt mord som sådan betragtes som en forbrydelse, anses det langt oftere for »naturligt« og »tilgiveligt«, end tilfældet er i Vesten, **Men på samme tid er man i østen helt klar over, i al fald i mange kredse, at et mord kan medføre karmavirkninger i det næste liv.** For buddhister er sådanne moralske eller psykologiske kræfter noget, man må regne mindst lige så meget med som de straffe, jordiske domstole og lovenes håndhævere idømmer de skyldige.

s167

Wijeratne udtalte, at hans erindring om det foregående liv var ved at blive noget mere tåget. Jeg har allerede nævnt, at hans mor sagde, at han holdt op med at tale med sig selv, da han var omkring fem år gammel. Hans mor mente ikke, at Wijeratne så ud til at være ked af det, når han gik og talte om disse ting, men hans far var af den opfattelse, at han »rugede« over sin fortid, når han sådan gik for sig selv og småsnakkede højt.

Da Wijeratne fortalte mig om den indsamlingsceremoni, som hans far (Ratran Hamis broder) havde arrangeret, kunne han kun huske meget få enkeltheder. Men hans højerværdighed Ananda Maitreya sagde, at da Wijeratne beskrev dette optrin for ham, kun fem år gammel, havde han været i stand til at nævne *et væld af detaljer*.

Men selv om nogle enkeltheder syntes at fordunkles i hans erindring, sagde Wijeratne alligevel i en alder af fjorten, at han kunne huske de væsentligste begivenheder fra det sidste år, Ratran Hami levede (og det var altså mere end tredive år siden), klarere, end han kunne huske, hvad der var hænt ham i de første år af hans nuværende liv, altså for mindre end ti år siden. Han betragtede stadig sin far som sin ældre broder.

Siden 168-174 er oversigt på sagen – se tilsv.på eng.på s174 i online [pdf-eng.udg.](#)

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Wijeratnes viden overskrider grænsen for den normale sansevnes rækkevidde

Eftersom Ratran Hamis broder ventede, at Ratran Hami skulle genfødes som hans søn og åbenbart også genkendte visse ansigtstræk og en hudfarve hos barnet Wijeratne, der mindede stærkt om Ratran Hamis, er det ikke usandsynligt, at han kunne have påvirket Wijeratne, om end måske ubevidst, i retning af en identifikation med hans afdøde broder. Men i så fald må vi spørge os selv, hvordan han skulle have båret sig ad med det, uden at hans kone og Wijeratnes ældre broder vidste noget om Ratran Hamis historie, før Wijeratne begyndte at tale om sit tidligere liv i en alder af to og et halvt år. Børn er så direkte under deres mødres opsyn på Ceylon, at man ikke kan forestille sig, at deres far har megen mulighed for at komme i kontakt med dem, når moderen ikke er til stede. Det kan måske tænkes i visse kultursamfund, men på Ceylon ligger det uden for mulighederne rækkevidde.

Vi bør også se lidt nærmere på de omstændigheder, der kan fremdrages til støtte for den udtalelse, Wijeratnes mor kom med (og den tilsvarende udtalelse af hans ældre broder), nemlig at hun aldrig havde hørt om Ratran Hamis forbrydelse eller henrettelse, før Wijeratne fortalte hende om det og hun spurgte sin mand, om det var sandt. Dette kan måske umiddelbart synes meget usandsynligt, men på Ceylon kan det alligevel meget vel tænkes, at

et sådant mord ikke ryktes ret langt omkring. Ratran Hamis forbrydelse og påfølgende henrettelse fandt sted i årene 1927-28, altså ca. syv år før Wijeratnes forældre blev gift. Skønt det må have stået i aviserne i Colombo, som ligger ca. et hundrede og tyve km borte, og hvor retshandlingen fandt sted, er efter-retninger om det sandsynligvis aldrig hverken gennem presse eller radio nået ud til den landsby, Morahala, i nærheden af Balangoda, hvor fru Huratal Hami, Wijeratnes mor, voksede op.

s174

Der er den mulighed tilbage, at nyheden om mordet kan være rygtedes ved at gå fra mund til mund fra Nawaneliya til Morahala. Det kan naturligvis være sket, men behøver ikke nødvendigvis at være sket. Mord hænder, som vi har nævnt, temmelig ofte på Ceylon; det er faktisk en næsten dagligdags begivenhed. Et mord i én landsby ville derfor have meget lidt nyhedsværdi i en anden landsby ca. fyrre (40) km derfra.

Det er også troligt nok, at H. A. Tileratne Hami ikke har fortalt sin kone om sin broders historie, hverken før eller efter brylluppet. Forbrydelser og situationer, hvor man er kommet på kant med loven, er jo ikke gerne noget, man udbreder sig unødigt om, når man går på frierfodder, og det gælder da i alle egne af verden.

Efter min mening ligger der yderligere et bevis for sandsynligheden og ægtheden af den historie, som Wijeratne og hans familie har fortalt, i det faktum, at i det mindste Wijeratnes far, og antagelig også andre medlemmer af familien, *gjorde et alvorligt forsøg på at forhindre drengen i at genkalde sig og fortælle Ratran Hamis historie*. Hans højjærværdighed Ananda Maitreya overværede selv nogle af Wijeratnes fars forsøg på at få drengen til at holde op med at tale, da han fem år gammel var ved at fortælle hans højjærværdighed Ananda Maitreya historien. Dengang gav faderen som grund for sit ønske om at dysse historien ned en frygt for, at det skulle fremkalde en hævnakt fra de stadig levende og vrede slægtninge af Podi Menike, den pige, som blev dræbt af Ratran Hami. Hans højjærværdighed Ananda Maitreya fik først kendskab til de forskellige enkeltheder ved historien, fordi han var en munk, som familien kendte særlig godt. De andre munke hørte ikke om historien før senere. *Hr. H. A. Tileratne Hami var så ivrig efter at dysse historien ned, at han for en tid sendte Wijeratne væk hjemmefra til en anden landsby.*

Da jeg interviewede familien ca. ni år efter at munkene havde hørt historien, syntes frygten for en hævnaktion at være drevet over, men familiens ønske om at undgå offentlig omtale var stadig til stede og til dels begrundet i en vis frygt for latterliggørelse fra naboernes side. Familien ønskede ikke, at sagen skulle komme frem i aviserne eller på anden måde, og jeg hørte kun tilfældigvis om den, fordi hr. Story var gode venner med nogle af munkene, som leder den skole, Wijeratne gik i.

Og jeg vil gerne til sidst sige, at det, at de fortæller historien til disse munke, også er vidnesbyrd om familiens troværdighed. For landsbyboere på Ceylon holder munkene højt i ære. Dette kunne ikke falde dem ind at finde på en eller anden historie for at narre dem, og de ville heller ikke fortælle indgående om forekomsten af et mord eller henrettelsen af en forbryder i en familie, hvis de ikke var helt sikre på rigtigheden af det, de fortalte.

Wijeratnes og Ratran Hamis familie ville ikke sådan rent tilfældigt have gravet en historie om Ratran Hamis femogtyve år gamle forbrydelse frem, medmindre de selv var fuldt og fast overbevist om rigtigheden af Wijeratnes påstand om, at han var den genfødte Ratran Hami.

Idet jeg går ud fra, at der må ligge en eller anden parapsykologisk forklaring til grund for den viden om Ratran Hami, som Wijeratne sad inde med, kan jeg ikke gøre stort andet end at pege på forskellige faktorer i sagen, som får mig til at tro, at Wijeratne fik sin viden om Ratran Hami ad metafysisk vej. Men det er jo indlysende, at eftersom alt det, han vidste, også kendtes af hans far, så står den mulighed åben, at Wijeratne fik sin viden direkte fra sin far

enten ad mundtlig vej eller måske delvis eller helt gennem telepatisk kommunikation. Alligevel er denne forklaring ikke tilstrækkelig for flere af de oplysninger, som Wijeratne er fremkommet med. Wijeratne nævner således tre detaljer (se punkt 21-23 i oversigtstavlen) fra den sidste dag i Ratran Hamis liv, som synes at have været ukendt for hans far, før Wijeratne nævned dem. Jeg hentyder til den forudgående »hængning« af en sandsæk for at prøve galgen; det, at den, der skulle henrettes, skulle have en sort hætte på før hængningen, og til det, at en buddhistpræst forrettede de sidste ceremonier dagen før selve henrettelsen.⁹ De sidste to punkter er ret almindelige detaljer ved mange hængninger på Ceylon, men den første detalje er det ikke og var faktisk helt ny for mig; jeg var heller ikke helt sikker på, det

*9 Ratran Hamis broder (Wijeratnes far) var ikke til stede under disse sidste episoder i Ratran Hamis liv, skønt han måske kan have vidst eller sluttet sig til, hvad der foregik før og under henrettelsen.

var rigtigt, før det lykkedes mig at konstatere det gennem en artikel skrevet af en bøddel, der fortæller om, hvordan henrettelser foregår på Ceylon.¹⁰ Vi må spørge os selv, hvorvidt det er sandsynligt, at hr. H. A. Tileratne Hami kendte denne detalje, eller om han, hvis han gjorde det, ville have fortalt den til sin søn. Da hans broder var blevet henrettet, er det ikke utænkeligt, at hans tanker stadig kredsede om emnet, at han vendte og drejede de enkelte detaljer, han fik oplyst herom. Og hvis han derfor har fortalt sin søn om Ratran Hami, før drengen begyndte at fortælle om sine erindringer om et tidligere liv (hvilket han benægtede at have gjort), er det sandsynligt, at han også ville have nævnt den omtalte detalje lige så vel som alle de øvrige. Men i betragtning af hans tydelige ønske om fra først af at dysse hele historien ned (som jeg allerede har nævnt at der er beviser for), synes det ikke særligt sandsynligt, at han nogen sinde skulle have sagt noget til Wijeratne om mordet, retssagen og henrettelsen, før Wijeratne selv fortalte om dem.

¹⁰ *Ceylon Observer*, Colombo, den 15. oktober 1961. Wijeratne kunne ikke have fået sin viden fra denne kilde, eftersom han talte om detaljerne ved Ratran Hamis hængning flere år, før denne artikel fremkom. Den praksis, at man prøvede hængningsrebet med en sandsæk dagen før henrettelsen, nævnes i J. Laurence's *A History of Capital Punishment* (New York: The Citadel Press, 1960).

var her nede på s177

<i>Item</i>	<i>Informants</i>	<i>Verification</i>	<i>Comments</i>
20. At the almsgiving he told his brother he would return (meaning he would be born again).	Wijeratne H. A. Tileratne Hami	H. A. Tileratne Hami	Wijeratne told me only that as Ratran Hami he said he would come back again. His father added that Ratran Hami said he would come back as his son.
21. The day before his execution, a bag of sand was weighed on the gallows.	Wijeratne	Account of executions in Ceylon written by a hangman. <i>Ceylon Observer</i> , Colombo, October 15, 1961.	I have ascertained that it was customary in Ceylon to test the rope and trap of a gallows by "hanging" a heavy bag of sand the day before an actual execution. (See footnote 12 below.)
22. At the execution a Buddhist priest offered last rites for him just before he was hanged.	Wijeratne	Not verified	Probably correct.
23. A black cloth was placed over his head before the trap was sprung.	E. A. Huratal Hami	Correct as to the hood.	Hoods were commonly placed over the heads of criminals executed in Ceylon. Ratran Hami's brother (father of Wijeratne) was not present for these last episodes in the life of Ratran Hami.
24. When the trap was sprung, he was thinking only of his brother. He felt his neck tightening and then had the sensation of dropping into a pit of fire.	Wijeratne		The belief in a pit of fire as a punishment for sins is as widespread among Buddhists as it is among Christians.
25. He did not remember anything that happened afterwards until he realized his father was his brother when he was two years old.	Wijeratne		Witnesses said that when he was younger, Wijeratne spoke about experiences after his death as Ratran Hami and before his birth as Wijeratne.
26. At the time of his execution, he was about twenty-three or twenty-four and his brother about thirty.	Wijeratne	Correct for Ratran Hami, who was born in 1904 and so was twenty-four years old when executed.	

27. Recognition by Wijeratne of a belt left by Ratran Hami with his aunt.

H. A. Tileratne Hami

H. A. Tileratne Hami

Ratran Hami left the belt in question with his aunt shortly before the murder. The aunt gave it to her son, who pre-empted it and wore it. Wijeratne was about six or seven years old when he identified the belt of Ratran Hami on his cousin. Due to a family quarrel there had been no contact between the family of Wijeratne and the man who had had the belt for many years before Wijeratne met him and recognized it. This recognition was not independently corroborated. Mr. H. A. Tileratne Hami and his wife were not present when Wijeratne recognized the belt which he told them about later.

Episoden med Wijeratnes genkendelse af det bælte, som Ratran Hami havde givet sin tante, fortjener en kort omtale.

Da Wijeratne genkendte og udpegede den planke for sin far, på hvilken »han« havde hvæstet den kris, hvormed Ratran Hami dræbte Podi Menike, samt appelsin-træet, under hvilket planken lå, viste han sin far genstande, som denne allerede i forvejen kendte, samt den rolle, de havde spillet i mordsagen. Drengen kunne altså have fået disse oplysninger af sin far, enten ad normal vej eller gennem telepatisk kommunikation. Men da Wijeratne

genkendte Ratran Hamis bælte, som på det tidspunkt sad på hans fætter, var hans forældre ikke til stede og hørte først om det senere. Wijeratnes far kunne ikke så let have været den, oplysningen stammede fra i dette tilfælde; faktisk kan vi kun forklare os denne genkendelse af bæltet fra Wijeratnes side, hvis da ellers den oplysning, vi har fra hans forældre er korrekt, enten gennem en eller anden form for videreførelse af bevidsthedslivet efter døden eller gennem en indviklet telepatisk proces med tankeoverføring mellem Wijeratne og Ratran Hamis fætter eller mellem Wijeratne og hans mor.

Vi kan ikke med rimelighed formode, at Wijeratne fik alle sine oplysninger gennem retsprotokollen, som han ad clairvoyant vej skulle have kunnet læse*, for det første fordi

(a) der var visse verificerede detaljer, som denne ikke indeholdt, f. eks. episoderne i Uggalkoltata mellem Ratran Hamis to rejser til Podi Menikes hjem og

(b) fordi Ratran Hami under retssagen nægtede, at han havde haft til hensigt at myrde pigen, hvorimod Wijeratne indrømmede, at det havde han faktisk haft.

På den anden side hævdede både Wijeratne og Ratran Hami (under retssagen), at Ratran Hami kun stak Podi Menike en gang, skønt retslægen konstaterede flere knivstik, hvoraf tre var trængt ind i brystet. Det sted, hvor Wijeratne sagde at det dødbringende stik gik ind, var

den øverste højre side af brystet, hvad der skulle svare til den konkave deformitet i hans eget bryst på samme sted; men det passer heller ikke de steder på Podi Menikes legeme, hvor hun faktisk blev såret. Dette kunne tyde på, at Wijeratne ud fra sit ønske om at forklare deformiteten i sit eget bryst og i den forkrøblede arm som karmavirkninger, har forvansket oplysningerne. Men der kan også tænkes andre forklaringer.¹¹

**clairvoyant*: som har evner til *clairvoyance*, dvs. synskhed, påstået evne til at se ikke-nærværende genstande el. se ind i fremtiden. (Oversætterens anm.)

¹¹ Jeg drister mig til at fremkomme med én af disse mulige forklaringer, idet jeg gerne samtidig vil fastslå, at den naturligvis må stå for min egen regning. Den jævne ceyloneser forveksler hyppigt venstre og højre, idet de taler om den »højre« side af den person, de taler til, som den »venstre«, fordi det er den venstre for dem. Det er derfor ikke utænkeligt, at Ratran Hami huskede, at han havde stukket Podi Menike i den side, der var den »højre« side for ham, men som i virkeligheden var hendes Venstre side og var den, hvor retslægen fandt sårene. Og hvis man så antager, at det er de mentale snarere end rent fysiske årsager, der bevirker forandringer i den fysiske organisme hos den person, der modtager de mentale indtryk, og hvis man Videre antager, at Ratran Hamis bevidsthed kunne tænkes at have indflydelse på Wijeratne's legeme, så ville der være en rimelig forklaring på en deformitet i Wijevtneslegemv i den højre side af brystet. Vedrørende dette sidste punkt vil jeg gerne enlede mine læseseres opmærksomhed på de iagttagelser, som Father Thurston har vort,oghv, det viser sig, at når der fremkommer stigmata på mennesker, som er veennsubenkeenddie meditation og andagt foran et krucifiks, fremtræder disse sårmarker hos foran hvilken nøjagtigt de samme steder af deres legeme som på den kristusfigur, de har knælet og bedt. (H. Thurston. *The Physical Phenomena of Mysticism*. London: Bums Oates, 1952. Side 123).

Eftersom hr. H. A. Tileratne Hami antagelig var fortrolig med vidneudsagnene ved sin broders retssag, er det ikke særlig sandsynligt, at Wijeratne fik denne fejlagtige oplysning gennem sin far.

Som jeg allerede har nævnt, sagde Wijeratne, at han som Ratran Hami havde dræbt Podi Menike. Og han sagde ydermere, at han under lignende omstændigheder ville gøre det samme én gang til. Ratran Hami erklærede imidlertid under retshandlingen, at han var uskyldig. Jeg er tilbøjelig til at mene, at denne forskel nærmest taler til støtte for reinkarnations-teorien i modsætning til det synspunkt, at Wijeratne enten ad normal vej eller (helt eller delvist) ad oversanselig vej gennem sine forældre eller (hvad der også kunne tænkes) fra retsprotokollen havde tilegnet sig sin viden. Hvis nemlig den sidstnævnte teori var den rigtige, hvorfor skulle han så ikke have holdt fast ved den indstilling, at han var uskyldig?

TILFÆLDET RANJITH MAKALANDA

Indledende bemærkninger

I den følgende sag tillod de få enkeltheder, der forelå om barnets udtalelser og adfærd, ikke engang et forsøg på at verificere rigtigheden af de fremsatte påstand. Og derfor indeholder den ikke, i modsætning til mange af de andre i denne bog forekommende tyve tilfælde, noget direkte bevismateriale for reinkarnationshypotesen, om end man vel må sige, at den rummer ting, der *tyder* på reinkarnation. Men den forekommer mig alligevel værd at tage med her, fordi den er et typisk eksempel på en bestemt kategori af tilfælde, der forekommer endnu hyppigere end tilfælde med en hel række detaljer, der kan efterprøves. Sådanne tilfælde med mangelfuldt bevismateriale, men med fremtrædende adfærdspsykologiske træk til støtte for det pågældende barns påstande om at kunne genkalde sig et tidligere liv, forekommer ikke så sjældent i Europa.

s179

Det samme gælder De forenede Stater, der sammenlignet med andre lande, jeg har undersøgt - fremviser færre af de mere detaljerede tilfælde end næsten ethvert andet land. Og dette forhold bliver endnu mere påfaldende, når man tager den relative størrelse af befolkningsgrupperne i betragtning. Disse mindre tilfælde er, skønt de ikke direkte kan siges

at underbygge bevismaterialet for reinkarnationsteorien, ikke des mindre forenelige med den. De kræver i det mindste en eller anden forklaring, og det forekommer mig, at der kun er to mulige hypoteser - reinkarnationsteorien eller, hvad jeg vil kalde »tvangs-identificerings«-hypotesen - der kan forklare de foreliggende kendsgerninger, hvis man i øvrigt kan gå ud fra, at disse er rapporteret i overensstemmelse med de faktiske begivenheder.

Jeg fik nys om sagen i 1961, hvor hr. Francis Story interviewede faderen til Ranjith, som på det tidspunkt var nitten år gammel. Senere samme år interviewede jeg selv Ranjiths far og nedskrev detaljerede optegnelser om hans udtalelser om sønnen og hans svar på mine spørgsmål. Ranjith selv opholdt sig på det tidspunkt i England. Senere vendte han tilbage til Ceylon, hvor hr. Story ved tre forskellige lejligheder interviewede ham, uden at hans forældre var til stede. Jeg har i denne rapport også benyttet mig af hr. Storys notater.

Udtalelser og adfærd, der i nærværende tilfælde tyder på reinkarnation

Ranjith Makalanda er født i Kotte på Ceylon i 1942 som det syvende barn af en rent singalesisk familie. Hans far hedder Makalamadage Sam de Silva. Det sjette barn i familien er tre år ældre end Ranjith. Det ottende barn i familien, en pige, blev født fem år efter Ranjith. Da Ranjith var mindre end to år gammel, begyndte hans far at lægge mærke til, at han viste tegn på en usædvanlig god hukommelse, men han kunne under vor samtale ikke give nogen eksempler på, hvori denne særligt gode hukommelse bestod. På samme tid begyndte han imidlertid også at bemærke visse træk ved sønnens opførsel, der forekom ham at være langt mere karakteristiske for engelsk end for singalesiske børn. Disse træk, eller måske snarere den holdning, som de var udtryk for, gjorde drengen til lidt af en fremmed i hans egen familie. Han betragtede dem med en vis reservation og viste mindre hengivenhed for sine forældre, end de andre børn gjorde. Forældrene på deres side betragtede ham som en »original«, der ved et af naturens luner var havnet i deres midte. Det betød dog ikke, at de ikke omfattede ham med den største kærlighed og omsorg, skønt den stærke selvstændighedshævdelse og oprørstrang over for deres forældremyndighed, som Ranjith ikke undlod at demonstrere ved enhver lejlighed, forvirrede og ofte ligefrem forurologede dem.

I hjemmet blev der både talt singalesisk og engelsk, og børnene havde således lejlighed til at lære begge sprog. Men Ranjith lærte hurtigere og bedre at tale engelsk end nogen af hans søskende. Man kan naturligvis sige, at han havde fordel af at høre sine ældre søskende tale engelsk, og det er der ingen tvivl om. Men det gjaldt også for hans yngre søster, endda i endnu højere grad, og hun lærte det ikke nær så godt som Ranjith.

Da Ranjith var ca. to år gammel, bemærkede hans far, at når han fik kvalme og gerne ville kaste op, stak han sine fingre langt ned i halsen for at fremkalde opkastningen. Hans far vidste, at det var en metode, der var almindeligt anvendt i England, når man ville fremkalde opkastning, og det var under alle omstændigheder ikke en skik, der var almindelig hos singalesere. Ranjith brød sig ikke om at spise risretter, og han spiste ikke risen på den måde, som singalesere gjorde, men kastede grynene ind i munden. Derimod kunne han lide at spise brød med mere smør på, end man plejede at tage på Ceylon, og han spiste det med fingrene, som englænderne gør. Når han spiser på et hotel, bruger han kniv og gaffel med stor dygtighed, i modsætning til de andre børn i familien, som på grund af manglende øvelse tager temmelig klodset på disse redskaber. Han insisterer på at kalde sin far og mor »Thatha« og »Amma«, ikke »Daddy« og »Mummy«, som alle de ældre børn gør. »Thatha« og »Amma« henfører på singalesisk til de biologiske forældre, men erstattes i mange hjem (og det var altså også tilfældet i familien de Silvas hjem) af udtrykkene »Daddy« og »Mummy«, som er

udtryk for et varmt familieforhold. Når drengen altså ikke ville bruge disse sidste tiltaleformer, var det hans måde at demonstrere den opfattelse, at skønt han boede hos sine biologiske forældre, så havde han et andet sted andre forældre, som han gemte hele sin kærlighed til. Ranjiths yngre søster kaldte også forældrene »Tihatha« og »Amma«, en vane, som fru de Silva mener hun tog op efter Ranjith. Allerede som ganske lille dreng tiltalte Ranjith ældre mennesker som ligemænd og kaldte dem ofte ved fornavn uden at tilføje det sædvanlige »Mr.« eller »sir«, hvad de fleste singalesiske børn uvægerligt ville gøre, når de talte til en voksen.

Ranjith kunne ikke fordrage at blive fotograferet og trak sig altid tilbage, når han så nogen med et fotografiapparat; men denne særlige angst blev aldrig sat i forbindelse med begivenheder i et tidligere liv eller i det mindste gav han aldrig udtryk for nogen sådan forbindelse. Da Ranjith var mellem tre og et halvt og fire år gammel, hørte hans far ham sige til hans mor og hans søskende: »I er ikke min mor og mine søskende. Min mor og far og andre er i England.«

Da Ranjith blev yed ved at opføre sig, som om det virkelig forholdt sig sådan, idet han ikke viste det mindste tegn på sønlig kærlighed over for sin far eller mor, besluttede hr. de Silva nogen tid efter at spørge Ranjith direkte om hans »anden familie«.

Han tog drengen til side og spurgte ham allerførst, hvor han var fra. Ranjith svarede, at han var fra England. Da han blev spurgt, hvad hans forældre hed, kunne han ikke huske det, men han opgav navnene på to brødre som Tom og Jim og en søster, der hed Margaret. Han kunne ikke huske, hvad han selv hed. Men da hr. de Silva spurgte ham om, hvad hans far bestilte, var det som det udløste nogle flere erindringsassociationer i hans bevidsthed. Han sagde, at hans far arbejdede på store dampere. Han tog ananas med hjem. (Det står ikke klart, om Ranjith mente, at hans anden far hentede disse frugter fra skibene, eller om han havde dem med, når han kom hjem fra rejser til fremmede havne.) Han arbejdede på skibet, og Ranjith bragte ham hans frokost på arbejdet, hvor der var et sted, man kunne spise frokost.

Hans hus lå på toppen af en bakke uden nogen andre huse i nærheden med undtagelse af et, der lå neden for bakken. Og så føjede Ranjith spontant til, at somme tider tog han en sweater og en overfrakke på og rykkede tæt hen til ildstedet om morgenen, fordi der var is i haven og på vejene. Der kom vogne og fjernede isen på vejene. Da hr. de Silva spurgte Ranjith, om vognene var motorkøretøjer, sagde han, at det var hestevogne. Og så føjede han til, lige så spontant, at han ikke var buddhist, men kristen. Han sagde, at han kørte sine søskende til kirken hver søndag på bagsædet af sin motorcykel. Han sagde også, ganske uopfordret, at han selv og hans mor var meget lyse, og da han blev spurgt hvor lyse, svarede han meget lysere end en burgheri¹² kvinde, som var nabo til familien de Silva. Da han blev spurgt, hvad slags tøj hans anden mor havde på, sagde Ranjith, at hun gik med jakke og nederdel. Det var jo meget forskelligt fra de sans, som singalesiske kvinder gik med. Da han blev spurgt, hvilke slags frugter han spiste i England, sagde han »druer og æbler.«

Med hensyn til disse udtalelser af Ranjith var hr. de Silva sikker på, at de emner, der var blevet berørt af Ranjith, ikke havde været diskuteret i familien. Det er heller ikke sandsynligt, at de nogen sinde ville blive det. Rigtig is er fuldstændig ukendt i Ceylons tropiske klima. Der er meget få hestekøretøjer på Ceylon, og hr. de Silva var sikker på, at Ranjith aldrig havde set en hestevogn. Og Ranjith kunne heller ikke have hørt om disse ting i skolen, eftersom deres samtale fandt sted, da drengen var under fire år og endnu ikke var begyndt at gå i skole. Det er muligt, at han kan have hørt noget om disse emner af sine ældre søskende, men det er ikke særlig sandsynligt, da den slags emner ikke er det, børn i Asien i almindelighed taler om.

¹² Holland havde herredømmet over Ceylon fra 1640 til 1796. Mange efterkommere efter hollandske soldater og kolonister lever i dag på Ceylon, særligt i og omkring Colombo. De kendes som »burghers«. Skønt mange, måske de fleste, har giftet sig med singalesere, er de

betydeligt lysere, både hvad hår- og hudfarve angår, end singalesere og er ofte lige så lyse som andre europæere, der lever i tropiske egne.

Da Ranjith skulle fejre sin fire-års fødselsdag, sørgede hans far for, at det blev bekendtgjort i radioen, sådan at han fik en fødselsdagshilsen på den måde, idet der blot skulle betales et mindre beløb herfor til den lokale radiostation. Ranjiths ældre søstre fortalte ham i den anledning, at klokken fem om eftermiddagen på hans fødselsdag ville hans »mor« tale til ham fra England. Da tiden nærmede sig, samledes hele familien rundt om radioen, og Ranjith sad allernærmest ved apparatet. Da en kvindestemme, der talte med en udpræget engelsk accent, bekendtgjorde Ranjiths fødselsdag, satte han hænderne for munden som en tragt og sagde ind i højttaleren: »Mor, jeg bor for tiden i singalesisk families hus. Dér kan du hente mig.« (Han mente naturligvis tilbage til sit gamle hjem.) Så spillede radioen »Happy Birthday«, en sang, hvor ordene »darling« forekommer i flere vers. Efter sangen sagde Ranjith: »Det er min mor. Min mor kalder mig altid 'darling', og somme tider kalder hun mig også 'sweetheart.'«

Ranjiths onkel, som var til stede, spurgte ham så, hvordan han kunne genkende sin mors stemme. Hertil svarede han, at hans mor »taler blidt på samme måde«. Denne brug af ordet »blidt« var ny for Ranjiths far, for skønt det blev brugt fuldstændig rigtigt af Ranjith, er det tilfældigvis sådan, at i stedet for det ord, Ranjith brugte, nemlig »blidt« (på engelsk: softly), bruger man på singalesisk-engelsk et helt andet ord for at udtrykke det samme, nemlig »slowly«. Hr. de Silva sagde, at det var første gang, han hørte, at »softly« kunne bruges i den betydning, da han hørte sin søn anvende det.

Ganske kort tid efter denne episode så hr. de Silva en dag sin lille søn gå ude i haven alene og se meget bedrøvet ud. Han rådede sine andre børn til ikke at tale om episoden mere og prøve på at få Ranjith til at glemme sine minder.

I de år, der fulgte, troede hr. de Silva, at Ranjith havde glemt sit foregående liv. Da Ranjith imidlertid var en tretten-fjorten år gammel, kom han til sin far og udtrykte et ønske om at måtte få lov til at gå ud af skolen og komme ud i det praktiske liv, så han selv kunne tjene til livets ophold. Han sagde, at han gerne ville arbejde i en garage og var parat til at vaske vogne, hvis det var nødvendigt. Denne anmodning forbavsede hans far og berørte ham i grunden også lidt pinligt, for selv om det er sådan, at unge mennesker i Storbritannien og i De forenede Stater gerne må søge ud i erhvervslivet og finde sig et job, når de har lyst til det, er det skik og brug på Ceylon, at en fornuftig ung mand gør sin uddannelse færdig, og han ville i al fald ikke søge et job, hvor han skulle vaske vogne, hvis han havde mulighed for at gøre noget andet, hvad Ranjith jo havde, eftersom hans far havde råd til at lade ham læse videre.

Desuden ville de fleste ceylonesiske unge mænd synes, at det at vaske vogne var under deres værdighed. Ikke des mindre gav hr. de Silva meget mod sin vilje efter, og Ranjith kom på arbejde i forskellige garager. Der viste det sig, at han med forbavsende hurtighed lærte alt om bilmekanik og hvordan man kørte biler og motorcykler, hvad der allerede i skolen vistnok havde været tegn på.

Da Ranjith fyldte atten, besluttede hans far, at han skulle have lov til at gå videre ad den vej og sendte ham til England, for at han kunne blive regulært udlært som automobilmekaniker. Han omtalte denne plan for Ranjith uden at sige noget nærmere om, hvornår han skulle rejse. Men Ranjith, hvis ønske om at rejse til England ikke var aftaget med årene, siden han første gang udtrykte det, bestilte omgående billet på en båd, der gik til England, uden at tale mere med sin far om det. Hans far gik derefter nølende med til, at han tog af sted næsten med det samme. Ved en afskedsfest, som hans far holdt for Ranjith, sagde Ranjith til de forsamlede venner, at han stadig var overbevist om, at han havde levet i England tidligere.

Både på skibet og da han var kommet i land i England, sagde Ranjith, at han følte sig

fuldstændig hjemme blandt englænderne. Han fandt let og uden mindste besvær vej rundt i London. Jeg har ikke noget bevis for, at Ranjith havde noget forhåndskendskab til London og England, erhvervet ad oversanselig vej, og jeg understreger som noget væsentligt her, *ikke* at han sagde, han kendte London, men at byen syntes ham kendt, og at han følte sig godt tilpas dér og overalt blandt englænderne. Ikke alle singalesiske unge mænd kunne skrive til deres forældre, at de sådan fuldstændig faldt til og helt blev accepteret af englænderne.¹³

¹³ Hr. de Silva kan have overdrevet sin søns tilpasningsevne i London i sammen-ligning med andre ceylonesiske unge mænd, der havde lejlighed til at komme en tur til England. Men der er ingen tvivl om, at Ranjith i sit senere interview med hr. Story glædede sig meget over at kunne fortælle om, hvor afholdt han havde været af alle englændere! Og han synes i hvert fald helt sikkert at være faldet fuldstændigt til i London. Da han f. eks. engang havde tandpine, gik han lige ind på et hospital, han så (og da var han lige ankommet til byen), og fik tanden trukket ud.

Vi har ikke alene hans fars ord for, at Ranjith befandt sig så godt i London, for hr. de Silvas datter (Ranjiths søster), som boede i London, da Ranjith kom hertil, kunne også fortælle om, hvor let det var for ham at færdes omkring i London.

Ranjith havde visse forventninger om, at når han var i England, så ville han kunne huske mere om sit gamle hjem, og det ville hjælpe ham til at identificere en særlig by eller et særligt hus, som han tidligere havde haft tilknytning til. Dette skete dog ikke. Men Ranjith viste sig fortsat at have et særligt udviklet talent for alt, hvad der havde med biler at gøre. Imod alles råd deltog han i et automobilvæddeløb i Skotland og kom ind som nummer ét blandt to og tyve konkurrenter. Han var den eneste deltager i løbet, der kom fra Asien.

Var s184

Ranjiths fars holdning over for englænderne

Hr. de Silva indrømmede over for mig, at han faktisk ikke kunne fordrage englænderne. Denne udtalte uvilje imod dem delte han med de fleste singalesere under den britiske besættelse af landet fra 1796 til 1948. I hans tilfælde synes uviljen imod englænderne at gå dybere end hos de fleste andre singalesere, når medlemmer af det engelske kongehus besøgte Ceylon, holdt hr. de Silva sig borte fra velkomstparaderne. Det har sikkert ikke passet ham særlig godt, for at sige det mildt, at have et fremmedelement i sin families midte i form af sin søn Ranjith, som jo repræsenterede mange af de typiske egenskaber, som han netop ikke kunne udstå hos de forhadte englændere. Hr. de Silva nævnede sin indstilling over for englænderne som et yderligere bevis for, at han i al fald ikke havde gjort noget for at fremelske dette mærkelige eksemplar af »en engelsk dreng« inden for sin familie.

Imidlertid var hr. de Silvas indstilling over for England langt fra så entydig, som hans åbenlyse indrømmelse af bevidst uvilje kunne tyde på. Han fortalte mig om en mærkelig række drømme, han havde haft i årene fra 1932 til 1950. Han fortalte mig indholdet af fem af disse drømme med mange enkeltheder. I hver eneste af dem drømte han, at han sad og talte venskabeligt med den engelske konge, først med George V, senere med Edward VIII og endelig også med George VI.

»Venskabeligt« var måske ikke helt dækkende, for i disse drømme nød hr. de Silva kongernes højeste fortrolighed. Ved én lejlighed var han således den, der gav ordet til kongen ved et møde; i en anden drøm trykkede han en anden af kongerne varmt i hånden, og en tredje drøm gik ud på, at han var den, der stod for kongens køkken osv..

Intet under, at hr. de Silvas drømme forekom ham højst besynderlige, for de passede jo slet ikke ind i hans anti-engelske indstilling til daglig. Men de viser en anden side af hans bevidsthedsliv og holdning over for englænderne, nemlig et ønske om at gøre sig til ét med deres rigdom, deres skikke, deres magt og deres værdighed, således som disse sider symbolsk finder udtryk gennem de britiske monarker.

Kommentarer

Jeg har ingen grund til at tro, at hr. de Silva ville gøre sig den ulejlighed at fortælle en historie af denne slags, motiveret i et rent egoistisk øjemed. Desuden var det jo ikke særligt smigrende for hr. de Silva som far at måtte indrømme, at han havde sådan en »fremmed fugl« i sin egen rede, en dreng, som så åbenlyst tilsidesatte de gældende normer for Opførsel blandt singalesiske børn, og som hævdede, at han hørte hjemme et helt andet sted. Jeg tror derfor, at han fortalte, hvad han havde iagttaget, og ikke noget, han havde fundet på.

I betragtning af hr. de Silvas stærkt splittede følelser over for englænderne, er det muligt, at denne vaklen har været med til at farve hans opfattelse af drengens opførsel. Han kan f. eks. have set sin søn som mere engelsk i sin væremåde, end andre gjorde, der ikke syntes han var så anderledes i sin optræden. Man kan godt forestille sig, at hr. de Silva har været *for* agtpågivende, ja, man kunne næsten sige mistænksom, over for ethvert tegn på noget, der kunne minde om en engelsk indstilling. Hvis drengen syntes at lære engelsk hurtigt, kunne hr. de Silva have lagt mere i det, end en mere objektiv iagttager ville have gjort. Vi kan måske endda forestille os, at hr. de Silva ubevidst opnåede en slags tilfredsstillelse ved at have en »englænder« i sin familie. Der er noget i hans drømme, der tyder på det. Men det er ganske usandsynligt, at hans familie (der efter hans eget udsagn havde gjort en hel del af de samme iagttagelser som han selv) skulle have en lignende vaklende indstilling over for englænderne. Og det synes ligeledes usandsynligt, at eventuelle fordomme fra hr. de Silvas side skulle kunne forklare hele sagen og specielt ikke de detaljerede oplysninger, som hr. de Silva har fortalt at Ranjith kom med vedrørende sit tidligere liv i England. Enten har drengen faktisk fremsat disse udtalelser, eller også har han ikke, og jeg har ingen grund til at tro, at hr. de Silva ikke skulle have hørt sin søn sige, hvad han har fortalt at han har sagt.

Som jeg allerede har nævnt, kunne dette tilfælde forklares ud fra teorien om »tvangs-identificering«. Ifølge denne teori påtvinger en ældre person, i regelen en af forældrene (i dette tilfælde hr. de Silva selv) ubevidst et barn visse karaktertræk, og barnet antager lidt efter lidt det af den pågældende person ønskede identitetspræg. Det er en meget kompliceret proces, der foregår på den måde, at hver gang barnet indordner sig under det givne mønster, får det en lille belønning, mens det omvendt mærker kulde eller på anden måde straffes, hvis det ikke lever op til det ønskede ideal. Det er velkendt, at forældre, der brændende ønsker sig et barn af et bestemt køn, f. eks. en pige, således kan påvirke en uønsket dreng i retning af en femininitet i en sådan grad, at han til sidst uimodståeligt drages imod homoseksualisme.

Undertiden foregår den slags adfærdspåvirkning fra faderens eller moderens side åbenlyst og kan give sig de grelleste udslag, men den kan også udfolde sig i det skjulte, så at sige, hvor den voksne slet ikke er klar over, at han frernelsker den adfærd, som han (sig selv uafvidende) helst ser udvikle sig hos sit barn, når det drejer sig om nærværende tilfælde og andre af samme art, er det ikke spørgsmålet om hvorvidt forældre påvirker deres børns personlighedsudvikling eller ikke (for det ved vi de gør), men *hvor* grænserne for en sådan påvirkning går. Kan en sådan påvirkning alene forklare en så gennemgribende personlighedsændring, at barnet helt fornemmer sig selv som en ganske anden person? For det er jo intet mindre end dette, der sker i mange af de tilfælde, der tyder på reinkarnation, den nærværende sag indbefattet. For at få dette spørgsmål yderligere belyst gennem flere kendsgerninger fra andre tilfælde af den slags, som er behandlet i denne bog, vil jeg gemme en mere dybtgående drøftelse af denne teori til det afsluttende afsnit, VURDERING OG KRITIK.

Var på s187

IV

TO TILFÆLDE DER TYDER PÅ REINKARNATION

I BRASILIEN

INDLEDNING

Den forestilling, at en del af den menneskelige personlighed lever videre efter den fysiske død, har holdt sig mere hårdnakket i Brasilien end i noget andet land på den vestlige halvkugle. Ikke mindre end fem procent af befolkningen i Brasilien betegner sig officielt som spiritister, men derudover regner man med sikkerhed med, at yderligere femogtyve procent af befolkningen er spiritister, skønt de i den officielle statistik står opført som katolikker.

Der er to kulturstrømninger, dels en fra Afrika, og dels en fra Frankrig, der i forening har medvirket til at udbrede troen på et fortsat liv efter døden i så godt som alle samfunds-klasser i hele det brasilianske folk. Brasilianerne har absorberet og indlemmet de afrikanske befolknings-elementer i nationen i en ganske anderledes grad, end tilfældet er i nogen anden stat i Nord- eller Sydamerika. **Og fra disse afrikanske befolknings-elementer i kulturlivet stammer en urokkelig tro på eksistensen af en ånde-verden** og på, at det er muligt selv at gøre noget for at inddrage denne ånde-verdens medvirken i det daglige livs problemer.

Denne afrikanske kulturarv i form af en tro på en ånde-verden gør sig hovedsageligt gældende blandt de fattigste og mindst oplyste befolkningsgrupper i Brasilien. I de mere oplyste befolkningsgrupper stammer interessen for tanken om et fortsat liv efter døden snarere fra den franske gren af spiritismen, der blev grundlagt af Kardec,¹ og som bredte sig til Brasilien i det nittende århundrede, da det brasilianske folk i langt højere grad, end det er tilfældet i dag, spejdede efter åndelig fornyelse fra Europa.²

¹ A. Kardec. *Le Livre des Médioms*. Paris: Librairie des Sciences Psychiques, 1922.

En nærmere fortolkning af Kardec's synspunkter vedrørende reinkarnationen findes i hans [Heaven and Hell](#). (+pdf) (Oversat af Alma Blackwell). London: Trubner and Co., 1878.

² Læsere, der er interesseret i den historiske udvikling af vekselvirkningen mellem den afrikanske og den europæiske spiritisme i Brasilien, kan få et overblik herover i L. j. Rodriguez. *God Bless the Devil*, New York: Bookman Associates, Inc., 1961.

Kardec's spiritisme (tilhængerne heraf foretrækker betegnelsen »spiritisme« for den i engelsktalende lande almindeligt anvendte betegnelse »spiritualism«) har også læren om reinkarnation på sit program som en af de vigtigste grundsætninger, idet den på dette punkt adskiller sig fra de fleste andre former for spiritisme i den vestlige verden.

var s189

Denne i Brasilien almindeligt udbredte forestilling om et fortsat liv efter døden i form af genfødsel eller reinkarnation skaber en gunstig grobund for allehånde beretninger om påståede erindringer fra tidligere liv. Det medfører bl. a., at børn, der hævder, at de kan huske deres foregående jordeliv, tages alvorligt af deres forældre og opmuntres til at fortælle, hvad de mener at kunne huske.³

³ Men moderen til et barn, som havde fortalt om et tidligere liv, ofrede ikke nogen opmærksomhed på enkelthederne i det, hendes barn fortalte. Skønt hun selv var fuldt og fast overbevist om reinkarnationens virkelighed, mente hun ikke, at det var vigtigt for hendes barn eller for nogen anden, at det skulle kunne huske enkeltheder fra et tidligere liv. Denne indstilling er helt anderledes end den, man har i Indien og Burma, hvor de fleste mennesker også accepterer reinkarnationen, men tror, at et barn, som kan huske et foregående liv, vil dø i en ung alder. De prøver derfor ofte at forhindre et barn i at tale om det, ikke på grund af ligegyldighed, men af hensyn til barnets eget vel.

Og desuden har børnene mulighed for at kunne fortælle deres historier til folk med en vis akademisk uddannelse, og som er i stand til at vurdere troværdigheden af, hvad barnet fortæller. Det var f. eks. tilfældet med hr. Francisco V. Lorenz, en lærer i Rio Grande do Sul, i hvis familie de to tilfælde, som her er refereret, forekom. Hvad det første af disse tilfælde

angik, foretog hr. Lorenz meget omhyggeligt undersøgelser og nedskrev sine iagttagelser og var øjensynligt fra starten interesseret i dem begge uden dog i nogen måde at indtage en ukritisk holdning. Hr. Lorenz døde i 1957 og hans kone i 1944; men deres søn, hr. Waldomiro Lorenz, interesserede sig fortsat levende for de omtalte tilfælde. Waldomiro Lorenz havde, efter at han var blevet voksen, diskuteret Marta og Emilio Lorenz' tilfælde med sin far. Han var således blevet fuldt fortrolig med sin fars iagttagelser og hans forklaring af de to tilfælde.

Efter at jeg havde korresponderet med hr. Waldomiro Lorenz, besøgte jeg Brasilien i sommeren 1962 og undersøgte dér syv tilfælde, der tydede på reinkarnation. Kun to af disse fortjener omtale her. I tre af de resterende tilfælde er der for få enkeltheder til, at man kan konstatere rigtigheden af barnets udtalelser, men for de sidste to tilfældes vedkommende fortsætter jeg undersøgelsen.

Undersøgelsesmetoden

Den fremgangsmåde, jeg fulgte ved undersøgelsen af de foreliggende to tilfælde, er praktisk talt den samme, som jeg har beskrevet i introduktionen til denne bog. Jeg tilbragte to uger i Brasilien, af hvilke fem dage medgik til undersøgelsen af de her omtalte to tilfælde. To af vidnerne talte engelsk, resten portugisisk. I alle de samtaler, jeg havde, undtagen én, fungerede hr. Waldomiro Lorenz som tolk for mig, mens fru Cordeha Anuda var tolk ved ét interview.

Var s190

Jeg forstår imidlertid betydeligt bedre portugisisk, end jeg taler det, og jeg var faktisk i stand til at følge det meste af samtalen mellem vidnerne og tolkene.

I det ene af de to tilfælde, vi beskæftiger os med her, kendte de to pågældende familier hinanden, inden begivenheden indtraf, og i det andet tilfælde forekom begge personligheder inden for den samme familie, nemlig hr. F. V. Lorenz'es. Det skal indrømmes, at disse omstændigheder kan have åbnet mulighed for, at den ene personlighed kan have fået oplysninger om den anden ad helt naturlig vej, skønt man, som vi skal se, kan have grund til at tvivle om, hvorvidt en sådan forklaring er tilstrækkelig fyldestgørende til at begrunde børnenes opførsel i hvert enkelt tilfælde, eller de forskellige detaljer, de angiveligt kunne genkalde sig. Og i andre henseender adskiller disse tilfælde sig meget væsentligt fra dem, jeg har undersøgt i andre verdensdele. For det første havde hr. F. V. Lorenz ført en fortløbende, detaljeret protokol over sin datter Martas tilfælde. Uheldigvis gik denne protokol senere tabt, men hr. Lorenz har udgivet en temmelig grundig redegørelse for sin datters tilfælde.⁴ Og for det andet var jeg, skønt begge tilfælde ligger næsten fyrré år tilbage, i stand til at udspørge en række ældre søskende til de personer, som hævdede at have levet før, og disse samtaler foregik uafhængigt af hinanden. Disse personer var halvstore børn eller på grænsen til den voksne alder, da hovedpersonerne var børn. De var således samtidige vidner til de vigtigste hændelsesforløb i de to omhandlede tilfælde.

SAGSRAPPORTER

TILFÆLDET MARTA LORENZ

Resumé af sagen og dens udforskning

Maria Januana de Oliveira (gerne kaldet Sinha' eller Sinha'zinha) fødtes omkring 1890 som datter af en velhavende fazendeiro (ejer af en kvæg-farm) i Rio Grande do Sul, den sydligste stat i Brasilien. Hendes fars ejendom lå ca. tyve kilometer vest for den lille landsby Dom Feliciano, som igen ligger ca. 160 kilometer sydvest for Porto Alegre, statens største by og samtidig dens vigtigste havneby. Sinha, for at bruge det navn, hun hyppigst blev tiltalt med, holdt meget af det friske naturliv i de landlige omgivelser, hvori hun voksede op på sin fars kvægfarm. Men hun synes ikke des mindre at have følt sig lidt ensom i den noget afsidesliggende egn.

F. V. Lorenz. *A Voz de Antigo Egito*. Rio de Janeiro: Fedracaõ Espirita Brasileira, 1946. (Dette værk giver portugisiske læsere en kort oversigt over Rosemary-tilfældet, beskrevet af F. H. Wood i *This Egyptian Miracie* og omhandlende denne kvindes evne til at meddele sig på ægyptisk til trods for, at hun aldrig havde lært dette sprog. London: John M. Watkins, 1955). I denne bog findes blandt andet Lorenz' beretning Om hans datters tilfælde.

Var s191

Hun tog derfor ofte ind til landsbyen Dom Feliciano, hvor hun besøgte sin gode veninde, Ida Lorenz, der var gift med skolelæreren på egnen, F. V. Lorenz. To gange forelskede Sinha sig i mænd, som hendes far ikke ville acceptere som svigersønner. Den ene af disse mænd begik selvmord. Og da Sinha' for anden gang måtte bøje sig for sin fars vilje og opgive den, hun holdt af, sank hun hen i en tilstand af tungsind. For at opmuntre og trøste hende sendte hendes far hende ud på en lille rejse til kystbyen Pelotas, hvor hun overværede et karneval, men uden synderlig interesse. Hun var ligeglad med alting, gik ud i koldt, fugtigt vejr uden ordentligt overtøj og pådrog sig senere en alvorlig sygdom i lungerne og strubehovedet. *Det viste sig senere, at det var tuberkulose, og hun døde efter få måneders forløb.* På sit dødsleje tilstod hun over for Ida Lorenz, at hun selv havde ønsket at dø og havde prøvet på at blive smittet af sygdommen. **Og så lovede hun sin veninde, at hun ville vende tilbage igen og komme til verden som hendes datter.**

Sinha' forudsagde desuden, at **»når jeg er født igen og er i en alder, hvor jeg kan tale om genfødselsens mysterium i den lille piges krop, som er din datters, vil jeg fortælle om mange ting fra mit nuværende liv, og på den måde vil du erkende sandheden«.**

⁵ Sinha' døde i oktober 1917, dagen efter at hun var fremkommet med denne bemærkelsesværdige udtalelse. Hun blev ca. enogtyve år gammel. 5 F.V. Lorenz. *Op. Cit.* n. 4. (Forfatterens oversættelse).

Ti måneder senere, den 14. august 1918, fødte Ida Lorenz en datter, Marta. *Da Marta var to og et halvt år gammel, begyndte hun at tale om begivenheder i Sinha's liv.* Hun kom med sin første bemærkning om dette emne til sin ældre søster Lola.

Jeg citerer her F. V. Lorenz's beretning om de første udtalelser, som Marta kom med, dels til Lola, og dels til ham selv:

En dag, da Marta var to og et halvt år gammel, og hun lige var på vej hjem fra en å, der løb i nærheden af vores hus, sammen med Lola, spurgte hun sin søster, efter at de havde vasket deres tøj: »Lola, vil du ikke bære mig på ryggen«?

Hendes søster, der (ligesom alle vore andre børn og naboerne) ikke vidste noget om den afdøde unge piges løfte om at komme tilbage, svarede: »Du kan udmærket godt gå selv. Jeg behøver ikke at bære dig«.

Hertil svarede Marta: »Da jeg var stor, og du var lille, plejede jeg ofte at bære dig«.

»Da du var stor«? spurgte Lola leende.

Og så svarede den lille pige: »Dengang boede jeg ikke her; jeg boede langt herfra, hvor

der var mange køer, okser og appelsiner, og hvor der også var dyr, der lignede geder, men det var ikke geder«. (Hermed hentydede hun til får).

Disse ord beskrev den afdøde Sinha's forældres kvægfarm på landet.

Og sådan småsnakkende gik Lola og Marta videre og nåede hjem. Så fortalte Lola os om de mærkelige tanker, som hendes lillesøster gjorde sig, og jeg sagde til Marta: »Min lille pige, jeg har aldrig boet dér, hvor du siger, du har boet«.

Hertil svarede hun: »Jamen dengang havde jeg andre forældre«.

En anden af Martas søstre sagde så for spøg: »Og havde du også dengang en lille negertjenestepige, sådan som vi har nu«? (Hun hentydede til en lille forældreløs negerpige, som min kone og jeg havde taget til os.)

Men pigen blev ikke det mindste forvirret og svarede: »Nej. Vores negertjener dér var allerede stor, og det var kokkepigen også; men vi havde en lille negerdreng, og en dag glemte han at hente vand, og så fik han klø af min far«.

Da jeg hørte det, sagde jeg: »Jeg har aldrig slået på nogen negerdreng, min lille pige«.

Hun svarede: »Men det var jo min anden far, som slog ham. Og negerdrengen råbte til mig: 'Sinha'zinha, hjælp mig!' og jeg bad min far om ikke at slå ham, og den lille negerdreng løb af sted for at hente vand«.

Så spurgte jeg: »Hentede han vand fra åen«?

»Nej, far«, forklarede Marta, »der var ingen å dér. Han hentede vand fra en brønd«. (Dette var en fuldstændig korrekt oplysning om Sinha's barndomshjem.)

»Hvem var denne Sinha' eller Sinha'zinha«? spurgte jeg så.

»Det var mig selv. Men dengang havde jeg bare et andet navn. Jeg hed Maria, og jeg havde også et andet navn, som jeg ikke kan huske nu«.⁶

⁶ F. V. Lorenz Op. cit., n. 4. (Forfatterens oversættelse).

F. V. Lorenz siger i sin rapport, at på det tidspunkt, da Marta begyndte at fremkomme med sine udtalelser, vidste hverken Lola eller nogen af de andre ældre søskende noget om Sinha's forudsigtelse om, at hun ville vende tilbage til Lorenz-familien som medlem af den. Det viste sig, at F. V. Lorenz og hans kone omhyggeligt havde undgået at omtale dette for børnene, i den hensigt at kunne iagttage, hvordan Marta rent spontant ville reagere, efterhånden som hun voksede til. **Efter Martas første bemærkning til Lola og deres far fremkom hun ved forskellige lejligheder med ikke mindre end 120 forskellige udtalelser om Sinha's liv og færden eller om mennesker, som Sinha' havde kendt, og som hun, Marta, havde genkendt.**

Var s193

F. V. Lorenz førte omhyggelig protokol over disse udtalelser. Uheldigvis skrev han dem ned ved hjælp af stenografiske tegn, og et andet medlem af familien, som ikke kendte noget til stenografi, kasserede notaterne, der blot forekom ham at være noget uforståeligt krimskrams. Nogen tid efter dette uheld forsøgte F. V. Lorenz at rekonstruere indholdet af notaterne efter hukommelsen i form af en beretning, som han udgav i 1946. Under arbejdet hermed udelod han imidlertid ikke så få oplysninger, som andre medlemmer af hans familie kunne huske at Marta var fremkommet med. Martas ældre broder, W. Lorenz, samlede nogle af disse yderligere fremkomne udtalelser, og desuden fik jeg endnu enkelte, ikke tidligere rapporterede udtalelser under mit besøg i Brasilien i 1963. I min oversigtstavle over de fremkomne udtalelser har jeg bevidst udeladt alle uoverensstemmende eller ukontrollable vidneudsagn eller har kommenteret sådanne mangler, hvis jeg har valgt at medtage et punkt, som der kunne herske tvivl om.

Hvis det havde kunnet lade sig gøre at offentliggøre de 120 notater, som blev nedskrevet af F. V. Lorenz, efterhånden som Marta fremkom med sine udtalelser, ville hendes tilfælde sikkert have været et af de bedst underbyggede og sagligt dokumenterede tilfælde, man endnu har kendt, der synes at bekræfte tanken om genfødsel. Som det nu er, må læserne nøjes med

en del af det tidligere tilgængelige materiale. Meget af dette materiale består af udtalelser, som Marta er fremkommet med angående detaljer i Sinha's liv, som allerede var kendt af medlemmerne af familien Lorenz. Men tilbage bliver en lille del bekræftede udtalelser, som Marta fremkom med, og som var fuldkommen ukendt for såvel F. V. Lorenz som for hans kone og de andre børn i familien.

Marta talte øjensynligt meget om Sinha's hjem og bad ofte om, at hun måtte (norsk; kunne-) komme derhen. Hendes far imødekom imidlertid i virkeligheden først dette ønske, da hun var fyldt tolv år, på hvilket tidspunkt hun ikke mere talte så meget om Sinha's liv. Ema Bieszcad (en af Martas ældre søstre) meddelte mig, at C. J. de Oliveiro først hørte om sin datters formodede genfødsel på det tidspunkt, da Marta besøgte ham, og hans kone fik det aldrig at vide. Det er sandsynligt, at F. V. Lorenz af en eller anden grund ikke har anset det for rigtigt på et tidligere tidspunkt at fortælle C. J. de Oliveiro om hans datters (Martas) udtalelser.

Da Marta var mellem syv og ti år, holdt hun lidt efter lidt op med at tale om Sinha's liv. Da hun blev voksen, giftede hun sig og fik selv børn. I 1962 boede hun i Porto Alegre, hvor jeg besøgte hende og talte med hende et par timers tid. Hun havde på det tidspunkt glemt en hel del af Sinha's liv, men absolut ikke det hele. Således fortalte hun, at hun stadig havde en meget klar erindring om forskellige ting, som Sinha' havde oplevet, især de sidste begivenheder i hendes liv samt hendes død af tuberkulose.

Relevante geografiske kendsgerninger samt de foreliggende muligheder for udveksling af oplysninger ad normal vej mellem de to familier

Som allerede nævnt boede de to familier Lorenz og de Oliveiro ca. tyve kilometer fra hinanden, men kendte hinanden godt. F. V. Lorenz og hans kone kunne derfor afgøre, hvorvidt Martas udtalelser om Sinha's liv var korrekte eller ikke, så snart hun fremkom med dem. Deres børn havde imidlertid ikke nogen sådan forhåndsviden, og det hændte ikke sjældent, at Marta fortalte dem om tildragelser i Sinha's liv, som de slet ikke kendte noget til. Og nogle af de oplysninger, Marta kom med, ting, som hun kom i tanke om, drejede sig om forhold, som hendes forældre ikke vidste noget om, eller som hun huskede på tidspunkter, hvor de ikke var hjemme. Jeg har i den skematiske oversigtstavle over vidneudsagnene og bekræftelserne bestræbt mig for at dokumentere disse forskellige forhold.

Følgende personer er blevet afhørt i løbet af undersøgelsen

Ud over, at jeg benyttede den af F. V. Lorenz nedskrevne sagsrapport, interviewede jeg følgende ni andre vidner:

I Porto Alegre, Rio Grande do Sul interviewede jeg:

- Fru Marta Ines Lorenz Huber, født 14. august 1918
- Hr. Waldomiro Lorenz, Martas ældre broder, født 10. maj 1913
- Hr. Paulo Lorenz, Martas yngre broder, født 3. februar 1923
- Fru Florzinha Santos Menezes, Martas ældre plejesøster, født i 1905

I Taquara, Rio Grande do Sul interviewede jeg:

- Fru Ema Estelita Lorenz Bieszcad, Martas ældre søster, født 12. februar 1907
- I Dom Feliciano, Rio Grande do Sul interviewede jeg:
- Fru Luisa Carolina (Lola) Moreira, Martas ældre søster, født 29. august 1908
- Fru Ana Luiza Lorenz Arginiro, Martas ældre søster, født 28. april 1912

- Doija Mova Antonietta de Oliveira Costa, Sinha's endnu levende søster, født i 1893
- I Sao Joao Novo, Sao Paulo interviewede jeg:
- Fru Ema Bolze Moreira, Martas ældre plejesøster, født i 1900

Endvidere bør læserne huske navnene på følgende personer, som var afgået ved døden på den tid, da jeg foretog mine afhøringer, men som var betydningsfulde deltagere i eller vidner til de forskellige episoder i sagen:

var s195

- Hr. F. V. Lorenz, lærer i Dom Feliciano, far til Marta Lorenz
- Fru Ida Lorenz, hans kone, Sinha's gode veninde og mor til Marta Lorenz
- Hr. C. J. de Oliveira, kvægfarmer i Dom Feliciano-distriktet, Sinha's far

Hvad Marta sagde, og hvad hun kunne huske

Nedenstående oversigtstavle indeholder alle de udtalelser og tilfælde af genkendelse, som tillægges Marta i forbindelse med hendes påstand om at være Sinha', der var født på ny.

Relevante rapporter og iagttagelser vedrørende de implicerede personers adfærd

Ligesom i andre tilfælde, der tyder på reinkarnation, foreligger der i det nærværende tilfælde i hovedpersonens adfærd mange yderligere omstændigheder, som vi må tage i betragtning, når vi forsøger at danne os et afrundet helhedsbillede af sagen.

Den summariske oversigt over de oplysninger, som Marta fremkom med om Sinha's liv, fortæller os meget lidt om, hvad Martas erindringer om Sinha' *betød* for hende. For Marta identificerede sig fuldstændig med Sinha'. (Det gjorde hun imidlertid i naturlig forlængelse af sit nye livs udvikling, idet hendes erindringer om hendes liv som Sinha' ikke fortrængte hendes identitet som Marta). Det var således helt naturligt, at Marta bebrejdede andre, at de ikke var gode imod hendes broder Carlos, hvis hun syntes de ikke var det. Florzinha Santos Menezes for-talte for eksempel, at hun ved to forskellige lejligheder havde hørt Marta ytre sin uvilje over for mennesker, om hvem hun troede, at de behandlede Carlos dårligt. Og når man spurgte Marta, hvorfor hun tog sådan på vej, svarede hun: »Fordi da jeg var Sinha', holdt jeg så meget af Carlos«. (Carlos havde været Sinha's gudsøn, og som nævnt i oversigt-tavlen havde Sinha' givet ham to køer). F. V. Lorenz fortalte i sin rap-port, at når Marta berettede om enkelte begivenheder i Sinha' liv, begyndte hun gerne sådan: »Da jeg var Sinha'.. . « En anden almindelig måde at begynde på i omtalen af Sinha' (da Marta selv var barn endnu) var: »Da jeg var stor«.

Martas overbevisning om hendes eget fortsatte liv efter døden fik hvide, allerede da hun var ganske lille, til at forsøge at trøste voksne, der sørgede over at have mistet nogle af deres pårørende. Ved en bestemt lejlighed udtrykte en dame, der besøgte familien Lorenz, sin store Sorg over for nylig at have mistet sin far og sagde: »Ak, de døde vender vdnng tilbage«. Hertil svarede Marta: »Sig ikke det. Jeg døde også og se, nu lever jeg igen«. ⁸ Ved en anden lejlighed, under et heftigt regnskyl, da en af Martas søstre udtrykte ængstelse for, at deres døde søster Emilia skulle blive våd i sin grav, sagde Marta: »Det skal du ikke sige. Emilia er ikke på kirkegården. Hun er på et sikrere og bedre sted end her, hvor vi er; hendes sjæl kan aldrig blive våd«. ⁹_{footnote}

⁸F. V. Lorenz *Op. cit.*, n. 4. (Forfatterens oversættelse).

9 F. V. Lorenz' optegnelser og interview med Ema Bolze Moreira. Deres fremstilling af, hvad Marta helt præcist sagde ved denne lejlighed, adskiller sig temmelig meget i detaljerne, men ikke med hensyn til den tanke, Marta gav udtryk for, nemlig at kun legemet ligger i en grav. Jeg har citeret den version, som F. V. Lorenz har givet.

Efterhånden som Marta blev ældre, identificerede hun sig stadig med Sinha', særlig i forholdet til sine egne børn. Hun blev mere og mere optaget af den tanke, at Florzinho, Sinha's sidste elskede, måske kunne vende tilbage som hendes eget barn. (Florzinho havde begået selvmord, efter at Sinha's far havde forhindret, at han blev gift med hende). Marta håbede da, femogtyve år efter at Sinha' og hendes elskede var døde, at de på denne måde kunne genforenes, akkurat som Sinha' selv havde forudsagt sin genforening med Ida Lorenz, hvis datter hun havde sagt, hun ville blive. At Marta faktisk lagde mærke til visse afgørende træk, som overbeviste hende om, at Florzinho virkelig var genfødt som hendes egen søn, er uden betydning i denne sammenhæng; når jeg nævner det, er det blot, fordi det fortæller lidt om den stærke følelse af kontinuitet mellem de to liv, som Marta følte og stadig gjorde i 1962.

Nogle iagttagere, som kendte både Sinha' og Marta, nævnede, at de fandt en vis lighed mellem de to kvinders håndskrift, men så vidt jeg ved, har der aldrig været ført noget virkeligt bevis for denne formodede lighed fra sagkyndig side. Det er også blevet nævnt, at der skulle have været en fysisk lighed mellem Sinha' og Marta. Man kan imidlertid ikke tillægge den slags udtalelser nogen særlig vægt, da de kommer fra medlemmer af Martas familie, som kendte hendes påstand om, at hun var den Sinha', som tidligere havde levet. En eneste iagttagelse adskiller sig imidlertid fra de øvrige og er i virkeligheden et eksempel på en slags iagttagelser, som ville være yderst nyttige i studiet af disse tilfælde, hvis vi kunne få flere af dem. Da Marta var nitten år gammel, var hun ansat på en farm, hvor hun underviste børn. Mens hun var der, var der en ældre negerkvinde, der lagde mærke til hende og sagde: »Denne pige (Marta) ligner Sinha'«. Negerkvinden viste sig at være en tidligere slavinde og tjenestepige hos C. J. de Oliveiro, som omtalt under punkt 5 i nedenstående oversigtstavle. Marta, som er den eneste, der kan bekræfte denne episode, er helt sikker på, at hun ikke havde fortalt nogen på farmen noget om, at hun kunne huske Sinha's liv. Hun kan tydeligt huske, at hun havde undgået at fortælle nogen på farmen om Sinha', fordi ejerne var ortodokse katolikker, som givetvis ville være fjendtligt indstillet over for tanken om reinkarnation.

Om ét lighedspunkt mellem Sinha' og Marta har vi et mere detaljeret vidneudsagn. Som tidligere nævnt døde Sinha' af en alvorlig lungeinfektion, sandsynligvis tuberkulose. **Den påvirkede især hendes strubehoved, og i den sidste tid af sit liv havde Sinha' ofte ondt i halsen og en hæs og stærkt svækket stemme.** Marta var særlig modtagelig for halsbetændelser, og når hun fik det, blev hendes stemme helt ru. Adskillige af hendes ældre søskende, f. eks. Waldomiro Lorenz og Lola Moreira, kunne godt huske hendes modtagelighed for sådanne infektioner. Martas egen erindring om hendes hyppige anfald af stemmebåndskatar rummede nogle andre detaljer. Hun kunne f. eks. huske, at hun som regel var hæs til stadighed, indtil hun blev ni år. (Andre vidner mente, at hendes stemme var normal undtagen i de perioder, hvor hun havde halsbetændelse). Hun havde sådanne infektioner ca. én gang om måneden, og så plejede hendes stemme at blive særlig hæs, og hun havde meget ondt i halsen. Når hun havde det sådan, følte hun det, som om hendes krop blev større, og hun troede, hun skulle dø.

Adskillige iagttagere, som kendte både Sinha' og Marta, udtalte sig om ligheden mellem de to kvinders personlighed. Siden de fleste af disse iagttagere vidste besked med Martas overbevisning om, at hun havde levet tidligere som Sinha', kunne denne viden have influeret deres dom. Desuden er adskillige af de træk, der blev nævnt som stærkt fremtrædende hos begge kvinder, ret almindelige, og vi kan ikke betragte dem som noget specielt for dem. Ikke des mindre anser jeg ikke disse træk for helt betydningsløse som bevismateriale for en vis

lighed mellem de to personligheder, skønt de ikke bidrager noget til bevismaterialet for, hvordan de to personligheder kom til at ligne hinanden.

Sinha' holdt meget af katte, og det gør Marta også. (Sinha's hvide kat nævnes under punkt 21 i den liste over udtalelser, som Marta kom med om Sinha'). Da jeg spurgte, om der var andre i Martas familie, nogen af hendes søskende, der kunne lide katte, fik jeg at vide, at nogle af dem, især Lola, også holdt meget af katte. Lola Moreira selv kunne ikke huske, at Marta havde en særlig forkærlighed for katte. At Marta imidlertid holdt mere af katte, end de andre familiemedlemmer gjorde, fremgår af den kendsgerning, at da familien flyttede til en anden stat for at prøve kaffedyrkning for en tid, var Marta den eneste, der havde katte i hjemmet.

¹⁰ Denne usædvanlige erfaring ligner den fornemmelse af forandring i kroppens størrelse, som opleves af nogle mennesker under hypnose eller under indflydelse af narkotika som lysergid. Den ligner også de forandringer i kropsfornemmelse, som nogle voksne oplever, når de genkalder sig eller genoplever et tidligere liv, enten i vågen eller drømmende tilstand. I det foreliggende tilfælde medførte smerterne i strubehovedet og hæsheden øjensynligt gennem associationer en fuldstændig genoplevelse af de sidste perioder i Sinha's liv, som Marta i en alder af fireogfyrre stadig huskede klare. Ved denne oplevelse synes en rent legemlig fornemmelse at have stimuleret derl associationer, akkurat som det skete, da Marta ved at jagttage en hest, der blev sadlet, altså gennem en syns-stimulans, kom i tanke om et træk fra sin fortid som Sinha (se kommentar til punkt 18 i oversigtstavlen).

Var s207

Sinha' levede som den velhavende ranchejers datter et liv i luksus, men også et ensomt liv. Hun nød at danse. Hun kunne ikke sy og lavede heller ikke mad med undtagelse af de små kager (roscas), som hun bagte. Sinha' ville gerne have en eller anden uddannelse, hvad hun ikke kunne få i sit afsidesliggende hjem. Da Marta var ung, holdt hun af smukke kjoler, men lidt efter lidt ændredes hendes smag i overensstemmelse med de beskedne midler, der stod til hendes rådighed. Hun var særlig glad for at danse. Hun ville gerne være lærerinde og underviste en tid lang på en farm, som nævnt ovenfor. Men hendes familie havde ikke råd til at lade hende læse til lærerinde, og hun blev derfor uddannet som syerske, men kom aldrig til at synes om den bestilling (no=aktivitet/yrke).

Sinha' nærrede en mærkelig frygt for regnvejr, og Marta var også nervøs, når det regnede. Ifølge Florzinha Menezes sagde Marta altid, når nogen spurgte hende, hvorfor hun var bange i regnvejr: »Da jeg var Sinha', var jeg bange for regn«. Både Sinha' og Marta havde en angst for blod, der nærmede sig hysteri. Denne frygt for blod synes flere af medlemmerne af Sinha's familie at have haft, men den rædsel ved synet af blod, som greb Marta, var noget helt for sig. W. Lorenz fortalte, at Marta var den eneste i familien Lorenz, der i *sa* udpræget grad havde skræk for at se blod. Lola Moreira nævnede, at en kvinde, der havde kendt Sinha', men ikke vidste noget om, at hun skulle være født igen som Marta, engang så Marta blive grebet af hysteri, da hendes finger gav sig til at bløde. Den pågældende kom ganske af sig selv med den bemærkning, at Martas reaktion over for synet af blod i påfaldende grad lignede den måde, Sinha' ville have reageret på.

Afsluttende kommentarer angående bevisligheden af tilstedeværelsen af overnaturlige evner hos Marta

Som allerede omtalt var alle de punkter, der nævnes i omstående oversigt, med undtagelse af seks, kendt for familien Lorenz' medlemmer, skønt somme tider kun for én eller to medlemmer i stedet for hele familien. Punkterne 6, 8, 14, 16, 20 og 28 måtte verificeres ved, at personer uden for familien, der kendte til de pågældende detaljer, blev ud-spurgt. Men på grund af den kendsgerning, at familien Lorenz vidste besked med Sinha' og hendes familie, må det anses for sandsynligt - eller i al fald muligt - at nogle oplysninger om Sinha' tilfød Marta gennem dem. Det næste spørgsmål, der melder sig, er så, hvorvidt denne informationskilde er tilstrækkelig til at forklare, hvorfra Marta havde *alle* sine oplysninger om Sinha'.

W. Lorenz havde drøftet tilfældet i alle dets udviklingsfaser med sin far, F. V. Lorenz, og

det endda meget indgående. Han sagde, at hans far var ganske klar over den mulighed, at oplysninger kunne være til-gået Marta ad normal vej. F. V. Lorenz var temmelig godt hjemme i den litteratur, der fandtes om psykisk forskning. Da hans kone indviede harn i Sinha's plan om at vende tilbage som medlem af deres familie, besluttede de, at de ikke ville fortælle nogen om dette, før de selv så, hvordan tingene ville udvikle sig. Senere fortalte de det til én anden person, nemlig W. Lorenz' gudfar, en god ven af F. V. Lorenz, men de fortalte det ikke til nogen af deres børn. De andre børn, som nu er voksne, bevidner, at de ikke vidste noget om Sinhas forudsigelse om hendes genfødsel, før efter at Marta var begyndt at tale om sit tidligere liv (punkt 1 og 2 i oversigtstavlen) og efter hendes forskellige reaktioner som barn over for de to ældre mænd, der kom for at besøge familien (punkt 19). Straks efter at Marta var begyndt at fortælle om sit sidste liv, synes Ida Lorenz at have fortalt i det mindste nogle af børnene om Sinhas forudsigelse. Det gjorde hun øjensynligt, for at de andre børn kunne forstå Martas opførsel, eftersom den ene af søstre (Lola) i hvert fald i begyndelsen troede, at det var det rene vrøvl, når Marta blev ved med at tale om et tidligere liv. Da Marta fremkom med sine første udtalelser i en alder af to og et halvt år, var Martas ældre søskende (dem, jeg interviewede) henholdsvis syv (Waldomiro), otte (Ana), ni (Lola), tretten (Ema Estelita), femten (Florzinha, plejesøster) og tyve (Ema Moreira, plejesøster). Alle disse personer var sandsynligvis tilstrækkelig gamle på det tidspunkt til at vide og til senere at kunne huske, om de havde hørt om Sinhas forudsigelse om hendes genkomst før Martas første udtalelser. Waldomiro, Lola og Ema Estelita hævdede, at de ikke tidligere havde hørt noget om, hvad Sinha havde forudsagt; Ana og Ema Moreira kunne ikke huske, hvornår de første gang havde hørt om Sinhas forudsigelse. Jeg spurgte ikke Florzinha Menezes angående dette punkt. Den ældste af flokken, Ema Moreira, der selv var en ung pige på tyve på den tid, da Marta først begyndte at fremkomme med sine erklæringer, kunne bevidne, at familien aldrig havde talt om Sinha til Marta, og at Maria helt af egen tilskyndelse gav sig til at tale om hende.

Vi kan i F. V. Lorenz' egen beretning om hans første samtale med Marta finde bevis for, at han behandlede hendes udtalelser med den Største skønsomhed, og at han var meget forsigtig med ikke at påvirke hende ved ligesom at lægge hende svarene i munden. Hvis vi går ud fra, at denne beretning er en nogenlunde præcis gengivelse af hans samtale med den lille pige, står det klart, at han ikke har forsøgt at påvirke barnet. Vi har Martas ord for, at da hun ikke kunne komme i tanke om navnet Januana, efter at hun først havde nævnt navnene Sinha og Maria korrekt, så først var det, at han nævnede det, og ikke på noget tidligere tidspunkt. Han synes i det hele taget at have benyttet sig af en klar spørgeteknik, skønt det må formodes, at han i nogle tilfælde på forhånd var indstillet på, hvad hun ville svare, i betragtning af, at han jo vidste besked med Sinha's løfte om at komme tilbage.

I ovennævnte kommentarer er jeg ikke kommet ind på de betydningsfulde adfærdspsykologiske momenter, som i endnu højere grad end de rent informative momenter peger i retning af, at Maria er identisk med Sinha'. Nogle læsere vil måske komme til den slutning, at der ligger en rimelig forklaring på Martas evne til at illudere som Sinha' i det faktum, at Marta vitterligt havde oplysninger om Sinha' (hvad enten hun havde opnået dem ad normal vej eller ved oversanselige evner), samt i den kendsgerning, at Martas forældre selv ønskede, at deres afdøde veninde skulle vende tilbage og leve hos dem, sådan som hun havde lovet at gøre, således at fænomenerne skulle kunne forklares ud fra en påvirkning fra forældrenes side. Man kan ikke frakende denne forklaring på fænomenernes forekomst en vis logik, men den har på den anden side også iøjnefaldende svagheder. Jeg skal afholde mig fra en tilbundsgående drøftelse heraf, indtil jeg i det afsluttende kapitel, VURDERING OG KRITIK, kommer ind på en generel omtale af hele problematikken.

TILFÆLDET PAULO Lorenz

Resumé af sagen og dens ud forskning

Tilfældet Paulo Lorenz forekom i samme familie som det tilfælde, vi lige har beskæftiget os med. I dette tilfælde var den person, der gen-fødtes som drengen Paulo, angivelig identisk med hans afdøde søster Emilia. Den nulevende og den afdøde var altså begge medlemmer af samme familie. Det kan ikke fragås, at denne kendsgerning forøger mulighederne for en naturlig (og for den sags skyld også en overnaturlig) formidling af oplysninger fra de ældre mennesker, der kendte den afdøde, til den nulevende personlighed. Trods denne svaghed i bevis-materialet fortjener tilfældet alligevel omtale af tre grunde:

(a) for det første, fordi det illustrerer en kønsforskel mellem de to personer,
 (b) for det andet, fordi der er en meget påfaldende lighed mellem de to personer,
 (c) for det tredje, fordi der viste sig at være et særligt talent for at sy hos den nulevende personlighed, et talent, som nok i sig selv ikke kan siges at være så ualmindeligt, *men som i denne familie med tretten børn kun var særligt højt udviklet hos netop disse to børn og ikke hos nogen af deres søskende.*

Emilia Lorenz var det næstældste barn og den ældste datter af F. V Lorenz og Ida Lorenz. Hun fødtes den 4. februar 1902 og fik navnet Emilia efter det ældste barn i familien, en dreng, der hed Emilio, og som var død som lille nogle år tidligere.

Efter alt, hvad der fortælles, var Emilia i hele sit korte liv et meget ulykkeligt menneske. **Hun følte sig hæmmet og ufri som pige, og nogle år før hun døde, sagde hun til flere af sine søskende, men ikke til sine forældre, at hvis der virkelig var noget om, at man kunne fødes igen, ville hun bestemt ønske, at hun blev født som mand.** Hun sagde også, at hun ventede at dø ugift. Hun havde flere ægteskabstilbud, men afslog dem alle. Engang prøvede hun at tage livet af sig ved hjælp af arsenik, men man reddede hendes liv ved at give hende mælk at drikke i store mængder som modgift. Næste gang, hun prøvede, lykkedes det, hun tog cyanid og døde meget hurtigt den 12. oktober 1921.

Nogen tid efter Emilias død overværede fru Ida Lorenz nogle spiritistiske seancer, hvor hun modtog meddelelser fra en ånd, der påstod, at hun var Emilia. Disse seancer foregik i en kreds af almindelige mennesker, og Ida Lorenz synes at have været et af de medlemmer i kredsen, som især var i besiddelse af mediumistiske kræfter. Budskaberne fra »Emilia« synes at være kommet direkte til Ida Lorenz, en kendsgerning, vi må holde os for øje, når vi vil vurdere denne første omtale af, at Emilia ville vende tilbage til en jordisk tilværelse. »Emilia« sagde, at hun fortrød, at hun havde begået selvmord, og at hun ønskede at vende tilbage til familien igen, men som en dreng. Ifølge Lola Moreira (som citerer sin mor) nærrede Ida Lorenz tvivl med hensyn til denne angivelige »Emilias« ønske om at vende tilbage som en dreng. Men den samme meddelelse blev givet ved tre forskellige lejligheder, idet »Emilia« sagda: *»Mor, tag mig som din søn. Jeg vil komme som din søn«.*

Blandt familiens børn var kun Ema Bieszcza vidne til »Emilias« forudsigelse ved seancerne om, at hun ville vende tilbage som en dreng; men hun vidste ikke noget om det, før Paulo var mellem to og tre år gammel. De andre børn vidste ikke noget om det før langt senere. Da Ida Lorenz fortalte sin mand om dette budskab, lagde hun ikke skjul på sin skepsis med hensyn til, at Emilia ville ønske at forandre køn. Hvorvidt meddelelserne om dette ønske virkelig stammer fra Emilias diskarnerede ånd eller ikke, er uden betydning i denne sammenhæng; jeg nævner dem blot med henblik på den indflydelse, som disse meddelelser kan have haft på muligheden for, at hr. og fru Lorenz kan have fremelsket et omslag i deres

næste barns kønslige udvikling, og at de på den måde har været den direkte årsag til kønsskiftet.

På det tidspunkt, da Emilia døde, havde Ida Lorenz allerede født tolv børn, af hvilke den yngste var Marta Lorenz (født 14. august 1918, tre år tidligere), og ventede ikke at blive gravid igen. Hun blev ikke desto mindre endnu en gang gravid, og den 3. februar 1923, knapt halvandet år efter Emilias død, fødte hun en dreng. De gav ham navnet Emilo, men han omtales inden for familien og i denne rapport som Paulo, der var hans kaldenavn.

var ned på s211

I de første fire-fem år af sit liv ville Paulo simpelt hen ikke gå med drengetøj. Han ville kun gå med pigetøj eller også slet ikke noget. Han legede med piger og med dukker. Han kom med adskillige udtalelser, der gik ud på, at han var Emilia. Han røbede et usædvanligt talent for at sy og havde også en hel del andre karaktertræk og interesser til fælles med Emilia.

Da Paulo var omkring fire-fem år gammel, blev der syet et par bukser til ham af en nederdel, der havde været Emilias. Det lod til at tiltale ham, og fra det tidspunkt gik han med til at gå med drengetøj. Hans seksuelle anlægsspræg ændredes gradvist henimod maskulinitet, men fremtrædende feminine tendenser var stadig mærkbare i pubertetsårene, og disse tendenser (som var ret tydelige i betragtning af, at han var en mand) gjorde sig endnu gældende på det tidspunkt, da jeg undersøgte sagen i 1962.

Jeg hørte om dette tilfælde i sommeren 1962 ved Waldomiro Lorenz' venlige mellemkomst; han var Paulos ældre broder. Han havde selv været vidne til nogle af de skildrede tildragelser. Jeg talte med Paulo og også med seks af hans ældre søstre, som fortalte, at de godt kunne huske de enkelte begivenheder i Paulos barndom. Da jeg allerede har anført navnene på disse vidner i forbindelse med Marta Lorenz' tilfælde, vil jeg ikke opgive dem her igen. De forskellige personers alder på det tidspunkt, da de nævnte begivenheder indtraf, vil fremgå af de oplysninger, der er givet på side 195 og 209 i det foranstående.¹¹

¹¹ Jeg anser det for værd igen at nævne, at jeg interviewede alle Paulos ældre søstre, der optrådte som vidner, hver for sig. Hr. Waldomiro Lorenz var tolk ved alle disse samtaler undtagen den med fru Ema Moreira. Man må formode, at hr. Lorenz' tilstedeværelse, hans forventninger og hans fortolkning kan have formindsket de forskellige udtalelsers troværdighed. Det kan godt tænkes, men jeg forstod tilstrækkeligt af det portugisiske, der blev talt, til at vide, at de forskellige udsagn i det store og hele fremkom helt spontant og uden synderlig påvirkning fra tolkens side.

Emilias og Paulos adfærd og deres udtalelser til belysning af den påstand, at Paulo skulle være identisk med Emilia.

Jeg skal i nedenstående oversigtstavle anføre forskellige detaljer i de lighedstræk, der er mellem Emilia og Paulo, samt i Paulos adfærd, og som tyder på, at han er identisk med Emilia. I oversigten har jeg både medtaget relevante oplysninger om Emilias adfærd og de udtalelser, hun er kommet med, samt lignende oplysninger om Paulo. De mennesker, fra hvem jeg fik disse oplysninger, kunne som regel selv se og også bekræfte det betydningsfulde ved en sådan fremgangsmåde. I visse tilfælde kunne jeg kun fra ét vidne få noget at vide om den ene af de to personligheds adfærd, og så måtte jeg (som omtalt i kommentarerne) fra et andet vidne have supplerende oplysninger, der fortalte noget om den anden personligheds adfærd, og som påviste en overensstemmelse mellem de to personligheder. Jeg har derfor ikke lavet en særlig kolonne til verifikation i nedenstående oversigtstavle.

Det særlige talent for syning, som Paulo udviste.

Emilia synes at have haft et særligt talent for at sy. Hun nød det og overgik her langt alle sine yngre søstre. Deres mor, Ida Lorenz, brød sig ikke særligt om at sy og brugte aldrig en symaskine. Men der blev købt en symaskine til Emilia, og hun brugte den flittigt. Efter Emilias død gjorde man forsøg på at lære Auguvta, en yngre søster, at sy, men det mislykkedes komplet. Så lærte en anden yngre søster at sy, men hun blev aldrig så dygtig, som Emilia havde været. Marta og Lola lærte også at sy, men viste ikke samme talent for det som Emilia. Som tidligere nævnt gjorde man forsøg på at uddanne Marta til syerske (da der ikke var råd til at lade hende læse til lærerinde), men hun kom aldrig rigtigt til at synes om denne bestilling (no=dette yrke), og hun havde da heller ingen naturlige anlæg for den.

Paulo derimod viste afgjort talent for syning, allerede før han havde modtaget nogen form for undervisning og på et tidspunkt, da han endnu kun var fem år eller derunder. De forskellige vidner er enige om, at Paulo ikke blot viste interesse og anlæg for syning, da han endnu var en lille dreng, men virkelig færdighed, før han havde fået undervisning. Efter omslaget i hans kønslige udvikling i retning af større maskulinitet, da han var ca. fem år, udviklede Paulo ikke sine evner i syning yderligere. Som voksen kunne hans evner i den henseende ikke måle sig med hans søsters, der har fortsat med at sy. Det som for os har interesse, er hans umiskendelige dygtighed i en ganske ung alder og før han havde modtaget nogen form for undervisning.

Paulos seksuelle anlægspræg som voksen

Som nævnt gik Paulo, da han var mellem fire og fem år, med til at gå med drengebukser, og da han var seks, begyndte han at tabe interesse for feminine sysler, selv om der vedblev at være feminine træk i hans væsen, indtil han var ca. tolv år gammel. I 1962 udviste Paulo, i en alder af niogtredive, en større femininitet end de fleste mænd i hans alder. Beviset for denne konstatering ligger først og fremmest i den kendsgerning, at han ikke har giftet sig og aldrig har vist nogen tilbøjelighed til at gøre det. Faktisk har hatt ingen som helst omgang med kvinder med undtagelse af hans søstre.

I 1962 underkastede jeg Paulo den begrænsede maskulinitets-prøve.¹² Ved denne prøve anmoder man den pågældende om at tegne tre menneskelige skikkelser i stedet for de sædvanlige to.

¹²L. Whitaker. »Brugen af en udvidet TEGNE-EN-PERSON-prøve for at identificere homoseksuelle og kvindagtige mænd«. *Journal of Consulting Psychology*, Vol.25, 1961, 482-485.

Hvad den første skikkelse angår, er der frit valg med hensyn til, hvilket køn man vil give den. For den anden skikkelser vedkommende gælder det, at det skal være en person af det modsatte køn. Den tredje tegning er igen valgfri med hensyn til køn. Nu drager man visse slutninger, dels ud fra den pågældendes valg af køn i de to tilfælde, hvor der var valgfrihed, og dels ud fra selve tegningerne. Paulo valgte at tegne kvinder i begge de tilfælde, hvor han havde frit valg. Under denne prøve misforstod han først mine instruktioner om at tegne »en person af enten det ene eller det andet køn« (den tredje tegning) og troede, at han skulle tegne en person af ubestemmeligt eller neutralt køn. Men den skikkelse, han derefter tegnede, var også umiskendeligt feminin, med langt hår på hovedet. Ud fra disse kriterier synes det mig logisk at slutte, at skønt Paulo på det tidspunkt var meget mindre feminin, end han havde været som barn, var hans femininitetspræg stadig betydeligt større end hos andre mænd i hans alder.

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Paulos viden, kunnen og adfærd overskrider grænsen for, hvad der kan forklares ad normal vej

Ligesom i Marta Lorenz' tilfælde ventede Paulos forældre Emilias genkomst. Ud fra det allerede anførte bevismateriale fremgår det imidlertid som sandsynligt, at forældre og børn ikke havde de samme oplysninger om Emilias beslutning om at ville vende tilbage til familien.

Adskillige af Emilias søskende havde hørt hende sige, at hun ville ønske, hun havde været en mand, samt udtrykke det håb, at hun ville blive en mand, hvis hun blev født igen. Men der er grund til at tro, at Lorenz-forældrene ikke kendte noget til disse udtalelser fra Emilias side, for det første

(a), fordi Lola Moreira erklærer, at børnene ikke ville have fortalt noget om den slags udtalelser til forældrene, og for det andet

(b), fordi W. Lorenz kan huske, at hans far var helt overrasket, da han (W. Lorenz) fortalte ham om Emilias erklæringer; det var da de ved en eller anden lejlighed diskuterede sagen, efter at han var blevet voksen.

Forældrene på deres side synes ikke at have fortalt børnene noget om de spiritistiske seancer, hvor de troede at Emilia havde meddelt dem sin hensigt at ville vende tilbage som en dreng (hvad der for dem var overraskende). W. Lorenz fortalte, at han først hørte om disse meddelelser fra åndelig side under den samtale med hans far, som er omtalt i det ioregående stykke, efter at han selv var blevet voksen. Lola kunne ikke nøjagtigt huske, hvornår hun havde hørt om meddelelserne ved seancerne, men mente, at Paulo »allerede var blevet en stor dreng« på det tidspunkt. Ema Bieszczađ hørte om meddelelserne fra »Emilia«, da Paulo var mellem to og tre år gammel og hun selv var atten. Hun sagde, at sagen ikke interesserede hende, og at hun ikke havde fortalt nogen andre om den.

Hvis vi godtager disse udtalelser fra vidnernes side, må vi gå ud fra, at børnene i familien vidste, at Emilia ikke havde brudt sig om at være kvinde, og tænkte, at hun måske ville vende tilbage som mand, men at de på den anden side, i al fald så længe de var små, (med undtagelse af Ema Bieszczađ) var uvidende om den diskarnerede »Emilias« hensigt at ville vende tilbage. Omvendt kendte Emilias forældre ikke noget til hendes modvilje imod at være en pige, men vidste besked med den diskarnerede »Emilias« ønske om at inkarnere på ny som dreng.

Jeg mener disse betragtninger er sagen i høj grad vedkommende, når man vil prøve at vurdere, hvorvidt den mulighed består, at Paulos familie kan have påvirket ham i retning af femininitet. Hvis børnene på et tidligt tidspunkt fik den tanke, at Paulo virkelig var Emilia, der var kommet igen, kunne de godt have reageret på den måde, at de havde tilskyndet Paulo en feminin optræden. På den anden side kunne deres kendskab til Emilias anti-feminine indstilling lige så let have bevirket, at de ville have påvirket Paulo til at virkeliggøre Emilias ønske at blive en mand. Hr. og fru Lorenz kunne have påvirket Paulo i retning af større femininitet, fordi de havde grunde (det troede de i al fald) til at mene, at Emilia var blevet født igen som en søn, og de havde jo udtrykt nogen forundring over meddelelserne fra »Emilia«, der gik ud på, at hun ønskede at skifte køn og vende tilbage som en dreng.

W. Lorenz anser det for højst usandsynligt, at forældrene skulle have påvirket Paulo i nogen retning. Han mener ikke, at nogen af hans forældre holdt mest af enten deres drenge eller piger, altså nærede speciel forkærlighed for det ene af kønnene. Af en børneflokk på tretten oplevede de elleve at blive gift; kun Emilia og Paulo giftede sig ikke. Denne rekord gør det mindre sandsynligt, at forældrene skulle have næret noget generelt ønske om at

hæmme deres børns naturlige seksuelle udvikling, selv om der består den mulighed, at Emilia og Paulo af ukendte grunde var blevet udvalgt af forældrene med henblik på at fremelske en udvikling i deres kønsanlæg i retning af det modsatte køn.¹³

13 A. M. Johnson («Factors in the Etiology of Fixations and Symptom Choice». *Psychoanalytic Quarterly*, Vol. 22, 1953, 475-496) berettede om et tilfælde af trans-vetisme hos en seksårig dreng med oplagt bevismateriale (indhentet gennem terapeutiske interview med såvel moder som barn) for, at drengens mor havde fremelsket hans transvetisme. Hun var mandfolkéhader og begunstigede drengens to-årige søster. I dette tilfælde »ønskede drengen i virkeligheden snarere at være familiens lille barn end at være en pige. Stærke spor af hans ønske om at være en pige holdt sig imidlertid, efter at jalousien over for hans lille søster var blevet fjernet gennem en intensiv terapi«.

Var s221

Paulos forældres mulige indflydelse på hans seksuelle udvikling er i virkeligheden ikke nær så vigtig som spørgsmålet om, hvorvidt **deres indflydelse** på Paulo af sig selv kunne have bevirket, at Paulo følte sig identisk med Emilia. Antallet af rent informerende punkter, der rummer en tydelig identifikation, er langt færre end i tilfældet Marta Lorenz (punkt 12, 13, 15, 16 og 17 er de eneste punkter, der klart hører hjemme i denne gruppe). Men hvis vi til disse punkter føjer de iagttagelser af psykologiske adfærdstræk, der er fælles for Emilia og Paulo, f. eks. forkærlighed for rejser, stor interesse for syning, ringe interesse for madlavning, modvilje imod mælk og den vane at brække hjørner af brød, har vi alt i alt en ikke ringe mængde sandsynlighedsbeviser for en identifikation af de to personligheder, Paulo og Emilia. Det var tydeligt, at Paulo anså sit liv for en fortsættelse af Emilias. Hvorvidt forældre eller andre personer kan øve så stærk en indflydelse på børn, at den kan resultere i, at de antager en fuldstændig anden identitet, er et spørgsmål, som jeg senere skal tage op i afsnittet VURDERING OG KRITIK.

Selv om vi antager, at den indflydelse, der udøvedes på Paulo af hans familie, var tilstrækkelig til at kunne forklare hans identifikation med Emilia, ville den ikke være tilstrækkelig til at kunne forklare hans usædvanlige evner for syning i hans tidligste barndom.¹⁴

14 En klar analyse af de muligheder, sådanne tilfælde af særligt talent indebærer, nødvendiggør en nøje sondring mellem *interessen* for det pågældende felt, *forudsætningerne* for at kunne tilegne sig den nødvendige færdighed på området - og den faktiske færdighed eller *udfoldelsen af talentet*. Uheldigvis falder disse tre begreber ofte sammen, og det kan rimeligvis ikke være anderledes. Desuden er det ofte uhyre vanskeligt at skelne mellem begreberne 'forudsætninger for' eller 'evnen til' at tilegne sig et talent - og selve udfoldelsen af talentet, når først en indlæringsproces er i gang.

Adskillige personer kan bevidne tilstedeværelsen af disse særlige evner, før han havde modtaget nogen undervisning. Der er en afgørende og meget væsentlig forskel på en speciel færdighed på den ene side og en interesse for et fag eller en vis viden om det på den anden side. Paulo kunne godt have tilegnet sig sin interesse for at sy som en naturlig del af hans identifikation med det feminine køn, som jo af praktiske grunde ofte har interesse for syning. (Men han følte dog ingen særlig interesse for madlavning, og det gjorde Emilia heller ikke.) Og han kunne have fået sine oplysninger om, hvem der oprindeligt havde været ejer af svmaskinen, samt om de sytimer, Emilia fik hos Dova Elena, gennem medlemmer af den øvrige familie eller ad okkult vej. Men disse muligheder forklarer ikke tilstedeværelsen af Paulos særlige talent, før han havde fået nogen undervisning.

Det foreliggende tilfælde synes langt mindre oplagt end f. eks. et tilfælde af *xenoglossi**, som er underbygget med bevismateriale, eftersom vi ikke kender grænserne for, hvor meget der kan nedarves af færdigheder.

*Xenoglossi: betegner inden for psykisk forskning det fænomen, at en person angiveligt er i stand til at tale et sprog, som vedkommende aldrig har lært. (0. a.)

De fleste mennesker vil sandsynligvis anse tanken om, at man skulle kunne arve sprogfærdighed, evnen til at tale et fremmed sprog, for langt mere utrolig end muligheden for den menneskelige personligheds fortsatte liv efter døden. Men en nedarvet evne som f. eks. en færdighed i at sy ligger nærmere ved, hvad vi er vant til at anerkende som mulige arvelige evner. I det foreliggende tilfælde var de to personer, der var i besiddelse af den omtalte færdighed, oven i købet født i samme familie. måske kan arvelighed forklare forekomsten af

et talent for at sy hos to børn af de samme forældre. Men det er af afgørende betydning, at vi ikke træffer vor afgørelse ud fra vanetænkning.

Vi er vant til at regne med arvelighed i tilfælde, hvor særlige talenter forekommer hos medlemmer af samme familie (som f. eks. talent for musik i Bach-familien eller talent for videnskabelig forskning i Darwin-familien). Og dog betyder forekomsten af sådanne talenter hos voksne mennesker inden for de samme familier ikke *nødvendigvis*, at disse talenter er nedarvede. Den pågældende person, der viser sig i besiddelse af et sådant særligt talent, kan have arvet *interesse* for hele det felt, hvor hans særlige begavelse ligger, og også være født ind i en familie, hvor betingelserne for talentets udfoldelse er til stede, eller han kan have arvet betingelser for udfoldelsen af sit særlige talent. Vi er måske således vidne til eksempler på den hurtige tilegnelse af en færdighed under særlig gunstige vilkår snarere end til eksempler på en nedarvet færdighed.

Dyreeksperimenter med henblik på påvisningen af arvelighed af intelligens og som grunder sig på evnen til at gennemløbe en labyrint, illustrerer den forskel, jeg ønsker at pege på. Tryon opdrættede rotte-arter, der kunne lære at gennemløbe en labyrint meget hurtigere end arter, der var opdrættet af oprindeligt mindre intelligente rotter.¹⁵ Disse klogere rotter havde ikke arvet *evnen* til at gennemløbe labyrinten; de havde arvet visse *forudsætninger* for at kunne tilegne sig evnen til at gennemløbe labyrinten efter et færre antal prøver end de mindre veludrustede rotter af de andre arter.

Skønt det ikke er muligt for os at afgøre, om arvelighed eller reinkarnation er forklaringen på den færdighed i syning, som Paulo havde, er reinkarnation måske i én henseende den mest fyldestgørende forklaring på problemet. Arvelige anlæg kan forklare forekomsten af en særlig færdighed inden for én og samme familie; de kan imidlertid ikke i sig selv forklare forekomsten af en sådan færdighed hos to specielle familiemedlemmer, medens den ikke forefindes hos nogen andre af de tretten børn. Reinkarnationsteorien derimod kan i det foreliggende tilfælde klarlægge det ejendommelige faktum, at både Paulo og Emilia havde ganske særlige evner for syning, ved at gå ud fra den antagelse, at Paulos personlighed var en fortsættelse af Emilias, men blot i et nyt legeme.

(Jeg har lige fået efterretning om at Paulo har begået selvmord – i 1966 – ligesom Emilia i den tidligere inkarnation.)

¹⁵R C Tryon. »Individual Differences«, in *Comparative Psychology*. (Ed., F. A. Moss): New York: Prentice-Hall, Inc., 1942.

så hoppes ni sider fram til s234:(vil man ha det med, så [se i den engelske pdf-udgave](#))

”I 1961-65 besøgte jeg fire gange det sydøstlige Alaska i den hensigt at undersøge sager, der tydede på reinkarnation, blandt tlingit-indianerne. Under mine rejser til Alaska besøgte jeg ti landsbysamfund, der var beboet af tlingit-indianere, nemlig Juneau, Klukwan, Sitka, Hoonah, Wrangell, Petersburg, Angoon, Anchorvge, Kake og Ketchikan. Alt i alt tilbragte jeg fem uger med at undersøge disse tilfælde i Alaska på første hånd.

Eftersom jeg allerede har beskrevet mine undersøgelsesmetoder i denne bogs introduktionskapitel, er der næppe nogen grund til, at jeg siger mere om dem her.

I løbet af mine undersøgelser af disse tilfælde har jeg udspurgt mere end ét hundrede personer i alt; de fleste af dem var vidner til de her rapporterede tilfælde, men nogle af dem udspurgte jeg kun om tlingiternes kultur.

Næsten alle vidnerne talte engelsk, men jeg var nødt til at benytte mig af tolk over for nogle ældre tlingiter, der kun kunne tale tlingitsproget. I de fleste af disse tilfælde var det en

slægtning, der påtog sig at tolke; i to af tilfældene var frk. Constance Naish, en kvindelig missionær i Angoon, tolk for mig.

Den forholdsmæssige hyppighed af rapporterede tilfælde blandt tlingiterne

Ud over de syv tilfælde, der tyder på reinkarnation, som jeg har rapporteret her, hørte jeg under mine besøg i Alaska om seksogtredivende andre tilfælde blandt tlingiterne og otte blandt haida'er. Jeg er stadig i gang med undersøgelsen af nogle af disse tilfælde og planlægger udgivelsen af en ny bog, hvori jeg fortæller om dem og forsøger at finde frem til visse fælles grundtræk i denne større gruppe af tilfælde blandt tlingiterne. Der er imidlertid også nogle andre tilfælde, som jeg ikke kan undersøge nærmere, fordi den person, der havde oplevelserne, og andre nødvendige førstehandsvidner er døde. Jeg har dog talt med mindst ét førstehandsvidne i hvert eneste af disse tilfælde. Ud fra de beretninger, de gav mig om disse tilfælde, skønner jeg, at de ligner de andre tilfælde, som jeg kunne få bekræftet gennem et fyldigere bevismateriale.

Hvis man regner samtlige tilfælde sammen, har man i alt treog-fyrrer rapporterede tilfælde blandt tlingiterne, og som alle drejer sig om personer, der er født i perioden fra 1851 til 1965. Det er hævet over enhver tvivl, at hvis man kendte *alle* tilfælde, ville den proportionale forekomst af tilfælde være betydeligt højere end den proportionale forekomst af *rapporterede* tilfælde, måske endda meget væsentligt højere. Det er i hvert fald den slutning, man rent umiddelbart kommer til, når

man betænker, at oplysningerne om de nævnte treogfyrrer tilfælde blev indhentet af en enkelt forsker på mindre end seks uger mellem tlingiterne. Jeg hørte desuden om endnu flere tilfælde, som jeg ikke havde tid til at undersøge, men som efter de givne oplysninger syntes at ligne dem, jeg havde lejlighed til at studere og lære nærmere at kende. En virkelig statistisk undersøgelse ville uden tvivl have bragt en mængde andre tilfælde for dagens lys; men for tiden vil jeg kun koncentrere mig om de nævnte treogfyrrer tilfælde. Det første af disse tilfælde blandt tlingiterne går helt tilbage til 1851 (fødselsdatoen for den person, der oplevede at kunne huske en tidligere tilværelse). I 1883 regnede Krause med, at tlingiternes befolkningsgruppe højst talte ti tusinde mennesker. I tiden omkring 1960 viste den offentlige statistik, at der nu var 7.887 (Disse data stammer fra afdelingen for befolkningsstatistik i staten Alaskas sundhedsdepartement.)

Det nævnte tal indbefatter et lille antal indianere, som i årene mellem 1851 og 1965 kan vi løseligt regne med, at der har levet fire generationer, omfattende højst 40.000 tlingiter. Dette giver en forholdsmæssig hyppighed af rapporterede tilfælde i denne befolkningsgruppe på treogfyrrer ud af 40.000 eller rundt regnet ét ud af tusinde. Det tal, vi således kommer til (og som ifølge det, vi tidligere har været inde på, må være et minimumstal), viser en relativt langt hyppigere forekomst af sådanne tilfælde, end der er tale om i andre kulturområder i vesten. Sammenlignet hermed burde tusind af tilfælde, der tyder på reinkarnation, være forekommet i resten af De forenede Stater i årene fra 1851 til 1965. Selv om man tager højde for det faktum, at mange tilfælde, der tyder på genfødsel, ikke kommer til forskernes kendskab, er det givet, at antallet af tilfælde i hele U.S.A. ikke på langt nær forholdsmæssigt kan komme på højde med det antal, der forekommer i Alaska.

SAGSRAPPORTER

TILFÆLDET JIMMY SVENSON

Resumé af sagen

Jimmy Svensons mor er fuldblods tlingitkvinde, og hans far er halvt tlingit og halvt nordmand. Jimmy fødtes den 22. november 1952 i Sitka>>>

Da han var ca. to år gammel, begyndte han at tale om et

tidligere liv, idet han påstod, at han havde været sin mors broder og havde levet i landsbyen Klukwan. Klukwan er en <landsby, der ligger ca. et hundrede og tres kilometer borte.

Han kom med en række udtalelser om ting, som denne morbroder kunne have vidst besked med, men som det syntes usandsynligt at Jimmy kunne have fået kendskab om på normal vis. Det hændte ofte, og især når han blev vred, at han forlangte at komme til Klukwan, så han kunne bo hos sin mormoder. Jimmy talte en hel del om sit foregående liv i en to-tre år, men derefter holdt han lidt efter lidt op med at omtale det.

På det tidspunkt, da jeg undersøgte denne sag i efteråret 1961, kunne Jimmy (som dengang var knapt ni år gammel) ikke længere huske noget om et tidligere liv. Jeg undersøgte derfor, hvad han havde sagt og gjort tidligere, gennem samtaler med hans mor, far, en broder, to søstre og medlemmer af hans mors familie. Før jeg fortæller, hvad jeg fik at vide af disse forskellige vidner, vil jeg først nævne de vigtigste kendsgerninger angående den afdøde mands liv, John Cisko (Jimmys onkel), samt de formodninger, man gør sig om den måde, han kom af dage på.

John Cisko var en fuldblods tlingit-indianer, der, ligesom så mange i denne stamme, elskede at gå på jagt og at fiske. Og han var meget dygtig til begge dele. Han nød temmelig store mængder af alkohol, fortrinsvis vin. Da han i sommeren 1950 i en alder af femogtyve år døde, var han soldat og var kommet hjem til Alaska på orlov. Han boede i en af de mange landsbyer, hvor de fisker laks og hvor der er en konservesfabrik. En dag sejlede han ud i en lille båd sammen med to piger, antagelig på en lille lysttur. Flere timer senere blev båden fundet på ret køl inde ved kysten med motoren på plads, men uden bundprop. Alt kunne således tyde på, at båden var blevet fyldt med vand, måske meget hurtigt og før de tre i båden, som (rimeligvis) var spirituspåvirkede, var klar over situationens farlighed. Der blev startet en eftersøgning, og man fandt liget af de to piger lige i nærheden, men liget af John Cisko fandt man aldrig. I kanalerne i det sydøstlige Alaska er der stærk flod og ebbe og en rivende strøm. Ved ebбетid kan et lig derfor hurtigt føres til havs og sporløst forsvinde. Under disse omstændigheder er det ikke så mærkeligt, at mord ikke er så sjælden en foreteelse; mulighederne er til stede, og selv om der kan rejses mistanke om mord, er det næsten umuligt at bevise ugeringen.

John Ciskos broder, Hans, sagde til mig, at han var overbevist om, at John var blevet myrdet af en ven af de to piger, fordi han var jaloux. Han havde også hørt, at der var en, der havde set mordet, men som ikke turde sige noget af frygt for, at morderen ville hævne sig på

ham, hvis han angav ham.

En anden tlingit, som havde arbejdet for den samme laksekonservesfabrik som fører af en fiskekutter i sommeren 1950, sagde til mig, at han ikke mente, at det var sandsynligt, at John Cisko var blevet myrdet. Han anså det for langt mere sandsynligt, at John Cisko var druknet, efter at han havde forsøgt at klynge sig til den synkende båd, så længe han kunne, og at tidevandet derefter havde ført hans lig bort med sig, selv om ligene af hans ledsagere ikke var skyllet bort af strømmen.

John Ciskos søster, Millie, havde holdt særlig meget af ham og sørgede dybt over hans død. Hun ønskede at opkalde sin næste søn, som blev født to år senere end Jimmy, efter John, men frafaldt denne tanke, fordi navnet John så tit forekom i hendes mands familie. Hun og hendes mand gav derfor drengen navnet John som mellemnavn, så han kom til at hedde James John Svenson.

Jimmy har fire runde mærker på maven, og jeg undersøgte dem i 1961. Hans mor sagde, at disse mærker allerede fandtes, da han blev født. I 1961 var de ca. én kvart tomme i diameter og trådte tydeligt frem i forhold til den omgivende hud. Tre af mærkerne havde en lysere pigmentering end den omgivende hud, ét af dem en noget mørkere pigmentering. De tre af dem fandtes fortil på højde med de nederste højre ribben ud for leverens plads; det fjerde var ca. to tommer til højre for navlen. Mærkerne lignede slående ar efter skudsår, der var helet.

Hvad Jimmy Svenson havde sagt

Eftersom de forskellige vidner, jeg talte med, huskede forskellige udtalelser, som Jimmy var fremkommet med, har jeg opført alle disse udtalelser, der tillægges ham, i en oversigtstavle og tilføjet nogle kommentarer angående deres bekræftelse af vidnerne.

Andenhandsvidner kunne fortælle om nogle flere oplysninger, som Jimmy var kommet med til sin familie. Ifølge disse vidner havde Jimmy tidligere fortalt disse slægtninge flere enkeltheder om sit liv i KlukWan, f. eks. hvilke særlige egenskaber og vaner en hund, der tilhørte familien, havde haft, samt forskellige detaljer vedrørende det hus, hvor John Cisko havde boet i Klukwan. *Alle disse oplysninger måtte formodes at være kendt af John Cisko, men det var usandsynligt, at Jimmy Svenson skulle have fået kendskab til dem ad normal vej.* Da jeg imidlertid spurgte hovedvidnerne, om de kendte noget til disse oplysninger, benægtede de ethvert kendskab til dem. Jeg har derfor udeladt dem i nedenstående liste. Da to af andenhandsvidnerne var enige om, at de havde hørt om disse ting fra et medlem af familien, må man vel sige, at det er et eksempel på, hvordan sådanne detaljer i tidens løb kan gå i glemmebogen, selv hos de direkte implicerede. Men der er jo også den mulighed, at andenhandsvidnerne kan have pyntet lidt på den historie, de i sin tid havde hørt.

Kommentarer

Medlemmerne af Jimmys familie var ikke særlig villig til at fortælle om hans udtalelser. Jeg fik det indtryk, at vidnerne dels tilbageholdt en del af det, de vidste, og dels havde glemt en hel del af det. Der er næppe nogen tvivl om, at de ni punkter, jeg har medtaget i oversigtstavlen, snarere repræsenterer en skrabet version af den oprindelige historie end en »forbedret« udgave. Vi må jo imidlertid tage historien, som den er, og ikke, som den kunne have været, hvis vi havde haft bedre vidner eller haft lejlighed til at undersøge den på et tidligere tidspunkt. Og som sådan må vi vel sige om den, at den falder godt i tråd med tanken om reinkarnation, men den rummer ikke noget egentligt bevis for den.

Tilfældet lider under to alvorlige mangler, som svækker dets værdi som bevis for

reinkarnationstanken. For det første kom Jimmy ikke med en eneste udtalelse, der rummede oplysninger, som han ikke i virkeligheden lige så godt kunne have fået på normal måde. Det nærmeste, han måske kom til dette (i det bevismateriale, vi har), var, da han påstod, at han plejede at drikke vin.

I resten af bevismaterialet findes der ting, der kan tyde på viden, der er erhvervet ad overnaturlig vej, f. eks. i beskrivelsen af søen i nærheden af Klukwan, men ikke noget, som vi med hundrede procents sikkerhed kan sige er det. Sagen ville stille sig ganske anderledes, hvis et pålideligt vidne kunne stå frem og sige, at han havde set John Cisco blive dræbt af skudsår i maven. I så fald kunne man virkelig sige, at døde mænd kan sladre. Men det er John Ciscos tilfælde tydeligt nok endnu ikke noget eksempel på.³³

³³ I min samling af tilfælde findes flere andre eksempler på, at personer, som hevder at have levet før, har kastet nyt lys over uopklarede dødsfald eller mord. (Se f. eks. tilfældet Ravi Shankar, som er omtalt foran)

En anden og lige så alvorlig mangel ved denne sag, med hensyn til dens værdi som bevis for reinkarnationstanken, er, at både John Cisco og Jimmy Svenson tilhørte den samme familie og var beslægtet med den samme kvinde, dels som broder og dels som søn. Ganske vist lever Jimmy Svenson i en by, der ligger et hundrede og tres kilometer fra Kluk-wan, men han voksede op hos sin mor, som elskede John Cisco som sin yndlingsbroder. Hun sørgede meget over ham og opkaldte sin næste søn efter ham. Og da hun troede på reinkarnationen,^{5a} kan hun udmærket havde talt om sin broder med sin søn og på den måde have meddelt ham de oplysninger, som drengen hævdede at kunne huske.

Imidlertid må vi, som i så mange andre tilfælde, der tyder på rem-karnation, også tage hensyn til de adfærdspsykologiske aspekter i sagen lige så vel som til de rent informative aspekter.

Det er f. eks. værd at lægge mærke til, at Jimmyv ikke bare hævdede, at han kendte Klukwan, men at han, når han blev vred på sine foreldre, bad om at komme over til sin mormor (John Ciskos mor) og *bo*.

Kort sagt, Jimmy syntes ikke blot at kende noget til John Cisco; han optrådte, som om han og John Cisco var én og samme person. Nu kan man sige, at eftersom Jimmys mor ønskede, at hendes broder skulle vende tilbage, kan hun have påvirket Jimmy, så han efterhånden er kommet til at ligne hendes afdøde broder. Det er jo netop denne vigtige teori, som jeg agter at tage op til nærmere overvejelse i det afsluttende afsnit af denne bog, og jeg vil derfor bare lige strejfe problemet her. Jeg må nemlig henlede opmærksomheden på en af svaghederne ved *tvangs-identificerings-hypotesen*, i hvert fald hvad denne sag angår. Efter min mening kan den ikke forklare, hvorfor følelsen af identitet med den tidligere personlighed langsomt aftager, efterhånden som barnet vokser til.

Det er jo en almindelig iagttagelse i disse sager, at når barnet bliver ældre, bliver dets erindringer om dets tidligere liv svagere, samtidig med at følelsen af samhørighed med den anden personlighed i tilsvarende grad formindskes. *I Jimmy Svensons tilfælde begyndte de påståede erindringer at svinde bort, da han var fire år eller deromkring, og de var fuldstændig glemt på det tidspunkt, da jeg talte med ham, ni år gammel.*

Hvis vi antager, at tvangs-identificeringshypotesen er den rette forklaring på denne sag, må vi gå ud fra, at da Jimmy blev omkring fire år havde hans mor ikke noget imod, at han udviklede en anden personlighed end hendes broder, John Ciskos. Og så aftog derefter den påtagne identificering med John Cisco og de pseudo-erindringer, som jo ifølge denne teori måtte være, i løbet af de næste år.

En sådan aftagende intensitet i påvirkningen fra Jimmys mors side kunne udmærket tænkes at harmonere med den tiltagende mildning i hendes sorg over broderen, efterhånden som årene gik. Men i sådanne tilfælde, hvor et ubevidst tryk fra den ene eller den anden af forældrenes side har bevirket en udvikling af særlige symptomer eller specielle karaktertræk i

barnets adfærd, har tiden alene ikke fremkaldt nogen mærkbar afsvækkelse af disse; ej heller synes forældrenes ønske om, at barnet skal have den eller den bestemte adfærd, at være undergået nogen forandring. Og denne manglende svækkelse i intensiteten af et symptom på tvangsvidentificering, kan have sin årsag i, at det ønske, er motivationen for den, både er brændende og samtidig noget, der foregår i forældrenes underbevidsthed.

Jeg tror ikke, det er muligt at nå nogen helt sikre konklusioner med hensyn til dette tilfælde i øjeblikket. Reinkarnationsteorien er én forklaring, på barnets adfærd, og »tvangs-identificering« er en anden. Bevismaterialet i sagen rummer kun antydninger af, at der har været ting, der ikke kan forklares på normal vis; på den anden side vil tilfældet, hvis -det skal forklares ud fra tvangs-identificeringsteorien, være et skole-eksempel, der går langt ud over, hvad man tidligere har regnet for normalt, når det gælder forældres mulighed for påvirkning af deres børns personlighedsudvikling. De foreliggende kendsgerninger levner os faktisk ingen chance for at vælge mellem disse forskellige muligheder.

TILFÆLDET WILLIAM GEORGE, JUNIOR

Resumé af sagen

Dette tilfælde indbefatter en forudsigelse om en genfødsel før døden og en øjensynlig opfyldelse af forud aftalte eksperimenter. Det svarer også til den type genfødsler, der beskrives af Veniaminov,³⁴ hvor genfødselen blev forudsagt i en drøm, som moderen havde, og hvor forskellige fysiske kendemærker, der lignede nogle, som den afdøde havde haft, vidnede om, at det virkelig var den pågældende, der var vendt tilbage.

Jeg vil allerførst give et kort resumé af sagen og derefter i tabellarisk form gengive udtalelserne af de tre vidner, jeg udspurgte.

William George, senior, var en kendt Alaska-fisker på sin tid. Som så mange andre **tingiter** troede han på reinkarnationen. Henimod slutningen af sit liv begyndte han åbenbart at blive anfægtet af visse tvivl desangående, samtidig med at han faktisk nærrede et brændende ønske om at blive født på ny. Han sagde ved flere lejligheder til sin yndlings-søn (Reginald George) og sin svigerdatter: »Hvis der virkelig er noget om al denne her snak om genfødsel, så vil jeg komme igen som din søn«.

Og han uddybede flere gange denne udtalelse ved at tilføje følgende: »**Og du vil kunne genkende mig på, at jeg vil have de samme modernmærker, som jeg har nu**«. Idet han sagde det, pegede han på to ophøjede, pigmenterede modernmærker, hvert af dem ca. en halv tomme i diameter, det ene øverst på hans venstre skulder og det andet på indersiden af venstre underarm ca. to tommer neden for albuen.

I sommeren 1949 gav William George, senior, som da var ca. tres (60) år gammel atter udtryk for sin hensigt at ville vende tilbage, efter at han var død, og ved den lejlighed rakte han sin yndlingssøn et guldur, som han selv havde fået foræret af sin mor.

³⁴ I.E.P.Veniaminov. *Op. cit.* n. 17. Yderligere enkeltheder og eksempler på såvel modernmærker som varseldrømme i tlingit-tilfælde af reinkarnationstypen findes omtalt i: I. Stevenson. »Cultural Patterns in Cases Suggestive of Reincarnation Among the Tlingit Indians of Southeastern Alaska«. *Journal A.S.P.R.*, Vol. 60, July, 1966. Denne artikel indeholder en analyse af nogle af de kendsgerninger, der foreligger i treogfyrre tlingit-tilfælde.

Citation from this book, of Stevenson, (1966) *Cultural patterns in cases suggestive of reincarnation among the Tlingit Indians of southeastern Alaska*. *Journal of the American Society for Psychical Research*, 60(3), 229-243:

Cultural factors appear to influence the features and incidence of cases suggestive of reincarnation in both cases reported and certain features of them. Although blood relationships, birthmarks, and "announcing" dreams characterize reports of reincarnation elsewhere in the world, they occur more frequently among the Tlingit Indians. Certain aspects of the Tlingit culture emphasize these features; conversely, there is evidence that the presence of these features influences the culture. It is also reported that in 26 of 29 announcing dreams, the sex of

the expected baby (or reborn, as the Tlingits would say) was predicted correctly.

Var s242her i den danske udg.

Han overrakte ham det med disse ord: »Jeg skal nok komme igen. Opbevar dette ur for mig. Jeg bliver nemlig din søn. Hvis der overhovedet er noget om det (han mener her: om reinkarnationen), så gør jeg det«. Reginald George tog kort efter dette hjem på en week-end og gav uret til sin kone, Susan George, og fortalte hende, hvad hans far havde sagt til ham. Hun lagde uret i et smykkeskrin, hvor det blev liggende i næsten fem år.

I begyndelsen af august 1949, nogle få uger efter de ovenfor skildrede tildragelser, forsvandt William George, senior, fra den fiskerbåd, som han var fører af. Hans besætningsmedlemmer vidste ikke, hvad der var tilstødt ham, og en eftersøgning, der blev sat i gang, var resultatløs, man fandt aldrig hans lig. Han var muligvis faldet over bord, og strømmen havde ført hans lig til havs, hvad der let kan ske i disse farvande.

Fru Reginald George, hans svigerdatter, blev kort tid efter frugtsommelig og fik fødselsveer den 5. maj 1950, knapt ni måneder efter hendes svigerfars død. Det barn, hun ventede, var det niende af de ti børn, hun fik i alt. **Under veerne drømte hun, at hendes svigerfar viste sig for hende og sagde, at han ventede på at se sin søn.** På det tidspunkt forbandt fru George øjensynlig ikke denne varseldrøm med tanken om, at hendes svigerfar kunne fødes på ny, for da hun vågnede af bedøvelsen, var hun bange og ventede at se sin svigerfar, antagelig som et genfærd, som han havde set ud, da han levede, og som hun havde set ham i drømme. *Men hvad hun så, var et velvoksnet drengebarn, som havde pigmenterede modermærker på oversiden af den venstre skulder og på indersiden af venstre underarm, nøjagtigt på de samme steder, som drengens bedstefar havde nævnt.* Den lilles modermærker var ca. halvt så store som bedstefaderens havde været. Da barnets forældre konstaterede tilstedeværelsen af disse modermærker, følte de sig berettigede til at give ham hans bedstefaders navn, og således kom han til at hedde William George, junior.

William George, junior, fik et alvorligt anfald af lungebetændelse, da han var ét år gammel. Han begyndte ikke at tale, før han var tre-fire år gammel, og så stammede han temmelig meget i den første tid, noget, der imidlertid fortog sig gradvist i de følgende år, selv om hans far, Reginald George, stadig var ikke så lidt bekymret over drengens talevanskeligheder i 1961. Drengen synes at have haft en jævnt god forstand at dømme efter hans præstationer i skolen, og det var også mit indtryk, da jeg talte med ham i Alaska.

Efterhånden som William George, junior, voksede til, lagde hans familie mærke til forskellige ting i hans opførsel, som bestyrkede dem i deres overbevisning om, at han var William George, senior, der var vendt tilbage. De ting, man hæftede sig ved, var af ret forskellig art. I den første gruppe symptomer var der sådan noget som visse sympatier og antipatier, samt færdigheder, som bedstefaderen havde haft, og som gik igen hos drengen.

For eksempel havde William George, senior, engang beskadiget sin højre ankel temmelig slemt, da han spillede basketball som ung. Efter den tid haltede han altid lidt og drejede sin højre fod udad, når han gik, hvad der gav ham en særlig karakteristisk gang.

William George, junior, har en lignende måde at gå på og sætter også sin højre fod udad, når han går. Hans forældre bekræfter dette, og jeg lagde også selv mærke til det, da jeg så ham gå. Hos drengen er denne unormalitet i gangen ikke så udpræget, og det kan godt være, at jeg ikke ville have lagt mærke til den, hvis jeg ikke var blevet gjort opmærksom på den.

Nogle familiemedlemmer har også lagt mærke til ydre lighedspunkter mellem William George, junior, og hans bedstefar, f. eks. ansigtstræk og holdning. *Desuden ligner drengen sin bedstefar i en tilbøjelighed til at gå og bekymre sig om småting og strø om sig med advarende bemærkninger og råd til højre og venstre.* Han viser et kendskab til fiskeri og både, som er langt forud for hans alder, og den første gang man satte ham i en båd, syntes han allerede at vide alt om, hvordan man skulle ordne fiskenettene. Han har større skræk for vand

end de fleste drenge i hans alder. Af væsen er han mere alvorlig og fornuftig end andre børn på hans alderstrin.

En anden gruppe symptomer hos drengen, man bemærkede, har at gøre med hans adfærd, der viser, at han føler sig næsten hundrede procent identisk med sin bedstefar. Han omtaler f. eks. sin grandtante som »søster«, hvad hun jo var i forhold til William George, senior, og på samme måde omtaler han sine onkler og tanter (Reginald George's brødre og søstre) som sine sønner og døtre. Desuden lægger han ikke skjul på sin bekymring over den måde, de opfører sig på, f. eks. med hensyn til, at to af hans »sønner« (onkler) er ved at udvikle sig til rene drankere. William George, juniors egne søskende er helt indforstået med forholdet og kalder ham ofte »bedstefar«, hvad han ikke synes at have noget imod. William George, juniors identifikation med sin bedstefar er aftaget noget i de senere år. Det forekom hans far, at drengen var ved at blive lidt for optaget af fortiden. Han lagde mærke til, at sønnen kunne virke helt forstyrret. Af denne grund, og også fordi nogle »gamle mænd« havde advaret imod følgerne af at beskæftige sig med erindringer fra tidligere tilværelser, søgte drengens forældre at få ham til at holde op med at tale om William George, seniors liv.

For det tredje har William George, junior, røbet et kendskab til mennesker og steder, som - efter hans families opfattelse - går ud over, hvad han kunne have tilegnet sig på normal måde. Jeg har anført disse punkter i omstående oversigtstavle, men vil gerne gå lidt nærmere v tvtaljer med det vigtigste af disse punkter først.

Da William George, junior var mellem fire og fem år gammel, besluttede hans mor en dag at tage sine smykker frem af sit smykkeskrin og kigge lidt på dem, og hun bredte dem ud foran sig i sit soveværelse. Hun havde også taget det guldur, som havde tilhørt William George senior ud af skrinet.

Mens hun nu sad og betragtede smykkerne, kom William George, junior, som havde leget i en stue inde ved siden af, tilfældigvis ind i soveværelset.

Var s244-5

Da han så uret, tog han det og sagde: »Det er mit ur«. Han ville ikke give slip på det og blev ved med at sige, at det var hans, og det var umuligt for hans mor at få det fra ham i nogen tid derefter. Men omsider gik han med til, at det blev lagt tilbage i smykkeskrinet. Men efter den tid og lige til nu har han fra tid til anden bedt sine forældre om at få »sit ur«. Faktisk synes han mere besluttet end nogen sinde på at gøre krav på sit ur, efterhånden som han vokser til, idet han hævder, at han burde have det nu, da han er blevet større.

Både hr. og fru Reginald George forsikrede, at gulduret havde ligget i smykkeskrinet lige fra dengang, da fru George lagde det dér i juli 1949, indtil hun fem år senere tog det frem, mens hun kiggede på sine smykker. De er lige så sikre på, at de aldrig har snakket med William George, junior, om uret eller talt om det, når han var til stede. Men de kan godt huske, at de har nævnt til en del personer inden for familien, at William George, senior havde givet dem uret, før han døde. (En af disse personer, hr. Walter Mays, har bekræftet dette.) De er imidlertid helt sikre på, at ingen af disse personer kunne have omtalt uret for William junior. Den vished, de havde med hensyn til disse punkter, havde gjort, at de var meget mere duperet af drengens genkendelse af uret, end de havde været, da de opdagede modernærkerne på samme sted, hvor bedste-faderen havde haft dem. De var også overbevist om, at det var helt tilfældigt, at drengen fik uret at se. Fru Reginald havde ikke haft tanker om at vise det til drengen. Det var et rent tilfælde, at han var dumpet ind i værelset, hvor hun sad og så på sine smykker, og hvor det lå fremme uden for skrinet, og han havde straks fået øje på det, uden at hun havde sagt et ord.

William George, junior, føler sig nu ikke længere identisk med sin bestefar, og bortset fra, at han af og til beder om at få »sit ur«, og at der var lidt tilbage af hans stammen, opfører han sig ligesom enhver anden dreng på hans alder. Jeg talte med ham i Alaska og håbede i

grunden, at han ville sige noget mere om uret, som hans mor tog frem, mens jeg var der. Man kunne tydeligt se på ham, at han nød at sidde og holde det, men han sagde ikke noget om det. Det er ikke let at vide, om hans tavshed skyldtes en vis skyhed over for mig, eller det var fordi han kun dunkelt kunne huske, hvad der oprindeligt fik ham at sige, at det var hans ur.

Udtalelserne af vidnerne i sagen

Jeg vil nu gå over til at forelægge de forskellige kendsgerninger vedrørende George, juniors udtalelser og adfærd i nedenstående oversigtstavle. De tre hovedvidner var hr. og fru Reginald George og hr. Mays, en fætter til Reginald George og en nevø til William George, senior. Hr. Mays havde været en nær ven af William George, senior, og havde været sammen med ham på mange fisketure. Det stillede sig så heldigt, at jeg fik lejlighed til at udspørge alle tre vidner hver for sig, fru George i Alaska og hr. George og hr. Mays i Seattle.

Var her s245-9

TABULATION Summary of Statements Made by Witnesses in the Case of William George, Jr.			
Statements by Mrs. Reginald George	Statements by Mr. Reginald George	Statements by Mr. Walter Mays	Comments
1. William George, Sr. repeatedly said he was going to be reborn as her son.	Confirmed by Mr. George. His father talked like this for some years before he died.	Mr. Mays heard William George, Sr. make such a statement once in 1949.	
2. William George had prominent moles on his upper left shoulder and left forearm below the elbow. Moles about 1/4 inch in diameter. Did not recall whether the moles were raised.	Mr. George could recall only the mole on the left shoulder and said it was slightly raised. It was about 1/2 inch in diameter.	These two moles were clearly recalled by Mr. Mays.	The moles on William George, Jr. (examined by myself in 1961) were located at the sites mentioned. They were about 1/4 inch in diameter. They were not raised.
3. William George, Sr. said they would recognize him when he returned by his moles.	Mr. George did not recall that his father drew attention to the moles as a sign of recognition.	Mr. Mays had not heard of this statement.	Whether or not William George, Sr. mentioned to others besides his daughter-in-law his belief that he would be recognized by the moles, the fact that William George, Jr. had moles at the same sites as his grandfather was the chief factor influencing his parents to give him the same name as his grandfather.
4. In the summer of 1949, her husband gave her a gold pocket watch, saying his father had given it to him and had said, "If there is such a thing as reincarnation, I will return in your family and claim this watch. Take good care of this watch."	In the summer of 1949, William George, Sr. gave Reginald George a gold pocket watch saying, "I'll come back. Keep this watch for me. I am going to be your son. If there is anything like that, I'll do it."	Mr. Mays had heard that William George, Sr. gave his son a watch by which he was to be recognized upon his return after death.	Mr. George said his father gave him the watch "one or two weeks" before his father died. Mrs. George recalled the interval as "several months."

for resten av punktene over 3-4sider, fra de over her – se s.256 på linken her, som da er på engelsk:
https://galactic.no/rune/spesBoker/Twenty_Cases_Suggestive_of_Reincarnation.pdf

De af mine læsere, som er positivt indstillet over for tanken om reinkarnation, vil utvivlsomt have interesse i at høre, hvordan hr. og fru Reginald George stillede sig over for det ønske, som William George, sen., havde givet udtryk for, nemlig at vende tilbage som deres søn. Fru George sagde, at hun ikke nærede noget særligt stærkt ønske om, at hendes svigerfar skulle vende tilbage som hendes søn. Men da hun fortalte mig historien, så hun imidlertid så glad ud, at jeg fik indtrykket af, at hun inderst inde var lykkelig over, at hendes svigerfar havde udvalgt hende blandt en del andre kvindelige slægtninge til at være sin næste mor. Og det, at han havde valgt netop hende, skyldtes øjensynlig i det mindste delvis, at han holdt af hende, for hvad hun var i sig selv, om man så må sige, og ikke fordi hun nu engang var gift med hans yndlings søn.

At hr. Reginald George var hans yndlings søn, var der ingen tvivl om, for de andre havde

vist sig upålidelige og ikke bekymret sig det mindste om deres far. Reginald George holdt også meget af sin far. Han ønskede virkelig, at hans far skulle vende tilbage som hans søn, og håbede, at det ville lykkes hans far at gennemføre sit forsæt.

Nogle betragtninger vedrørende alternative hypoteser

Ligesom i det foregående tilfælde er der her to hovedhypoteser til forklaring af tilfældet, nemlig reinkarnation og en påtaget eller påtvungen identifikation med bedstefaderen. Og ligesom i det foregående tilfælde bevirker dét, at de to personligheder findes inden for samme familie, at man må regne det for meget mere sandsynligt, at drengen har fået oplysningerne om den afdøde personlighed ad naturlig vej, end i tilfælde, hvor de to personligheder hører til hver sin familie og er fuldstændig ukendt for hinanden.

De to forældres sorg over den gamle fiskers pludselige og mystiske død kan udmærket tænkes at have fremkaldt håbet om og troen på, at han virkelig var vendt tilbage. Tlingiternes fremherskende tro på reinkarnationen og den gamle skippers udtrykkelige tilsagn om, at han ville vevde tilbage til dem, kunne bestemt godt have forledt dem til at fore⁵tille sig, at han var vendt tilbage som deres barn. Set ud fra denne synsvinkel er den drøm, som fru Reginald George havde umiddelbart forud for fødslen, en tydelig opfyldelse af hendes eget ønske om, at hendes svigerfar skulle vende tilbage, om ikke for hendes egen skyld, så for at glæde hendes mand. Og så kunne barnets forældre efter dets fødsel, måske ubevidst, have påvirket det i retning af en identifikation med dets bedstefar, som de fortalte, at barnet på så mange måder lignede.

249

Men her støder vi på en vanskelighed, som det er endnu sværere at komme udenom end dem, vi var inde på i forbindelsen med det foregående tilfælde, nemlig at vi jo på en eller anden måde må forklare tilstedeværelsen af modernmærkerne på de samme steder, det, at der var noget unormalt ved drengens måde at gå på, og hans genkendelse af det guldur, som hans bedstefar havde givet hans far.

Genkendelsen af uret

Genkendelsen af gulduret kan måske forklares ved at antage, at forældrene som et led i deres bestræbelser for at påvirke barnet i retning af at komme til at ligne dets bedstefar, har nævnt uret (skønt de begge benægter dette). Man kan ikke påstå, at dette ikke kunne være sket. Hvad man snarere må spørge sig selv om, er, hvorvidt en sådan omtale af uret, måske endda flere gange, ville have sat drengen i stand til at genkende det, når han så det. William George, juniors genkendelse af gulduret var måske ikke så bemærkelsesværdig som de genkendelsesprøver, der blev bestået af Dalai Lama, (fjortende inkarnation). Han kunne genkende rosenkransen, trommen og spadserestokken, som stammede fra den trettende inkarnation, da disse ting blev lagt foran ham sammen med nogle andre lignende genstande, som engang havde tilhørt den foregående Dalai Lama.³⁵ Dog selv ved genkendelsesprøver af denne slags kan skjulte hentydninger godt tænkes at spille en rolle, idet der jo er mennesker til stede, der kender de genstande, som drengen skal genkende, og som håber, at han vil kunne det. Hvis vi kan tro fru Georges beskrivelse af, hvad der skete i det nærværende tilfælde, var hendes søns genkendelse af sin bedstefars ur fuldstændig spontan og ikke noget, hun havde planlagt.

H.Harrer; *Seven Years in Tibet*. (Oversat af R. Graves, [engl.epub](#) og [pdf](#)). New York: E. P. Dutton & Co., 1954. Den, der ønsker en selvstændig og bekræftende beretning (på nogle få uoverensstemmende detaljer nær) om disse genkendelses-prøver, som den fjortende Dalai Lama underkastede sig, henvises også til B. J. Gould. *The Jewel in the Lotus* London: Chatto and Windus, 1957. Samme tester ble forlagt Lobsang Rampa som barn – der hans tidligere inkarnationer som en tidligere innvidd lama ble bekræftet. Se http://lobsang-rampa.net/Rampa_safranguleKjortel.pdf og http://lobsang-rampa.net/Rampa_3oye.pdf

Hvad vi end mener om muligheden af, at drengen havde hørt om uret tidligere, så var der ingen, der opfordrede ham til at sige, om han kunne kende uret igen, eller som ventede, at han skulle gøre det. Han kom simpelt hen rent tilfældigt til at se det og genkendte det øjeblikkeligt. Når vi erindrer os dette, må vi samtidigt erkende, at det formindsker sandsynligheden for, at hans mor på en eller anden måde skulle have forsøgt at lede ham på sporet.

Men selv om vi mener, vi er berettiget til at se bort fra den mulighed, at mere eller mindre åbenlyse vink og hentydninger ligger til grund for den slags genkendelser, står der en anden mulighed tilbage, nemlig den, at oplysninger om den pågældende ting (eller person) kan tilgå forsøgspersonen ad psykisk eller oversanselig vej gennem tankeoverføring fra dem, der er informeret. Forsøgspersonen kan så grundet på hukommelsesforstyrrelse indbilde sig, at han genkender tingen (eller personen). Væsentligt spørgsmål om disse genkendelses-prøver er så vigtigt, at jeg mener, det fortjener en mere indgående belysning, og jeg vil derfor tage errinet op igen i afsnittet VURDERING OG KRITIK.

Arveligheden af modermærker

Når den afdøde bedstefar omtaler modermærkerne som noget, hvorved man vil kunne genkende ham, når han vender tilbage, og når hans søn og svigerdatter uden videre godtager dem som sådan, ligger jo heri, at man ikke har taget hensyn til den mulighed, at modermærker kunne være arvelige. Dette spørgsmål har en række specialister i hudsygdomme og arvelighedsforskere beskæftiget sig en hel del med, hovedsagelig i Europa. Det blev gennem adskillige undersøgelser i tyverne fastslået, at en tendens til at have mange eller færre modermærker så afgjort er arvelig. Yderligere undersøgelser viste endvidere, at stedet, hvor moder-mærkerne forekommer, samt deres antal, også er arveligt bestemt. Uheldigvis har man ikke i ret mange tilfælde undersøgt tilstedeværelsen eller manglende forekomst af et modermærke på samme sted hos forskellige medlemmer af en familie i tre eller flere generationer. Jeg har alt i alt kun været i stand til at finde tolv sådanne stamtavler offentliggjort eller nævnt i den foreliggende litteratur om dette emne i Europa Og De forenede Stater.³⁰

I det nærværende tilfælde drejer det sig om at få fastslået, om tilbøjeligheden til at arve et modermærke (på et bestemt sted) kan overføres gennem en far eller en mor, som ikke selv har et sådant modermærke? Eller for udtrykke det i arvebiologiens sprog: er der ved denne tilbøjelighed til arvelighed tale om en dominans eller om en recessivitet? Undersøger vi de tolv offentliggjorte stamtavler, ser vi, at arveanlægget sædvanligvis er dominant, men med visse undtagelser. I to af de tolv familier havde en bedstefar og ét eller flere af hans børnebørn et moder-mærke eller modermærker på nøjagtigt de samme steder, men forældrene i den mellemliggende generation havde ikke nogen, skønt disse forældre er dem, gennem hvem dette arveanlæg overføres til barnebarnet.^{41,42}

30. A. H. Estabrook. »A Family with Birthmarks (Nevus Spilus) for Five Generations.« *Eugenical News*. Vol. 13, 1928, 90-92.

Dette, at der forekommer sådanne sjældne undtagelsestilfælde, gør det umuligt fuldstændigt at tage tilstedeværelsen af modermærkerne hos William George, junior, til indtægt for reinkarnationsteorien, men vi kan jo nok i nogen grad betragte dem som støtte for denne teori.

41 L. Leven. »Erblichkeit der Naevi.« *Deutsche Med. Wochenschr.*, Vol. 55, 1929,

42 A. Brauer. »Hereditärer symmetrischer systematisierter Naevus aplasticus bei 38 Personen.« *Dermat. Wochenschr.*, Vol. 89, 1929, 1163-1168.

Det ville være en misforståelse uden videre at affærdige hele dette spørgsmål om modermærker med en henvisning til arvelighedslæren, der jo ikke rummer svar på alle sider i

denne sag. Arvelighedslæren kan bare påpege sandsynligheden for, at modermærker arves af efterfølgende generationer. Den kan ikke bidrage til vor forståelse af, hvorfor William George, junior, som den eneste ud af en børneflokk på ti, havde modermærker på samme sted, som hans bedstefar havde.⁴³ Reinkarnationshypotesen, som der ikke er særligt fyldigt bevismateriale for i denne sag, giver os dog i hvert fald en forklaring på fænomenet. Som allerede nævnt hjælper arvelighedslæren os til at forstå lighedstrækkene mellem medlemmer af samme familie; reinkarnationsteorien er derimod en teori, der kan forklare nogle af forskellene mellem medlemmer af samme familie.

Arvelighed af en unormalitet i gangart

Som nævnt tidligere kom William George, senior, til skade med sin højre ankel og blev halt i en forholdsvis ung alder. William George, junior, har en måde at gå på, der minder meget om hans bedstefars, dvs. med en tendens, der dog er knapt så udpræget, til at vende den højre fod udad, når han går. Begge hans forældre kom ganske af sig selv og uafhængigt af hinanden ind på denne deformitet hos deres søn og på ligheden mellem den og bedstefaderens gangbesvær. Vi har her at gøre med en erhvervet ejendommelighed, noget alle arvelighedsforskere anser for usandsynligt - og de fleste for ganske utænkeligt - skulle kunne nedarves.

⁴³ For at være strengt nøjagtig må jeg nævne, at jeg ikke personligt har undersøgt andre medlemmer af George-familien end William, jun., med hensyn til forekomsten af modermærker på de samme steder. Grunden til, at jeg ikke fik gjort dette under mit første ophold i Alaska, var min uvidenhed om arvelighedsteoriene vedrørende modermærker. Og da jeg anden gang kom dertil, var familien ikke til at overtale til at gå med til en sådan undersøgelse. Ikke des mindre må jeg, når jeg tænker på den betydning, som William George, jun.'s forældre tillagde modermærkerne, anse det for rimeligt at antage, at de betragtede disse som et sikkert tegn på, at han var vendt tilbage, af hvilken grund de jo også havde opkaldt drengen efter ham. Det ville de næppe have gjort, hvis der var andre af familiens medlemmer, der havde haft modermærker på de samme steder.

Var s252

Og hvad angår teorien om identitetspåvirkning fra forældrenes side, så ville det dog være forbundet med nogen vanskelighed også at indprente drengen

v særlig måde at gå på; denne teori kunne snarere anvendes som forklaring På sådan noget som drengens faderlige optræden over for hans onkler. Det er min opfattelse, at reinkarnationsteorien er den forklaring, der bedst begrundede forekomsten af denne haltende gang hos William George, junior, hvis vi kan fæste lid til, at hans måde at gå på i påfaldende grad minder om hans bedstefars.

TILFÆLDET CHARLES PORTER

Resumé af sagen

Hovedvidnet i denne sag er den mand, der som dreng hævdede, at han kunne huske sit tidligere liv. På det tidspunkt, da Charles Porter fortalte mig, hvad han vidste om sine erindringer, påstod han ikke længere, at han kunne huske noget fra sin foregående tilværelse. Han kunne kun huske, hvad han havde hørt sin mor sige, da han voksede til.

Efter hvad han kunne huske hun havde fortalt, plejede han som lille at sige, at han var blevet dræbt af et spyd i en stammestridighed mellem tlingit-indianerne. Han havde oplyst navnet på den mand, som havde dræbt ham, stedet, hvor han var blevet dræbt, og opgivet sit eget tlingitnavn i det tidligere liv. Den mand, som var blevet dræbt af et spyd, havde været hans moders onkel. Dette fremgik af optegnelser over drabene i klanens historie.

Og når drengen fortalte historien om, hvordan han var blevet dræbt af et spyd, pegede han gerne på sin højre side. Efter hvad hr. Porter siger, så anede han som dreng til at begynde

med ikke noget om, at han på det sted havde et modermærke omtrent af form som et spydsår i højre side. Hr. Porter sagde, at han først blev klar over, at han havde dette modermærke, efter at han var blevet voksen. Jeg undersøgte hr. Porters højre side og fandt dér et stort og usædvanligt formet pigmenteret område. Det fandtes umiddelbart under det nederste ribben i højre side. På grund af dets beliggenhed helt ude i siden er det meget sandsynligt, at dets ejermand ikke har observeret det umiddelbart. Det var omtrentligt rhombeformet og målte ca. 1/2 tomme i bredden og 1 1/4 tomme i længden. Det lignede unægtelig, hvad størrelse og form angik, et gammelt år efter et spydsår. Og et spyd, der var trængt ind i kroppen på dette punkt, ville have gennemboret leveren og sandsynligvis også nogle vigtige blodårer, så at det øjeblikkeligt ville have døden til følge.

Skønt hr. Porter var fuldblods tlingit, var hans familie blandt de første tlingiter, der blev uddannet efter engelsk mønster. De talte engelsk i hjemmet, og han selv lærte ikke tlingit-sproget, før han var elleve-tolv år gammel. Hr. Porter mente derfor ikke, at hans forældre ville have fortalt ham om stamme-striden eller nævnt navnet på den mand, som havde dræbt den person, han mente han selv havde været i sit tidligere liv. Han sagde, at de aldrig drøftede tlingit-historie, da han var barn.

Hr. Porter sagde også, at hans tante havde ladet en bemærkning faldv om, at hun havde set, han godt kunne lide et specielt tobaksmærke, v hun kunne huske hans grandonkel, som han var blevet opkaldt efter (altså den mand, der var blevet dræbt af spydkastet) havde været særlig glad for.

Der var to andre vidner, som kunne bekræfte de vigtigste kendsgevn ninger i sagen, men de kunne ikke huske yderligere enkeltheder, ellet huskede dem en lille smule anderledes.

Fru Elspeth Graham er en ældre søster til hr. Porter og fem år ældre Hun bor nu i en anden by, hvor jeg udspurgte hende, uden at nogen af de øvrige slægtninge var til stede. Hun kunne erindre sig, at hendes broder i en alder af to år var begyndt at tale om, at han var blevet dræbt i et tidligere liv af et spyd, ligesom han også havde nævnt navnet på den mand, som havde dræbt ham. Denne mand, fortalte hun, var på det tidspunkt en gammel mand og boede stadig i den by, hvor de voksede op. Ifølge fru Graham holdt hendes broder op med at tale om sit tidligere liv, da han var ca. otte år gammel. Men op til den tid havde han talt meget om sit tidligere liv og sin død, skønt moderen havde prøvet på at få ham til at lade være med at tale om det. Den første gang, jeg interviewede fru Graham i 1961, kunne hun ikke huske, at hendes broder havde et modermærke i siden, men under et senere interview i 1963 sagde hun, at hun godt kunne huske, at han ganske rigtigt havde et modermærke i siden, da han blev født.

Jeg interviewede også hr. Porters mor, fru Gregory Hodson (gift igen), som nu boede et helt andet sted. På det tidspunkt, da jeg interviewede hende, var hun en gammel dame på halvfems, og hun var netop ved at komme sig af en smitsom sygdom, under hvilken hun midlertidigt havde været sindsforvirret. Hun indrømmede, at hendes hukommelse ikke var særlig god, og det kunne jeg også forstå på den skildring af hendes overståede sygdom, som jeg fik af hendes mand, og jeg kunne da også selv mærke, hvordan hun fra tid til anden tabte tråden under den samtale, jeg havde med hende.

Hun kunne imidlertid godt huske, at hendes søn havde sagt, at han var blevet dræbt af et spyd. Hun sagde, at det plejede han altid at sige, når nogen spurgte ham, hvor han havde fået det usædvanlige moder-mærke. (Dette er ikke absolut uforeneligt med hr. Porters udtalelse om at han talte om at være blevet dræbt af et spyd, før han blev klar over, at han havde et modermærke. Det er imidlertid ikke foreneligt med hans udtalelse om, at han ikke vidste noget om modermærket, før han blev voksen, og hans søsters udtalelse om, at han holdt op med at tale om spydsåret, da han var ca. otte år.) Fru Hodgson kunne også huske, at hendes søn havde genkendt den mand, som angiveligt havde dræbt at denne mand på den

tid var en gammel mand. Fru Hodgson syntes lidt desorienteret med hensyn til, hvor spydsåret var, og sagde, at der havde været ét i ryggen og ét i knæet.

En slægtning af hr. Porter, som jeg interviewede i Sitka, hævdede, at hun havde hørt, at han som barn var meget bange for knive, bajonetter og spyd, og *at han næsten ville gøre hvad som helst for at undgå bare så meget som at se spyd eller lange knive*. Hr. Porter kunne ikke selv huske, at han skulle have næret en sådan angst for våben som barn, og hans ældre søster, fru Graham, kunne heller ikke huske, at han var bange for den slags.

kommentarer

Hr. Porter er født i Sitka i året 1907, se kartet over, der Sitka er ved Kanga Bay. Ifølge hans søster, fru Graham, *talte han om, at han var blevet dræbt i en stamme-fejde*. Hun sagde, det måtte have været i årene fra 1909 til 1915, *altså fra han var to, til han var otte år*. Den mand, som angivelig dræbte ham, levede stadig, men var en gammel mand. Lad os antage, at han var mindst femogtres (65) i 1910, og det vil sige, at han er født i 1845. Ifølge Krause var stammefejderne med spyd ophørt på den tid, da han besøgte tlingiterne i 1881-32; men Simpson havde været vidne til en kamp med spyd under sit besøg i 1841-42 ⁴⁴

⁴⁴ G. Simpson. *An Overland Journey Round the World during the Years 1841 and 1842*. Philadelphia: Lea and Blanchard, 1847. (Part 2, 86-87).

En berygtet massakre med spyd mod Wrangell-stammen indtraf i Sitka først i 1850'erne. (Dette blodbad vil jeg omtale nærmere i forbindelse med tilfældet Derek Pitnov.) Denne form for krigsførelse døde derfor ud på et eller andet tidspunkt i de tredive år, der ligger mellem 1852 og 1882. En mand, der var født i 1845, kunne let have deltaget i en spydkamp som ung mand, så denne del af historien lyder troværdig nok set fra et historisk synspunkt.

Vidnerne i denne sag havde ikke noteret noget ned om hr. Porters udtalelser som dreng, og de huskede ikke flere enkeltheder end dem, jeg her har nævnt. Det var derfor ikke muligt for mig at få fat i nogen faktiske oplysninger om den omtalte stamme-fejde og navnene på, hvem der havde været indblandet i den. Og da der er så knebne informationer om, hvordan en lille dreng eventuelt kan have fået oplysninger om denne fejde, kan vi ikke drage nogen sikre konklusioner med hensyn til, hvorvidt hr. Porter fik sin viden ad oversanselig vej eller ikke. Til gunst for en metafysisk forklaring af fænomenerne taler hans absolutte overbevisning om,

at han havde fortalt, at han var blevet dræbt af et spyd, før han vidste noget om, at han havde et modermærke, der mindede om et spydsår, samt hans antagelse af, at hans engelsktalende forældre ikke ville have fortalt ham noget om en tlingit-stammefejde. På den anden side kan man godt forestille sig, at netop det, at han havde et sådant modermærke af en ret usædvanlig karakter, kan have givet et fantasi fuldt forældrepar stof til en historie, der passede som hånd i handske til det rhombeformede modermærke, og som de så har »indpodet« i drengen, så han til sidst har troet, det var selvoplevet virkelighed. *Imod denne teori taler til dels det faktum, at fru Graham bevidnede, at hendes mor havde forsøgt at forhindre hendes broder i at tale om spydsåret, skønt det jo er muligt, at fru Hodgson i al hemmelighed kan have påvirket sin søn til at tro, som hun ville have han skulle, mens hun samtidigt åbenlyst syntes at ville have ham til at glemme hele historien.* Hvilken forklaring man end forsøger at finde til belysning af tilfældet, så kommer man ikke uden om modermærket, men jeg vil tage dette spørgsmål op senere.

TILFÆLDET NORMAN DESPERS

Resumé af sagen

Skønt dette tilfælde kun har sparsomme detaljer, har det visse karakteristika, som går igen i alle sådanne tilfælde, der tyder på reinkarnation på basis af, at visse oplevelser forekommer gammelkendte, og som der rapporteres om mange egne af verden. (Franskmændene har en særlig betegnelse for den slags tilfælde, hvorom man siger: »Dette her har jeg bestemt oplevet før; de kalder dem »deja' vu«.*)

*'Déja' vu: egentlig »allerede oplevet«. (0. a.)

Jeg fik mine oplysninger om denne sag fra hr. Henry Despers, junior, n Hoonah, og fra hans søn, Norman Despers, en ung mand på atten, som jeg interviewede i Sitka, hvor han gik i gymnasiet. Fru Henry Despers, det eneste andet vidne til Norman Despers udtalelser angående et tidligere liv, døde for nogle år siden.

Norman Despers fødtes i Hoonah i 1944. Da han var tre-fire år gammel, tog hans forældre ham en dag med til en vig, der hed Dundasbugten, og som lå ca. seksoghalvtreds (56) kilometer fra Hoonah. Mens de var i denne vig, sagde Norman Despers pludselig og uden nogen ydre foranledning: »Jeg havde tidligere et røgeri i dette farvand, og senere var jeg blind«. Han var synligt bevæget og glad, idet han fremkom med disse udtalelser. Hr. Despers kunne ikke erindre sig nogen andre udtalelser fra drengens side om et tidligere liv.

Norman Despers var her kommet med to fuldstændigt korrekte oplysninger om sin bedstefar, Henry Desper, seniors liv. Han havde været fisker og havde ganske rigtigt ejet et røgeri i Dundasbugten. Han var død i en alder af femogfirs (85) i 1937 efter i fire år at have været blind.

Henry Despers, junior, giftede sig med sin første kone i 1928 og fik et barn med hende. Hun døde, og han giftede sig igen i 1942. Norman Despers var det første barn (af en flok på fem) af dette andet ægteskab, han var det første barn, som Henry Despers, junior, fik, efter at Henry Despers, senior, døde.

Henry Despers, junior, var helt sikker på, at hverken han selv eller hans anden kone på noget tidspunkt havde sagt noget til Norman Despers om hans bedstefars røgeri, eller om at han havde været blind.

Han var også helt sikker på, at drengen ikke kunne have genkendt de ster af røgeriet, som stadig fandtes på det tidspunkt, da de besøgte Dundasbugten. Hans far, ejeren af røgeriet,

havde opgivet det i 1930, på den tid, da de besøgte stedet, var der ikke andet tilbage end nogle få pæle. Henry Despers, junior, fortolkede sin søns udtalelser som bevis for, at hans far (drengens bedstefar) var blevet genfødt som hans søn. Skønt han åbenbart havde næret nogen tvivl herom tidligere, overbeviste denne episode ham fuldstændig om reinkarnationens virkelighed. Norman Despers var opkaldt efter en morbroder, som hans forældre havde holdt særlig meget af. Hans mormor og hendes nulevende sønner var brødre til den onkel, som Norman var blevet opkaldt efter, havde talt meget med Norman om denne afdøde onkel. Onklerne sagde ofte, da Norman voksede til, at han lignede sin onkel. Da jeg interviewede Norman Despers, kunne han godt huske disse enkeltheder fra sin barndom. Han kunne også huske, at da han første gang besøgte Dundasbugten, havde den forekommet ham bekendt. Han havde haft den samme følelse af noget gammelkendt, den første gang han kom til Sitka, ca. fire måneder før mit interview med ham. På det tidspunkt, da jeg talte med ham, kunne han ikke huske de udtalelser, som hans far sagde han var fremkommet med. Han syntes dog, at han kunne huske et røgeri, og på min opfordring tegnede han også en skitse af et røgeri. Men han kunne ikke med sikkerhed sige, hvorvidt det forestillede røgeriet i Dundasbugten. Norman kendte ikke noget til tlingiternes tro på reinkarnationen og vidste heller ikke noget om det indtryk, som hans udtalelser som lille dreng havde gjort på hans far.

Norman så ikke så godt og var begyndt at gå med briller, da han var fjorten. Henry Despers, junior, som nu er i halvtredserne, bruger også briller, men kun til at læse med.

TILFÆLDET HENRY ELKIN

Resumé af sagen

Det eneste vidne i denne sag var Henry Elkin selv. Han er født i 1899 i Angoon. Her tilbragte han hele den første del af sit liv, men flyttede for en del år siden til Hoonah, hvor han nu bor.

Hans mor havde fortalt ham, at da han blev født, havde han to modermærker, ét på venstre side af brystet og et tilsvarende på venstre side af ryggen. Disse mærker er stadig tydelige, og jeg undersøgte dem omhyggeligt. I huden på venstre side af brystet ca. midt imellem brystvorten og kravebenet, er der et rundt mærke, omtrent 1/2 tomme i diameter, lidt nopret og en antydning mere affarvet end huden lige omkring. På venstre side af ryggen er der et noget større, ujævnt mærke, der nærmest er trekantet af form, lidt indsunket og omtrent af samme farve som den omgivende hud. Dette mærke sidder ca. seks tommer nede på ryggen, regnet fra skulderen, og ca. tre tommer fra kroppens midterakse. På højre side af ryggen, omtrent i samme højde og lidt nærmere ved midteraksen, er der et andet lignende, men mindre, uregelmæssigt mærke. Henry Elkin sagde, at dette mærke var et år, der stammede fra en byld, som han fik, efter at han var født, hvorimod de andre to mærker, efter hvad hans mor sagde, var medfødte.

Det runde, noprede mærke på venstre side af Henry Elkins bryst ser fuldstændig ud som arret efter et sår forårsaget af en kugle, der er trængt ind her. Mærket på venstre side af hans ryg ser ikke så ejendommeligt ud, men det kan udmærket tænkes at være blevet frembragt af en kugle, der var trængt ud her. De to mærker ligger således i forhold til hinanden, at hvis man tænkte sig en ret linie trukket imellem dem, ville den praktisk talt falde sammen med den kurs, som en kugle ville følge horisontalt fra det forreste mærke til det bageste.

På det tidspunkt, da Henry Elkin blev født, identificerede hans forældre ham ikke med nogen afdød slægtning (i al fald ikke offentligt), og de opkaldte ham heller ikke, så vidt han vidste, efter nogen særlig slægtning. Han gør ikke krav på at kunne huske noget om et dødsfald, der kunne bringes til at passe til de modermærker, han har foran og bag på brystkassen. *Men han kan huske to andre ting, som han påstår står forbindelse med et tidligere liv.*

Da Henry Elkin var barn, tog hans mor ham med til den gamle forsamlingsbygning i Angoon. Da han så sig om derinde, sagde han, at han »så sin bedstemor dér«. Hans mor havde sagt; at netop en sådan begivenhed var indtruffet, før han blev født, men ville ikke snakke mere med ham om den ting. Dengang da tlingiterne var indviklet i stammefejder (der, som jeg har nævnt, ophørte mellem 1850 og 1880), plejede kvinderne at samles i fælleshusene, indtil de af deres mænd, der havde overlevet kampen, vendte tilbage fra slaget. Henry Elkins bedstemor havde faktisk siddet og ventet på, at hendes mand skulle vende tilbage fra kampene i fælleshuset i Angoon. Det kunne derfor synes, at han genkaldte sig begivenheder, der havde fundet sted for mere end femogtyve år siden.

Da Henry Elkin var otte, »huskede« han pludselig en bestemt lejlighed, hvor hans far, der var taget ud i en båd sammen med en ven, havde reddet to andre mænds liv. Disse mænd, der var ude for at bjærge tang, var kommet ud for et uheld og var lige ved at drukne. Hans forældre sagde, at hvad han fortalte dem, var fuldstændig rigtigt, men de tilføjede også, at det var noget, der var sket, før han blev født, og ville ikke tillade, at han talte mere om det. Mindet om hans fars redning af disse mænd stod klart i Henry Elkins erindring i 1962.

Kommentarer

Eftersom Henry Elkin uheldigvis er det eneste vidne i denne sag, må vi enten godtage eller forkaste hans forsikring om, at de to mærker på hans brystkasse i venstre side, fortil og bagtil, virkelig var medfødte, i modsætning til det, han havde på højre side af ryggen, og som han havde fået i sin opvækst.

Personligt finder jeg det vanskeligt at forestille mig, hvordan han skulle kunne have fået dem efter fødslen. Hvis en kugle faktisk var gået lige igennem ham dér, hvor mærkerne sad, ville det bestemt have været med dødelig udgang. Man kan vanskeligt forestille sig, at kuglen ikke skulle have ramt de store blodårer i brystet, og blot den havde ramt én af dem, ville det have medført døden øjeblikkeligt på grund af indre forblødning. Men selv om et sådant sår ikke var absolut livsfarligt, ville det under alle omstændigheder ikke kunne undgå at efterlade et stærkt indtryk. Hvis det var sket, efter at han var blevet fem år, ville han sikkert selv kunne huske det. Hvis det skete, da han var meget lille, altså under fem år f. eks., kunne det godt tænkes, at han kunne glemme et sådant sår, men hans forældre ville i så fald have kendskab til det og ville sandsynligvis ikke have nogen grund til at fortælle ham, at de fandt disse mærker på ham ved fødslen. Hvis de havde haft til hensigt at gøre ham til en heltmodig kriger og forherliget ham ved at brygge en historie sammen om ham, kunne de sagtens have gjort det, men det var der jo slet ikke tale om; de prøvede tværtimod at få ham til at lade være med at tænke på den smule, han kunne huske af fortiden.

Og ud fra de samme argumenter må man forkaste den tanke, som også er faldet mig ind, at Henry Elkin skulle have lavet sådanne mærker på sig selv i bedragerisk hensigt. Hvis vi ser helt bort fra den smerte, han ville føle, eller det særlige håndslag, som han måtte have for at kunne efterligne sår efter kugler så troværdigt, står det fast, at han aldrig på noget tidspunkt synes at have villet pynte på sin historie. Så langt fra, at han har digtet en spændende beretning om en heltmodig død på slagmarken, har han tværtimod så ganske tydeligt vist en vis uvilje imod at komme frem med sin historie. Jeg mener kort sagt, at selve denne

beretnings brudstykkemæssige karakter borger for dens troværdighed.

Jeg har allerede været inde på, at mange tlingiter tror, det betyder ulykke at kunne huske en tidligere tilværelse, hvad jo også en hel del hinduer gør. Det er derfor ganske naturligt, at de ofte prøver på at forhindre, at et barn, der påstår, at kunne huske noget fra et forhenværende liv, taler om det til nogen. Imidlertid ser det for mig ud, som om Henry Elkins forældre lagde meget mere vægt på, at han ikke måtte tale om, hvad han kunne huske, end det sædvanligvis skete i sådanne tilfælde. Denne kendsgerning, samt det faktum, at forældrene indrømmede, at drengen havde sagt noget, der virkelig passede, kunne unægteligt forlede en til at tro, at hans forældre identificerede ham med en bestemt afdød person, som ikke var død en naturlig død; af forskellige grunde kunne man så tænke sig, at de ikke ønskede, at en identitetsfølelse med denne person skulle udvikle sig hos deres søn, eller at sagen skulle komme til offentlighedens kundskab. Om det virkelig forholder sig sådan, har vi intet bevis for, og jeg nævner det kun i forbindelse med en eventuel forklaring baseret på tvangsidentificerings-hypotesen. For i Henry Elkins modermærker var der jo faktisk stof til en sådan identificering af barnet med en afdød personlighed, som hans forældre måske har vidst havde den samme slags sår på samme steder. En hvilken som helst mand, som var død af sådanne sår, må med næsten hundrede procents sikkerhed enten have været en heltemodig krigere eller være blevet myrdet af personlige grunde. Eftersom tlingiterne holder deres heltemodige krigere i ære, slutter jeg heraf, at Henry Elkin sådan set godt kunne passe i kategorien af døde mænd, som sladrer.

TILFÆLDET DEREK PITNOV

Resumé af sagen

Derek Pitnov er født i 1918 i Wrangell. Ved sin fødsel havde han et modermærke på maven; dette mærke var temmeligt fremtrædende, da han var lilv, men er efterhånden svundet noget, selv om det stadig er tydeligt nok. Hr. Pitnov tillod mig at undersøge dette mærke i 1962.

Mærket er rhombeformet. Det er nu ca. en tomme langt og en halv tomme bredt. Det sidder ca. én tomme til venstre for og lidt neden for navlen. Den hud, der dækker det, er ganske tynd, og hudvævet omkring det er ikke forbundet med musklen nedenunder. Midt i mærket er der en lille fordybning. Og hvad farven af mærket angår, er det nu i midten ikke så lidt mørkere end den omgivende hud, men langs randen af mærket en del lysere end huden rundt omkring det. Hr. Pitnov fortalte mig, at da han var yngre, var mærket en tomme længere og meget mørkere i hudfarve, navnlig når han var blevet afkølet, som når han f. eks. badede i koldt vand. Han sagde, at tidligere så det nærmest ud som et sår, nogen havde tilføjet ham. Han har ikke noget mærke på ryggen. Et spyd, der trængte ind i underlivet i en vinkel på halvfems grader lige på det sted, hvor mærket på hans mave fandtes, ville medføre døden øjeblikkeligt ved at skære den store legempulsåre over.

Derek Pitnov var allerede som barn fortrolig med dette modermærke på maven, men han havde først for nylig hørt om dets formodede forbindelse med et virkeligt underlivssår hos en afdød slægtning. Han hørte, i 1955, at da han blev født, var der nogle ældre damer i Wrangell, som med sikkerhed mente at kunne sige, at modermærket på hans mave lignede det dødbringende sår, som en kendt indbygger i Wrangell, Chah-nik-kooh, var omkommet af. Denne havde, skønt han ikke var høvding, været anfører for en stor skare mænd fra Wrangell,

der skulle til en *potlatch* i Sitka, som fandt sted i 1852 eller 1853. Sitkaerne og deres høvding, Yakwan, havde bekendtgjort, at denne potlatch skulle opfattes som en venskabelig sammenkomst, hvor man på fredelig vis kunne bilægge den langvarige strid, der havde været mellem stammerne fra Wrangell og fra Sitka. Mændene fra Wrangell havde ganske vist hørt nogle advarende rygter om, at der var forræderi i luften, men de havde ignoreret dem. Da de kom til Sitka, indledtes festceremonierne med en varm velkomst. Mændene fra Wrangell havde ingen våben med sig og regnede ikke med at få brug for nogen. Men midt i festlighederne faldt Yakwan og nogle få af hans mænd over gæsterne og stak ca. fyrrer af dem ned med spyd. Nogle få af mændene fra Wrangell slap bort med livet i behold og kunne berette om dette frygtelige blodbad. Fra den dag herskede der bittert fjendskab mellem de to stammer, indtil man sluttede en endelig fred i 1918, men den dag i dag råder der trods alt stadig en vis gensidig mistro og frygt mellem dem.

Blodbadet i Sitka omtales flere steder i historiske skildringer af Alaska,^{45/40} men de mundtlige overleveringer inden for Wrangell-stammen rummer flere enkeltheder.

† En *potlatch* er en form for en ceremoniel indiansk gavefest. Disse fester var til at begynde med af beskeden omfang, og gaverne, der udveksledes, var dels fødevarer, man havde tilovers selv, og dels genstande af ceremoniel værdi, f. eks. kobberplader; men det kunne også dreje sig om immateriel ejendom som navne og slægtsheraldik eller egentlig ejendom som kanoer og slaver. (0. a.)

⁴⁵ H. H. Bancroft. *History of Alaska*. San Francisco: A. L. Bancroft & Co., 1866.

⁴⁶ C.L. Andrews. *The Story of Alaska*. Caldwell, Idaho: Caxton Printers, 1938.

De rummer blandt andet en beretning om, hvordan Chah-nik-kooh mødte sin skæbne. For det hedder sig, at da Yakwan bekendte kulør ved pludseligt truende at svinge sit spyd, sagde Chah-nik-kooh: »Hvis det er din hensigt at dræbe nogen, så dræb mig«. I disse ord lå der en blanding af en resignation over for den uundgåelige død og et trodsigt mod, ansigt til ansigt med den. Han var den første, der blev myrdet. Yakwan spiddede faktisk flere mænd på ét spyd, men der forlyder ikke noget om, at Chah-nik-kooh var en af dem, der led denne skæbne. De dræbtes lig beholdt man i Sitka.

Som nævnt nåede nogle få overlevende Wrangell med historien om massakren og deres flugt. Og det er fra dem indbyggerne i Wrangell erfarede enkelthederne om mordene, som de så lod gå videre til deres efterkommere. Folk fra Wrangell vidste derfor nøjagtigt, hvor hver af de dræbte mænd var blevet såret.

I 1918 (ca. seksogtres – 66- år efter blodbadet) hævdede nogle ældre mennesker i Wrangell, at modermærket på hr. Pitnovs mave fandtes på nøjagtigt det samme sted som det dødbringende sår på Chah-nik-kooh, *der tillige var Derek Pitnovs tipoldefars broder*.

Man kan have sine alvorlige tvivl om, hvorvidt D. Pitnovs moder-mærke var så specielt i sin art, at det var muligt for disse ældre mennesker i Wrangell med sikkerhed at fastslå, at det ved sin lighed havde forbindelse med Chah-nik-koohs sår. når det drejede sig om en nedslagtning af fyrrer mænd fra Wrangell, hvordan skulle så nogen på et senere tidspunkt med sikkerhed kunne sige, *hvor* hvert enkelt af ofrene var blevet såret? Og dette, at indbyggerne i Wrangell ikke havde nogen lejlighed til at undersøge ligene af deres slægtninge bagefter, må jo have forøget vanskeligheden, og beretningen om massakren og om, hvordan Chah-nik-kooh mødte sit endeligt, har vi kun fra de øjenvidner, der undslap. Man kan altså med god grund, mener jeg, sætte et spørgsmålstegn ved pålideligheden af disse ældre menneskers hukommelse, når de så stærkt gjorde gældende, at D. Pitnov i virkeligheden var Chah-nik-kooh, der var kommet igen.

Men vi har ingen grund til at tvivle om selve beretningens troværdighed, for fortællinger af den art, der til de mindste detaljer beretter om ting som måden, hvorpå den enkelte går sin død i møde eller på hvilket sted et spyd har ramt sit offer, er ret almindelige blandt tlingiterne, og disse fortællinger går så fra mund til mund fra den ene generation til den anden.⁴⁷

47 Mange tlingiter tror, at deres mundtlige overleveringer er mere pålidelige end nedskrevne beretninger. De hører et barn i genfortællingen af en historie, indtil det kan gengive den uden mindste fejl. Dette sikrer en helt nøjagtig genfremstilling fra den ene generation til den næste. De hævder, at nedskrevne beretninger kan rumme fejl, der er opstået ved skødesløshed, og at disse fejl så vil blive stående, noget, man undgår ved mundtlig overlevering. Det er heller ikke alle historikere, der forkaster mundtlige overleveringer som værdiløse. Nogle er endda tilbøjelige til at give de folkeslag, hvis opfattelse er, at den mundtlige overlevering er bedst, ret i deres kritik af nedskrevne beretninger. (R. M. Dorson. »Oral Tradition and Written History: The Case for the United States«. Journal of the Folklore Institute, Vol. 1, December, 1964, 22v234). P. Drucker (Indians of the Northwest Coast. New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1955) deler denne tillid til mundtlig overlevering og udtaler:

»I forbindelse med disse traditioner må det fremhæves, at skønt indianerne ikke havde nogen nedskrevne beretninger og måtte løbe an på mundtlige beretninger om deres klan og stammekultur, så er de mundtlige overleveringer fra alle grupper lige fra Vancouver Island og nordpå så detaljerede og sammenhængende - og for så vidt de kan kontrolleres, så nøjagtige - at der ikke kan være megen tvivl om, at de for størstedelen er historisk korrekte . . . «

En episode under mit andet besøg i Alaska belyser den tillid, en tlingit-historiefortæller har til mundtlig overlevering og hans foragt for nedskrevne beretninger. På anmodning af Mr. George Hall begyndte en ældre tlingit, der var en autoritet med hensyn til stammekultur og -historie, at fortælle et gammelt tlingit-sagn. Da jeg ønskede at bevare det for eftertiden, tog jeg pen og papir frem og begyndte at notere, hvad han sagde. Men da fortælleren så det, blev han ganske ophidset og beklagede sig over for Mr. Hall, idet han sagde, at det var på den måde (ved at nedskrive beretningerne), at der indsneg sig fejl i historierne, hvorved de blev forvrænget.

Det er fra Derek Pitnov selv, at jeg har de her nævnte oplysninger om forekomsten af modermærket på hans mave og dets angivelige forbindelse med Chah-nik-koohs skæbne. Han kunne godt huske, at han allerede som barn havde haft modermærket, men først havde hørt om dets forbindelse med Chah-nik-kooh, efter, at han var blevet voksen. Det spørgsmål meldte sig jo, som det har gjort det i andre lignende tilfælde, om det omtalte mærke allerede fandtes på Derek Pitnov ved hans fødsel, eller han fik det senere.

I Wrangell, hvor D. Pitnov fødtes, spurgte jeg flere medlemmer af hans familie, hvorvidt han havde haft dette modermærke ved sin fødsel. Og jeg interviewede en af hans søstre i Anchorage. Derek Pitnovs mor, far og to ældre søstre kendte ikke noget til, at han skulle have et sådant modermærke. Vi kan se bort fra den ene søsters udsagn, da hunkun er to år ældre end sin broder, og det næppe er sandsynligt, at hun skulle have forstået betydningen af et modermærke, da han blev født, eller at hun skulle have hørt om det senere.

Og hans anden søster, der var fire år, da han blev født, rejste væk fra familien til en skole nogle få år efter og voksede op under ganske andre omgivelser end sin broder. Så det er usandsynligt, at hun skulle have hørt om hans moder-mærke. Derek Pitnovs fars udsagn kan man heller ikke tillægge større vægt, da han, der var niogfirs år gammel i 1962, øjensynligt havde en svigtende hukommelse. Dertil kommer, at han ikke synes at have haft noget særligt godt forhold til sin kone og sine børn; ægteskabet endte med separation og skilsmisse ca. ét år, efter at Derek blev født. Men det er mærkeligt, at Derek Pitnovs mor ikke kunne huske noget moder-mærke på sin søns mave. Hun syntes at være kvik nok, og skønt hun i 1962 var halvfjerds år gammel, viste hun ingen tegn på forkalkning eller anden alderdomssvækkelse. Hun kunne huske, at hendes søn havde et modermærke på knæet, men kendte ikke noget til et på maven (Derek Pitnov har ikke selv sagt noget om et mærke på knæet). Det er så meget mærkeligere, at hun ikke kan huske det, som en anden dame i Wrangell, fru Robertshaw, kunne huske, at han ved fødslen havde et mærke »neden for sin venstre lunge«. Dette vidne, som i 1962 var fireoghalvfems år gammel, har ifølge andre vidners udsagn vist visse tegn på sindsforvirring. Hun taler kun tlingit-sproget og ikke engelsk; en fætter til et af hendes børnebørn tolkede for hende. Hendes angivelse af stedet for modermærket er., om end den ikke er helt præcis, dog nogenlunde korrekt, og det syntes i hvert fald, som om hun havde et vist kendskab til det pågældende modermærke.

D. Pitnov hævdede ikke, at han kunne huske noget om Chah-nikkoohs liv eller død og for

den sags skyld heller ikke noget om nogen anden fortidig person. Der er imidlertid to adfærdspsykologiske træk hos ham, der i denne forbindelse har interesse. For det første kan han huske, at han, lige fra han var ganske lille, har været særlig bange for knive, bajonetter og spyd. Som dreng var han bange for knive og legede ikke med dem som andre drenge. *Da han var indkaldt som soldat under Anden Verdenskrig følte han en intens modvilje imod bajoneteksercits.*

Var s265

Han vil ikke give sine egne børn lov til at lege med knive. Denne skræk omfatter ikke andre farlige våben, som f. eks. skydevåben, men er begrænset til alle slags knive og våben, der er forsynet med klinger eller metalspidser.

Derek Pitnov kender ikke noget til nogen begivenhed i sit nuværende liv, der kunne ligge til grund for hans skræk for knive og spyd. Engang under et slagsmål for ca. ti år siden rak en mand en kniv mod ham. Men Derek er sikker på, at hans skræk for knive går længere tilbage end til denne episode, og at hans voldsomme vrede over for den mand, der truede ham, var et resultat af - og ikke en årsag til - hans skræk for knive.

Derek Pitnovs kone udtalte, at hun havde lagt mærke til hans udtalte skræk for knive, og at han ganske afgjort var mer forsigtig med hensyn til at give deres børn lov til at bruge knive, end andre fædre i byen var.

Billeder af spyd gør tilsyneladende ikke noget særligt indtryk på ham, hvad der viste sig, da jeg forelagde ham et fotografi af et gammelt tlingit-spyd: han ikke så meget som fortrak en mine, da han studerede fotografiet. I 1965 fortalte han mig, at han syntes, at hans skræk for knive og skarpe instrumenter i høj grad var aftaget.

For det andet har Derek, skønt han er født i Wrangell, en særlig stærk fornemmelse af, at han bør gøre noget for at forbedre forholdet mellem indbyggerne i Wrangell og i Sitka. Han har bosat sig i Sitka, hvor en del mennesker stadig er temmelig fjendtligt indstillede over for tlingiter fra Wrangell. Det havde sandsynligvis været meget lettere for ham, hvis han var blevet boende i Wrangell, eller hvis han som borger i Sitka havde holdt sig for sig selv, levet stilfærdigt og ikke deltaget i det offentlige liv i byen. Men han har tværtimod med stor iver påtaget sig forskellige opgaver inden for lokalpolitiske organisationer og har endog beklædt en fremtrædende stilling i Sitka. Han fortalte mig, at han ligesom føler det som sin pligt at bidrage til en bedring af forholdet mellem de to klaner og være til nytte for borgerne i Sitka. Hr. George Hall, som både kender Derek Pitnov personligt og er godt inde i forholdene på Stedet, bevidnede over for mig, at det kostede Derek Pitnov en ikke ringe selvovertindelse at engagere sig i Sitka-tingitternes sociale problemer, men at han fortsætter med det trods nederlag og skuffelser.

I denne hans holdning over for Sitka-tingiterne genfinder vi træk fra en lignende indstilling hos Chah-nik-kooh, som havde stillet sig i spidsen for en fredsekspedition og som under forsøget på at få en forsoning i stand mellem de to klaner mistede livet. D. Pitnov sagde, at han ikke havde hørt noget om den forbindelsé, som nogle mente der var mellem ham selv og Cha-nik-kooh, før i 1955. Og dette udelukker den mulighed, at hans brændende ønske om at være med til at bygge bro mellem klanerne fra Wrangell og fra Sitka kan skyldes, at han har haft visse forestillinger om, at han måske engang i et tidligere liv har spillet den samme rolle.

I mine undersøgelser af tilfælde, der tyder på reinkarnation, har jeg fundet ikke så få personer, der mener at kunne henføre en eller anden sygdom eller fysisk svaghed til noget, de har oplevet i et tidligere liv.⁴⁸

⁴⁸ Blandt de i denne bog forekommende sager er tilfældet Marta (side 191) det eneste eksempel på en sådan forbindelse mellem begivenheder i den tidligere personligheds liv og sygdomme hos forsøgspersonen. Men der er andre sager, som endnu ikke er offentliggjort, hvor der forekommer yderligere eksempler på dette forhold.

Derek Pitnov sagde, at han har en tilbøjelighed til at få smerter i under-livet, når han føler sig stresset. Selv mener han ikke, at han er mere udsat for disse smerteanfald i maven end andre mennesker, der er nervøst anspændte. Men eftersom der er mange mennesker, som lider under et vist nervepres, der ikke får mavesmerter, men ondt andre steder i kroppen, anser jeg det for at være af nogen interesse i denne sammenhæng at konstatere, at D. Pitnovs symptomer på anspændthed hovedsagelig giver sig udslag i maveregionen.

Kommentarer

Et drilagtigt moment i denne sag er jo D. Pitnovs mors benægtelse af, at hun kan huske noget om det modermærke, som fru Robertshaw hævder han havde ved fødslen. Men der kan tænkes følgende forklaring herpå: Fru Robertshaw betragtes i almindelighed i Wrangell som den sidste af de gamle, der sidder inde med et lokalthistorisk kendskab til tlingiternes stammevæsen og kultur, også med hensyn til sådanne ting som forbindelsen mellem modermærker og troen på genfødsel. Da D. Pitnov fødtes i 1918, er det meget tænkeligt, at fru Robertshaw hørte om modermærket og interesserede sig for det, hvorimod hans mor ikke lagde noget særligt i det og i de følgende år glemte alt om det. Ved en af mine senere samtaler med Derek Pitnov var han tilbøjelig til at mene, at grunden til, at hans mor benægtede at kende noget til hans modermærke, var et bevidst ønske om at dysse hele sagen ned, og ikke en dårlig hukommelse. Det er hans opfattelse, at hun ønsker at undgå alle hentydninger til tlingiternes gamle klan-fejder, som man altså stadig mærker efterdønninger af den dag i dag.

Hvis mærket på D. Pitnovs mave ikke er noget modermærke, må vi Spørge: hvad er det så? En eller anden forklaring må det vel have. Ligesom i Henry Elkins tilfælde er det ikke let at forestille sig, hvordan et sådant mærke af denne størrelse kunne komme, uden at hverken han selv eller hans mor vidste noget om det. Det kunne jo godt tænkes at være sket på den måde, at en forholdsvis overfladisk skramme eller et lettere brandsår kunne have efterladt et sådant år. Som nævnt har mærket på hans mave ikke noget tilsvarende mærke på hans ryg, hvor man måske kunne have tænkt sig, at et spyd ville være trængt ud. Men man kommer alligevel ikke uden om mærkets særlige form. Det har en meget tydeligt og symmetrisk form svm en rhombe. Det minder i om-rids meget om det ligeledes rhombeformede, pigmenterede mærke i hr. Porters højre side. Hans mærke er knapt så regelmæssigt formet, især i den ene side, hvor det er takket i randen. Men der er ingen tvivl om, at de begge må betegnes som rhombeformede.

Nu er det tilfældigvis sådan, at et tlingit-kampspyd har et fladt spyd-blad, som ved roden bliver rhombeformet og er fastgjort til et rhombeformet skæfte, der igen sidder fast på en lang, rund spydstage. Denne runde del af spydet er ikke større i diameter end det rhombeformede skæfte.⁴⁹ når et sådant spyd trænger ind i et legeme, flænger bladet kroppens hud- og muskelvæv, og når skæftet går ind, laver det et rhombeformet sår. Den runde spydstage vil derimod ikke forandre noget på det sår, som bladet og skæftet har frembragt. Et tlingit-kampspyd har et temmeligt smalt blad og et skæfte, der ikke er mere end $1/2$ tomme bredt. Kort sagt, hvad størrelse og form angår, viser det sig, at et sådant spyd ville lave et sår, der i størrelse og form passer nøje til mærkerne i Ch. Porters side og på D. Pitnovs mave. At to personer fødes med rhombeformede modermærker, der nøje svarer til de sårmærker, som spyd, der anvendes i Alaska, ville kunne frembringe, er dog et faktum, der gør krav på en eller anden forklaring.⁵⁰

⁴⁹ Hr. George Hall var så venlig at skaffe mig et fotografi af et tlingit-kampspyd sammen med en del andet tlingit-kampudstyr, som muliggør en bedømmelse af spydets størrelse. Fotografiet muliggør også en vurdering af formen på spydbladet, skæftet og spydstagen. Det var mig ikke muligt at få fat i et sådant spyd, da jeg besøgte Alaska, men de slutninger, jeg var kommet til med hensyn til dets størrelse og form, fik jeg fuldt ud bekræftet ved en samtale med den tidligere ejer af det fotograferede spyd, som det for øvrigt nu er muligt at få fat i.

⁵⁰ Jeg vil imidlertid ikke have, mine læsere skal tro, at jeg anser den specielle rhombeform, som disse modermærker har, for at være et afgørende bevis i sig selv for, at der må ligge en eller anden overnaturlig forklaring til grund for deres tilstedeværelse. Dr. R. M. J. Harper har offentliggjort et fotografi af et rhombeformet, pigmenteret modermærke, som minder ikke så lidt om det, hr. Porter har. (R. J. M. Harper. *Evolution and Illness*. London: E. and S. Livingstone, Ltd., 1962). På Harpers fotografi sidder modermærket på den nederste del af brystkassen i venstre side af et barn på syv år. Harper henregner sådanne mærker til overtallige brystvorter, men det er kun én af de mulige forklaringer.

TILFÆLDET CORLISS CHOTKIN, JUNIOR

Resumé af sagen

Victor Vincent, en fuldblods tlingit, døde i foråret 1946 i Angoon. I de sidste år af sit liv havde han følt sig særligt stærkt knyttet til sin niece, fru Corliss Chotvin, den ældre, hans søsterdatter. Han var ofte kommet på besøg hos sin niece og hendes mand i Sitka og havde boet hos dem, og de havde altid taget imod ham med åbne arme. ***På et af disse besøg, ca ét år før han døde, havde Victor Vincent sagt til sin niece: »Jeg kommer igen som din næste søn. Så håber jeg ikke jeg stammer så meget som jeg gør nu. Din søn vil have disse ar«.***

Og dermed havde han trukket sin skjorte op og vist hende et ar på sin ryg. Dette ar stammede fra en operation i ryggen, som han havde måttet gennemgå nogle år tidligere. Det var ganske tydeligt et operationsar, eftersom de små runde huller, hvor stingene havde siddet, stadigt var synlige. Og hr. Vincent havde samtidig peget på sin næse, på højre side inde ved næseroden, Ilvor der var et vundet år, hvorved hans niece ville være i stand til at verikende ham, nvr han blev født igen.

Også dette år var et operationsår. Idet Victor Vincent forudsagde sin genkomst, føjede han til: »Jeg ved, jeg vil få et godt hjem. I vil ikke gå ud og drikke jer fulde«. Han hentydede med den bemærkning til nogle af medlemmerne i hans familie, der var alkoholikere.

Victor Vincent var fast overbevist om, at hans afdøde søster Gertirude, fru Corliss Chotkins mor, var blevet genfødt som fru Chotkins datter, Gertrude, den yngre. (Denne unge pige havde nemlig været i stænd til at give Familien visse beviser på en paranormal viden om hendes bedstemor). Hr. Vincent angav dette som én grund mere til, at han vil vende tilbage i sin nieces familie, idet han sagde, at han ønskede at vokse op sammen med sin søster.

Ca. atten måneder efter Victor Vincents død fødte fru Corliss Chotkin i 1947 en dreng, som blev opkaldt efter sin far og kom til at hedde Corliss Chotkin, junior. Ved fødslen havde denne dreng to modermærker på sin krop af nøjagtigt samme form og på præcist de samme steder som de ar, Victor Vincent havde udpeget, da han forudsagde sin genkomst.

Mærket ved næseroden, som oprindeligt skal have siddet på nøjagtigt det samme sted, som arret sad ved næseroden på Victor Vincent, har flyttet sig en ubetydelig smule, så det nu sidder på det højre næsebor af Corliss Chotkin, junior, som var femten år i 1962. Dette mærke, som oprindeligt havde en rødlig farve, er nu kun en lille smule mere pigmenteret end den omgivende hud, og det er faktisk ikke ret meget fremtrædende.

Modermærket på hans ryg ligner langt snarere et operationsar. Det sidder på ryggen ca. otte tommer under skulderlinien og to tommer til højre for legemets midterakse. Det er ret kraftigt pigmenteret og fremspringende. Det er ca. én tomme i længden og en kvart tomme i bredden. Langs kanterne kan man stadigt se flere små runde mærker uden for det egentlige ar. Fire af disse ligger i en række på den ene side af mærket ganske som mærkerne af stingene efter et kirurgisk indgreb. Langs den anden side af mærket kan man ikke så udpræget tale om en regelmæssig række huller. Også dette modermærke har flyttet sig nedad, siden Corliss, jun., blev født. Men desuden er det blevet kraftigere pigmenteret i tidens løb. Fru Chotkin

mener, at denne forandring skyldes, at Corliss, jun., ikke har kunnet lade være med at klø sig på dette sted, fordi det har generet ham en del. Det har øjensynligt medført betændelse og desuden en ændring i mærkets form samt en forstærket pigmentering af det.

Jeg har allerede nævnt, at Corliss Chotkin, jun.'s forældre lagde mærke til modermærkerne, da han kom til verden. Men det førte dog ikke til, at han blev opkaldt efter sin onkel, idet han i stedet for blev opkaldt efter sin egen far.

Da Corliss begyndte at kunne sige noget, prøvede forskellige familiemedlemmer at lære ham at sige, hvad han hed, når nogen spurgte ham. En dag, da drengen vel kan have været en tretten måneder gammel, var hans mor netop i færd med denne syssel og gjorde sit bedste for at få ham til at sige sit navn, men pludselig udbrød han med alle tegn på utålmodighed: »Kender du mig ikke? Jeg er Kahkody«. Dette navn var Victor Vincents stamme-navn, og drengen udtalte det med den helt rigtige accent. *Da fru Chotkins tante hørte om denne udtalelse, sagde hun, at den passede godt med en drøm, hun havde haft.* **Hun havde, kort før drengen blev født, drømt, at Victor Vincent ville komme til verden hos familien Chotkin.** Fru Chotkin er helt sikker på, at hun ikke havde fortalt sin tante noget om Victor Vincents forudsigelse om, at han ville komme igen, før hun erfarede noget om denne tantes drøm. Fru Chotkin havde ventet, at hun selv ville drømme noget i den retning, men det havde hun ikke gjort. Fordi Corliss Chotkin havde nævnt sin onkels navn så helt spontant, fik han for eftertiden også onkelens stamme-navn.

Da Corliss, jun., var to år gammel og blev kørt i sin barnevogn hen ad gaden i Sitka af sin mor, genkendte han spontant en steddatter af Victor Vincent og nævnede hende korrekt ved navn, Sussie. Han var øjensynlig meget ophidset ved synet af hende og hoppede op og ned i sin vogn, idet han sagde: »Dér er min Susie«. Denne episode fandt sted i havnekvarteret i Sitka. >>her nok langt senere tid

Fru Chotkin var rent tilfældigt kommet ind i den del af byen sammen med sin søn og en ældre fostersøn (der var fire år ældre end Corliss, jun.). De var ikke kommet der for at træffe Susie, og hverken fru Chotkin eller hendes fostersøn havde lagt mærke til Susie, da Corliss genkendte hende. Da den første forundring over genkendelsen havde lagt sig, omfavnede Corliss kærligt Susie og nævnede også hendes tlingit-navn. Han blev ved med at gentage: »Min Susie«.

Corliss var heller ikke mere end to år, da han genkendte William, Victor Vincents søn. Denne mand var uden fru Chotkins vidende på besøg i Sitka, og ligesom det var tilfældet med Susie, lagde drengen straks mærke til ham på gaden og sagde: »**Der er min søn William**«.

Da Corliss var tre år gammel, genkendte han Victor Vincents enke. Hans mor havde taget ham med til et stort møde for tlingiterne, og her var den omtalte dame tilfældigvis til stede. Og her skete det igen, at Corliss fik øje på hende midt imellem alle de andre tilstedeværende (for fru Chotkin havde set hende) og sagde: »Det er den gamle dame«, og: »Dér er Rose«.

Rose var Victor Vincents enkes rigtige navn, men han havde altid for spøg kaldt hende »den gamle dame«.

Ved en anden lejlighed genkendte den lille Corliss en veninde af Victor Vincent, fru Alice Roberts, som tilfældigvis var i Sitka og spadserede forbi familien Chotkins hus, hvor Corliss netop gik og legede i gården. Idet hun gik forbi, kaldte han på hende og nævnede hendes navn, og han benyttede endda hendes kælenavn. På lignende måde genkendte han tre andre personer, som havde været knyttet til Victor Vincent med venskabsbånd. Ved en af disse lejligheder var hans mor heller ikke sammen med ham, men iagttog optrinet i nogen afstand. Han var alene på gaden sammen med den pågældende person, ligesom han havde været, da

han genkendte fru Roberts. Ved de to andre lejligheder havde hans mor været sammen med ham, da han tiltalte de personer, han øjensynligt kendte. Ved disse lejligheder viste han imidlertid blot en familiær (og for et lille barn i grunden unaturlig) indstilling over for disse mennesker, der var nogle af Victor Vincents gamle venner fra Angoon. Fru Chotkin sagde, at Corliss havde genkendt endnu flere personer, som Victor Vincent havde kendt, og havde tiltalt dem ved deres rigtige stamme-navn, men hun kunne ikke huske nogen enkeltheder angående disse tilfælde af genkendelse. Disse genkendelser indtraf alle, inden han var fyldt seks år.

Corliss gengav også fuldstændig korrekt to episoder i Victor Vincents liv, som hans mor føler sig overbevist om, at han ikke kunne have tilegnet sig nogen som helst viden om ad naturlig vej. Således fortalte han engang ret detaljeret om en fisketur, som Victor Vincent var taget ud på. Hans motor var gået i stå, og båden drev for vind og vejr i et af de trange smalle og lumske farvande i det sydøstlige Alaska. Victor Vincent skiftede til en Frelsens Hærs uniform (han deltog i sin fritid i arbejdet for denne bevægelse) og gik over i en mindre båd, som han roede af sted i, i håb om at kunne praje et forbigående skib, NORTH STAR. (Grunden til, at han tog sin Frelsens Hærs uniform på, var, at han mente, han på den måde ville tiltrække sig mere opmærksomhed; forbigående skibe kunne ellers let sejle forbi en almindelig tlingit-fisker). Han bad besætningen på skibet om at aflevere en besked for ham. Fru Chotkin havde hørt denne historie af Victor Vincent selv, da han levede. Men hun var sikker på, at Corliss ikke havde hørt historien hverken fra hende selv eller hendes mand, før han fortalte dem den en dag i alle enkeltheder og helt, som det var gået til.

En anden gang var fru Chotkin og hendes søn Corliss på besøg i det hjem, hvor familien tidligere havde boet, dengang Victor Vincent levede. Drengen udpegede et værelse i huset og sagde: »når den gamle dame og jeg besøgte jer, sov vil det soveværelse dér«. Denne bemærkning var så meget mere ejendommelig, som huset, der tidligere havde været indrettet til beboelse, på det tidspunkt var blevet indrettet til andre formål, og det var ikke nemt at se, at nogle af disse rum engang havde været soveværelser. Men det værelse, han udpegede, havde faktisk været det, som Victor Vincent og hans kone havde boet i, når de besøgte familien Chotkin.

Da Corliss var ca ni år gammel, kom han sjældnere med hentydninger til et tidligere liv. På det tidspunkt, da jeg udspurgte forskellige vidner i 1962, og hvor han var femten år gammel, sagde han, at han ikke kunne huske noget om det tidligere liv.

Visse adfærdstræk hos Corliss mindede hans mor slående om lignende træk hos hendes onkel Victor Vincent. Der var f. eks. sådan noget, som at Corliss altid redte sit hår frem over panden på en måde, der fuldstændig lignede den måde, Victor Vincent redte sit hår på, og lige modsat den måde, hun havde forsøgt at lære sin søn at rede hans hår på!

Victor Vincent havde været plaget af talefejl og havde, som nævnt, udtrykt ønsket om, at han måtte stamme mindre, når han blev født på ny. Corliss stammede temmelig meget, da han var lille, og det blev han ved med, indtil han fik behandling for det, da han var ca. ti år gammel. Han stammer ikke mere nu.

Victor Vincent havde været meget religiøs og havde i al sin færd forsøgt at leve op til de kristne idealer, idet han havde haft Jesus som forbillede; han havde også tilsluttet sig Frelsens Hær, som han havde gjort et stort arbejde for. Corliss er også et udpræget religiøst gemyt, og han har udtrykt ønsket om at få lov til at komme i en søndagsskole.

Victor Vincent elskede både og livet på havet. Han ville hellere have levet på vandet end på landjorden. Der var ikke det, han ikke vidste om både og deres motorer. Corliss holder også meget af havet og har sagt, at han godt kunne tænke sig at tilbringe al sin tid på søen. Han er også langt forud for sin alder, når det drejer sig om at passe og reparere skibsmotorer. Han har ligeledes selv fundet ud af, hvordan man får en skibsmotor til at fungere, som den

skal. Det er der ingen, der har behøvet at lære ham. Og det er bestemt ikke fra sin far, han har arvet disse evner, for hans far har absolut ikke forstand på maskiner, og Corliss kunne med lethed få en motor, der var gået i stykker, til at virke igen, hvor hans far blankt havde måttet give op.

Hvad angik spørgsmålet om, hvorvidt mærkerne på Corliss' næse og ryg var medfødte, så udtalte hans far, Corliss Chotkin, sen., at disse mærker forefandtes ved drengens fødsel, og jeg er overbevist om, at vi kan godtage hans udsagn som en definitiv bekræftelse på, at disse mærker var medfødte og ikke erhvervet efter fødslen. Hr. Chotkin, sen., kunne ikke, til trods for, at han havde været sammen med Victor Vincent mange gange (han havde jo ved flere lejligheder boet i deres hus), huske, at han havde set nogen af de år, som hr. Vincent havde gjort opmærksom på, at han havde, da han forudsagde, at han ville blive født igen. Det, han havde på næsen, havde nok været synligt, men øjensynligt lille (hvad man også må sige om mærket på Corliss' næse idag) og måske ikke så let at få øje på eller tænke over i det hele taget, medmindre man ligefrem blev gjort opmærksom på det. En af Victor Vincents venner, pastor William Potts, bekræftede imidlertid, at Victor Vincent havde haft et sådant år på den højre side af næsen, inde ved næseroden, og at det var arret efter en operation på dette sted. En officiel rapport, som jeg fik tilsendt fra U.S. Public Health Service Hospital i Seattle, hvor et vidne havde udtalt, at Victor Vincent havde været indlagt i nogen tid, bekræftede, at Vincent dér ved en operation havde fået fjernet den højre tåresæk (dacryocystektomi) i 1938. Snittet og arret efter denne operation ville netop være på nøjagtigt det sted mellem det højre øje og næseroden, som pastor William Potts udpegede for mig som det sted, hvor Victor Vincent var blevet opereret, og som fru Chotkin havde vist mig som det sted, hvor det ene af Corliss' to modermærker var ved hans fødsel.

Hr. Chotkin, sen., huskede ikke noget om den forudsigelse, som Victor Vincent var kommet med over for hans kone i hans hjem. Det er nu ikke så mærkeligt, for samtalerne mellem fru Chotkin og hendes onkel fandt ofte sted på tlingit-sproget, som hr. Chotkin ikke forstod. Dertil kom, at hr. Chotkin (der var af angelsaksisk afstamning) ikke interesserede sig synderligt for tlingit-skikke og -trosformer og nærmest syntes ligeglad med sin kones slægtninge og hendes forhold til dem.

Mine bestræbelser for at få en bekræftelse af, at hr. Vincent var blevet opereret i ryggen, omfattede også en skriftlig henvendelse til U.S. Public Health Service Hospital i Seattle. Herfra fik jeg udskrift af syge-journalen fra den anden gang, hr. Vincent var blevet indlagt i 1940. På det tidspunkt fandt man, at han havde en forholdsvis fremskreden lungeturberkulose i den højre lungespids. Der blev imidlertid ikke foretaget nogen operation ved den lejlighed. Det er dog meget muligt, at der senere har udviklet sig en højresidet lungehindebetændelse

eller der kan være kommet en byld, hvad der i begge tilfælde kan have krævet en aftapning.

Jeg udspurgte en del mennesker, der havde kendt Victor Vincent, men ingen af dem havde hørt om hans hensigt at ville vende tilbage som fru Chotkins søn. Men, som en af hans venner sagde til mig, han ville næppe have fortalt nogen om sin hensigt undtagen folk fra hans egen stamme. Det kan meget vel tænkes, at han ikke har fortalt det til nogen undtagen fru Chotkin; hvis andre har hørt om det, er det også tænkeligt, at de ikke har lagt noget særligt i det og har glemt det i de mellemliggende år, før jeg foretog min undersøgelse.

Da jeg interviewede fru Chotkins tante med hensyn til den drøm, hun skulle have haft om Victor Vincents tilbagekomst, fandt jeg, at denne kvinde, som var halvfems år gammel, viste udtalte tegn på hukommelsessvækkelse. Hun kunne ikke huske noget om drømmen. Eftersom hun udbredte sig en hel del om det sørgelige i, at interessen for reinkarnationstanken var i tilbagegang blandt de yngre generationer af tlingiter, vil det være rimeligt at antage, at hendes glemsomhed, hvad denne drøm angår (hvis hun altså virkelig drømte sådan) skyldtes en organisk hjernesygdom og ikke mangel på interesse, hvad der må være den sandsynligste

forklaring på hr. Chotkin, seniors ukendskab til sagen.

Uheldigvis var mange af de mennesker, der havde været vidne til Corliss' genkendelse af folk, som Victor Vincent havde kendt, enten døde eller ikke til at få fat i. Det lykkedes mig kun at få en samtale med en af de personer, som Corliss klart havde genkendt ved navn. Efter hvad fru Chotkin sagde, havde Corliss tiltalt hende ved fornavn, idet hun gik forbi huset. Han var på det tidspunkt lidt over to år gammel. Denne person, en lærerinde, kunne ikke huske, at Corliss nogen sinde havde genkendt hende, da han var en lille dreng. Men hun sagde, at hun plejede at spadsere forbi det hus, hvor familien Chotkin boede, på vej til sit arbejde. Der var ikke så sjældent små børn, der tiltalte hende ved navn, og derfor var det ikke sikkert, hun havde lagt særligt mærke til det. I almindelighed brugte de dog ikke hendes fornavn, men hendes efternavn. Fru Chotkin, som fulgte oprinet fra indgangsdøren, ville ganske naturligt være imponeret af, at drengen kendte den pågældende dames navn; men damen selv var måske slet ikke særligt imponeret, og følgelig var det meget muligt, at hun slet ikke kunne huske episoden.

To andre vidner havde kun at gøre med Corliss' frimodige og familiære optræden over for dem; det vil sige, at han (ifølge fru Chotkins udsagn) genkendte dem ved at opføre sig på en usædvanligt indladende måde over for dem, hvad der for et tlingit-barn var en i høj grad på-

s274

faldende opførsel over for en voksen, det ikke kendte. Her kunne man igen sige, at barnets mor måske nok ville lægge mere mærke til en sådan opførsel end den pågældende person; dertil kommer, at de to vidner var ældre og begge viste tegn på en begyndende forkalkning. Så disse omstændigheder taget i betragtning må man slutte, at det, at de ikke kan erindre sig de pågældende episoder, ikke nødvendigvis betyder, at man må drage fru Chotkins beretning i tvivl.

Jeg må imidlertid nævne, at flere vidner udkastede en vis tvivl med hensyn til fru Chotkins pålidelighed som vidne, idet de over for mig anførte, at hun havde en vis tendens til at pynte på sine historier, ja endog til at opdigte nogen selv. Ingen af disse vidner drog noget særligt punkt i denne sag i tvivl; de var bare sådan i al almindelighed skeptiske over for fru Chotkin. (Hun var for øvrigt det eneste vidne af dem, jeg afhørte i Alaska, som man udtrykte en sådan skepsis overfor under mine besøg dér). Da jeg forsøgte at komme lidt mere til bunds i sagen, fandt jeg frem til andre vidner, der sagde, at de havde fuld tillid til fru Chotkins troværdighed i sådanne sager. Fra forskellige kilder syntes det også at fremgå, at nok var der delte meninger om fru Chotkin, men at nogle af de mennesker, jeg havde udspurgt, var farvet i deres syn på hende af rent personlige årsager og derfor var mindre objektive i deres udtalelser. Men naturligvis øgede alt dette kun mit ønske om at få hendes udtalelser bekræftet fra uhildede vidner i så stor udstrækning, som dette lod sig gøre.

Under mit tredje besøg i Alaska i 1963 anmodede jeg hende om at gentage hele beretningen for mig, hvilket hun gjorde. Skønt hun gav en noget forkortet fremstilling af sagen og udelod visse detaljer, som hun tidligere havde haft med (mens hun samtidig medtog nogle få mindre punkter, som hun ikke før havde nævnt), var denne hendes anden beretning i hovedsagen helt identisk med den første, som jeg havde hørt ni måneder tidligere. Den eneste større afvigelse var en tidsangivelse, som ikke stemte med en tidligere. Desuden tilbød hun at forsyne mig med navne på nye vidner, der, efter hvad hun sagde, kunne bekræfte hendes fremstilling på forskellige punkter. Hendes hele måde at optræde på tydede afgjort ikke på, at hun ikke havde rent mel i posen. Hendes datter, der var syv år ældre end Corliss, kendte ikke noget til sagen. Dette kunne måske nok ved første øjekast se lidt mærkeligt ud, men alt taget i betragtning taler det snarere til gunst for ægtheden af fru Chotkins beretning. Hun forklarer det selv på den måde, at hun for sit vedkommende havde været meget længe om at lægge to og to sammen i denne sag og nå til den overbevisning, som hun nu har, nemlig at hendes

onkel virkelig kom tilbage som hendes søn Og det var grunden til, avt hun ikke talte så meget med andre Oni det på det tidspunkt, da begivenhederne indtraf. Hun havde øjensynligt kun talt med meget få mennesker om Corliss' opførsel, hvis hun da i det hele taget havde gjort det, før hr. George Hall på mine vegne påbegyndte sine undersøgelser og formåede hende til at fortælle ham og mig derom. Og den kendsgerning, at hendes egen datter (samt nogle andre vidner, som jeg interviewede) ikke kendte noget til sagen, før jeg indledte mine undersøgelser, vidner i hvert fald om, at fru Chotkin ikke havde forsøgt at udnytte sagen til sin egen fordel på nogen måde.

Det lykkedes mig at efterkontrollere ca. enogtyve enkelte punkter i den fremstilling af sagen, som fru Chotkin havde givet mig. Af disse enogtyve punkter fik jeg seksten yderligere bekræftet af uvildige vidner, men ikke de resterende fem punkter. Hvad disse fem punkter angår, har jeg allerede været inde på de tre af dem ovenfor, hvor det drejede sig om personer, som drengen ved sin adfærd gav udtryk for at han syntes at genkende, hvad de pågældende enten ikke havde lagt mærke til eller havde glemt. Og den samme forklaring kunne tænkes at gælde de to andre punkter, som heller ikke er blevet bekræftet. Jeg har imidlertid i forbindelse med to sager, som har at gøre med helt andre tilfælde, opdaget, at fru Chotkin afgav erklæringer, som var helt afvigende fra de andre vidners. Og hvad angår forekomsten af et år på Victor Vincents næse og et modermærke på Corliss Chotkins næse på same sted, så fik jeg dette bekræftet gennem andre vidner. når jeg vejer for og imod, kommer jeg til det resultat, at jeg kan godtage fru Chotkins fremstilling som troværdig i hovedtrækkene, skønt jeg indrømmer muligheden af, at hun (uden selv at være sig det bevidst, vil jeg tro) kan have pyntet lidt på nogle af detaljerne.

Kommentarer

Jeg mener, vi kan regne det for en fastslået kendsgerning (gennem bekræftelse af andre vidner), hvad fru Chotkin har sagt om et modermærke på Corliss Chotkins næse, svarende til et år på samme sted på Victor Vincents næse. Og det synes sandsynligt, at det andet modermærke (på hans ryg) også svarede til et år på Victor Vincents ryg. Vi står altså over for at skulle forklare os på en eller anden måde, hvordan (a) disse usædvanlige mærker er kommet på Corliss' krop, og (b) hvad der ligger bag ved de andre momenter i sagen, der tyder på, at han helt klart identificerede sig med sin afdøde morbroder.

Til forskel fra modermærkerne i tilfældet William George, junior, kan vi ikke forklare modermærkerne på Corliss Chotkin, junior, ud fra arvelighedsteorien. For det første ligner mærkerne ikke skønhedspletter eller modermærker i udseende. Det temmelig stærkt pigmenterede mærke på Corliss' ryg kunne måske nok i nogen grad minde om et modermærke, men det er mere aflangt end rundt, meget mere aflangt end noget andet almindeligt modermærke, jeg har observeret, og desuden har det de periferiske mærker, der allerede er blevet beskrevet og som minder om mærker efter sting. Hertil kommer, at fru Chotkin hævder, at da Corliss blev født, var mærket kun rødt og manglede den stærke pigmentering, det nu har. Hr. Chotkin sagde også, at det oprindeligt kun så ud som »et lille år«. For det andet nedstammer Corliss, junior, selv om han er en nevø af Victor Vincent, ikke i lige linie fra ham. For det tredje var de mærker, som hævdedes at gå igen på Corliss Chotkin, for Victor Vincents vedkommende resultatet af kirurgiske indgreb og derfor erhvervede og ikke medfødte. Der var ingen andre i familien, ifølge fru Chotkins udsagn, der havde mærker på samme steder som Corliss.

Eftersom mærkerne så afgjort var medfødte, men ikke arvelige, så må man slutte, at der kun kan have været én af de to følgende grunde til dem: Enten er de opstået gennem en eller anden fysisk påvirkning i livmoderen under fostertilstanden eller også gennem en anden

indflydelse, der har gjort sig gældende før undfangelsen. Men man kan ikke forestille sig nogen hædelig skade i livmoderen under svangerskabet, der kunne medføre forekomsten af et modermærke, der ligner arret efter et operationssår med mærker efter stingene langs kanterne. Tilstedeværelsen af dette modermærke kan bedre forklares ved antagelsen af en eller anden sjælelig påvirkning i svangerskabsperioden. Og eftersom modermærkerne på Corliss' krop, da han blev født, (for det enes vedkommende ganske afgjort og, hvad det andet angik, sandsynligvis) svarede til de år, Victor Vincent havde, og som han havde vist, da han forudsagde, at han ville vende tilbage, så er jeg tilbøjelig til at mene, at dette er bevis for, at den sjælelige påvirkning af Corliss' legeme i fostertilstanden stammede fra den afdøde Victor Vincents bevidsthed. En anden mulighed for en tænkelig sjælelig eller psykisk påvirkning kunne skyldes fru Chotkin selv, hvis man forestiller sig, at hendes ønske om, at hendes onkel skulle vende tilbage som hendes barn, var af en sådan styrke, at det var medvirkende til at forme drengens krop i onkelens billede helt ned til detaljer som hans år.

Dernæst kommer vi til den kendsgerning, at skønt hr. og fru Chotkin lagde mærke til modermærkerne på drengen, anså de ikke disse for afgørende beviser for, at det var Victor Vincent, der var blevet genfødt. Og til forskel fra hr. og fru Reginald George gav de ikke Corliss hans onkels tlingit-navn, før han selv, da han var tretten måneder gammel, udtalte det. Dette tyder på, at hr. Chotkin var umteresseret i sagen, og at fru Chotkin til at begynde var skeptisk over for spørgsmålet om, hvorvidt Victor Vincent var blevet genfødt som hendes Søn. Dette forhold gør det mindre sandsynligt, skønt absolut ikke umuligt, at hun skulle have ønsket at påtvinge sin søn en identifikation med hendes afdøde onkel.

Men hvis vi antager, at hun virkelig påtvang sin søn denne identifikation, må vi samtidig spørge os selv, hvor langt hendes indflydelse ville række i retning af at sætte drengen i stand til at tilegne sig viden om Victor Vincent, uden at hun var klar over, at han fik denne viden fra hende. Vi må her erindre, at af de syv tilfælde af genkendelse, der tillægges drengen, indtraf de to, da hans mor ikke var hos ham, og de andre indtraf ganske spontant. Drengen havde ikke fået noget vink eller nogen anmodning om at genkende nogen. Han bekendtgjorde højtlydt, hvem han havde genkendt i tre af tilfældene, før hans mor overhovedet havde fået øje på de pågældende. Hvis vi kan fæste lid til fru Chotkins fremstilling, ligger der jo i alt dette, at Corliss på en eller anden måde var kommet i besiddelse af et stort fond af viden om Victor Vincents liv, og at han var i stand til at øse af denne viden, når han identificerede Victor Vincents syv slægtninge og venner, som han både huskede ved navn og tiltalte som gamle kendinge. For at han skulle kunne genkende disse syv mennesker med sikkerhed uden tidligere at have kendt dem, måtte han bestemt have været i besiddelse af en meget omfattende viden og endda af ret speciel art med hensyn til deres udseende og opførsel og hele måde at optræde på.

Det er muligt at antage, at Corliss fik den nødvendige viden til genkendelse af de forskellige personer fra disse mennesker selv gennem ekstrasensorisk perception. Går vi ud fra denne antagelse, må hver enkelt af dem, nogen tid før de havde set ham, have bibragt ham oplysninger om, hvem han eller hun var og hvilken rolle de spillede i Victor Vincents liv. Men denne teori kan ikke forklare, hvorfor disse tilfælde af genkendelse passede med Victor Vincents slægtskabs- og venskabsforhold. Hvorfor skulle barnet genkende disse forskellige personer udelukkende ud fra Victor Vincents synspunkt. Ekstrasensorisk perception kan ikke forklare dette mønster i genkendelserne. Og den kan heller ikke forklare de særlige adfærdstræk, der forekom i forbindelse med genkendelserne, f. eks. drengens begejstring ved at se forskellige venner og slægtninge af Victor Vincent. Men både det særlige mønster i genkendelserne og de specielle adfærdstræk bliver forståelige, hvis vi antager, at Victor Vincents bevidsthed på en eller anden måde stod bag ved disse genkendelser.

For kort at resumere: Vi kan forsøge at forklare drengens adfærd ved at antage, at fru

Chotkin identificerede modernmærkerne med de år, hun havde set på Victor Vincent, og at hun så påtvang sin søn en identifikation med hans grandonkel. Men det forklarer ikke, hvordan modernmærker af denne form og størrelse og på de nævnte steder overhovedet kan forekomme.

Som en anden mulighed kan vi forklare de forskellige tilfælde af genkendelse ved at forestille os, at fru Chotkin instruerede sin søn, så han skulle kunne genkende de forskellige slægtinge og venner af hendés onkel. Men så måtte hun have gjort det uden selv at være klar over det, medmindre vi antager, at hun lyver, hvad der ikke foreligger noget motiv for at hun skulle gøre. (Hun synes ikke at have opnået nogen som helst personlig fordel af denne sag, som kunne have været et motiv for at opdigte denne historie eller endda pynte på den). Hvis vi finder, at teorien om, at fru Chotkin uden selv at være sig det bevidst har instrueret sin søn, ikke er nogen sandsynlig forklaring på drengens genkendelser, så må vi antage, at han på en eller anden måde havde forbindelse med Victor Vincents bevidsthed, hvad enten nu denne bevidsthed var den diskarnerede afdødes bevidsthed, der »besatte« drengen, eller drengens egen bevidsthed var en reinkarnation og fortsættelse af Victor Vincents personlighed. Disse to alternativer skal jeg vende tilbage til i det afsluttende kapitel.

Kap VI

ET TILFÆLDE DER TYDER PÅ REINKARNATION

I LIBANON

INDLEDNING

I flertallet af de tilfælde, der tyder på reinkarnation, som indtil nu er blevet undersøgt, har der været en beklagelig forsinkelse mellem den tid, hvor de vigtigste begivenheder i de enkelte sager udspandt sig, og ankomsten af en uhildet iagttager på skuepladsen for disse begivenheder. Denne må derfor i regelen, så godt han formår, rekonstruere tildragelser, som er hændt flere måneder og somme tider flere år tilbage i tiden. Og når han prøver på det, er der to væsentlige fejlkilder, han må tage højde for: For det første sker der jo det, at vidnerne på grund af den forløbne tid som regel har glemt mange væsentlige detaljer vedrørende de indtrufne begivenheder.

For det andet kan der opstå en sammenblanding af de forskellige fremstillinger, efter at de to implicerede familier har mødt hinanden, dvs. den nulevende personligheds familie og den familie, i hvilken han hævder tidligere at have levet. For eksempel kan den førstnævnte familie fejlagtigt meddele, at barnet er fremkommet med én eller måske flere udtalelser, som ville passe glimrende på den tidligere personlighed, hvis liv de nu kender lidt til, men som barnet vitterligt ikke har nævnt. Vidnerne har simpelt hen tilføjet sådanne detaljer i deres beretning om, hvad forsøgspersonen har sagt, og det er måske sket ud fra et ubevidst ønske om, at barnets udtalelser skal stemme med de forskellige enkeltheder i den tidligere personligheds liv. Jeg tror dog ikke, at sådanne fejl indtræffer ret ofte, og jeg er overbevist om, at et grundigt krydsforhør af vidnerne, sådan at man efterkontrollerer ét vidnes udsagn ved at sammenholde det med den fremstilling af de samme begivenheder, som andre vidner giver, i høj grad vil medvirke til at nedsætte muligheden for, at sådanne fejl opstår. Alligevel

kan man aldrig være helt sikker på, at det er lykkedes en at fjerne sådanne fejl helt eller vide, i hvor høj grad vidnerne i det enkelte tilfælde kan have bidraget til at få en sag til at tage sig mere »mystisk« ud, end den i virkeligheden er.

I et mindre antal af de allerede undersøgte tilfælde foreligger der nedskrevne rapporter om det pågældende barns udtalelser, hvor man ord til andet har gengivet, hvad det sagde, inden nogen nærmere undersøgelse og verificering var forsøgt. Desuden foretog uhildede forskere i nogle af disse tilfælde en kontrolundersøgelse, så eventuelle bevidste fejl fra familiernes

281

side blev reduceret mest muligt eller helt udelukket. Ikke desto mindre er der yderst få af sådanne sager sammenlignet med totale antal (næsten et tusinde), der tyder på reinkarnation, som jeg i min samling nu. I de fleste af disse har det kun været muligt at foretage en undersøgelse efter nogen tids forsinkelse.

Under et besøg i Libanon i marts 1964 kom jeg tilfældigvis sporet af en sag, hvor de to familier endnu ikke havde mødt hinanden. Da jeg ikke kunne lade denne lejlighed gå fra mig, anvendte jeg en på en nærmere undersøgelse af denne sag (under to på hinanden følge besøg), idet jeg udnyttede den villighed til samarbejde, som jeg mødte fra begge familier under sagens videre udvikling. Før jeg gjorde no forsøg på at verificere tilfældets detaljer, nedskrev jeg så godt som hvad barnet havde sagt om sit påståede tidligere liv, og først derefter begyndte jeg mine forsøg på at efterkontrollere barnets udtalelser ved at tage til den landsby, hvor det påstod at have levet. (Nogle få enkeltheder sivede ud, efter at verifikationen var begyndt, men dem har jeg gjort nogle specielle notater om). Jeg fik også lejlighed til at iagttage drengens adfærd i hans egen familie og sammen med medlemmer af den tidligere familie, da vi tog ham med til den anden landsby for at konstatere, om han kunne genkende mennesker og steder dér.

Troen på reinkarnation blandt druserne

Før jeg forelægger sagens nærmere enkeltheder, vil jeg gerne give mine læsere et lille indblik i drusernes religion.² Drusernes trosopfattelse (ordet »druser« staves somme tider »druzer«) går tilbage til den islamistiske.

¹ Blandt sådanne tilfælde med nedskrevne rapporter om påståede erindringer, som er udfærdiget forud for forsøg på verificering, er følgende især værd at lægge mærke til: (1) Case of Praibhu Khairti. R. B. S. Sunderlal. »Cas apparents de reminiscences de vies antérieures«. *Revue Métapsychique*, July-August, 1924, 302; (2) Case of Jagdish Chandra. K. K. N. Sahay. *Reincarnation: Verified Cases of Rebirth After Death*. Bareilly, India, Ca. 1927; (3) Case of Vishwa Nath. K. K. N. Sahay. *Op. cit.*; (4) Case of Swarnlata. Rapporteret på side 84-101 i denne bog. I disse nævnte tilfælde blev barnets udtalelser verificeret af personer uden for de implicerede familier. Jeg kan også nævne: (5) The case of Herr Georg Neidhart of Munich, som nedskrev, hvad han syntes at kunne huske om et tidligere liv, før der blev foretaget noget forsøg på at verificere de fremkomne oplysninger; det var imidlertid ham selv, der foretog verifikationen. Se hans beretning om hans egne oplevelser, der findes i: G. Neidhart. »Werden Wir Wieder Geboren?« Muvnchen: Gemeinschaft für Religiose und Geistige Erneuerung e. V. 1956.

² Den, der ønsker yderligere oplysninger om drusernes religion, henvises til: J. Nantet. *Histoire du Liban*. Paris: Les Editions de Minuit. 1963; E. L. Dietrich: »Die Lehre von der Reinkarnation im Islam.« *Zeitschrift für Religions und Geistesgeschichte*, Vol. 9, 1957, 129-149; P. K. Hitti. »The Origins of the Druze People and Religion with Extracts from Their Sacred Writings«. *Columbia University Oriental Studies*, Vol. 28. New York: Columbia University Press, 1928.

Druserne tror, at man fødes igen, umiddelbart efter at man er død.⁴

⁴ Så vidt som jeg ved, er Jain-sekten i Indien og nogle tibetanske buddhister de eneste andre grupper, der tror på reinkarnation, og hvis medlemmer også tror på øjeblikkelig genfødsel efter døden. Alle andre grupper, der tror på reinkarnation, »tillader« antagelsen af et interval af skiftende varighed mellem døden og genfødselen. Men der er ofte stor forskel i andre trosdetaljer, f. eks. vedrørende de forhold, hvorunder menneskene befinder sig mellem de jordiske tilværelser, og hvad det er for kræfter, der bestemmer den enkeltes tilbagevendende til en ny inkarnation efter »mellemakten«.

Som en naturlig følge af denne tro lægger man stor vægt på, at der skal være fred og ro i et døende menneskes omgivelser for at lette overgangen til dette menneskes nye legeme. Dette ventende legeme har allerede udviklet sig gennem de ca. ni måneders forudgående svangerskab hos en eller anden kvinde, som i det øjeblik er rede til at føde et barn. Hvis der

opstår et tilsyneladende interval, hvad der gjorde i nærværende tilfælde, mellem den ene personligheds død og genfødslen af en anden personlighed, der hævder at være den tidligere personlighed, der er født på ny, så er det den almindelige opfattelse blandt druserne, at der må have været en eller anden mellemtilstand, hvori den pågældende personlighed har befundet sig, og som har udfyldt det tilsyneladende tomrum mellem de to liv. Hvis barnet ikke mener at kunne huske noget om denne mellemtilstand, antager man, at den ikke har indeholdt nogen særlig betydningsfulde oplevelser, eller også at et eller andet har forhindret barnet i at huske noget fra denne mellemtilstand.

Når der er flere dødsfald end fødsler, hvad der jo skete under drusernes mange krige, forestiller de sig, at de diskarnerede drusiske sjæle må indstille sig på at vente en tid, og at der findes et sted, hvor de kan være, mens de venter, og man har undertiden troet, at det var i Kina. Efter krigens ophør føder kvinderne igen flere børn, og for en tid er der flere fødsler end dødsfald. Og det er kun under disse omstændigheder, at druserne tror der er noget interval imellem et dødsfald og en genfødsel. De tror også, eller man skulle måske sige: troede også, at druserne udgør et særligt udvalgt folk - så at sige en race for sig - hvis antal det er Guds hensigt at opretholde fuldtalligt. I tidligere tider straffede man dem, der forlod sekten, og ville ikke tillade, at folk fra andre sekter blev optaget i den. I den nyere tid overholder man dog ikke disse regler slet så strengt.

I vore dage lever druserne i Libanon, i det sydvestlige Syrien (især på det bjergplateau, der hedder Djebel Druse), i det nordlige Israel og i de tilstødende områder af Jordan. I Djebel Druse er der hele landsbyer, hvor der kun bor druser, men i Libanon og Israel lever druserne side om side med andre muhamedanere og med kristne. I sådanne landsbyer er der altid én af religionerne, der er den fremherskende, og man kan derfor finde landsbyer med druser i overtal, og andre, hvor de udgør mindretallet. I disse landsbyer kan der i bebyggelsesmæssig henseende finde en vis udskillelse sted, idet folk med samme religiøse opfattelse samles i én bydel, adskilt fra folk med en anden tro. Det samlede antal druser i alle fire lande Jigger antagelig i dag et sted mellem 150.000 og 200.000. Ligesom mange andre folk i dette område er der mange druser, særlig fra Libanon, der er udvandret, især til Brasilien og De forenede Stater. Der lever antagelig ca. et tusinde druser i De forenede Stater i dag.

Druserne, der engang levede isoleret i bjergene og var fanatiske separatister, har for længst fundet vej til Beirut, Haifa og de andre større byer i det område, der oprindeligt var deres. Her er de ganske naturligt gledet ind i erhvervslivet og det sociale og politiske liv i de lande, hvor de nu føler sig som borgere. I Beirut er det umuligt at skelne flertallet af druser fra andre folketyper, hverken hvad påklædning eller optræden angår. I bjerglandsbyerne skiller druserne sig endnu tit ud ved en særlig klædedragt (kvinderne går for eksempel med sorte kjoler og hvide hovedtørklæder) og adfærd, hvilket sidste især giver sig udslag i, at kvinderne i regelen ikke har nogen som helst form for kontakt med fremmede.

Gennem mine samtaler med forskellige mennesker, der tilhørte drusernes religion, fik jeg det indtryk, at troen på reinkarnation er lige så levende blandt dem i dag som nogen sinde. Jeg bør dog måske tilføje, at interessen for dette spørgsmål vel nok kan siges at være dalende, ikke mindst blandt druserne i storbyen Beiruts kosmopolitiske atmosfære. Dertil kommer, at man godt kan træffe på enkeltpersoner, der ikke lægger skjul på deres store skepsis over for visse tilfælde, og det ville være helt urealistisk at tro, at fordi en eller anden påstår, at han kan huske sit tidligere liv, så vil alle i hans omgangskreds automatisk skænke hans historie tiltro. Tværtimod kulegraver man samvittighedsfuldt de enkelte tilfælde, i særdeleshed med hensyn til det pågældende barns evne til at bevise, at det virkelig, uden assistance af medlemmer af den familie, det hævder at have levet i, kan genkende disse. Alt i

alt er det dog sådan, at den naturlige sangbund, der i denne kultur er for disse tanker, begunstiger forekomsten af tilfælde, hvor børn påstår at kunne huske en foregående tilværelse, og det hænder kun sjældent, at forældre prøver på at forhindre sådanne børn i at fortælle, hvad de siger de kan huske. Forholdene her står altså i stærk modsætning til dem, der hersker blandt andre folkegrupper, der tror på reinkarnation. Tlingiternes kultur i Alaska er f. eks. i dag i defensiven over for den fremherskende, indtrængende vestlige kultur med dens indstilling til videnskab og religion.⁵ Troen på reinkarnation er i høj grad på retur blandt

285

de yngre generationer af tlingiter, hvad der langt fra er tilfældet hos druserne.

I Indien og andre dele af det sydlige Asien er troen på reinkarnation stadig levende den dag i dag, skønt man nok kan tale om en vis svækkelse blandt de dannede, »vest-orienterede« klasser, som dog kun udgør et forsvindende mindretal i forhold til de flere hundrede millioner, der er bosat i denne del af verden. Men i disse lande, og det gælder også den sydøstlige del af Tyrkiet, hvor der forekommer mange tilfælde blandt de arabiske muhamedanere, tager forældrene ofte strenge forholdsregler for at afskrække børnene fra at tale om deres tidligere liv. Undertiden griber de endog til sådanne straffemidler som at fylde barnets mund med snavs eller sæbe.

Eftersom druserne fastholder troen på reinkarnation uden at stå i noget direkte modsætningsforhold til andre trosretninger, og eftersom der fra forældrenes side så godt som aldrig rejses nogen indvendinger imod, at deres børn taler om, at de kan erindre en tidligere tilværelse, så finder vil Libanon og Syrien næsten helt ideelle betingelser for forekomsten af tilfælde, der tyder på reinkarnation.⁶ (Her taler jeg ikke om de enkelte tilfældes beskaffenhed; jeg tænker kun på det »psykiske klima«, som begunstiger barnets frihed til at tale om dette emne). Og det bør derfor ikke forbavse os, at den procentvise forekomst af tilfælde blandt druserne måske er den højeste i hele verden.⁷

⁵ Oplysninger om tlingiternes forestillinger om reinkarnation findes omtalt i det foregående afsnit om tilfælde blandt tlingiterne, med tilhørende litteraturhenvisninger.

⁶ Dog hørte jeg i Djebel Druse i Syrien, at troen på reinkarnation endog dér er i nogen tilbagegang, og at foieldre somme tider giver deres børn klø for at få dem til at holde op med at tale om tidligere liv.

⁷ Jeg har ovenfor (i afsnit V, side 234-235) anslået den procentvise forekomst af *rapporterede tilfælde*, der tyder på reinkarnation, blandt tlingit-indianerne i Alaska til rundt regnet ét tilfælde pr. tusinde indbyggere. I en befolkning på ca. 35.000 muhamedanske arabere i den sydøstlige del af Tyrkiet (som jeg besøgte i 1964) fandt jeg otte tilfælde med kendsgerninger, der kunne verificeres, hvilket ville give en procentvis forekomst på ca. ét tilfælde pr. 4.500 indbyggere i det område. Dr. S. Makarem fra Beirut, der er specialist med hensyn til islamitiske sekter, og som selv har foretaget visse undersøgelser af disse genfødsels-tilfælde i Libanon, mente med sikkerhed at kunne sige, at den procentvise forekomst af den slags tilfælde blandt druserne i libanesiske landsbyer ville komme op på mindst ét tilfælde for hver 500 indbyggere.

drusere>

SAGSRAPPORT

TILFÆLDET IMAD ELAWAR

Resumé af sagen og dens ud forskning

På en rejse, som jeg i forskningsøjemed foretog til Brasilien i året 1962, var en ung portugisisk-engelsk tolk, en indfødt libaneser, mig til stor hjælp og omfattede også mine undersøgelser med den største interesse. Han fortalte mig, at der i hans fødeby i Libanon, landsbyen Kornayel, forekom masser af den slags tilfælde, der interesserede mig, dvs. hvor børn sagde, at de kunne huske et tidligere liv. Han gav mig et visitkort, hvorpå han på arabisk havde skrevet et par ord til sin broder i denne landsby. Og med dette kort som min eneste introduktionsskrivelse rejste jeg over til landsbyen Kornayel den 16. marts 1964. Da jeg forhørte mig nærmere, fortalte man mig, at min vens broder var flyttet ind til Beirut i vintermånederne, hvad mange mennesker i de libanesiske landsbyer gør på grund af kulden i disse bjergegne øst for byen. Da jeg fortalte de mennesker, som vi spurgte om vej, hvad jeg var kommet der for, var der nogle, der straks kom i tanke om, at de kendte et barn i deres omgangskreds, som havde sagt noget om, at det havde levet tidligere. Det viste sig, at hr. Mohammed Elawar, faderen til dette barn, var en fætter til den mand, jeg var kommet for at opsøge, og til min ven tolken i Brasilien. Imads familie indbød mig til at høre enkelthederne i hans udtalelser om sit tidligere liv.

Den aften, den 16. marts, nedskrev jeg derfor alt, hvad Imads far og mor fortalte mig om, hvad han havde sagt, foruden en del bekræftende og supplerende bevismateriale fra andre slægtninge, der var til stede under min samtale med forældrene. Ved den lejlighed havde jeg imidlertid kun en chauffør med, som ikke kunne ret meget fransk og engelsk og som, hvad der var meget værre, ikke var særlig god til at lægge mærke til enkeltheder. Jeg besluttede derfor at få fat i nogle dygtige fremmedførere, og de næste fire dage af mit ophold dér fik jeg assistance af et par virkelig kompetente tolke. Disse førere, hr. Clement Abushdid og hr. Wadih Rabbath, der begge havde gået i de franske skoler i Beirut, talte fransk flydende, men knapt så godt engelsk. Da det lod til, at det ville være lettere at gøre os forståelige for hinanden, specielt når det drejede sig om tekniske ord, hvis vi holdt os til det franske, talte jeg fransk med dem under hele undersøgelsen. De var begge to meget interesserede i sagens enkeltheder og gjorde sig al mulig umage, så vidt jeg kunne skønne, for at oversætte de forskellige vidners udtalelser for mig så korrekt som muligt. Vidnerne kunne kun tale arabisk, med undtagelse af en enkelt person, som kunne lidt fransk.

I august 1964 vendte jeg tilbage til Libanon for at efterkontrollere sagen og prøve at få fat i noget mere bevismateriale fra den tidligere personligheds familie, som kun havde været præsenteret ved ét vidne under mit besøg i marts. Under dette mit andet besøg var jeg så heldig at blive assisteret af dr. Sami Makarem, medarbejder ved Afdelingen for Studiet af de Arabiske Sprog ved det amerikanske universitet i Beirut. Dr. Makarem, som var udgået fra universitetet i Michigan, beherskede engelsk til fuldkommenhed og fungerede som min tolk under hele dette besøg. Sammen med ham gennemgik jeg på ny en fjerdedel af alle de punkter i vidneudsagnene, der angik, hvad Imad havde sagt og hvad han havde gjort, og vi afhørte også en hel del flere vidner, der kunne fortælle noget om den tidligere personlighed i sagen.

Jeg havde således for mange af punkternes vedkommende mine oplysninger gennem tre forskellige tolke og ved forskellige leiligheder, hvilket gav mig mulighed for at sammenligne oversættelserne med hinanden. Dr. Makarems fremragende kendskab til engelsk og arabisk

gjorde også, at jeg kunne finde ud af og begrunde nogle ikke-samstemmende vidnesbyrd, som jeg skal kommentere nærmere nedenfor. Under dette andet besøg i Libanon fungerede hr. Wadih Rabbath igen for mig som tolk (fransk-arabisk) en hel dag.

Ved det første interview med Imads familie fik jeg at vide, at han var født den 21. december 1958. Han var således lidt over fem år på den tid, da jeg besøgte familien første gang. Da han var mellem halvandet og to år gammel, var han begyndt at komme med hentydninger til et tidligere liv. **Han havde nævnt navnene på et ganske anseligt antal personer, som han sagde, han havde kendt, og også omtalt begivenheder fra dette tidligere liv, ligesom han havde talt om forskellige ting, som han påstod han havde ejet før.** Somme tider gik han og talte højt med sig selv om de mennesker, hvis navne han nævnte, og man kunne høre, hvordan han spurgte sig selv, hvordan det mon gik dem. Bortset fra, at han sådan gik og funderede for sig selv, så faldt hans udtalelser om det tidligere liv på de mærkværdigste tidspunkter, når der var et eller andet, der ligesom gav stødet til dem. Han syntes også at tale om alt dette i søvne. Han kom stadig med udtalelser om det tidligere liv på de tidspunkter, da jeg var på besøg. Imad havde nævnt navnet på den landsby (Khriby), hvor han påstod han havde levet før, og den familie (Bouhamzy), han hævdede han havde tilhørt; han havde plaget sine forældre om at måtte komme til Khriby.

Imads far fortalte mig, at han selv havde skældt drengen ud for en løgnhals, fordi han fortalte sådanne historier om et andet liv. Imad havde derefter undladt at tale om emnet i sin fars nærværelse og talte med sin mor og med sin farfar og farmor, som boede hos han forældre.

En dag kom der en mand (Sahm el Aschkar) fra landsbyen Khriby, hvor Imad påstod han havde levet, til Kornayel, og da Imad fik øje på ham på gaden, genkendte han ham i nærværelse af sin farmor. (Nærmere enkeltheder om denne genkendelse findes på oversigtstavlen I, punkt 57). Denne uventede genkendelse forhøjede Imads forældres tiltro til hans udtalelser om sit foregående liv. Men de tog dog ingen skridt til at verificere rigtigheden af hans udtalelser. Nogen tid efter mødte de tilfældigvis en kvinde, der var kommet på besøg i Kornayel, fra Masser el Chouf, en landsby i nærheden af Khriby. **Hun bekræftede over for Imads forældre, at nogle personer, der havde de navne, som Imad havde nævnt, faktisk levede - eller havde levet - i Khriby.** Endelig kom der i december 1963, ca. tre måneder før mit besøg, til Kornayel en meddelelse om og en indbydelse til begravelsen af en fremtrædende druse i Khriby, en hr. Said Bouhamzy.

En onkel til Imads far, der selv var en prominent skikkelse inden for drusernes samfund, bestemte sig for at tage med til begravelsen, og Imads far gjorde ham følgeskab, drevet af en vis nysgerrighed efter, hvad han eventuelt kunne erfare i Khriby. I Khriby traf han nogle mennesker, som udpegede to mænd for ham, der havde navne, der svarede til to af dem, Imad havde nævnt. Men selv ved dette besøg i Khriby mødte hr. Mohammed Elawar imidlertid faktisk ikke noget medlem af den familie, som Imad påstod han havde tilhørt. Dette besøg var desuden det første, som både han og hans onkel nogen sinde havde aflagt i Khriby. Ydermere benægtede de ethvert andet kendskab til nogen, der kendte den anden familie, ud over de ovenfor nævnte.

Siden Imad havde nævnt så mange navne, så havde hans familie prøvet at finde ud af, hvordan man kunne tænke sig, at disse navne passede sammen i en eller anden form for familiemønster. De første ord, han overhovedet havde udtalt, var »Jamile« og »Mahmoud«, og han havde gentagne gange nævnt Jamile og sammenlignet hendes skønhed med sin egen mors mindre attraktive ydre. **Han talte også om et ulykkestilfælde, hvor en lastbil havde kørt en mand over, så han brækkede begge ben og pådrog sig andre skader, som førte til, at han døde kort efter ulykken.** Imad havde talt om et klammeri mellem føreren af

lastbilen og den lemlæstede mand, og man forstod på ham, at han mente, at føreren havde haft til hensigt at dræbe manden ved med vilje at køre over ham med lastbilen. Imad havde også talt om en rutebilulykke. **Imad sagde, at han tilhørte familien Bouhamzy i Khriby.** *Og han havde yderligere givet udtryk for en usædvanlig stor glæde over at kunne gå, idet han atter og atter gentog, hvor lykkelig han var over, at han nu kunne gå.*

Hans familie mente at have fundet ud af en sammenhæng i alle disse spredte udtalelser. De var kommet til den opfattelse, at han mente, han havde været en vis Mahmoud Bouhamzy fra Khriby, og at han havde haft en kone, der hed Jamile, samt at han var blevet dødeligt kvæstet af en lastbil efter et skænderi med dens fører. Det viste sig senere, at Imad aldrig ligefrem havde sagt, at den skæbnesvangre ulykke havde ramt ham selv; han havde beskrevet den så livagtigt. Han havde heller ikke udtrykkeligt sagt, at Jamile var hans kone; han havde simpelt hen bare nævnt hende så tit. Imads familie mente også at have fundet ud af, hvordan nogle af de andre personer, hvis navne han nævnte, havde været i familie med ham og passede ind i dette »fortidige familiemønster«.

De havde således regnet ud, at to af de personer, han omtalte, måtte have været hans sønner. De havde også draget nogle andre slutninger, som viste sig at være fejlagtige, og som jeg har givet en detaljeret redegørelse for i min oversigtstavle over sagens forløb og de ledsagende kommentarer senere i dette afsnit. Skønt jeg prøvede at få at vide nøjagtigt, hvad Imad havde sagt, lod hans forældre nogle af disse fejlagtige slutninger, som de selv var kommet til i deres bestræbelser for at finde en fornuftig sammenhæng i drengens historie, gå videre til mig, som om det var noget, Imad havde udtalt. Det viste sig imidlertid, at disse fejlslutninger, som de havde draget, kun er en yderligere garanti for disse menneskers hæderlighed, og de gør deres til, at det må forekomme meget usandsynligt, at forældrene selv skulle være ophavsmænd til den viden, som Imad sad inde med.

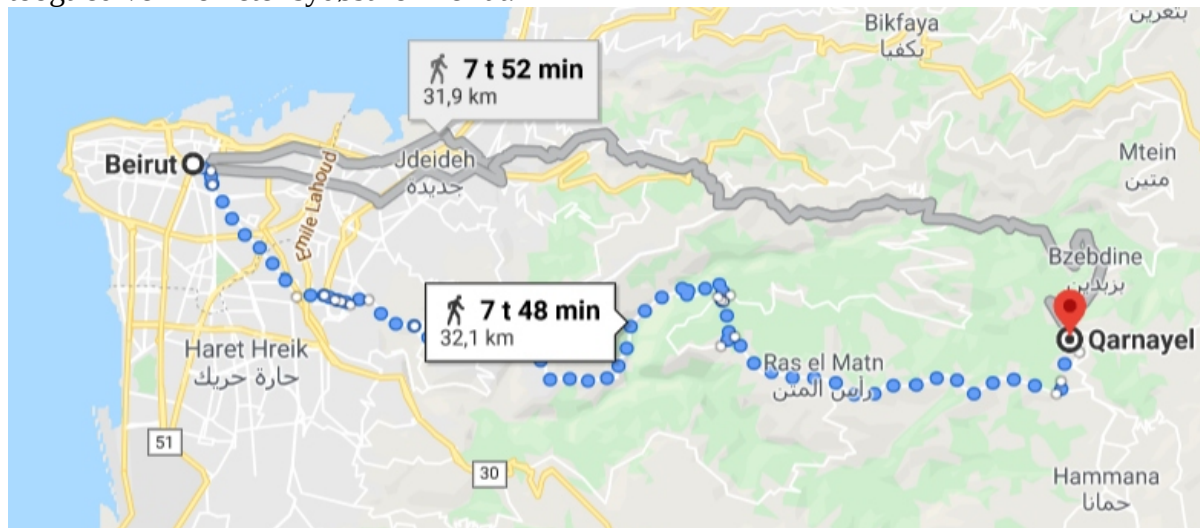
Efter min første samtale med Imads familie foreslog jeg dem, at en lille gruppe af os den følgende dag skulle tage Imad med til landsbyen Khriby, for at vi dér, om muligt, kunne efterkontrollere de udtalelser, han allerede var kommet med, og se, om han kunne genkende nogen personer eller steder dér på egnen. Det gik de gerne ind på, og den 17. marts vendte jeg tilbage til Kornayel og havde en ny samtale med medlemmerne af Imads familie med en anden tolk.

Den usikkerhed, jeg allerede den foregående aften havde følt med hensyn til nøjagtigheden af de enkelte ting, jeg havde noteret, fik mig til at gennemgå alle hovedpunkterne igen med familien og min dygtige tolk, før vi begav os af sted til Khriby. Så da vi tog af sted, havde jeg en korrigeret fremstilling af alt, hvad Imads forældre kunne huske at han havde sagt om det tidligere liv. På vejen til Khriby, hvortil, da det kom til stykket, kun Imad og hans far ledsagede tolken og mig, kom Imad med nogle flere udtalelser om sit tidligere liv, og hans far nævnte også endnu et par punkter. Alt dette nedskrev jeg i vognen, før vi kom til Khriby. Der fremkom endnu et par enkeltheder, efter at verifikationen var begyndt, idet Imads familie kom i tanke om visse detaljer i hans udtalelser eller ved hans adfærd, som de havde glemt at nævne eller undladt at komme ind på. Jeg har opført disse oplysninger i den tidsrækkefølge, hvori de fremkom, på oversigtstavle I nedenfor.

Før jeg genoptager beretningen om mine undersøgelser, skal jeg lige kort fortælle lidt om de to landsbyer, det drejer sig om, og om forbindelsesmulighederne imellem dem.

Relevante geografiske kendsgerninger samt de foreliggende muligheder for udveksling af oplysninger ad normal vej mellem de to familier

Den landsby, hvor Imad og hans familie bor, Kornayel, ligger i bjergene ca. fireogtyve kilometer øst for Beirut. Landsbyen Khriby, hvor Imad påstod han havde levet, ligger ca. toogtredive kilometer sydøst for Beirut.

De to landsbyer ligger knapt femogtyve kilometer fra hinanden i lige linie, men bjergvejen, der slynger sig ud og ind mellem dem, er meget længere, ca. fyre kilometer. Begge landsbyer ligger ved forholdsvis gode, asfalterede veje med rutebilforbindelser til Beirut. Der er imidlertid ikke regelmæssig direkte trafikforbindelse mellem de to landsbyer. En anden landsby, Baadaran, der spiller en vis rolle i bevismaterialet, ligger ca. ni kilometer fra Khriby.

Det er skik og brug hos druserne, at de indbyder beboere fra andre landsbyer til at overvære begravelser. De efterlevende sender bud til landsbyer, hvor der kan tænkes at bo medlemmer af deres familie, eller hvor der findes personer, som de gennem ægteskabelige forbindelser er beslægtet med, og indbyder dem til at overvære begravelsen. Til sådanne begravelser indbydes der som regel kun mennesker fra en anden landsby, hvis de har en eller anden tilknytning til den afdødes familie, medmindre den afdøde tilfældigvis er en person med stor indflydelse. I det tilfælde kan det ske, at indbyggerne i hver eneste landsby modtager indbydelser.

Som allerede nævnt var det en mere eller mindre offentlig indbydelse til Said Bouhamzys begravelse i december 1963, der var den direkte årsag til Imads fars og grandonkels første besøg i Khriby. Det er højst usandsynligt, at der skulle have været nogen form for indbyrdes samkvem mellem de to landsbyer uden netop ved sådanne lejligheder som begravelse eller et bryllup i ny og næ. Og det spiller en vis rolle, at vi undersøger disse muligheder for forbindelse mellem landsbyerne, når vi skal til at overveje, hvordan det kunne gå til, at Imad havde tilegnet sig den viden, som han dokumenterede at sidde inde med om mennesker og steder i Khriby.

I min søgen efter personer, som kunne tænkes at have et vist kendskab til begge familier (skønt hver af familierne nægtede at have noget kendskab til den anden), hørte jeg om de to personer, jeg allerede har omtalt, og som kendte lidt til Bouhamzy-familien i Khriby-området og som havde besøgt Kornayel og mødt familien Eiawar. Jeg kom på sporet af endnu en

person, der kendte begge familier, og vil derfor sige lidt om hans forbindelse med hver af dem, sådan som det blev mig fortalt.

Hr. Kassim Elawar, Imads farfar, har en slægtning, hr. Fans Amin Elawar, der havde hørt om en rutebilulykke, der lignede den, som Imad fortalte om. Denne ulykke hændte i landsbyen Baadaran i nærheden af Khriby (se punkt 23 i oversigtstavle I). Hr. Fans Amin Elawar besøgte fra tid til anden Baadaran i forretninger og havde et vist kendskab, om end kun ret overfladisk, til familien Bouhamzy på de kanter. Han besøgte også ret tit familien Elawar i Kornayel. Imads far var helt sikker på, at hr. Fans Amin Elawar aldrig havde nævnt familien Bouhamzy eller rutebilulykken under nogen af hans besøg hos familien Elawar.

Efter mit første besøg i Kornayel i marts 1964 fortalte Elawar-familien hr. Fans Amin Elawar om Imads skildringer af rutebilulykken, og **han kunne bekræfte, at der i disse var forskellige enkeltheder, der passede på en ulykke, der var hændt mange år tidligere i Baadaran.** Men han kunne ikke verificere nogen af alle de andre ting, som Imad talte om vedrørende sit tidligere liv.

Familien Elawar havde ikke nævnt nogen af Imads udtalelser om hans tidligere tilværelse for hr. Fans Amin Elawar før i marts måned 1964. Hr. Fans Amin Elawar bor noget af tiden i Kornayel, men var bortrejst på det tidspunkt, da jeg var der, så jeg kunne ikke interviewe ham for at få enkeltheder at vide om hans kendskab til familien Bouhamzy.

Det første besøg i Khriby

Under mit første besøg i Khriby den 17. marts interviewede jeg to vidner i landsbyen, hr. Kassim Mahmoud el Aschkar og hr. Khalil Lateif. De kendte lidt til familien Bouhamzy og bekræftede, at en vis Said Bouhamzy fra Khriby faktisk var død (i juni 1943) efter at være blevet kørt over af en lastbil. Denne Said Bouhamzy var en ven af den Said Bouhamzy (også fra Khriby), der døde i december 1963, som allerede nævnt. *De kunne også bekræfte, at der fandtes forskellige mennesker i landsbyen med navne, der svarede til dem, Imad havde opgivet.* De sagde, hvad der senere viste sig at være forkert, at Jamile var Mahmoud Bouhamzys kone (Mahmoud Bouhamzy var en slægtning af Said Bouhamzy) og ikke gift med Said Bouhamzy, den mand, der blev dræbt af lastbilen. På nogle andre punkter syntes deres vidneudsagn at være mangelfuldt og noget upræcist, hvad der viste sig, da jeg sammenholdt det med, hvad Said Bouhamzys søn, som jeg interviewede den næste dag, sagde.

Dette vidne, hr. Haffez Bouhamzy, var netop taget ind til Beirut, den første dag vi besøgte Khriby. Der var kun én person til, som jeg kunne komme til at tale med ved den lejlighed, og det var hr. Yousef el Halibi, en ældre mand, der havde været sengeliggende i mange år, og hvis hukommelse var stærkt svækket. Han bekræftede, at han havde været en ven af Said Bouhamzy, men kunne i øvrigt ikke bekræfte andre enkeltheder i Imads udtalelser om det foregående liv. Ved denne lejlighed pegede Imad rigtigt i retning af det hus, han hævdede, han havde boet i, og kom med et par andre udtalelser, der tydede på en paranormal viden om landsbyen, men han traf ikke nogen af Bouhamzy-familiens medlemmer.

Det andet besøg i Khriby

Den følgende dag, den 18. marts, vendte jeg tilbage til Khriby sammen med hr. Abushdid, der optrådte som tolk, men uden at nogen af medlemmerne af Elawar-familien var med. Hr. Hafez Bouhamzy var kommet tilbage til Khriby og *gav mig en hel række detaljerede oplysninger om familien Bouhamzy*. Den foregående dag havde jeg hørt, at det ikke var Mahmoud Bouhamzy, men Said Bouhamzy, der var den mand, som var blevet dræbt af lastbilen. Nu fik jeg to nye oplysninger, der yderligere komplicerede situationen. For det første havde den Said Bouhamzy, som blev dræbt af lastbilen, ikke haft nogen forbindelse med en kvinde, der hed Jamile; desuden passede den detaljerede beskrivelse, som Imad havde givet af »sit« hus, ikke på Said Bouhamzys hus i Khriby. For det andet hørte jeg, at der allerede eksisterede en, der hævdede, at han var Said Bouhamzy, der var kommet igen. Denne person, der hed Sleimann Bouhamzy, var blevet født nogle få måneder efter Said Bouhamzys død som en søn af Saims søster, der havde giftet sig med en slægtning af samme navn, og som nu boede i Syrien i Djebel Druse.

Sleimann havde besøgt Khriby som lille og havde over for Saims familie været i stand til på overbevisende måde at dokumentere, at han faktisk var Said, der var født på ny. Jeg skal senere give et kort resumé af denne sag på grund af den sammenhæng, der er mellem den og tilfældet Imad. Her kan jeg imidlertid sige, at jeg i undersøgelsen af tilfældet Imad til at begynde med stødte på meget forvirrende og indviklede forhold, og at det to gange så ud til, at det ville blive umuligt at få nogen sammenhæng mellem de enkelte foreliggende, men tilsyneladende irrelevante detaljer: første gang, da jeg erfarede, at Mahmoud Bouhamzy ikke var blevet dræbt af en lastbil, og anden gang, da jeg fik at vide, at detaljerne i den Said Bouhamzys liv, som var blevet dræbt af en lastbil, ikke passede med de andre detaljer i Imads udtalelser. Og dertil kom altså også, at der allerede var en anden, der havde gjort gældende, at han var den genfødte Said Bouhamzy.

Hr. Hafez Bouhamzy prøvede imidlertid at fastslå, om Imads udtalelser kunne tænkes at passe på andre medlemmer af familien, nemlig Mahmoud Bouhamzy og en vis Sahn Bouhamzy, der begge var hjemmehørende i Khriby. Mahmoud Bouhamzy kunne det ikke være, for han levede stadig; dertil kom, at de beskrivelser, Imad havde givet af sit hus, ikke passede på hans hus. Disse detaljer passede imidlertid på det hus, hvori Sahn Bouhamzy havde boet, og han var død før Imads fødsel. Men de begivenheder, som Imad havde fortalt var sket i den tidligere personligheds liv, vtemte ikke med begivenhederne i Salims liv. Men *både* beskrivelsen af huset og begivenhederne i det liv, Imad havde beskrevet, passede på en prik (når man så bort fra enkelte ting, der kunne føres tilbage til de fornævnte fejlslutninger fra forældrenes side) på en fætter af Said Bouhamzy, Ibrahim Bouhamzy. Ibrahim Bouhamzy havde boet i det samme hus som sin onkel Sahn Bouhamzy og ikke langt (ca. 100 m) fra Said Bouhamzys hus. Navnlig havde Ibrahim haft en smuk elskerinde, der hed Jamile.⁸

⁸ Jeg har skjult det virkelige navn på Ibrahims elskerinde bag pseudonymet »Ja-mile«, som - meget passende - betyder »smuk pige« på arabisk.

De havde aldrig giftet sig, men efter Ibrahims død havde Jamile giftet sig og var flyttet til en anden landsby. Ibrahim Bouhamzy var død af tuberkulose den 18. september 1949. Den detaljerede liste over de forskellige punkter på oversigtstavle I viser, hvor nøje Imads udtalelser stemte med de foreliggende kendsgerninger fra Ibrahim Bouhamzys liv. *Desuden var der en forbløffende overensstemmelse mellem flere adfærdstræk hos Imad og tilsvarende karaktertræk hos Ibrahim, hvad hr. Hafez Bouhamzy kunne bevidne.*

Jeg skal senere behandle disse adfærdstræk for sig selv under ét, men vil her blot igen nævne Imads gentagne udbrud af glæde over at være i stand til at gå. Den 18. marts fortalte hr. Hafez Bouhamzy mig, at det havde gjort et dybt indtryk på Ibrahim Bouhamzy, at hans ven og slægtning, Said Bouhamzy, var død efter ulykken, da han blev kørt over den 8. juni

1943. Men det kunne jo ikke forklare, hvorfor Imad skulle give så stærkt udtryk for sin glæde over at kunne gå, hvis der altså var nogen forbindelse mellem Ibrahims og Imads personligheder. For Ibrahim Bouhamzy, på hvis liv Imads udtalelser syntes at passe, havde jo *ikke* brækket benene. Han var faktisk død af turberkulose som en ung mand på femogtyve efter at have tilbragt et år på et sanatorium.

Da jeg havde hørt nogen omtale, at Ibrahim skulle have haft en sygdom i ryggen, faldt det mig ind, at Ibrahim kunne have haft rygmærstuberkulose, hvad jeg næste dag spurgte hr. Hafez Bouhamzy om. **Hertil svarede han, at Ibrahim ganske rigtigt havde haft rygmærstuberkulose og havde haft meget gangbesvær under sin sygdom; han havde slet ikke kunnet gå i de to sidste måneder af sit liv.** Ibrahim led også psykisk under disse forhold, idet han følte det som en bitter uretfærdighed, at han, der var så ung og før havde været så stærk, skulle være så handicapped. Hr. Hafez Bouhamzy havde engang hørt ham erklære, at hvis Gud ville gøre ham rask, ville han blive præst.

Hr. Fuad Bouhamzy, en broder til Ibrahim, som jeg senere interviewede, kunne ikke bekræfte Hafez' udsagn, at Ibrahim havde haft rygmærstuberkulose og været ude af stand til at gå. Så vidt han vidste, havde sygdommen kun angrebet lungerne og hjertesækken. Ibrahim havde været i stand til at gå, omtrent lige til han døde, sagde han. Han var imidlertid meget svag og havde tilbragt det sidste halve år af sit liv på hospitalet, idet han det meste af tiden måtte holde sengen. Han blev sendt hjem fra hospitalet, lige før han døde.⁹ Imads glæde over at være »oppe og kunne gå omkring« (da han lærte at gå) stemte således godt overens med Ibrahim Bouhamzys sygdomsbillede og følelser.

⁹ Jeg kunne ikke lade være med at diskutere den tydelige uoverensstemmelse mellem hr. Hafez Bouhamzys og hr. Fuad Bouhamzys vidneudsagn vedrørende Ibrahim Bouhamzys sidste sygdom med to af tolkene. Desværre var de ikke til stede ved de samme afhøringer. Men det ser ud til, at spørgsmålet om, hvorvidt Ibrahim kun var nødt til at holde sengen, eller han faktisk var ude af stand til at gå, ikke kom klart frem på grund af en forkert oversættelse, der sandsynligvis skyldtes, at et arabisk udtryk kunne have en dobbelt betydning på andre sprog. På den anden side huskede hr. Wadih Rabbath (og det stod også i mine noter), at hr. Hafez Bouhamzy tydeligt havde sagt, at Ibrahim Bouhamzy havde rygmærstuberkulose. Men på dette punkt synes det næsten sikkert, at hr. Fuad Bouhamzy må være det mest palidelige vidne. Han var Ibrahims broder (Hafez var hans fætter) og havde desuden en vis medicinsk træning og arbejdede i den libanesiske hærs lægekorps. Disse to vidner afgav samstemmende vidneudsagn vedrørende andre punkter, som de kunne bekræfte. var s294

Det tredje besøg i Khriby

Efter at det endelig var lykkedes at finde en person, hvis liv og levned og hvis fremtræden og boligforhold i et og alt syntes at svare til Imads skildringer og adfærd, måtte det være af betydning at se, om Imad var i stand til at genkende nogen af Ibrahim Bouhamzys endnu levende medlemmer af familien, eller om han var i stand til at orientere sig i det hus, hvor Ibrahim Bouhamzy havde levet, og hvortil han var blevet hentet hjem fra hospitalet to dage, før han døde.

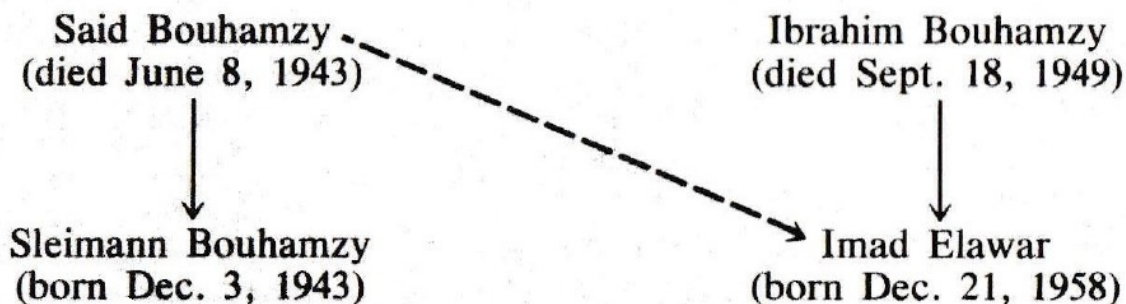
Så den 19. marts vendte jeg tilbage til Kornayel og overtalte hr. Mohammed Elawar til at følges med mig sammen med Imad til Khriby igen. Jeg kan i den forbindelse nævne, at Imad ingen overtalelse behøvede, da han i flere år havde bedt sine forældre, om han måtte komme til Khriby, så han strålede bogstavelig talt af glæde, da han hørte mit forslag om endnu en tur dertil.

I Khriby blev Imad genert, ja ligefrem urolig, da vi trådte ind i Said Bouhamzys hjem, hvor vi først tog hen. Det så ikke ud til, at han genkendte nogen enkeltheder i dette hus, og han kunne ikke genkende nogen af de mange fotografier af Said Bouhamzys familie i et album, som han fik forevist. Lidt efter lidt blev han dog mere rolig, og mens vi opholdt os i huset, viste han stor interesse for to agerhøns i bur, som han ville have med hjem og ville have taget med, hvis hans far (eller deres ejermand!) ville have givet ham lov til det.

Derpå gik vi over til Ibrahim Bouhamzys hus lige i nærheden. Jeg havde håbet, at jeg kunne have ordnet det sådan, at drengen blev præsenteret for medlemmerne af Ibrahims

familie enkeltvis og under betingelser, hvor det ville være udelukket, at han kunne modtage nogen vink eller antydninger. Men uheldigvis blev jeg ikke herre over situationen, fordi der ganske uventet dukkede tre damer op, som boede et andet sted i landsbyen, og som tog drengen med sig rundt i huset. Det var Ibrahim Bouhamzys mor og søster og en nabokone. Under disse omstændigheder fulgte tolken og jeg den gruppe, der yderligere omfattede hr. Hafez Bouhamzy og hr. Mohammed Elawar, rundt i huset. Tolken (som den dag var hr. Wadih Rabbath) gjorde sig al tænkelig umage for at følge med i alt, hvad der blev sagt til Imad, efterhånden som der blev stillet spørgsmål til ham. Og så oversatte han de bemærkninger, der blev udvekslet, for mig, og jeg nedskrev på stedet, hvad han sagde. ***Under disse forhold viste det sig, at Imad i tretten tilfælde var i stand til at genkende personer og ting eller fremsætte flere fuldstændig korrekte udtalelser om Ibrahim Bouhamzy.***

For de fleste af disse punkters vedkommende var hr. Rabbath sikker på, at han havde hørt alle de væsentligste bemærkninger, der var udvekslet mellem Imad og damerne, der udspurgte ham, og at de hverken ved vink eller antydninger havde hjulpet ham på gлед med nogen af svarene. Der havde nok været enkelte punkter, hvor hr. Rabbath havde været uden for hørevidde (måske fordi han netop på de tidspunkter var ved at oversætte det nærmest foregående punkt for mig), men i det tilfælde hørte vi så bagefter af vidnerne, hvad Imad havde sagt. Jeg har angivet denne forskel i vidneudsagnene på oversigtstavle II, side 318.

Besøget i Raha, Syrien

Ved afslutningen af det tredje besøg i Khriby havde jeg fastslået forbindelsen mellem næsten alle de navne, Imad havde nævnt, og personer, som Ibrahim Bouhamzy havde kendt. Men der var endnu tre navne, som jeg ikke kunne finde nogen personer de passede på. Disse navne sagde ikke hr. Hafez Bouhamzy noget.

Mine hjemmelmænd henførte disse navne til et mellemliggende liv, som de var helt sikre på IbrahimImads personlighed måtte have levet i tidsrummet mellem Ibrahims død i 1949 og Imads fødsel i 1958. De anså disse navne for reminiscenser fra dette mellemliggende liv, som for dem var en kendsgerning, ikke en hypotese.

Men mig forekom den tanke ikke usandsynlig, at disse navne også kunne have en forbindelse med Ibrahims liv, og at Sleimann Bouhamzy, som hævdede, at han var Said Bouhamzy, der var født på ny, måske kunne give os nogle oplysninger, enten ud fra sin viden som en nevø af Said Bouhamzy eller ud fra, hvad han påstod at kunne huske af Said Bouhamzys eget tidligere liv. Det forekom mig også at være af en vis betydning at erfare

noget mere om hans egne påstande om at kunne huske et tidligere liv, selv om han (der var født den 3. december 1943) på dette tidspunkt var en voksen mand.

Altså tog jeg den 20. marts sammen med hr. Wadih Rabbath og hr. Mohammed Elawar til landsbyen [Raha i Djebel Druse](#) i Syrien. Denne landsby ligger sydvest for Damaskus i Syrien og ca. et hundrede og femogfyrre kilometer sydøst for Beirut. Vejene fra Beirut og Damaskus til denne landsby snor sig meget ud og ind, men i lige linie er der kun en afstand af ca. otteogfyrre kilometer fra Khriby mod øst til Raha.

I Raha fortalte hr. Sleimann Bouhamzy os, hvad han kunne huske af sine erindringer om Said Bouhamzy liv. Og herunder kom han også til at bekræfte Imads udtalelser. Jeg skal senere vende tilbage til hans beretning.

Det fjerde besøg i Khriby og omegn

Da mit besøg i Libanon i marts 1964 nærmede sig sin afslutning, havde jeg i hovedsagen kun fået bekræftelse på de udtalelser, der måtte tillægges Imad Elawar, fra ét vidne, nemlig hr. Hafez Bouhamzy. Skønt jeg havde truffet Ibrahim Bouhamzys søster og mor, og de havde været med, som jeg allerede har forklaret, under Imads andet besøg i Khriby, så havde jeg ikke interviewet dem. Jeg havde ingen grund til at tvivle på hr. Hafez Bouhamzys vidneudsagn, men følte alligevel, at jeg burde sammenholde det med andre vidners udsagn. *Jeg besluttede derfor at vende tilbage til Libanon igen, og det gjorde jeg i august 1964.* Foruden at efterprøve nogle af de væsentligste detaljer ved et besøg i Kornayel hos Imads familie tog jeg ved den lejlighed også tilbage til Khriby. Der fik jeg lejlighed til at interviewe hr. Nabih Bouhamzy (en broder til Hafez Bouhamzy), der taler engelsk, hr. Fuad Bouhamzy (en broder til Ibrahim Bouhamzy), som taler både engelsk og fransk, og (ganske kort) Ibrahims søster, fru Huda Bouhamzy. Jeg talte også med nogle mindre betydningsfulde vidner. Disse nye vidner bekræftede, bortset fra nogle mindre, uvæsentlige detaljer, hr. Hafez Bouhamzys vidneudsagn og kastede med deres udsagn også lys over nogle tidligere uklare og tilsyneladende uoverensstemmende punkter. Nogle fuldstændig nye (dvs. ikke tidligere fremkomne) udtalelser fra Imad kom også frem og blev ligeledes verificeret ved denne sidste lejlighed.

Følgende personer er blevet afhørt i løbet af undersøgelsen

I Kornayel udspurgte jeg:

- Imad Elawar
- Hr. Mohammed Kassim Elawar, Imads far
- Fru Mohammed Kassim Elawar, Imads mor
- Hr. Ali Hussain Elawar, en fætter til hr. Mohammed Elawar
- Hr. Kassim Elawar, Imads farfar
- Fru Naile Elawar, Imads farmor
- Hr. Majeed Toufic Elawar, en fætter til Imads farfar.

I Khriby udspurgte jeg:

- Hr. Hafez Bouhamzy, en søn af Said Bouhamzy og fætter til Ibrahim Bouhamzy
- Hr. Nabih A. Bouhamzy, en søn af Said Bouhamzy og fætter til Ibrahim Bouhamzy
- Hr. Fuad Bouhamzy, en broder til Ibrahim Bouhamzy
- Fru Huda Bouhamzy, en søster til Ibrahim Bouhamzy (gift med en person af samme navn)
- Fru Lateife Bouhamzy, mor til Ibrahim Bouhamzy

- Hr. Kassim Mahmoud el Aschkar, nabo til Ibrahim Bouhamzy
- Hr. Khalil Lateif, nabo og fætter til Ibrahim Bouhamzy.

I Baadaran (i nærheden af Khriby) udsurgte jeg:

- Hr. Yousef el Halibi
- Hr. Ali Mohammed Abuhassan
- Hr. Daukan el Halibi, en søn af Yousef el Halibi
- Hr. Milhem Abuhassan.

I Raha, Djebel Druse, Syrien, udsurgte jeg:

- Hr. Sleimann Bouhamzy, en nevø til Said Bouhamzy
- Hr. Assad Bouhamzy, far til Sleimann Bouhamzy.

Bekræftelse af de oprindelige udtalelser, der tillægges Imad Elawar, om livet i Khriby

I omstående oversigtstavler har jeg anført alle de udtalelser, som Imad er fremkommet med om sit angiveligt tidligere liv i Khriby, sammen med mine kommentarer vedrørende bekræftelsen af de forskellige udtalelser eller andre sider af dem. Imad fremkom med så godt som alle disse udtalelser, før vi tog fra Kornayel til Khriby på vort første besøg dér, men han kom yderligere med nogle få udtalelser på vejen og lidt senere, og så var der et par stykker til, som hans familie først kom i tanke om endnu senere. Jeg har omhyggeligt noteret tidsforskellen ved disse udtalelser i oversigtstavlerne.

Af de syvoghalvtreds (57) punkter i oversigtstavle I, fremsatte Imad ti af udtalelserne i vognen på vej til Khriby. Men af disse ti var tre af dem ukorrekte. Af de resterende syvogfyre (47) tog Imad kun fejl på tre punkter. Det er i høj grad tænkeligt, at han, påvirket af spændingen ved at skulle til Khriby og under indtryk af, at vi ventede at høre flere udtalelser, sammenblandede forestillinger fra det »tidligere liv« og minder fra sit »nuværende liv«. I hvert fald var hans »points« for denne gruppe udtalelser betydeligt lavere end for de syvogfyre, 47, han fremkom med, før vi tog af sted til Khriby.

Hvad Imad Elawar sagde og

hvad han kunne genkende i Khriby

Som allerede omtalt kunne jeg ikke træffe hr. Hafez Bouhamzy under mit første besøg i Khriby, og jeg gik hverken hen til Said Bouhamzys hus (som nu bebos af hans søn, Hr. Hafez Bouhamzy) eller til Ibrahim Bouhamzys hus. Imad kom ved denne lejlighed med to udtalelser, som tydede på et vist forhåndskendskab til byen. Men han genkendte ganske givet ikke Ibrahim Bouhamzys hus, som vi kom forbi på vejen. Da vi var kommet et stykke forbi huset og så tilbage imod det tværs over en lille dal, blev Imad spurgt, om han kunne vise, hvor »hans« hus lå. Og så pegede han helt korrekt i den rigtige retning. Mens han pegede, henledte han også opmærksomheden på et hus med stærkt grønne skodder i nærheden af, men ikke lige ved siden af Ibrahims hus; Ibrahims hus havde imidlertid ikke skodder. Hvis det havde været Imads hensigt at antyde, at huset med de grønne skodder var huset fra det tidligere liv, havde han ret, hvad retningen angik, men tog fejl, hvad selve huset angik.

Under dette besøg kørte vi igennem Khriby videre til den næste landsby, Baadaran, hvor

hr. Yousef el Halibi bor. På vejen til Baadaran sagde Imad uopfordret, at det var vejen til Baadaran. Der er et skilt lige uden for Baadaran med byens navn, men vi var næppe kommet uden for Khriby på den knapt fem kilometers lange køretur, før Imad kom med den omtalte bemærkning, så det kan ikke være, fordi han har set skiltet. Han kan naturligvis have set et eller andet skilt, vi ikke havde lagt mærke til, og han kan også have hørt nogen sige, at vi skulle til Baadaran i håb om at træffe hr. el Halibi. Jeg anser derfor ikke denne udtalelse af Imad for noget tegn på paranormal viden.

Jeg har tidligere omtalt, at vi under Imads andet besøg i Khriby aflagde besøg i Said Bouhamzys og Ibrahim Bouhamzys huse, som Imad heller ikke denne gang syntes at genkende udefra. Hr. Haffez Bouhamzy fandt nu ikke dette så mærkeligt, eftersom landsbyen ifølge hans udtalelser havde forandret sig meget i de femten år, efter at Ibrahim Bouhamzy var død, især hvad gaderne angik. Inde i gården og i huset, der tilhørte Ibrahim Bouhamzy (hvor fik vi lov til at komme ind), kunne Imad i fjorten tilfælde genkende ting eller personer eller komme med nye udtalelser, som jeg alle sammen har opført sammen med de to lige nævnte fra det første besøg i Khriby i oversigtstavle II nedenfor.

Af seksten udtalelser eller tilfælde af genkendelse, som forekom i Khriby, var de fjorten i fuld overensstemmelse med de foreliggende kendsgerninger, mens Imad i ét af tilfældene (genkendelsen af huset udefra) var noget tøvende og usikker og i et andet tilfælde ikke kunne klare en genkendelses-prøve (Ibrahims mor). Vi skulle måske også se bort fra to andre punkter, for hvilke vidneudsagnene var uoverensstemmende (episoden med den læderede finger) eller hvor muligheden for normale informationskilder var stor (vejen til Baadaran). Der bliver dog stadig tolv punkter tilbage, hvoraf nogle er af højst personlig natur, idet de drejer sig om Ibrahim Bouhamzys hjem og om hans liv. Hvis man vil være retfærdig i sin vurdering af den viden om huset, som Imad demonstrerede, både før han gik ind, og inde i huset, da vi var der, bør man erindre sig, at huset havde været aflåst i nogle år. Den viden, som Imad sad inde med, kunne normalt kun tænkes at komme fra en person, som havde kendt selve huset, altså ikke bare fra en inspektion af det udefra.

Var s299

Optrinet under Imads besøg i Ibrahims hus og genkendelsen af medlemmer af Ibrahims familie fremkaldte ikke så stærke følelsesudbrud hos de implicerede, som andre »genforeninger« af denne slags har gjort.¹⁰

¹⁰ Sammenlign f. eks. rap porterne om de følelser, der kom til udtryk under sådanne »genforeninger« i min omtale af sagerne i Indien og på Ceylon, som findes andetsteds i denne bog.

Ibrahims mor og søster var tydeligt nok meget optaget af at have truffet Imad og tog imod ham med åbne arme, men der blev ikke udgydt nogen tårer. Og hvad Imad angik, så græd han heller ikke. Men det var ikke til at tage fejl af, at han var meget lykkelig over at være i Khriby og sammen med disse mennesker. Det, som gjorde størst indtryk på ham, var et lille fotografi af Fuad, Ibrahims broder, som en eller anden havde fundet frem og havde givet ham som gave. Han slap det ikke et øjeblik af syne og kyssede det gentagne gange med alle tegn på bevægelse. Da vi skulle gå, udtrykte han ikke noget ønske om at blive eller syntes særlig ked af at skilles fra Ibrahims familiemedlemmer.

Ibrahim havde følt sig særlig knyttet til sin mor, sin søster Huda og sin broder Fuad. Det, at Imad kunne genkende Huda og billedet af Fuad, stemmer jo godt overens med Ibrahims forkærlighed for disse personer. Hvad Ibrahims mor angår, så havde hun måske forandret sig mere i det ydre (hun var i 1964 så afgjort en gammel kvinde), end Huda havde.

Under optrinet inde i huset gav Imad sig ikke til at gætte, når han ikke vidste, hvad han skulle svare; hvis han *ikke* genkendte en ting, som han fik forevist, så sagde han simpelt hen ikke noget. Og dette må anses for et yderligere argument imod den tanke, at nogen skulle have forsøgt at hjælpe ham på gled ved vink eller hentydninger, hvad der kunne have ført til mange flere udtalelser - rigtige eller forkerte - end han faktisk fremkom med.

så er det videre15 sider med sammendrag av uttalelser i denne sag – [se tilsv.eng.her](#) fra s.318>

Relevante rapporter og iagttagelser vedrørende de implicerede personers adfærd

Foruden at jeg nedskrev de udtalelser om et tidligere liv, der tillægges Imad, før vi tog til Khriby, noterede jeg også adskillige iagttagelser angående hans adfærd, som hans forældre og bedsteforældre havde gjort, og som man antog måtte henføres til den tidligere personligheds erfaringer og livsindstilling.

Under denne kategori hører først og fremmest Imads interesse for for Khriby og menneskene dér. Han havde gentagne gange bedt sine forældre om at komme dertil, og han talte en hel del om de forskellige mennesker, han sagde, han havde kendt dér.

var s316

Ved mit sidste besøg i Kornayel i august 1964 bad Imad mig, om jeg ikke ville tage ham med til Khirby, for hans forældre ville nemlig ikke, sagde han. Et bemærkelsesværdigt udtryk for hans interesse for Khriby var det, da han mødte Salim el Aschkar på gaden i Kornayel og slog armene om ham; lige så ejendommeligt et bevis for denne interesse var hans umiddelbare reaktion, da en kvinde for at prøve ham forsøgte at bilde ham ind, at hr. Kemal Joumblatt (den drusiske statsmand, som Imad påstod han havde kendt, og som Ibrahim faktisk havde kendt særdeles godt) var afgået ved døden. Da Imad hørte hende sige det, blev han meget vred og ville have hende ud af huset aldeles omgående. Og der var endnu en episode af samme slags, der indtraf i december 1963, da det rygtedes, at Said Bouhamzy (den anden borger i Khriby af dette navn) var død. Imad syntes meget optaget af denne nyhed. Og senere havde han tankefuldt tilføjet: »Jeg har stadig én broder tilbage«. (Denne sidste bemærkning gjaldt antagelig Amin eller Kemal, de endnu levende medlemmer af kredsen af nære venner og fætre til Ibrahim, som indbyrdes kaldte hinanden »broder«). Jeg så selv et stort smil lyse op i Imads ansigt, da vi foreslog ham, at vi skulle tage til Khriby. Og i selve Khriby var han hele tiden - med undtagelse af to gange, hvor der var et eller andet, jeg ved

Af alle de mennesker, som Imad nævnte i forbindelse med det tidligere liv, var Jamile uden tvivl den, der spillede den største rolle. Hendes navn var det første ord, han kunne sige ganske klart, da han begyndte at tale, og det var, som om han aldrig blev træt af at gentage det. Han talte om, at han havde købt røde kjoler til hende, og han sammenlignede hendes skønhed og hendes tøj med sin mors. Hun går for eksempel ikke går med høje hæle, som Jamile gjorde. Imads længsel efter Jamile slog en dag stærkere igennem end nogen sinde; han lå i en seng ved siden af sin mor og bad hende pludselig om, at hun ville gøre ligesom Jamile. Jeg ved ikke, hvordan han udtrykte det på arabisk, men oversat til fransk lød hans ord sådan: »Maman, faites comme si vous etiez Jamile«. Denne episode indtraf, da han var mellem tre og tre og et halvt år gammel.

Da vi besøgte Khriby, bad Imad ikke, om han måtte se Jamile, som for øvrigt for længe siden havde giftet sig og var flyttet bort fra egnen. Det behøver imidlertid ikke at undre nogen, hvis man tænker på, at Jamile kun havde været Ibrahims elskerinde, og at dette forhold havde vakt betydelig forargelse i det lille samfund. Man ville derfor næppe kunne forvente, at Ibrahim (eller Imad, hvis han var under indflydelse af Ibrahims erfaringer) skulle have berørt sit forhold til Jamile i nærværelse af sine kvindelige pårørende. Men da Imad var i Khriby, pegede han tydeligt i retning af det hus, Jamile havde boet i, men han nævnte ikke spontant hendes navn, som han så ofte havde gjort hjemme i Kornayel. I august hørte jeg, at hvis nogen for at drille Imad fortalte ham, at Jamile var død, tog han sig det overordentligt nær.

Imads forældre fortalte også om hans udtalte skræk for store lastvogne og rutebiler, som havde fulgt ham, fra han var ganske lille. Det kunne godt falde ham ind at løbe ind og gemme sig, hvis han fik øje på den slags køretøjer, og det var, før han kunne tale og give udtryk for

sin frygt. Men lidt efter lidt overvandt Imad denne skræk, og da han var firefem år gammel, var der ikke spor tilbage af den. Imads forældre forklarede denne hans skræk for store køretøjer ud fra den teori, at han i det tidligere liv var blevet kørt over af en lastbil og dræbt. Men, som vi har set, var det jo Said Bouhamzy og ikke Ibrahim, der kom af dage på den måde. Men Ibrahim levede endnu på det tidspunkt, da Said var ude for den skæbnesvangre ulykke, og hans fætters og gode vens død gjorde et meget stærkt indtryk på ham. Desuden havde Ibrahim jo selv kørt både lastbil og rutebil.

Ved en bestemt lejlighed, da han var steget ud af rutebilen, havde bremserne svigtet, og rutebilen var kørt ned ad en skråning og var væltet med hans (Ibrahims) assistent i. (Se punkt 23, oversigtstavle I). (Et vidne sagde, at Ibrahim var blevet nervøs efter denne ulykke, men et andet vidne kunne ikke bekræfte dette). Skønt Ibrahim ikke selv kom noget til, kan man godt i denne faretruende ulykke, sammenholdt med Suids død, se en årsagssammenhæng med en senere nervøsitet hos Ibrahim over for større køretøjer. Og bortset fra denne ulykke havde Ibrahim også været impliceret i en bilulykke. Så der er i og for sig ikke noget mærkeligt ved Imads opførsel, set i lyset af Ibrahims oplevelser.

Den overraskelse og glæde, Imad havde vist, da han begyndte at kunne gå, havde også vakt hans forældres og bedsteforældres undren. Han kunne f. eks. komme med sådanne bemærkninger som: »Se, jeg kan gå nu«, som om han var forbavset over, at han virkelig kunne gå. Her mente forældrene igen, efter i årevis at have regnet med, at Imads foregående personlighed havde fået brækket benene og var blevet dræbt af en lastbil, at hans glæde over at kunne gå skyldtes, at han næsten ikke kunne tro, de brækkede ben var lægt. Men som vi har set, havde Ibrahim også mistet sin forlighed og ikke bare lige før sin død, men i en længere periode, på grund af tuberkulose. Imad, som til dato ikke har sagt noget om Ibrahims løfte om at blive præst, hvis Gud ville helbrede ham, synes ikke selv at forstå, hvordan det kan gå til, at han nu kan gå omkring. En dag spurgte han sin mor: »Mor, har du nogen sinde gennemgået en operation, som gjorde, at du kunne gå igen?«

Nu gennemgik Said Bouhamzy efter lastbilulykken, som kvæstede hans krop og brækkede hans ben, faktisk en underlivsoperation efter ulykken, men døde ikke des mindre nogle få timer senere. Det har Ibrahim utvivlsomt været vidende om, og det viste sig, at Imad også kendte til denne operation efter lastbilulykken. Det kan derfor godt tænkes, at han gik og fik den idé, at han selv var blevet lægt gennem et kirurgisk indgreb. Den mulighed er også værd at tage med, at der kan være sket en sammenblanding af forestillinger i Imads bevidsthed af »erindringer«, der har forbindelse med Ibrahims sygdom og hans ven Suids skæbnesvangre ulykke. Som jeg allerede har gjort opmærksom på, synes der at være dukket forskelligartede tankebilleder op i hans bevidsthed, og så har han prøvet at formulere disse i ord, dels for sig selv, og dels for andre. Det er i al fald helt sikkert, at hans forældre i *deres* bevidsthed har sammenblandet begivenhederne omkring Said Bouhamzys tragiske død med andre af Imads udtalelser, og at de har troet, at Imad tidligere havde været Said, der var kommet af dage på denne drastiske måde. Og en lignende begrebsforvirring kan tænkes at være opstået i Imads egen bevidsthed.

Denne antagelse støttes af en lille detalje (se punkt 22, oversigtstavle I), der drejer sig om et skænderi, der skulle have fundet sted før lastbil-ulykken mellem føreren af lastbilen og den mand, der blev kvæstet og dræbt af lastbilen. Sådant som jeg fik sagen fremstillet af Imads forældre, så havde Imad (som Ibrahim) beskyldt føreren af lastbilen for over-lagt mord ved bevidst at have kørt den sårede ned.

Imad havde også beskrevet et skænderi, under hvilket han hævdede, at han (i det foregående liv) havde slået en lastbil- (eller rutebil-) chauffør ned. Nu var de faktiske kendsgerninger imidlertid, at føreren af den lastbil, der dræbte Said Bouhamzy, ikke havde

skændtes med ham, og at Said Bouhamzy på sit dødsleje (ifølge Sleimann Bouhamzy) udtrykkeligt havde frikendt føreren for al skyld. Men da Ibrahim selv var en stridbar natur, ville han med sit voldsomme temperament let have kunnet fået sig selv til at tro, at det var pure ondskabsfuldhed fra førerens side, der var skyld i ulykken og vennens død. Der var også andre, der havde luftet den samme mistanke, men retten fandt, at her kun var tale om uagtsomt manddrab. Man kan derfor godt tænke sig, at det, at Imad medtager en ukorrekt detalje om et skænderi før lastbil-ulykken, kan skyldes en sammenblanding af erindringsforestillinger i hans bevidsthed af minder om lastbilulykken og om en strid, som Ibrahim selv havde haft med en chauffør; eller det er muligt, at grunden må søges i Ibrahims fejlagtige fortolkning af hele baggrunden for ulykken, fejlagtig, men i tråd med Ibrahims egen noget krigeriske indstilling, og at denne fortolkning så har farvet Imads opfattelse.

Og der eksisterer jo endnu en tredje forklaring, som vi må tage højde for, nemlig at Imads ^{var s322} forældre selv kan have sammenblandet det skænderi, Imad beskrev, med ulykken, som han også havde beskrevet. Efter hvad de sagde, så talte Imad meget mere om skænderiet end om ulykken.

Imad var meget interesseret i jagt og bad ofte sin far, om han ikke måtte komme med ud på jagt. Han nævnede, hvad der var helt i overensstemmelse med virkeligheden, at Ibrahim havde ejet både en haglbøsse og en riffel, og kunne endda fuldstændig korrekt angive, hvor Ibrahim havde gemt dem i huset. Jeg har allerede nævnt, hvor interesseret Imad var i de agerhøns, der var i bur i Said Bouhamzys hjem. (Agerhøns er det vigtigste vildt dér på egnen). Ifølge hr. Hafez Bouhamzy var Ibrahim Bouhamzy fanatisk jæger og tog ud på jagt, så ofte der var en mulighed for det. Men vi bør ikke glemme, at hr. Mohammed Elawar, Imads far, har et gevær og går på jagt, så Imads interesse for denne sport kan skyldes, at han har set sin far gå på jagt. Det mest bemærkelsesværdige ved denne sag er imidlertid den intensitet, hvormed drengen går op i sin interesse for jagt.

Jeg noterede mig ovennævnte adfærdstræk hos Imad, før der blev indledt nogen undersøgelse af hans udtalelsers rigtighed. Imads familie omtalte nogle andre bemærkelsesværdige adfærdstræk, *efter* at jeg havde hørt om lignende karakteristika hos Ibrahim Bouhamzy. Under skildringen af sin fætter Ibrahims liv og levned nævnede hr. Hafez Bouhamzy, at Ibrahim ofte ragede uklar med andre mænd, som regel om kvinder. Han havde engang skudt en mand under et skænderi. (Jeg har allerede været inde på, hvor stor en rolle stridigheder spiller i Imads udtalelser). Da Imads far hørte, at Ibrahim havde været berygtet for sin stridbare indstilling, brast han straks i latter og sagde, at Imad for sit vedkommende var en ærke kværlulant og han havde det med at gå og ruge over fornærmelser. Imad er meget sårbar og græder for et godt ord, hvis han føler sig trådt over tærerne. Han kan ikke fordrage at være lille og bliver vred, hvis nogen siger, at han kun er et barn.

På et børnebal i 1964 beklagede han sig over, at han skulle være sammen med børn på hans egen alder og bad om at få dragter, der passede for større børn. Når Imad er sammen med andre børn, vil han altid være den, der bestemmer; han er kun tilfreds, hvis han får lov til at være anfører for de andre. Hans farfar sagde, at da Imad var ca. to år gammel, drak han maté* som en voksen mand og viste en særlig smag for bitter te og kaffe. Maté drikkes især af druserne i omegnen af Khriby, men andre steder i Libanon, også i familien Elawar. Det, der er af særlig interesse i denne forbindelse, er Imads udtalte smag for te i så ung en alder.

* *Maté*: en slags te lavet af de tørrede blade af en kristtomplante. (0. a.)

Efter hvad Imads familie siger, er han langt forud for sin alder i skolen og udmærker sig navnlig frem for sin jævnaldrende i fransk. Der er ingen andre i familien, der taler fransk, men Imad har tilegnet sig sproget forbavsende hurtigt og retter sin ældre søster, når hun gør

fejl. Ibrahim var perfekt i fransk (*han havde tjent i den franske hær*), men kunne ikke engelsk.

TILFÆLDET SLEIMANN BOUHAMZY

Resumé af sagen og en sammenligning mellem Sleimann Bouhamzys og Imad Elawars adfærd som børn

Før jeg indlader mig på en yderligere vurdering af tilfældet Imad Elawar, vil jeg gerne give et kort resumé af tilfældet Sleimann Bouhamzy, som jo har flere berøringspunkter hermed. Jeg har allerede nævnt, at jeg på mit andet besøg i Khriby erfarede, at Sleimann Bouhamzy var kommet til Khriby mange år tidligere og ofte siden havde været på besøg dér, og at han havde været i stand til på stedet at dokumentere til alles tilfredshed, at han virkelig var, hvad han hævdede at være, nemlig Said Bouhamzy, der var genfødt efter at være blevet dræbt ved lastbilulykken. Desværre var hovedbegivenhederne i denne sag sket ca. seksten år før mit besøg, og jeg kan ikke fremlægge sagen med et tilnærmelsesvis så godt underbygget aktuelt bevismateriale som i tilfældet Imad Elawar. Ikke des mindre stemte den første fremstilling, som jeg fik af sagen gennem hr. Haffez Bouhamzy i Khriby, i det store og hele, og i så godt som alle detaljer, med den selvstændige fremstilling, som jeg fik i Syrien af hr. Sleimann Bouhamzy selv.

Jeg fik et stærkt indtryk af, at hvis jeg havde været til stede i Khriby på den tid, da sagens hovedbegivenheder udspillede sig, ville jeg måske have anset dette tilfælde for endnu mere betydningsfuldt end Imad Elawars. Som forholdene nu er, kan jeg imidlertid kun forelægge et resume af sagen, og jeg gør det først og fremmest for at kunne drage visse paralleller mellem Imad Elawars og Sleimann Bouhamzys adfærd, da de var små.

Said Bouhamzy døde den 8. juni 1943 som følge af den lastbilulykke, hvorved han fik sin krop læderet og begge sine ben brækket. På hospitalet gennemgik han to operationer, dels i hovedet, og dels i underlivet; han genvandt bevidstheden efter disse operationer længe nok til at sende bud efter sin kone og sine sønner, men døde nogle få timer efter. Said Bouhamzy var den eneste søn i familien, men han havde en søster, som han holdt meget af. **Den 3. december 1943 fødte denne søster**, som dengang boede i Syrien, hvor hun havde giftet sig med en slægtning af samme navn, **Sleimann Bouhamzy**.

I foråret 1964 var Sleimann Bouhamzy en ung mand på tyve år. Han fortalte med største beredvillighed, hvad han kunne huske af det foregående liv og om sin egen adfærd som barn i relation til dette liv. Han sagde, at erindringerne om det tidligere liv som Said Bouhamzy

s324

stort set havde fortonet sig. Han måtte desuden indrømme, at han ikke altid var sikker på, hvorvidt det, han kunne genkalde sig af sine erindringer fra det tidligere liv, stammede fra ham selv eller fra noget, han havde hørt fortælle om dette liv af andre personer, for eksempel hans forældre. Selv når det drejede sig om at verificere visse enkeltheder vedrørende Ibrahim Bouhamzys liv, var hr. Sleimann Bouhamzy ikke altid sikker på, hvad han kunne huske fra sit liv som Said Bouhamzy, eller hvad han genkaldte sig af det, han som Sleimann Bouhamzy havde hørt af sin mor, som jo, når alt kom til alt, dog var en søster til Said Bouhamzy og gennem sit ægteskab beslægtet med Ibrahim Bouhamzy. Kort sagt hr. Sleimann Bouhamzy fortalte, hvad han kunne huske af Said Bouhamzys liv, med et vist forbehold og uden med sikkerhed at kunne sige, hvorfra hans angivelige erindringer stammede. Og med disse åbenlyse begrænsninger for øje præsenterer jeg nu sagen for mine læsere.

Hr. Sleimann Bouhamzy kunne fra Said Bouhamzys liv huske en bestemt lejlighed, hvor han var kommet fra Libanon til Syrien for at besøge sin søster. På den tid varede rejsen meget længere, end den gør idag. Han kunne huske, at han foretog rejsen til hest, og at han var iført

en karakteristisk syrisk dragt, som adskilte sig væsentligt fra den, man brugte i Libanon. Han erindrede også en gang, da Said Bouhamzy, stationeret i Homs (den vestlige del af det centrale Syrien) i den franske hær, fik efterretning om, at han havde fået en søn. En god ven af Said, som var sammen med ham i Homs, foreslog, at sønnen skulle hedde Hassan. Han kunne også huske, at en kusine, Nejip Bouhamzy, skulle giftes, og hvordan han (som Said) havde ledsaget bruden fra landsbyen Mouktara til Khriby. Han mindedes nogle enkeltheder fra den skæbnsvangre lastbilulykke, som Said Bouhamzy kom ud for, blandt andet hvordan han var blevet bragt til hospitalet, og hvordan han dér var kommet til sig selv, før han døde, og havde spurgt efter sin kone og sine børn, og hvordan han også havde frikendt føreren for enhver mistanke om forbryderisk hensigt. Han kunne ikke huske noget til et skænderi, der var gået forud for ulykken, som han mente føreren var uden nogen bevidst skyld i.

Hr. Sleimann Bouhamzy erindrede nogle enkeltheder fra sin egen opførelse som barn i forbindelse med Said Bouhamzys liv. Som ganske lille havde han fundet fem ægplanter og to kartofler, og dem gav han henholdsvis navnene på Saims fem sønner og to døtre. Han kunne blive meget vred, hvis nogen rørte ved disse urter, og ville beholde dem altid. Navnene på Saims syv børn var næsten de første ord, han kunne udtale.

Han huskede, at han var meget bange for motorkøretøjer af enhver slags. Da han var helt lille, var han ikke til at formå til at komme i nærheden af en bil.

Var s325

Men da han blev elleve-tolv år gammel, begyndte denne frygt at aftage, først over for mindre køretøjer og til sidst også med hensyn til større, såsom lastbiler og rutebiler. I 1964 var der slet ikke noget tilbage af denne instinktive frygt for køretøjer.¹¹

¹¹ To detaljer af psykologisk interesse melder sig, når vi hører om denne aftagen af Sleimann Bouhamzys skræk for motorkøretøjer. For det første holdt denne hans skræk sig meget længere end Imad Elawars, hvis frygt forsvandt, da han var fire-fem år gammel. Dette stemmer meget godt med de to børns påstande, hvoraf det ene hævder at være blevet dræbt af en lastbil, og det andet, at det havde haft en ven, der blev dræbt af en lastbil og som selv var indblandet i en rutebilulykke, hvor han dog ikke kom noget til. For det andet stemmer den aftagen af frygten for stimuli, over for hvilke der er indtrådt en generalisering (f. eks. små køretøjer), på et tidligere tidspunkt end en aftagen af frygten for den oprindelige traumatiske stimulus (f. eks. store køretøjer) med forsøgsagttagelser, man har foretaget efter behandling mod traumatiske tilstande. Se f. eks. M. Fleshler and H. S. Hoffman. »Stimulus Generalization of Conditioned Suppression.« *Science* > Vol. 133, 1961, 753-755. Men nogle andre forsøg har givet afvigende resultater.

Han havde dog stadig en udtalt skræk for blod og for vatbandager. Han besvimeede engang, da han besøgte en ven på et hospital og så ham med hovedet indsvøbt i en hvid bandage. Efter hvad hr. Sleimann Bouhamzy sagde, havde Said Bouhamzy været indsvøbt i hvide vatbandager efter lastbil-ulykken. Hr. Fuad Bouhamzy så Said Bouhamzys lig, lige efter han var død, og da havde det været indhyllet i bandager.

Hr. Sleimann Bouhamzy sagde, at han altid havde følt sig stærkt draget til Khriby og befundet sig overordentlig godt der. Han aflægger stadig hyppige besøg i Khriby, og hr. Hafez Bouhamzy kunne bevidne den usædvanlige glæde, som hr. Sleimann Bouhamzy følte ved at være i Khriby, hvor han opholder sig temmelig længe hver sommer, og som han kun nødtvunget forlader for at vende tilbage til sin landsby, Raha, i Syrien. Som landet ligger, ville hr. Sleimann Bouhamzys forkærlighed for Khriby sandsynligvis for længst have fået ham til at flytte dertil, hvis ikke studiemulighederne var ringere end i Raha, hvor han havde mulighed for at gennemføre et universitetsstudium.

Da hr. Sleimann Bouhamzy var lille, besøgte han Khriby for første gang,¹² og *dér genkendte han og var i stand til at navngive alle de overlevende medlemmer af Said Bouhamzys familie, såvel som en del andre beboere i landsbyen.*

¹² Der var en uoverensstemmelse i vidneudsagnene vedrørende hr. Sleimann Bouhamzys alder, dengang da han var på sit første besøg i Khriby. Hr. Hafez Bouhamzy sagde, at Sleimann var »tre-fire år«, og hr. Sleimann Bouhamzy selv sagde, at han var »seks-syv år« på det tidspunkt.

Han kunne desuden, fuldstændig korrekt, udpege, hvor grænserne gik imellem de forskellige grundstykker, der tilhørte landsbyens beboere i de omkringliggende gårde og vinhaver. Hr. Hafez Bouhamzy var vidne til, at Sleimann Bouhamzy som lille barn fortalte om enkelthederne ved Said Bouhamzys ulykke og død; han var også vidne til, at Sleimann

genkendte Said Bouhamzys børn (ham selv indbefattet) og andre medlemmer af familien og beboere af landsbyen; han kan yderligere huske, at drengen Sleimann, anbragt midt i Khribys centrum, uden hjælp fandt vej til Said Bouhamzys hjem, hvor han ikke blot genkendte adskillige personer, men også spurgte efter eller genkendte forskellige ejendele, der havde tilhørt Said Bouhamzy, som f. eks. hans revolver og en særlig slags kappe, han havde. Sleimann, som dengang var en lille dreng, anlagde en faderlig holdning over for Saids sønner, der jo på det tidspunkt var meget ældre end han. Han kaldte sin egen mor (der var søster til Said Bouhamzy) »søster« i stedet for »mor«. Hr. Haffez Bouhamzy, Said Bouhamzys' næst yngste søn, var dengang ca. elleve år gammel.

Hr. Sleimann Bouhamzy fortalte mig, at under sit besøg i Khriby havde han genkendt hr. Milhem Abouhassan, en god ven af Said Bouhamzy, der bor i landsbyen Baadaran, i nærheden af Khriby. Hr. Haffez Bouhamzy bevidnede dette tilfælde af genkendelse. Og det gjorde hr. Milhem Abouhassan også selv; han hævdede, at Sleimann Bouhamzy sagde hans navn helt korrekt, den første gang de mødtes' og under omstændigheder (som han beskrev for mig), der efter hans mening ude-lukkede, at nogen i forvejen skulle have kunnet hjælpe ham med at komme på navnet. Hr. Sleimann Bouhamzy føler den dag i dag en særlig sympati for hr. Abouhassan, hvad der jo næppe kan forklares ud fra fælles oplevelser eller venskabsbånd i Sleimann Bouhamzys liv, men som jo under alle omstændigheder, hvad han selv indrømmer, er temmelig usædvanlig i betragtning af de fyrre års aldersforskel, der er imellem dem.

Said Bouhamzys sønner accepterer fuldstændig Sleimann Bouhamzy som deres far, der er vendt tilbage. De glæder sig, når han kommer på besøg, de har foræret ham forskellige ting, og de har planer om at bekoste hans videre uddannelse. Så den interesse, som Said Bouhamzys sønner viser for ham, går langt ud over, hvad man i almindelighed ville forvente, når det drejer sig om forholdet mellem fætre.

Men jeg vil nu vende tilbage til en yderligere vurdering af tilfældet Imad Elawar.

Kommentarer til bevismaterialet for de punkter, på hvilke Imad Elawars viden overskrider grænsen for den normale sanssevnes rækkevidde når det drejer sig om dette tilfælde, mener jeg, vi roligt kan se bort fra en bestemt mulighed, der ellers forekommer i de fleste tilfælde, der tyder på reinkarnation. Jeg hentyder hermed til de hukommelsesfejl, der så let opstår (efter at de to familier har truffet hinanden og har sammenlignet de forskellige oplysninger), når man bagefter forsøger at huske helt præcist, hvad barnet har sagt, inden man iværksatte nogen undersøgelse af de fremsatte udtalelsers rigtighed. I dette tilfælde nedskrev jeg alle de udtalelser, man tillagde Imad, med undtagelse af nogle få mindre væsentlige.

Var s327

Og tolken og jeg var begge vidner til de fleste af de begivenheder, der udspillede sig under Imads besøg i huset i Khriby, og som jeg nedskrev med det samme. I de få tilfælde, vi ikke direkte havde mulighed for at observere, noterede jeg få minutter efter, hvad vidnerne bekræftede der var sket. Hvad man end kan mene om dette tilfælde, så er jeg sikker på, at der ikke her er tale om en rekonstruktion af, hvad barnet har sagt eller hvad der er sket, præget af ønsketænkning eller lignende.

Jeg vil også gerne understrege, at Imads far, såvel som min første tolk og jeg selv tog af sted til Khriby, da vi var der første gang, med den forventning, at Imads udtalelser havde forbindelse med Said Bouhamzys liv. Men dette viste sig jo at være en forkert antagelse. Man kan derfor ikke med nogen rimelighed hævde, mener jeg, at sagen var konstrueret, med andre ord at drengens udtalelser absolut skulle passe på en bestemt afdød personlighed.

Men vi må dernæst tage den mulighed i betragtning, at Imads forældre på en eller anden måde selv skulle have misforstået eller endog forvansket de oplysninger, der tillagdes Imad.

Såvel blandt muhamedanere som blandt kristne nyder druserne, der lever midt iblandt dem, ry for ubetinget hæderlighed, et ry, som det bestemt ikke er let at opnå i kultursamfund, hvor denne egenskab ikke er særlig højt i kurs. Vi må ikke des mindre underkaste den foreliggende mulighed for svindel en nærmere vurdering.

Hvis vi skal tage denne mulighed alvorligt, må vi forudsætte, at der eksisterer en sammensværgelse, hvori begge Imads forældre såvel som hans bedsteforældre og to andre slægtninge, der alle afgav vidneudsagn om flere af de udtalelser og tilfælde af genkendelse, der tillagdes Imad, må være indblandet. Vi må ligeledes forudsætte, at der er gået en temmelig grundig instruktion af Imad forud, for at han kunne være i stand til at simulere en »genkendelse« af de forskellige ting, han blev præsenteret for i Ibrahim Bouhamzys hus.

Man kunne også tænke sig en mere lokal sammensværgelse omfattende de mænd, der tolkede for mig. Men denne mulighed støder på to alvorlige hindringer. For det første var enhver af de tre tolke, når man medregner chaufføren, som hjalp mig den første aften, blevet udvalgt med kort varsel og uden nogen som helst chance for »forberedelse«, medmindre de da var de fødte skuespillere alle tre. Og dengang, da jeg i marts 1964 første gang kom til Libanon, traf jeg dr. Makarem, men anede ikke, at han ville være villig til at fungere som min tolk i august. Så vidt jeg ved, havde han ikke hverken dengang eller senere truffet nogen af de tolke, som samarbejdede med mig i marts. For det andet ville enhver sammensværgelse imellem dem have nødvendiggjort deltagelse af ikke mindre end ca. sytten medlemmer af de to implicerede familier, der boede i to landsbyer i Libanon og én i Syrien.

Var topp s329

Men rent bortset herfra rummer sagen imidlertid visse andre karakteristiske træk, der gør hypotesen om svindel højst usandsynlig.

For at begynde med den mindst tungtvejende af disse, må familien Elawars samfundsmæssige position tages i betragtning. Flere af familiens medlemmer indtager ledende stillinger i Libanon, som mænd inden for det liberale erhverv, som journalister og som forretningsmænd. Et af familiens medlemmer repræsenterer distriktet i Libanons parlament. Bouhamzy-familien i Khriby indtager en lignende position i deres by. Både Elawar- og Bouhamzy-familierne har alt at tabe og intet at vinde ved at »opdigte« et sådant tilfælde. Begge familier vidste, at jeg kendte ledende personligheder inden for drusernes samfundsgruppe i Beirut. De var også klar over, at jeg forsøgte at efterprøve og finde bekræftelse på alle vidneudsagn, og at blot så meget som skyggen af en mistanke om uærligt spil kunne få alvorlige konsekvenser for druserne som helhed. Men trods alt er jo hverken rang, position eller et godt ry absolutte garantier for hæderlighed, og jeg vil derfor gå over til at fremdrage andre faktorer, som efter mit skøn vejer tungere i vægtskålen i en vurdering af de sider, der taler for tilfældets ægthed.

Blandt disse faktorer vil jeg allerførst pege på visse enkeltheder i sagen, der ikke ligefrem kaster noget flatterende skær over Imads familie, og som ikke ville være kommet frem, hvis hele affæren var planlagt svindel. Jeg tænker her især på den rolle, Jamile spiller i sagen. Imads forældre sagde, at de troede, Jamile var en respektabel drusisk sheiks hustru, men ifølge vidnerne fra Khriby var hun faktisk kun Ibrahim Bouhamzys elskerinde, altså knyttet til en mand, der var berygtet som en stridbar landsby-Don Juan og udhaler. (Da jeg vendte tilbage til Kornayel efter mit andet besøg i Khriby, var det mig, der måtte fortælle Imads mor, at Jamile, så langt fra at være en fornem drusisk sheiks hustru, slet og ret havde været hans fætters elskerinde. Det blandede udtryk af ubehag og undertrykt munterhed, som denne efterretning fremkaldte i Imads mors ansigt, var tilstrækkeligt bevis for, at det havde hun i hvert fald aldrig hørt før.) Imad fortalte også om et skænderi, som han påstod han havde haft i det tidligere liv, en episode, som næppe tjente ham selv eller hans pårørende til ære, men som, skønt der ikke forelå noget egentlig bevis for, at den havde fundet sted, dog syntes

typisk for Ibrahims hidsige temperament.

Men foruden dette vidner selve de fejlslutninger, som Imads forældre drog, om deres ukendskab til flere faktiske forhold i Ibrahim Bouhamzys liv. Selv om vi lader deres vildfarelse med hensyn til Jamiles sociale position ude af betragtning, bliver der andre punkter tilbage, hvor de vitterligt tog fuldstændig fejl, f. eks. når de erklærede, at den hund, som den foregående personlighed ejede, var en jagthund. Det samme gjaldt deres formodning om, at Amin var dommer i Tripoli, når han kun arbejdede som funktionær i byens retsbygning. Sidst, men ikke mindst når de mente, at lastbilulykken havde ramt den tidligere personlighed. Hvis de virkelig havde haft noget forudgående kendskab til de faktiske forhold vedrørende disse detaljer, ville de ikke have ladet de udtalelser, de sagde Imad var fremkommet med herom, gå videre til mig.

Og - hvad der måske er det mest afgørende - de ville ikke have foregivet at tro (eller taget Imad med til Khriby idet de lod, som om de troede), at den tidligere personlighed, som han havde tilknytning til, var død efter at være blevet kørt over af en lastbil, hvis de havde vidst, at der var en anden (Sleimann Bouhamzy), der allerede havde gjort krav på at være Said Bouhamzy, som var kommet igen. Hvis Imads forældre havde sat sig for i alhemmelighed at samle oplysninger i Khriby for at konstatere, hvorvidt de udtalelser, han var kommet med (eller som tillagdes ham), havde bund i virkeligheden, kunne de umuligt undgå at have hørt om denne anden person, som hævdede han var den genfødte Said Bouhamzy. En hvilken som helst »opdigtet« sag, som havde relation til en Bouhamzy i Khriby, ville da have koncentreret sig om én person og ville ikke have sammenblandet de forskellige data fra to menneskers liv.

Til sidst vil jeg gerne sige, at går man ind for den hypotese, at hele sagen er »opdigtet«, må man samtidig spørge sig selv: hvordan har Imads familie kunnet skaffe sig de fuldstændig korrekte oplysninger, som Imad viste sig at være i besiddelse af vedrørende Ibrahim Bouhamzys liv. Ifølge hr. Hafez Bouhamzys mor, enke efter Said Bouhamzy, havde der (efter hvad hr. Hafez Bouhamzy har rapporteret til mig) ikke været offentliggjort noget i aviserne om den skæbnesvangre lastbilulykke i 1943. Hverken Imads forældre (som var unge dengang og måske ikke havde kunnet huske det) eller hans farmor og farfar mindedes at have hørt noget om Said Bouhamzys død dengang. (Der var muligvis nok nogle mennesker i Khriby, der var blevet indbudt til begravelsen, men i så fald kunne de ikke huske noget om det.) Men selv om vi antager, at man i Kornayel havde fået noget at vide om Said Bouhamzys død; så var der dog mange enkeltheder af en ret intim karakter om hans liv og hans bolig, som Imad angiveligt vidste besked med. Ibrahims hus havde i længere tid været aflåset og ubeboet og brøn-dene dækket til og forladt.

Kvinderne i Ibrahims familie, hans mor og hans søster, levede stadig, men druiske kvinder lader sig ikke sådan uden videre interviewe af fremmede mænd. Hertil kommer, at de detaljer, som Imad kendte, ikke blot hidrørte fra en enkelt periode i Ibrahims liv, men strakte sig over et vist åremål. Imad vidste ikke blot, hvad de sidste ord var, som Ibrahim havde sagt, lige før han døde, men også, at han havde slået en hund, en tildragelse, som må have fundet sted, mindst et halvt år før han døde, eftersom han tilbragte netop så lang tid på tuberkulosesanatoriet, før han vendte hjem for at dø. Imad vidste også, at Ibrahim havde en lille gul bil, en rutebil og en lastbil, men disse køretøjer havde været i Ibrahims besiddelse på forskellige tidspunkter af hans liv, ikke samtidigt. Imad kendte enkeltheder vedrørende den skæbnesvangre lastbilulykke, der medførte Said Bouhamzys død, men den indtraf seks år før Ibrahim selv afgik ved døden. Imad vidste besked med Jamile, der var Ibrahims elskerinde, mens han endnu var rask, og med den nye have, der blev anlagt med kirsebær- og æbletræer omkring ved den tid, da Ibrahim døde. Imad havde kort sagt mere kendskab til Ibrahims Jiv end blot et udsnit deraf; han var vidende om forskellige tildragelser, der havde fundet sted på

forskellige tidspunkter inden for et åremål af dette liv. Jeg tror ikke, jeg overdriver, når jeg siger, at en så omfattende viden kunne man kun have tilegnet sig på normal måde gennem et grundigt krydsforhør af Bouhamzy-familien og måske af nogle få af deres nærmeste venner og naboer. Selv de nærmeste venner og naboer, som f. eks. Haffez Bouhamzy selv, kendte ikke noget til, at Ibrahim Bouhamzy opbevarede sine redskaber i husets loftskammer, eller hvor han gemte sit gevær i huset. Jeg mener kort sagt med sikkerhed at kunne fastslå, at ethvert komplot med bedrageri for øje nødvendigvis måtte involvere Bouhamzy-familien. Men som allerede nævnt nyder denne familie en almindelig agtelse, der ikke står tilbage for den, der bliver familien Elawar til del. Og de har heller ikke noget motiv for at fremkomme med den tanke, at en dreng, der bor i en landsby i en afstand af femogtyve engelske mil, skulle være Ibrahim Bouhamzy, der var født på ny og vendt tilbage - i nogen grad til skam og skændsel for de nulevende medlemmer af familien gennem den opsigt, en sådan sag naturligt vil vække.

Begge familier hævdede, at de aldrig tidligere havde truffet hinanden eller endog anet hinandens eksistens, før jeg førte dem sammen i Khriby. Hr. Mohammed Elawar fortalte mig, at første gang han var i Khriby, var, da han sammen med sin onkel i december 1963 var taget med til den anden Said Bouhamzys begravelse med den bagtanke, at han måske kunne få en vis nysgerrighed tilfredsstillet med hensyn til det, hans søn nu i flere år i forvejen havde gået og snakket om. Ved den lejlighed havde han, sagde han, besøgt og truffet hr. Kassim el Aschkar, hvis hjem ligger i den nordlige udkant af Khriby. Ved begravelsen havde man udpeget to personer for ham ved navn Talal og Adil, som man senere identificerede som beslægtede med den mand, som var blevet dræbt ved lastbilulykken (den første Said Bouhamzy). Men han havde ikke talt personligt med disse to mænd eller med nogen anden i Said eller i Ibrahim Bouhamzys familie. (De personer, som man havde udpeget for ham, hørte ikke til den nærmeste familiekreds af nogen af de to Bouhamzy-familiegrene, men var længere ude beslægtet med dem.) Jeg må imidlertid nu gå lidt nærmere ind på spørgsmålet om, hvorvidt hr. Mohammed Elawar havde besøgt Khriby på et tidligere tidspunkt, altså før dette besøg i december 1963, eller ikke.

Jeg har allerede været inde på, at li vad på vejen til Khriby kom med en række udtalelser, der øjensynligt havde forbindelse med hans tidligere liv. I den forbindelse hørte tolken (som ved denne lejlighed var hr. Abushdid) Imad sige: »Man kan få coca-cola i Barouk.« (Barouk er en landsby på vejen fra Kornayel til Khriby, men betydeligt nærmere ved Khriby.) Imads far havde, kort før denne bemærkning faldt, fortalt os, at Imad selv aldrig havde været uden for Kornayel til denne side i retning af Khriby, eller altså også Barouk. Imads bemærkning kunne jo imidlertid tyde på et vist forhåndskendskab til Barouk, hvad der var i modstrid med hans fars påstand. Som anført i oversigtstavle I (punkt 56) kendte Imad en anden landsby, Hammana, der ligger på vejen fra Kornayel til Khriby. Hans kendskab til disse to landsbyer mellem Kornayel og Khriby kan have forbindelse med den øvrige viden af paranormal natur vedrørende det tidligere liv, men han kan også meget muligt have hørt sine forældre tale om dem.

Den mulighed, at Imad faktisk havde været i Khriby sammen med sin far, opstod imidlertid. Tolken havde i forvejen spurgt mig, om han kun skulle stille de spørgsmål, som jeg fremkom med, eller om han selv måtte udspørge vidnerne, hvis han kom i tanke om et eller andet punkt, som fortjente at blive lidt nærmere belyst. Da jeg mente, at der var chancer for, at vi ville få mere at vide, hvis samtalen fik en mere spontan karakter, gav jeg ham lov til at stille sådanne ekstra spørgsmål, som han mente kunne bidrage til at kaste lys over sagen. Jeg var imidlertid ikke helt forberedt på et spørgsmål, som hr. Abushdid stillede Imad på et tidspunkt, da Imads far var stået ud af bilen i udkanten af Khriby for at spørge om vej. Hr. Abushdid vendte sig nemlig til Imad og lovede ham en meget stor flaske coca-cola, hvis han

ville sige, at han havde været i Khriby tidligere. Og hertil svarede Imad, at han havde været der engang tidligere i bil sammen med sin mor og far. Når man tilbyder en temmelig tørstig lille dreng en stor flaske coca-cola som bestikkelse, kan man vel forestille sig, at han vil gøre sig umage for at svare, som han mener spørgeren helst vil have, og det kan have været tilfældet her. Men hr. Abushdid selv var imidlertid tilbøjelig til at opfatte Imads udtalelse som værende i klar modstrid med hans fars påstand om, at Imad aldrig havde været i Khriby før.

Samtidig så det imidlertid ud til, at hr. Mohammed Elawar, som var steget ud af bilen for at spørge om vej, var fuldstændig desorienteret med hensyn til, hvor han var. Han var f. eks. slet ikke sikker på, at han kunne finde hr. Kassim el Aschkars hus, som han, efter hvad han selv sagde, kun havde besøgt én gang for tre måneder siden; da han var med til Said Bouhamzys begravelse i december 1963.

Hverken Imad eller hans far viste mindste tegn på genkendelse af Ibrahim eller Said Bouhamzys huse, skønt vi kørte lige forbi det ene og ikke var langt fra det andet. Da vi var kommet på den anden side af landsbyen, pegede Imad tværs over en lille dal ind imod nogle huse, og retningen var i hvert fald helt korrekt, men det syntes ikke at vække nogen form for genkendelse hos hans far. Den næste dag, da Imad og hans far mødte hr. Haffez Bouhamzy, var der hverken i deres eller hans optræden noget, der tydede på, at de havde truffet hinanden før. Hr. Abushdid, der jo talte arabisk, havde langt større mulighed end jeg for at bedømme, hvorvidt den tydelige rådvildhed, der prægede hr. Mohammed Elawars forsøg på at finde vej i Khriby, var påtaget eller ægte, og han sagde, at han ikke var i tvivl om, at hr. Elawar ikke var kendt i landsbyen, og at han ikke havde besøgt den undtagen den ene gang, da han var til begravelsen i december 1963.

Men hvis det var rigtigt, så kunne Imads bemærkning om, at han havde været i Khriby før sammen med sin mor og far i bil, ikke gælde hans »nuværende« liv. Blandt druserne er det ikke skik og brug, at kvinder er med til begravelser i andre landsbyer. Derfor kunne fru Elawar ikke have været med til begravelsen i december 1963. Og hvis vi går ud fra, at det var den eneste lejlighed, hvor hr. Elawar havde besøgt Khriby, er det nærliggende at slutte, at Imads bemærkning var fri fantasi og udelukkende fremkaldt af drengens ønske om at få den flaske coca-cola, som hr. Abushdid lovede ham. Men man kan også tænke sig, at Imad med denne udtalelse sigtede til det tidligere liv, eftersom det er meget muligt, at Ibrahim Bouhamzy havde været med sine forældre i bil til Khriby. Det er næppe muligt ud fra en bemærkning, der blev afløkket drengen på denne måde, at vurdere, hvilken af disse to muligheder der er den sandsynligste, men jeg er helt sikker på, at hr. og fru Elawar talte sandt, når de sagde, at hr. Elawar kun havde været i Khriby én gang tidligere, at fru Elawar aldrig havde været der, og at Imad besøgte byen første gang under vort besøg dér i marts 1964.

Der er dog endnu én mulighed, vi ikke kan se bort fra, nemlig at Imad kunne have tilegnet sig en del eller måske alle - sine oplysninger om Ibrahims liv fra en anden end forældrene, en eller anden, der var kommet til Kornayel. Jeg har allerede nævnt de eneste tre personer, som jeg var i stand til at opspore, der kunne have formidlet sådanne oplysninger. Den første var hr. Sahn el Aschkar, hjemmehørende i Khriby og som havde giftet sig med en pige fra Kornayel, og hvis onkel også boede dér. Fra tid til anden havde han besøgt sin egen eller sin kones familie i Kornayel. Han kendte lidt til Imads familie og havde været i Elawars hus én gang, før Imad blev født, men ikke efter. Imads familie sagde også, at de ikke havde set ham siden dengang, med undtagelse af en bestemt lejlighed, hvor Imad opdagede ham på gaden og løb hen til ham og omfavnede ham (Oversigtstavle I, punkt 57). Imads familie stiftede også bekendtskab med en kvinde, der boede i Masser el Chouf, den landsby i nærheden af Khriby, hvor Jamile havde boet. Denne kvinde besøgte somme tider sin datter, som boede i Kornayel sammen med sin mand. Hr. og fru Elawar havde for første og eneste gang truffet hende i

efteråret 1962. På det tidspunkt havde hun bekræftet rigtigheden af nogle få af de udtalelser, Imad var kommet med, men hendes meget begrænsede viden førte ikke til nogen opklaring af de faktiske relationer til den tidligere personlighed og heller ikke en bekræftelse af alle de udtalelser, som Imad var fremkommet med. Og da Imad desuden på det tidspunkt allerede i ca. to år havde talt om det tidligere liv, kunne hun ikke have været den, der havde forsynet ham med oplysningerne, hvis vi går ud fra, at hans forældre taler sandt, når de siger, at de aldrig havde truffet hende førend ved denne ene lejlighed.

Den tredje mulige informationskilde var hr. Fans Amin Elawar, der kendte Imads familie særdeles godt, idet han var en af deres fjernere slægtninge. Han havde besøgt Baadaran og dér haft lejlighed til at lære nogle af medlemmerne af Bouhamzy-familien flygtigt at kende. Men han havde ikke talt med Imads familie om Bouhamzy-familien eller om Imads udtalelser forud for mit første besøg i Kornayel i marts 1964, og da de kom ind på dette, kunne hr. Fans Elawar kun bekræfte, hvad Imad havde fortalt om en rutebilulykke, men ikke nogen andre af hans udtalelser.

Jeg har i det foregående bestræbt mig for at fremlægge de forskellige enkeltheder i vidneudsagnene så omhyggeligt som muligt. De implicerede personers hæderlighed samt den kendsgerning, at barnets udtalelser blev nedskrevet, inden der blev iværksat nogen undersøgelse, får denne sag til at se mere autentisk ud end mange andre tilfælde af denne type. Og heri ligger der jo også en yderligere begrundelse for, at vi gør os den ulejlighed at overveje alle de resterende muligheder for en normal kommunikation imellem Imad Elawar og Ibrahim Bouhamzy.

Men hvis man, som jeg, er fuldt og fast overbevist om de implicerede personers absolutte troværdighed, så eksisterer der kun én anden hoved-mulighed for en naturlig forklaring på tilfældet, nemlig kryptomnesi i forening med Imads personificering af den tidligere personlighed. Her forekommer det mig, at de fejlslutninger, som Imads forældre gjorde sig skyldige i, da de forsøgte at stykke hans udtalelser sammen, vejer tungt i vægtskålen, ikke blot imod teorien om svindel, men også imod hypotesen om kryptomnesi. I betragtning af, at Imad begyndte at tale om det tidligere liv, da han var mellem ét og et halvt år gammel (forud for hvilken periode han næsten hele tiden havde været sammen med sin mor eller sin bedstemor eller dem begge to), kan man ikke forestille sig, at han skulle have tilegnet sig den relevante viden direkte gennem nogen uden for familiens kreds, uden at hans forældre vidste, hvem de på-gældende var. Kort sagt, teorien om kryptomnesi forudsætter i dette tilfælde, som i de fleste andre, hvor det drejer sig om ganske små børn, at forældrene sad inde med den fornødne viden, at de lod den gå videre til deres barn, og at de derefter selv fuldstændig glemte, at de nogen sinde havde været i besiddelse af disse oplysninger, der så efter en passende »modningsproces« i barnets bevidsthed fødtes på dets læber som orakelsvar.

Nu findes der mennesker, der har læst bøger, og som bagefter påstår, at de ikke har læst dem, men som senere har fundet notater eller andre ting, der tydeligt viser, at de alligevel har læst dem. I nærværende tiltælde fandtes de oplysninger, som Imad sad inde med, ikke i bøger eller aviser, men ikke des mindre kunne hans forældre godt have hørt dem gennem en eller anden bekendt eller gennem andre, som de så senere glemte de havde truffet. Det er imidlertid højst usandsynligt, at Imads forældre på et vist tidspunkt kunne have vidst alle disse ting, der omfatter nogle og halvfjerds detaljer, og ikke have genkendt nogen af dem, når de et år eller deromkring senere dukker op i Imads tankeverden. Og beviset for, at de ikke genkendte dem senere, ligger i de forskellige ukorrekte formodninger, som de gjorde sig, da de stykkede Imads historie sammen. Hvis de f. eks. havde vidst, at det ikke var Mahmoud, men Said Bouhamzy, der var blevet dræbt af en lastbil, så ville de bestemt have rettet Imad i stedet for at videregive den slutning, de var kommet til på dette punkt, til mig. De ville

ligeledes have lagt mærke til visse ændringer i detaljerne i forbindelse med Jamiles forhold, at Amin blev udlagt som »dommer«, og at det blev sagt, at hunden var en »jagthund.« Disse misforståelser er nemlig ikke, bør det erindres, opstået på grund af noget, som Imads fantasi har foregøglet ham (hvad andre fejl godt kan skyldes). Hans forældre indrømmede senere, at det var dem, der havde draget visse konklusioner for at få hoved og hale på hans historie.

Rent bortset fra disse detaljer har jeg allerede forklaret, hvorfor jeg anser det for bogstaveligt talt umuligt for familien Elawar at have tilegnet sig en så detaljeret og intim viden om Ibrahim Bouhamzys liv, Som Imad røbede, medmindre de havde foretaget vidtgående under-søgelse. Og hvis vi forfølger denne tankerække, havner vi fra kryptomnesi i svindel-hypotesen, som jeg allerede har forkastet som en ganske uholdbar teori.

335

Men hvis vi kan se helt bort fra såvel bedrageri som kryptomnesi som forklaringer på tilfældet, har vi tre konkurrerende hypoteser tilbage, der hver især gør krav på vor opmærksomhed, nemlig enten

- 1) en eller anden slags ekstrasensorisk perception i forbindelse med personificering eller
- 2) besættelse og endelig
- 3) reinkarnation.

Jeg skal i næste kapitel tage disse rivaliserende hypoteser op til nærmere vurdering.

VII

VURDERING OG KRITIK

INDLEDNING

Skønt jeg i denne redegørelse har i sinde at tage hensyn til alle de her rapporterede tyve tilfælde plus nogle få andre, hvor jeg skønner det hensigtsmæssigt, mener jeg ikke, vi skal bestræbe os for at finde én hypotese, der passer på dem alle. Jeg tror, vi må indstille os på den mulighed, at forskellige tilfælde bedst forklares ved forskellige hypoteser. Men vi må selvfølgelig finde en eller anden tilfredsstillende forklaring på *hvert enkelt* tilfælde. Hvis vi finder, at ét tilfælde må forklares ved svindel, må vi gå videre til det næste og finde en forklaring på det, måske kryptomnesi. Og så må vi gå videre med det næste og det næste igen. Vi må også, når vi tager den enkelte sag op til vurdering, finde en forklaring, der dækker *alle* sagens aspekter, ikke bare nogle af dem.

Under vurderingen af de enkelte tilfælde kan vi også samtidig undersøge, om der ikke skulle danne sig visse mønstre ved en sammenligning mellem de forskellige tilfældes træk.

NATURLIGE HYPOTESER

Svindel

Svindel forekommer mig at være den første tungtvejende teori, som vi må sikre os imod som forklaring på disse tilfælde. Jeg har tidligere været inde på muligheden for svindel, nemlig i forbindelse med min gennemgang af de forskellige sagers data, og jeg vil derfor her blot ganske kort resumere, hvad jeg mener om muligheden for, at der kan have været tale om svindel.

Vi må både se på motiverne og på mulighederne for bevidst bedrag. Så vidt som jeg har kunnet bringe i erfaring, har ingen af børnene eller deres forældre i disse sager haft nogen som helst økonomisk fordel af børnenes påstand om, at de har levet før, eller på grund af den offentlige opmærksomhed, som derigennem er blevet dem til del. I nogle af tilfældene, f. eks. Swarnlata, har børn og forældre opnået en vis popularitet, som de sikkert ikke har været kede af, men de fleste andre børn og deres pårørende har nærmest fundet al denne offentlige omtale generende. Den popularitet, man har kunnet opnå, har aldrig syntes tilstrækkelig til at kunne opveje alt det besvær, det ville koste at sætte et svindelnummer i scene.

Slut uddrag

[mer på engelsk om Stevenson](#)

og [her](#)

[også omtalt i martinus institutets kosmosblad i 1970](#)

